

Nr. 15 – 2016
Side 2331–2514

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 15 – 2016
Utgitt 12. januar 2017

Innhold

Side

Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet

2016

Nov.	18.	Lov nr. 83 om endr. i naturmangfoldloven mv. (administrativt beslag og administrativ inndragning)	2331
Des.	2.	Lov nr. 84 om endr. i skattebetalingsloven (utsatt betaling av formuesskatt)	2332
Des.	2.	Lov nr. 85 om endr. i ligningsloven (land-for-land-rapportering til skattemyndighetene)....	2332
Des.	2.	Lov nr. 86 om endr. i burettslagslova mv. (omfanget av legalpanteretten)	2333
Des.	2.	Lov nr. 87 om endr. i energiloven (utenlandskonsesjon)	2334
Des.	9.	Lov nr. 88 om folkeregistrering (folkeregisterloven)	2334
Des.	9.	Lov nr. 89 om endr. i forurensningsloven (avfallsdefinisjoner m.m.)	2343

2015

Juni	18.	Deleg. av myndighet etter motorferdselloven § 12b fjerde ledd til Miljødirektoratet (Nr. 1923)	2344
------	-----	--	------

2016

Nov.	11.	Delt ikrafts. av lov 18. desember 2015 nr. 121 om endringer i helselovgivningen (Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten mv.) (Nr. 1309)	2344
Nov.	16.	Deleg. av myndighet til å utøve statens partsstilling ved søksmål om erstatning (Nr. 1332)	2381
Nov.	18.	Ikrafts. av lov 18. november 2016 nr. 83 om endringer i naturmangfoldloven mv. (administrativt beslag og administrativ inndragning) (Nr. 1343)	2390
Nov.	18.	Ikrafts. av lov 29. april 2016 nr. 8 om endringer i statsborgerloven (krav om norskkunnskaper og bestått prøve i samfunnskunnskap) (Nr. 1345)	2391
Nov.	25.	Ikrafts. av lov 4. september 2015 nr. 90 om endringer i vegtrafikkloven mv. (vilkårsparkering) (Nr. 1407)	2447
Des.	2.	Ikrafts. av lov 2. desember 2016 nr. 87 om endringer i energiloven (utenlandskonsesjon) (Nr. 1420)	2448
Des.	2.	Tildeling av myndighet etter tolloven § 7–4 fjerde ledd, § 8–3 fjerde ledd, § 9–1, § 9–2, § 9–3, § 9–4, § 10–6 og § 12–9 (Nr. 1426)	2449
Des.	2.	Delt ikrafts. av lov 17. juni 2016 nr. 58 om endringer i utlendingsloven mv. (innstramminger II) (Nr. 1427)	2449
Des.	9.	Ikrafttr. av lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven) (Nr. 1459)	2512
Des.	9.	Ikrafts. av lov 17. juni 2016 nr. 49 om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og helsepersonelloven (politiattest i den kommunale helse- og omsorgstjenesten) (Nr. 1460)..	2513

Forskrifter

2016

Nov.	11.	Forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter (Nr. 1323)	2350
Nov.	14.	Forskrift om gebyr for visse overtredelser etter motorferdselloven ved bruk av snøscooter (Nr. 1325)	2351
Nov.	14.	Forskrift om forsøk med arbeidsutprøving hos egen arbeidsgiver etter utløpet av sykepengeperioden (Nr. 1326)	2352
Nov.	15.	Forskrift om taksering av formues-, inntekts- og fradragposter mv. som må fastsettes ved skjønn til bruk ved fastsettingen for 2016 (Nr. 1328)	2353
Nov.	15.	Byggeforskrift for Longyearbyen (Nr. 1329)	2373
Nov.	16.	Forskrift til lov om fastsettelse av referanserenter (referanserenteforskriften) (Nr. 1333)....	2383
Nov.	15.	Forskrift om bruk av og orden i havner og farvann for Longyearbyen lokalstyre, Svalbard (Nr. 1341)	2389
Nov.	23.	Forskrift til skatteforvaltningsloven (skatteforvaltningsforskriften) (Nr. 1360)	2392
Nov.	23.	Forskrift om sikkerhetstiltak for skip som opererer i polare farvann (Nr. 1363)	2435
Nov.	25.	Forskrift om beskyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale (Nr. 1367)	2436
Nov.	23.	Forskrift om rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 (Nr. 1402)....	2437
Nov.	23.	Forskrift om rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 (Nr. 1403)	2440
Nov.	28.	Forskrift om betaling av bompenger (Nr. 1418)	2447
Des.	1.	Forskrift om minstekvantum av epleråstoff til bearbeidingsindustrien (Nr. 1419)	2447
Okt.	26.	Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO) (Nr. 1442)	2456

Des.	5.	Forskrift om utenrettslige tvisteløsningsordninger etter forsikringsavtaleloven og finansavtaleloven (Nr. 1454).....	2501
Des.	6.	Forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2017 (deltakerforskriften) (Nr. 1455).....	2502
Des.	6.	Forskrift om gebyr for parkeringsvirksomhet og opplæringstilbydere (gebyrforskriften) (Nr. 1456).....	2510
Des.	7.	Forskrift om søknads- og rapporteringsfrister for pristilskudd og formidling av pristilskudd i landbrukssektoren (Nr. 1458).....	2511

Endringsforskrifter

2016

Nov.	11.	Endr. i forskrift om legemidler (legemiddelforskriften) (Nr. 1310).....	2344
Nov.	14.	Endr. i forskrift om landtransport av farlig gods (Nr. 1311).....	2348
Okt.	11.	Endr. i forskrift om sanksjoner og tiltak mot Iran (Nr. 1321).....	2349
Nov.	11.	Endr. i forskrift om førstehandsomsetning av viltlevande marine ressurser (Nr. 1324).....	2351
Nov.	15.	Endr. i forskrift til merverdiavgiftsloven (merverdiavgiftsforskriften) (Nr. 1327).....	2353
Nov.	15.	Endr. forskrift om auke av maksimalt tillaten biomasse for løyve til akvakultur med laks, aure og regnbøgeaure i 2015 (Nr. 1330).....	2380
Nov.	16.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen og Skagerrak i 2016 (Nr. 1331).....	2381
Nov.	16.	Endr. i forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil (Nr. 1334).....	2384
Nov.	16.	Endr. i forskrift om fredning av veganlegg i Statens vegvesens eie – forskrift nr. 2 (Nr. 1335).....	2385
Nov.	16.	Endr. i forskrift om fredning av broer i Statens vegvesens eie (Nr. 1336).....	2386
Nov.	17.	Endr. i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning (Nr. 1337).....	2386
Nov.	17.	Endr. i forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidlokaler (arbeidsplassforskriften) (Nr. 1338).....	2386
Nov.	17.	Endr. i forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) (Nr. 1339).....	2387
Nov.	4.	Endr. i forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 39 (Nr. 1340).....	2388
Nov.	17.	Endr. i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) (Nr. 1342).....	2390
Nov.	18.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak i 2016 (Nr. 1344).....	2390
Nov.	21.	Endr. i forskrift om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold med mer (a-opplysningsforskriften) (Nr. 1346).....	2391
Nov.	21.	Endr. i forskrift om rente- og avdragsvilkår for lån i Husbanken (Nr. 1347).....	2391
Nov.	21.	Endr. i forskrift om gebyrer for Norsk akkrediterings tjenester (Nr. 1358).....	2391
Nov.	23.	Endr. i forskrift om bankers adgang til lån og innskudd i Norges Bank mv. (Nr. 1359).....	2392
Nov.	23.	Endr. i forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (Nr. 1361).....	2433
Nov.	23.	Endr. i forskrift om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger (Nr. 1362).....	2433
Nov.	23.	Endr. i forskrift om restriktive tiltak mot personer som anses ansvarlige for underslag av offentlige midler, samt personer som anses å ha deltatt i menneskerettighetsbrudd i Ukraina (Nr. 1364).....	2435
Nov.	24.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter blåveite nord for 62° N i 2016 (Nr. 1365) ...	2436
Nov.	25.	Endr. i forskrift til verdipapirhandeloven (verdipapirforskriften) (Nr. 1366).....	2436
Nov.	18.	Endr. i forskrift om kvoteordningen for melk (Nr. 1401).....	2437
Nov.	25.	Endr. i forskrift om midlertidige forebyggende tiltak for å hindre smitte av høypatogen aviær influensa fra ville fugler til fjørfe og andre fugler holdt i fangenskap (Nr. 1404).....	2444
Nov.	25.	Endr. i forskrift om vilkårsparkeering for allmennheten og håndheving av private parkeringsreguleringer (parkeringsforskriften) (Nr. 1405).....	2444
Nov.	25.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2016 (Nr. 1406).....	2446
Nov.	28.	Endr. i forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn (Nr. 1408).....	2447
Des.	2.	Endr. i forskrift 13. november 2015 nr. 1287 om kommunenes plikt til å sørge for øyeblikkelig hjelp døgntilbud (Nr. 1421).....	2448
Nov.	1.	Endr. i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning (Nr. 1428).....	2449
Nov.	7.	Endr. i forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner og i forskrift om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet (Nr. 1429).....	2450
Des.	1.	Endr. i forskrift om folkeregistrering (Nr. 1430).....	2450

Des.	2.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1431).....	2451
Des.	3.	Endr. i forskrift om biocider (biocidforskriften) (Nr. 1432).....	2451
Des.	3.	Endr. i forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) (Nr. 1433).....	2452
Des.	3.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler mv. (blåreseptforskriften (Nr. 1434).....	2453
Des.	5.	Endr. i aromaforskriften (Nr. 1435)	2454
Nov.	23.	Endr. i forskrift om endring i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst (Nr. 1443).....	2463
Des.	2.	Endr. i forskrift om trafikkopplæring og førerprøve m.m. (Nr. 1444).....	2464
Des.	5.	Endr. i forskrift om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften) (Nr. 1446).....	2491
Des.	5.	Endr. i forskrift om visse forurensende stoffer i næringsmidler (Nr. 1447)	2492
Des.	6.	Endr. i forskrift om rammeplan for treårige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag (Nr. 1449).....	2495
Des.	6.	Endr. i forskrift om forebygging av, kontroll med og utryddelse av overførbare spongiforme encefalopatier (TSE) (Nr. 1450).....	2495
Des.	6.	Endr. i forskrift om byggesak (Nr. 1451)	2497
Des.	6.	Endr. i forskrift om plantevernmidler (Nr. 1452).....	2499
Des.	7.	Endr. i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen (Nr. 1457)	2511
Des.	9.	Endr. i forskrift om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste (ekomforskriften) (Nr. 1461)	2513

Diverse 2016

Nov.	7.	Opph. av forskrift om endring i forskrift om postforkynning (Nr. 1322).....	2350
Des.	2.	Opph. av forskrift 18. juli 1958 nr. 3904 om kontroll med omsetning av maltekstrakt (Nr. 1425).....	2448
Des.	2.	Overføring av forvaltningen av statens eierskap i Bjørnøen AS og Kings Bay AS fra Nærings- og fiskeridepartementet til Klima- og miljødepartementet 1. januar 2017 (Nr. 1445).....	2491
Des.	5.	Opph. av forskrift om rett til stønad når barnets far ikke er kjent (Nr. 1448).....	2495
Des.	6.	Opph. av forskrifter hjemlet i forskrift om tilskudd til audiovisuell produksjon (Nr. 1453).	2501
Des.	9.	Opph. av forskrift 5. februar 1988 nr. 121 om ligningsbehandlingen ved særfradrag etter skatteloven § 6–82 og § 6–83 (Nr. 1462).....	2513
Des.	9.	Opph. av forskrift 15. juli 1994 nr. 679 om rentesats ved økt skatt eller avgift etter vedtak i endringssak (Nr. 1463).....	2514

Rettelser

		Nr. 10/2012 s. 1694 (i regler 17. april 2012 nr. 722 om nominasjon mv. ved tilsetting av biskoper).....	2514
		Nr. 14/2016 s. 2215 (i forskrift 22. september 2016 nr. 1172 om endring i forskrift 17. desember 2008 nr. 1502 til lov om toll og vareførsel (tollforskriften)).....	2514

		Oversikt over rettelser	3. omslagsside
		Bestillinger, adresseendringer mv.	4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 12. januar 2017

Nr. 15 – 2016

18. nov. Lov nr. 83 2016

Lov om endringer i naturmangfoldloven mv. (administrativt beslag og administrativ inndragning)

Prop.118 L (2015–2016), Innst.25 L (2016–2017), Lovvedtak 4 (2016–2017). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 20. og 25. oktober 2016. Fremmet av Klima- og miljødepartementet. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven).
- 2 Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

I

I lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) skal § 35 lyde:

§ 35. (unntak fra regler om jakt og fangst ved felling)

Ved felling av bjørn, jerv, ulv og gaupe for å forhindre skade på bufe og tamrein og ved felling av vilt i henhold til naturmangfoldloven § 18 tredje ledd, kan direktoratet bestemme at felling kan utføres uten hensyn til reglene i kapittel VI.

Direktoratet kan bestemme at felling som nevnt i første ledd og felling etter naturmangfoldloven § 18 fjerde ledd kan utføres av andre enn den jaktberettigede.

Direktoratet kan delegerer myndigheten etter første og annet ledd til fylkesmannen.

§ 48 første ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder forlatte egg, egg som oppbevares ulovlig, fallvilt og vilt som er avlivet i medhold av naturmangfoldloven §§ 17, 17 a og 18.

II

I lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) gjøres følgende endringer:

§ 15 første ledd annet punktum skal lyde:

Ved enhver aktivitet skal unødig skade og lidelse på villevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås.

§ 18 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Ny § 72 a skal lyde:

§ 72 a. (administrativt beslag)

Når noe antas å være innført, utført, omsatt eller satt ut i miljøet i strid med bestemmelser i medhold av § 26 eller i kapittel IV, kan myndigheten etter loven foreta beslag. Beslag kan skje selv om lovovertrедeren ikke har handlet forsettlig eller uaktsomt. Beslag foretas overfor lovovertrедeren, den han har handlet på vegne av eller overfor eier. Beslagets varighet skal ikke overstige seks måneder. Fristen løper fra tidspunktet for faktisk beslag. Skriftlig avgjørelse om beslag er tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13.

Kongen kan gi forskrift med nærmere regler om fastsettelse og gjennomføring av beslag.

Ny § 72 b skal lyde:

§ 72 b. (administrativ inndragning)

Når noe er innført, utført, omsatt eller satt ut i miljøet i strid med bestemmelser i medhold av § 26 eller i kapittel IV, kan myndigheten etter loven treffe vedtak om inndragning. Inndragning kan skje selv om lovovertrедeren ikke har handlet forsettlig eller uaktsomt. Inndragning foretas overfor lovovertrедeren, den han har handlet på vegne av eller

overfor eier. For ting av vesentlig verdi skal som hovedregel inndragning etter straffeloven, ikke naturmangfoldloven, benyttes.

Myndigheten etter loven kan beslutte at det inndratte skal destrueres, avlives, tilfalle statskassen eller returneres til myndighetene i utførselslandet. Dersom lovovertrедeren har handlet forsettlig eller uaktsomt, kan myndigheten etter loven treffe vedtak om at lovovertrедeren skal dekke utgifter i forbindelse med inndragning. Ved vurderingen av om det skal treffes vedtak om utgiftsdekning, skal det blant annet legges vekt på om vedtaket vil virke urimelig tyngende.

Endelig vedtak om dekning av utgifter i forbindelse med inndragning er tvangsgrunnlag for utlegg. Endelig vedtak om inndragning av ting er tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdsloven kapittel 13.

Kongen kan gi forskrift med nærmere regler om fastsettelse og gjennomføring av inndragning.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

2. des. Lov nr. 84 2016

Lov om endring i skattebetalingsloven (utsatt betaling av formuesskatt)

Prop.2 L (2016–2017), Innst.36 L (2016–2017), Lovvedtak 6 (2016–2017). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 15. og 22. november 2016. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 2. desember 2016 kl. 14.15.

Endring i følgende lov:

Lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven).

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) skal ny § 15–3 lyde:

§ 15–3. *Betalingsutsettelse for formuesskatt*

- (1) Personlig eier av aksje kan kreve å utsette betalingen av formuesskatten på aksjen.
- (2) Personlig eier av annen virksomhet kan kreve å utsette betalingen av formuesskatten på virksomhetsformuen dersom virksomheten har underskudd i årsregnskapet kalenderåret før inntektsåret. Som virksomhetsformue regnes andeler i selskaper med deltakerfastsetting og driftsmidler i enkeltpersonforetak som er omfattet av skatteloven § 4–17 annet ledd.
- (3) Formue i land utenfor EØS er ikke omfattet av utsettelsesordningen.
- (4) Utsatt betaling etter denne bestemmelsen kan kreves i to år for formuesskatt for inntektsårene 2016 og 2017 når samlet utsatt formuesskatt overstiger 30 000 kroner i det enkelte inntektsåret.
- (5) Utsatt formuesskatt tillegges en egen rente frem til ny betalingsfrist for den utsatte formuesskatten. Ved oversittelse av ny betalingsfrist beregnes forsinkelsesrente etter § 11–1 av kravet tillagt rente etter første punktum.
- (6) Skattyter som kan kreve betalingsutsettelse etter denne bestemmelsen, kan fritas for forskuddstrekk og forskuddsskatt tilsvarende forventet utsatt formuesskatt.
- (7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for formuesskatt i inntektsårene 2016 og 2017.

2. des. Lov nr. 85 2016

Lov om endringer i ligningsloven (land-for-land-rapportering til skattemyndighetene)

Prop.120 L (2015–2016), Innst.42 L (2016–2017), Lovvedtak 7 (2016–2017). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 15. og 22. november 2016. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 2. desember 2016 kl. 14.15.

Endringer i følgende lov:

Lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven).

I

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) gjøres følgende endring:

Ny § 4–13 skal lyde:

§ 4–13. *Plikt til å levere land-for-land-rapport for skatteformål*

1. Morselskap som er hjemmehørende i Norge og har foretak i utlandet, skal innen 31. desember i året etter regnskapsåret levere en rapport med opplysninger om fordelingen av inntekt og skatt i de landene konsernet har foretak (land-for-land-rapport for skatteformål). Rapporten skal også inneholde en beskrivelse av konsernets økonomiske

aktivitet i hvert enkelt land, samt opplysninger om hvert foretak i konsernet og den økonomiske aktiviteten foretakene driver.

2. Rapporteringsplikten etter nr. 1 gjelder tilsvarende for andre foretak i Norge enn morselskap som er hjemmehørende i Norge, dersom:

- a) Det utenlandske morselskapet ikke har plikt til å levere land-for-land-rapport for skatteformål i landet der det er hjemmehørende,
- b) landet der morselskapet er hjemmehørende, ikke har avtale med Norge om automatisk utveksling av land-for-land-rapporter for skatteformål med virkning ved utløpet av rapporteringsåret etter nr. 1, eller
- c) ligningsmyndighetene har varslet foretaket i Norge om at landet der morselskapet er hjemmehørende, ikke overholder avtale som nevnt i bokstav b eller av andre grunner ikke sender land-for-land-rapporter for skatteformål til Norge.

3. Foretak som er hjemmehørende i Norge og som inngår i et konsern der ett eller flere foretak har plikt til å levere land-for-land-rapport for skatteformål etter nr. 1 og 2, skal samtidig som det leverer selvangivelse for det året rapporteringen gjelder, opplyse ligningsmyndighetene om hvilket foretak i konsernet som skal levere land-for-land-rapport for skatteformål og i hvilket land dette foretaket er hjemmehørende.

4. Plikten til å levere land-for-land-rapport for skatteformål etter nr. 1 og 2 og til å gi opplysninger etter nr. 3 gjelder ikke dersom konsernet hadde en samlet inntekt under 6 500 000 000 kroner i året før regnskapsåret.

5. Land-for-land-rapporten skal utarbeides på engelsk.

6. Ligningsmyndighetene kan bare utlevere land-for-land-rapporten for skatteformål til andre etter reglene i § 3–13 nr. 2 til 8 og til utenlandske myndigheter etter folkerettslig avtale.

7. Departementet kan fastsette forskrifter og retningslinjer til utfylling og gjennomføring av denne bestemmelsen, herunder fastsette skjema for innrapportering av opplysninger og fastsette unntak fra plikten til å levere land-for-land-rapport.

II

Loven trer i kraft straks med virkning for regnskapsår som begynner 1. januar 2016 og senere. § 4–13 nr. 2 skal likevel bare ha virkning for regnskapsår som begynner 1. januar 2017 eller senere.

2. des. Lov nr. 86 2016

Lov om endringer i burettslagslova mv. (omfanget av legalpanteretten)

Prop.134 L (2015–2016), Innst.32 L (2016–2017), Lovvedtak 5 (2016–2017). Stortingets første og andre gongs behandling hv. 15. og 22. november 2016. Fremja av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Kunngjort 2. desember 2016 kl. 14.15.

Endringar i følgjande lover:

- 1 Lov 23. mai 1997 nr. 31 om eierseksjoner (eierseksjonsloven).
- 2 Lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova).
- 3 Lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag (burettslagslova).
- 4 Lov 29. mai 2009 nr. 30 om Husbanken.

I

I lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag skal desse endringane gjerast:

§ 5–20 første ledd skal lyde:

(1) For krav på dekning av felleskostnader og andre krav frå lagsforholdet har laget panterett i andelen framfor alle andre hefte. Pantekravet kan ikkje vere større enn ein sum som svarar til to gonger grunnsummen i folketrygda. Grunnsummen som gjeld på tidspunktet da tvangsdekning blir vedteken gjennomført, skal leggjast til grunn for berekninga. Panteretten omfattar også krav som skulle ha vore betalte etter at det har kome inn eit kravsmål til namsstyresmaktene om tvangsdekning.

II

I lov 23. mai 1997 nr. 31 om eigarseksjonar skal desse endringane gjerast:

§ 25 første ledd skal lyde:

De andre sameierne har panterett i seksjonen for krav mot sameieren som følger av sameieforholdet. Pantekravet kan ikke overstige et beløp som for hver bruksenhet svarer til folketrygdens grunnbeløp. Grunnbeløpet som gjelder på tidspunktet da tvangsdekning besluttes gjennomført, skal legges til grunn for beregningen. Panteretten omfatter også krav som skulle ha vært betalt etter at det har innkommet en begjæring til namsmyndighetene om tvangsdekning.

III

I lov 29. mai 2009 nr. 30 om Husbanken skal desse endringane gjerast:

§ 4 første ledd skal lyde:

Husbanken vert leidd av ein administrerande direktør som vert tilsett av Kongen i statsråd.

IV

I lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser skal desse endringane gjerast:

§ 14 første ledd skal lyde:

I samband med disposisjon som er ei direkte følge av grenseendring etter lova her, skal det ikkje betalast dokumentavgift etter § 6 i lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift, tinglysningsgebyr etter § 12 b i lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing, gebyr etter § 16 i lov 1. juli 1927 nr. 1 om registrering av elektriske kraftledninger eller omregistreringsavgift etter § 1 i lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båtar.

V

Loven trer i kraft straks.

2. des. Lov nr. 87 2016

Lov om endringer i energiloven (utenlandskonsesjon)

Prop.98 L (2015–2016), Innst.24 L (2016–2017), Lovvedtak 2 (2016–2017). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 18. og 25. oktober 2016. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 2. desember 2016 kl. 14.15.

Endringer i følgende lov:

Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven).

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. skal § 4–2 lyde:

§ 4–2. (Utenlandsforbindelser)

For å eie eller drive utenlandsforbindelser som er omfattet av § 3–1, kreves særskilt konsesjon fra departementet. Ved vurderingen av om konsesjon bør gis, skal det legges vekt på prosjektets samfunnsøkonomiske lønnsomhet, forholdet til eventuelle konkurrerende prosjekter og transparente og ikke-diskriminerende hensyn for øvrig.

Departementet kan i konsesjonen fastsette vilkår for handel som innebærer bruk av utenlandsforbindelsen. I konsesjonen kan det for øvrig settes andre vilkår som er påkrevet av allmenne hensyn. Krav som følger av EØS-avtalens regler om grensekryssende krafthandel, må være oppfylt.

For mindre utenlandsforbindelser til lokal forsyning i grenseområder kan det gjøres en forenklet vurdering av om konsesjon bør gis. Vilkår i konsesjonen kan tilpasses forbindelsens lokale karakter.

II

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

9. des. Lov nr. 88 2016

Lov om folkeregistrering (folkeregisterloven)

Prop.164 L (2015–2016), Innst.65 L (2016–2017), Lovvedtak 9 (2016–2017). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 24. og 29. november 2016. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

Følgende lov oppheves:

Lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven).
- 2 Lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing.
- 3 Lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna.
- 4 Lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn.
- 5 Lov 16. juni 1989 nr. 54 om offisiell statistikk og Statistisk Sentralbyrå (statistikkloven).
- 6 Lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv.
- 7 Lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven).
- 8 Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven).
- 9 Lov 7. juni 2002 nr. 19 om personnavn (navneloven).
- 10 Lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomme innvandrere (introduksjonsloven).
- 11 Lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven).
- 12 Lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven).
- 13 Lov 17. juni 2005 nr. 101 om egedomsregistrering (matrikkellova).
- 14 Lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova).
- 15 Lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven).
- 16 Lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven).
- 17 Lov 11. januar 2013 nr. 3 om Statens innkrevingssentral (SI-loven).
- 18 Lov 20. juni 2014 nr. 42 om behandling av helseopplysninger ved ytelse av helsehjelp (pasientjournalloven).
- 19 Lov 20. juni 2014 nr. 43 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven).
- 20 Lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven).

21 Lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven).

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1–1. Folkeregisteret

Det skal være et sentralt personregister for Norge, kalt Folkeregisteret.

§ 1–2. Formål

Lovens formål er å legge til rette for sikker, korrekt og effektiv registrering av grunnleggende personopplysninger om den enkelte, herunder hvilke personer som er bosatt i Norge. Loven skal sikre at registreringspliktige personer tildeles et unikt identifikasjonsnummer. Loven skal bidra til at opplysningene i Folkeregisteret skal kunne brukes til myndighetsoppgaver og offentlig forvaltning, forskning, statistikk og til å ivareta grunnleggende samfunnsbehov.

§ 1–3. Folkeregistermyndighet

Skattekontoret er registermyndighet i første instans. Skattedirektoratet er sentral registermyndighet og behandlingsansvarlig for registeret.

Kapittel 2 Registreringspliktige personer, identifikasjonsnummer

§ 2–1. Hvem som skal registreres

I Folkeregisteret registreres alle personer som:

- a) er eller har vært bosatt i Norge,
- b) er født i Norge eller
- c) har fått tildelt fødselsnummer eller d-nummer.

§ 2–2. Identifikasjonsnummer

Ved første gangs registrering i Folkeregisteret tildeles en person som er bosatt eller født i Norge, et fødselsnummer. Fødselsnummer kan også tildeles norsk statsborger bosatt i utlandet. For andre personer kan det tildeles et d-nummer etter regler fastsatt i forskrift.

Fødselsnummeret består av elleve siffer. De seks første sifrene er personens fødselsdato i rekkefølge to siffer for dag, to for måned og to for år. De fem siste sifrene er individualsiffer og kontrollsiffer. D-nummer er bygget opp på samme måte, likevel slik at første siffer er tillagt fire.

Fødselsnummeret skal endres når fødselsdato eller kjønn endres, eller dersom det er besluttet i medhold av reglene i politiloven kapittel II a om fiktiv identitet.

Det kan registreres fødselsnummer til bruk ved etablering av dekkidentitet til politiet eller forsvarspersonell, når det er besluttet av kompetent politi- eller forsvarsmyndighet.

Departementet kan gi forskrift om oppbygging av individ- og kontrollsiffer, hvem som kan tildeles d-nummer og krav til dokumentasjon og saksbehandling.

Kapittel 3 Hvilke opplysninger som registreres

§ 3–1. Hvilke opplysninger som kan registreres

Til hvert enkelt fødselsnummer eller d-nummer kan følgende opplysninger registreres:

- a) navn
- b) fødselsdato
- c) kjønn
- d) adresser
- e) elektronisk kontakinformasjon
- f) kontaktopplysninger for dødsbo
- g) fødested
- h) statsborgerskap
- i) foreldre
- j) ektefelle eller registrert partner
- k) sivilstand
- l) barn
- m) foreldreansvar
- n) adopsjon
- o) familienummer
- p) tilknytning til Sametingets valgmanntall
- q) samiske språk
- r) vergemål
- s) stadfestet fremtidsfullmakt
- t) oppholdsstatus
- u) utenlandsk identifikasjonsnummer
- v) utlendingsmyndighetenes identifikasjonsnummer
- w) registreringsstatus

x) dødsdato

I tilknytning til den enkelte opplysning kan det registreres merknader. Historiske opplysninger kan bevares i registeret.

Departementet kan i forskrift gi regler om hvilke underkategorier og tilleggsopplysninger som kan registreres til den enkelte opplysning.

§ 3-2. Grunnlaget for registrert identitet

Til hvert fødselsnummer eller d-nummer kan det registreres opplysning om på hvilket grunnlag vedkommendes identitet er registrert. Det registreres om identiteten er unik, kontrollert eller ikke kontrollert.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 3-3. Registrering av fødselsdato

For personer som fødes i Norge, registreres fødselsdato på grunnlag av fødselsmeldingen gitt i medhold av barnelova § 1.

For personer som flytter til Norge og ikke tidligere har vært registrert i Folkeregisteret, registreres fødselsdatoen på grunnlag av vedkommendes pass eller tilsvarende legitimasjonsdokument. For personer som trenger oppholdstillatelse, registreres fødselsdato på grunnlag av det som er registrert hos eller i vedtak av utlendingsmyndighetene. For personer som omfattes av direktiv 2004/38/EF om EØS-borgere og deres familiemedlemmers rett til å bevege og oppholde seg fritt på medlemsstatenes område, registreres fødselsdato på grunnlag av det som er registrert i utlendingsmyndighetenes datasystem eller i registreringsbevis utstedt av utlendingsmyndighetene. Dette gjelder ikke hvis antall tilgjengelige personnumre for den aktuelle fødselsdato er svært lavt.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

Kapittel 4 Hvem som skal regnes for å være bosatt i Norge**§ 4-1. Hovedregel om å være bosatt i Norge**

En person som oppholder seg lovlig i en norsk kommune i minst seks måneder, registreres som bosatt i Norge, med mindre annet følger av bestemmelsene i eller i medhold av dette kapittel.

Personer som oppholder seg lovlig i norsk kommune på grunnlag av unntaket fra kravet om oppholdstillatelse i henhold til utlendingsloven § 5 tredje ledd, jf. utlendingsforskriften §§ 1-4 og 1-5, regnes ikke som bosatt i Norge.

§ 4-2. Innflytting

En person som flytter til en norsk kommune, registreres som bosatt når han eller hun har lovlig opphold i norsk kommune og har til hensikt å bli her i minst seks måneder. Opphold av minst seks måneders varighet regnes som bosetting, selv om oppholdet er midlertidig.

En person som tar opphold i en norsk kommune på grunn av inntektsgivende aktivitet, og som dokumenterer pendling fra bolig i et annet land innenfor EØS, kan unntas registrering som bosatt i Norge. Ved avgjørelsen av om en person fyller vilkårene for pendling, gjelder bestemmelsene for pendlere tilsvarende.

Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende når en person som flytter til Norge, oppholder seg skiftevis på den norske kontinentalsokkelen og i en norsk kommune.

En person som trenger oppholdstillatelse, kan ikke registreres som bosatt før det er innvilget oppholdstillatelse på minimum seks måneder.

§ 4-3. Utflytting

En person som flytter til et land utenfor Norden for å bosette seg der, registreres som utflyttet. Forhold som skal vektlegges for å anse en person som utflyttet, er blant annet om vedkommende:

- a) har egen selvstendig bolig i innflyttingslandet
- b) ikke lenger disponerer fast bolig i norsk kommune
- c) ikke lenger har arbeidsmessig tilknytning til en norsk kommune
- d) ikke har ektefelle eller barn i en norsk kommune
- e) ikke har annet enn sporadiske opphold i en norsk kommune i løpet av året.

Utenlandsk statsborger som ikke lenger har lovlig opphold i en norsk kommune, registreres som utflyttet i henhold til melding fra utlendingsmyndighetene.

Person som de siste to årene ikke har hatt kjent oppholdssted i Norge, registreres som utflyttet, med mindre registermyndigheten antar at personen oppholder seg her uten å ha tilknytning til en bestemt kommune.

Registrering av en person som flytter fra en norsk kommune til et annet nordisk land, skjer i henhold til overenskomst 1. november 2004 nr. 41 mellom Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om folkeregistrering.

§ 4-4. Forskrift

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette kapittel, herunder fastsette unntak fra bestemmelsene.

Kapittel 5 Bosted

§ 5-1. Hovedregel om bosted

En person registreres med bosted der vedkommende regelmessig tar sin døgnhvile.

En person som tar sin døgnhvile skiftevis på to eller flere steder, registreres med bosted der vedkommende tar sin overveiende døgnhvile i løpet av enhver tolv månedersperiode.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf og kan fastsette unntak fra hovedregelen.

§ 5-2. Ektefeller og barn

En person som har felles hjem med ektefelle eller barn, registreres med bosted der ektefelle eller barn er bosatt.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 5-3. Pendlere

Opphold utenfor registrert bosted som følge av arbeid eller av andre grunner, endrer ikke bosted, med mindre forholdene ellers er slike at personen må registreres med bosted på det nye stedet.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 5-4. Regjeringsmedlemmer og stortingsrepresentanter mv.

Medlemmer av regjeringen og Stortinget, statssekretærer og politiske rådgivere i departementene og ved Statsministerens kontor registreres som bosatt i den kommunen der de hadde sitt bosted før de tiltrådte. Dette gjelder bare så lenge personen disponerer bolig til privat bruk under opphold i kommunen. Personens ektefelle og barn i felles husstand registreres bosatt samme sted, med mindre de har særlig svak tilknytning til denne boligen.

Kapittel 6 Den enkeltes meldeplikt til Folkeregisteret

§ 6-1. Flyttemelding

Den som endrer bosted innen en norsk kommune eller mellom norske kommuner, skal innen åtte dager etter flyttingen melde dette til skattekontoret.

§ 6-2. Melding om innflytting

Den som flytter til Norge for å bosette seg i en norsk kommune, skal innen åtte dager etter ankomsten personlig melde dette på skattekontoret og vise frem pass eller tilsvarende legitimasjon.

§ 6-3. Melding om utflytting

Den som flytter til et land utenfor Norden for å bosette seg der eller oppholde seg der i minst seks måneder, skal før utreisen melde dette til skattekontoret.

Melding i forbindelse med flytting til et annet nordisk land reguleres av overenskomst 1. november 2004 nr. 41 mellom Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om folkeregistrering.

§ 6-4. Melding om fødsel og navn

Fødsel som har skjedd uten at en lege eller jordmor er til stede, skal meldes til skattekontoret av moren selv, jf. barnelova § 1.

Valg av navn til den nyfødte skal meldes til skattekontoret av den eller de som har foreldreansvar for barnet, jf. navneloven § 12.

§ 6-5. Forskrift

Departementet kan gi forskrift om registrering av flyttedato, krav til flyttemelding og fastsette unntak fra meldeplikten for utlending som ved innreisen også har meldeplikt til annen offentlig myndighet.

Kapittel 7 Meldeplikt for offentlige myndigheter og virksomheter

§ 7-1. Offentlige myndigheters og virksomheters meldeplikt

Offentlige myndigheter og virksomheter skal uten hinder av taushetsplikt gi de meldinger og opplysninger som er nødvendige for registerføringen. Samme plikt gjelder når de i sitt arbeid blir kjent med opplysninger som avviker fra det som er registrert i Folkeregisteret.

Offentlige myndigheter og virksomheter skal gi melding til registermyndigheten når de måtte bli kjent med endringer eller feil i tidligere gitte opplysninger.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

Kapittel 8 Registrering av opplysninger

§ 8-1. Innføring i Folkeregisteret

Registermyndigheten skal kontrollere om fremlagte opplysninger er i samsvar med reglene i denne lov eller forskrift gitt med hjemmel i loven. Straks opplysningene er funnet å være i slikt samsvar, skal de føres inn i registeret.

§ 8-2. Meldinger fra offentlige myndigheter og virksomheter

Opplysninger som meldes inn fra offentlige myndigheter og virksomheter, føres inn i registeret etter en formell kontroll.

§ 8-3. DNA-testing

Dersom det er nødvendig for registreringen å fastslå at det eksisterer en familierelasjon, kan det stilles krav om dokumentasjon ved hjelp av DNA-test. Dette gjelder bare dersom de øvrige opplysningene i saken ikke gir grunnlag for med rimelig sikkerhet å fastslå familierelasjonen.

§ 8-4. Forskrift

Departementet kan gi forskrift om når DNA-test kan kreves.

Departementet kan gi forskrift om når faktiske og rettslige forhold som har funnet sted i utlandet, skal registreres i folkeregisteret, og hvilke krav som skal stilles til dokumentasjon.

Kapittel 9 Saksbehandlingsregler**§ 9-1. Taushetsplikt**

Enhver som behandler personopplysninger etter denne lov, plikter å bevare taushet om det han eller hun får kjennskap til i sitt arbeid.

Taushetsplikten omfatter ikke opplysninger om en persons fulle navn, fødselsdato, kjønn, fødsels- og d-nummer, grunnlaget for registrert identitet etter § 3-2, adresse, fødested, statsborgerskap, sivilstand, vergemål, stadfestet fremtidsfullmakt og dødsdato, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold som gjør at opplysningene må anses personlige. Det samme gjelder historiske opplysninger om navn og adresse.

Departementet kan i forskrift fastsette unntak fra taushetsplikten for opplysninger om registreringsstatus, jf. § 3-1 første ledd bokstav w.

§ 9-2. Retting av feil i registeret

Registermyndigheten skal rette registreringer når det foreligger en åpenbar registreringsfeil, eller når registreringsgrunnlaget er feil.

Registrerte opplysninger skal rettes når det foreligger dokumentasjon som gir sannsynlighetsovervekt for at de nye opplysningene er korrekte. Eventuell retting av en opplysning som er meldt inn fra offentlig myndighet eller virksomhet, forelegges denne dersom rettingen har betydning for vedkommende myndighet eller virksomhet.

En opplysning som er meldt inn fra offentlig myndighet eller virksomhet, skal rettes i samsvar med korrigeret melding fra vedkommende myndighet eller virksomhet.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf, og herunder gi særskilte regler om endring av registrert fødselsdato.

§ 9-3. Endring etter beslutning om fiktiv identitet

Når det er gitt tillatelse til bruk av fingerte personopplysninger, jf. politiloven kapittel II a om fiktiv identitet, skal registermyndigheten registrere de aktuelle opplysningene i samsvar med avgjørelsen.

Kapittel 10 Utlevering av opplysninger fra registeret**§ 10-1. Utlevering av opplysninger som ikke er underlagt taushetsplikt**

Offentlige myndigheter og virksomheter, private virksomheter som utfører lovpålagte oppgaver eller oppgaver på vegne av det offentlige, og finansforetak, kan få utlevert ikke-taushetsbelagte opplysninger fra Folkeregisteret. Opplysningene kan gjøres elektronisk tilgjengelig gjennom lister basert på fødselsnummer og d-nummer.

Andre private virksomheter og aktører kan få utlevert ikke-taushetsbelagte opplysninger om navngitte identifiserbare personer. Opplysning om fødselsnummer og d-nummer utleveres kun dersom det angis et begrunnet behov. Opplysninger for oppdatering av eksisterende registre kan likevel gjøres elektronisk tilgjengelig gjennom lister basert på fødsels-nummer og d-nummer.

Den enkelte registrerte person skal ha tilgang til opplysninger om søk foretatt på egen person. Dette gjelder ikke for søk foretatt av pressen, ved utlevering av opplysninger gjennom lister som nevnt i første og annet ledd, og ved annen form for utlevering av opplysninger til oppdatering av eksisterende registre.

Departementet kan gi forskrift om vilkår og betaling for utlevering, og kan fastsette unntak fra den enkeltes tilgang til opplysninger om søk foretatt på egen person.

§ 10-2. Utlevering av taushetsbelagte opplysninger

Taushetsbelagte opplysninger kan utleveres til offentlige myndigheter og virksomheter og til private virksomheter som har hjemmel i lov til å innhente opplysninger fra Folkeregisteret uten hinder av taushetsplikt. Opplysningene kan gjøres elektronisk tilgjengelig gjennom lister basert på fødselsnummer og d-nummer.

Registermyndigheten kan til privatpersoner og bobestyrere utlevere taushetsbelagte opplysninger som er nødvendige i forbindelse med skifte av dødsbo.

Taushetsbelagte opplysninger kan utleveres til en annen stat etter overenskomst som bestemmer at slik utlevering kan skje uten hinder av taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om vilkår og betaling for utlevering.

§ 10-3. Utlevering av opplysninger til forskning

Registermyndigheten kan utlevere taushetsbelagte opplysninger til forskningsformål i henhold til forvaltningsloven §§ 13 d og 13 e.

Ikke-taushetsbelagte opplysninger om en nærmere angitt gruppe av personer kan utleveres til forskningsformål selv om den enkelte personen ikke kan navngis og identifiseres, dersom dette finnes rimelig og ikke medfører uforholdsmessig ulempe for andre interesser.

§ 10-4. Graderte opplysninger

Registrerte opplysninger som er gradert i medhold av beskyttelsesinstruksen, skal sperres i Folkeregisteret.

Gradering av opplysninger i barnevernsaker besluttes av barneverntjenesten. I andre saker treffes beslutning om gradering av politiet. Endring i beslutning om gradering skal registreres etter melding fra barneverntjenesten eller politiet.

Opplysning som er gradert strengt fortrolig, kan bare utleveres etter søknad som avgjøres av politiet eller barneverntjenesten.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 10-5. Varsling til brukere av registeret

Registermyndigheten kan uten hinder av taushetsplikt gi opplysninger til andre offentlige myndigheter og virksomheter og til finansforetak når de kan ha bruk for opplysningene i sin virksomhet. Herunder kan registermyndigheten varsle andre offentlige myndigheter og virksomheter samt finansforetak når den har mistanke om at registrerte personopplysninger knytter seg til en falsk eller fiktiv identitet.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 10-6. Bekreftet registerutskrift

Enhver person over 18 år kan få utstedt en bekreftet utskrift av de opplysningene som er registrert om vedkommende selv i Folkeregisteret, jf. § 3-1 første ledd.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

§ 10-7. Attester

Registermyndigheten kan utstede:

- a) bostedsattest til en person som er registrert som bosatt i Norge
- b) fødselsattest til en person som er født eller adoptert i Norge
- c) prøvingsattest, jf. ekteskapsloven § 10
- d) attest til bruk for ekteskapsinngåelse etter utenlandsk rett
- e) vigselsattest.

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf, og fastsette unntak.

Kapittel 11 Kontroll av opplysninger

§ 11-1. Opplysningsplikt om egne forhold

Etter henvendelse fra registermyndigheten plikter personer over 15 år som oppholder seg i Norge, å gi følgende opplysninger om seg og sin husstand: fullt navn, fødselsdato, fødested, kjønn, sivilstand, foreldreansvar, adresse, yrke, arbeidssted og statsborgerskap.

Har en person gitt uriktige eller ufullstendige meldinger eller opplysninger, plikter han eller hun etter oppfordring å møte på skattekontoret for å gi nærmere forklaring om forholdet. Er det grunn til å tvile på riktigheten av opplysninger som gis eller er gitt, kan registermyndigheten kreve at vedkommende for egen kostnad skaffer de attester eller den dokumentasjon som trengs.

Registermyndigheten kan om nødvendig kreve politiets bistand til å innhente opplysninger etter denne loven.

§ 11-2. Kontroll av bostedsadresse

Dersom registermyndigheten har mistanke om at en registrert bostedsadresse er feil, eller at et oppgitt bosted i flyttemelding er feil, kan den

- a) be om en nærmere redegjørelse fra vedkommende selv om dennes bostedsforhold
- b) innhente opplysninger fra en huseier eller utleier om hvem som bor eller oppholder seg på eiendommen
- c) innhente opplysninger fra posttilbyder, ekomtilbyder, nettselskap og strømleverandør om vedkommendes kundeforhold.

For å avdekke feil i bostedsregistreringen, kan registermyndigheten innhente opplysninger fra posttilbyder om et antall registrerte personer for elektronisk sammenligning med opplysninger i registeret. Opplysninger innhentet ved slik masseinnhenting skal slettes så snart kontrollen er gjennomført.

Kapittel 12 Sanksjoner

§ 12-1. Overtredelsesgebyr

Registermyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr overfor:

- a) den som ikke oppfyller sin opplysningsplikt etter § 11-1,
- b) den som ikke oppfyller sin opplysningsplikt etter § 11-2 bokstav b og c og
- c) den som bryter vilkår for utlevering av opplysninger etter kapittel 10.

Fysiske personer kan bare ilegges overtredelsesgebyr for forsettlig eller uaktsomme overtredelser.

Overtredelsesgebyret for første ledd bokstav a og b skal ikke utgjøre mer enn 15 ganger rettsgebyret og for bokstav c ikke mer enn 100 ganger rettsgebyret, jf. rettsgebyrloven § 1 annet ledd.

Et overtredelsesgebyr kan helt eller delvis ettergis dersom det blir gjort sannsynlig at manglende etterlevelse skyldes forhold utenfor overtreders kontroll eller dersom særlige rimelighetsgrunner tilsier det.

Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Overtredelsesgebyret tilfaller statskassen.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandlingen og utmålingen av overtredelsesgebyret.

§ 12–2. *Tap av rett til å få utlevert opplysninger*

Registermyndigheten kan ved grove eller gjentatte brudd på vilkår for utlevering av opplysninger etter kapittel 10 treffe vedtak om tap av rett til å få utlevert opplysninger fra Folkeregisteret. Vedtaket skal gjelde for en bestemt tidsperiode som ikke overstiger to år.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandlingen og utmålingen av perioden for tap av rett til å få utlevert opplysninger.

Kapittel 13 Ikrafttredelse og endringer i andre lover

§ 13–1. *Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser*

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

Fra samme tidspunkt oppheves lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering.

Vedtaket om utlevering av opplysninger fra Folkeregisteret truffet med hjemmel i lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering, bortfaller ett år etter at denne loven trer i kraft. Dersom parten innen dette året har søkt om tilsvarende utlevering av opplysninger, gjelder vedtaket frem til registermyndigheten har truffet vedtak i saken.

§ 13–2. *Endringer i andre lover*

Fra den tiden loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene gjøres følgende endring:

I kapittel 3 skal ny § 63 b lyde:

§ 63 b. Domstolene kan, uten hinder av taushetsplikt, innhente fra folkeregistermyndigheten de opplysninger som er nødvendige for utførelsen av oppgaver etter prosesslovgivningen eller andre oppgaver som er fastsatt i lov.

2. I lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing gjøres følgende endring:

Ny § 38 d skal lyde:

§ 38 d. Folkeregistermyndigheten skal, uten hinder av taushetsplikt, gi de opplysninger som er nødvendig for utførelsen av oppgaver etter denne lov.

3. I lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna gjøres følgende endring:

§ 19 b første ledd annet punktum skal lyde:

Desse opplysningane kan jamførast med opplysningar frå Folkeregisteret, andre trdoms- og livssynssamfunn og medlemsregisteret til Den norske kyrkja så langt dette er teneleg for å kontrollera at vilkåra for tilskot er oppfylde.

4. I lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn gjøres følgende endring:

§ 5 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Desse opplysningane kan jamførast med opplysningar frå Folkeregisteret, andre trdoms- og livssynssamfunn og medlemsregisteret til Den norske kyrkja så langt dette er teneleg for å kontrollera at vilkåra for tilskot er oppfylde.

5. I lov 16. juni 1989 nr. 54 om offisiell statistikk og Statistisk Sentralbyrå gjøres følgende endringer:

Ny § 2–8 skal lyde:

§ 2–8. *Innhenting av opplysninger fra Folkeregisteret*

Statistisk sentralbyrå kan, uten hinder av taushetsplikt, innhente fra Folkeregisteret de opplysninger som er nødvendige for utarbeidelse av offisiell statistikk.

6. I lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv gjøres følgende endring:

Ny § 21 a skal lyde:

§ 21 a. *Innhenting av opplysninger fra Folkeregisteret*

Arkivverket kan, utan hinder av teieplikt, hente inn opplysningar frå Folkeregisteret når det er naudsynt for å løyse oppgåvene til etaten.

7. I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet gjøres følgende endring:

Ny § 29 a skal lyde:

§ 29 a. *Politiets tilgang til opplysninger*

Politiet kan, uten hinder av taushetsplikt, innhente fra folkeregistermyndigheten de opplysninger som er nødvendige for utførelsen av oppgaver etter denne loven eller andre oppgaver som er fastsatt i lov, eller som følger av sedvane.

8. I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

§ 21–4 første ledd annet punktum skal lyde:

Opplysninger kan innhentes fra helsepersonell, andre som yter tjenester forutsatt at de gjør det for trygdens regning, arbeidsgiver, tidligere arbeidsgiver, tilbyder av posttjenester, utdanningsinstitusjon, barnetilsynsordning, offentlig virksomhet, Folkeregisteret, pensjonsinretning, forsikringsselskap og annen finansinstitusjon og regnskapsfører.

9. I lov 7. juni 2002 nr. 19 om personnavn gjøres følgende endringer:

§ 3 tredje ledd første punktum skal lyde:

Navn som ikke er registrert i Folkeregisteret som et navn som er i bruk som etternavn her i riket, kan tas som etternavn.

§ 3 tredje ledd annet punktum nr. 3 første punktum skal lyde:

er registrert i Folkeregisteret som et navn som er eller har vært i bruk som fornavn.

§ 8 første punktum skal lyde:

Som fornavn kan det ikke velges et navn som er registrert i Folkeregisteret som et navn som er eller har vært i bruk som etternavn eller mellomnavn.

§ 14 første ledd skal lyde:

Loven gjelder for alle som i Folkeregisteret er registrert som bosatt her i riket og har til hensikt å bli boende her varig.

10. I lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere gjøres følgende endring:

§ 25 første ledd annet punktum skal lyde:

Nødvendige opplysninger til disse formålene kan utleveres fra Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda, Folkeregisteret, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, barne-, ungdoms- og familieetaten, Vox, kommunene, omsorgssentrene og mottak.

11. I lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap gjøres følgende endringer:

§ 29 tredje ledd bokstav d, e og ny f skal lyde:

- d) Statens lånekasse for utdanning,
- e) kommunene og
- f) Folkeregisteret.

12. I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endringer:

Ny § 3–4 skal lyde:

§ 3–4. *Innhenting av opplysninger fra folkeregistermyndigheten*

Innkrevingsmyndighetene kan kreve at folkeregistermyndigheten uten hinder av taushetsplikt som de ellers har, skal gi de opplysningene som er nødvendige for innkrevingsmyndighetenes arbeid etter denne loven.

13. I lov 17. juni 2005 nr. 101 om egedomsregistrering gjøres følgende endring:

§ 22 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Sentral matrikkelstyresmakt kan få utlevert fra Folkeregisteret og andre administrative register opplysninger som skal brukast i matrikkelen, uten hinder av teieplikt.

14. I lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd gjøres følgende endring:

§ 2 nytt femte ledd skal lyde:

Lova gjeld ikkje ved innsyn i Folkeregisteret i opplysningar som i medhald av folkeregisterloven § 3–1 er registrerte om enkeltpersonar.

Nåværende femte og sjette ledd blir nye sjette og syvende ledd.

15. I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel gjøres følgende endring:

§ 12–2 tredje ledd skal lyde:

(3) Uten hinder av taushetsplikt skal skattemyndighetene og folkeregistermyndigheten gi opplysninger av betydning for tollmyndighetenes arbeid med toll og vareførsel til og fra landet.

16. I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her gjøres følgende endring:

§ 84 første ledd bokstav e, f og ny g skal lyde:

- e) skattemyndighetene,
- f) politiet og
- g) folkeregistermyndigheten.

17. I lov 11. januar 2013 nr. 3 om Statens innkrevingsentral gjøres følgende endring:

§ 5 nytt femte ledd skal lyde:

Statens innkrevingsentral kan uten hinder av taushetsplikt innhente fra Folkeregisteret opplysninger som er nødvendige for innkrevingen.

18. I lov 20. juni 2014 nr. 42 om behandling av helseopplysninger ved ytelse av helsehjelp gjøres følgende endringer:

§ 18 annet ledd første punktum skal lyde:

Når det er nødvendig for å gi innsyn, kan den databehandlingsansvarlige innhente personopplysninger fra Folkeregisteret.

§ 21 skal lyde:

§ 21. *Personopplysninger fra Folkeregisteret*

Den databehandlingsansvarlige kan innhente personopplysninger fra Folkeregisteret når dette er nødvendig for å oppfylle den databehandlingsansvarliges plikter etter loven. Dette gjelder uten hensyn til om opplysningene er underlagt taushetsplikt etter folkeregisterloven.

19. I lov 20. juni 2014 nr. 43 om helseregistre og behandling av helseopplysninger gjøres følgende endringer:

§ 14 skal lyde:

§ 14. *Opplysninger fra Folkeregisteret*

Databehandlingsansvarlige kan innhente personopplysninger de har tillatelse til å behandle etter §§ 8 til 12, fra Folkeregisteret.

§ 19 første ledd tredje punktum skal lyde:

Kongen i statsråd kan bestemme at opplysningene i disse registrene også skal kunne sammenstilles med opplysninger i Folkeregisteret eller andre registre.

§ 24 tredje ledd første punktum skal lyde:

Når det er nødvendig for å vurdere innsyn, kan den databehandlingsansvarlige innhente personopplysninger fra Folkeregisteret.

20. I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endring:

§ 16–2 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Et finansforetak kan begjære utlevert fra Folkeregisteret opplysning om ektefelle, barn og foreldre. Folkeregistermyndigheten kan, uten hinder av taushetsplikt, utlevere opplysningen når det er nødvendig for utførelsen av oppgaver etter denne lov.

Nåværende femte ledd blir nytt sjettede ledd.

21. I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning gjøres følgende endring:

§ 10–5 annet ledd bokstav h og ny bokstav i skal lyde:

- h) tollmyndighetene gi opplysninger om vareførselen til og fra landet av betydning for skattemyndighetenes fastsetting av skatt ved innførsel
- i) folkeregistermyndigheten etter krav fra skattemyndighetene gi opplysninger som er nødvendige for skattemyndighetenes fastsetting av skatt.

9. des. Lov nr. 89 2016**Lov om endringer i forurensningsloven (avfallsdefinisjoner m.m.)**

Prop.89 L (2015–2016), Innst.23 L (2016–2017), Lovvedtak 3 (2016–2017). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 20. og 25. oktober 2016. Fremmet av Klima- og miljødepartementet. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- 2 Lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven).

I

I lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2 nr. 4 annet punktum skal lyde:

Det skal gjenvinnes, fortrinnsvis ved at det forberedes til ombruk eller materialgjenvinnes, med mindre gjenvinning ikke er berettiget ut fra en avveining av miljøhensyn, ressurs hensyn og økonomiske forhold.

§ 27 skal lyde:

§ 27. (definisjon av avfall)

Med avfall menes løse gjenstander eller stoffer som noen har kassert, har til hensikt å kassere eller er forpliktet til å kassere. Som avfall regnes ikke avløpsvann og avgasser.

Som biprodukt og ikke avfall regnes løse gjenstander og stoffer som

1. er fremstilt som en integrert del av en produksjonsprosess som primært tar sikte på å fremstille noe annet,
2. kan brukes direkte uten annen bearbeidelse enn det som er normalt i industriell praksis,
3. kan brukes på en måte som er lovlig,
4. ikke medfører nevneverdig høyere risiko for helseskade eller miljøforstyrrelse enn tilsvarende gjenstander og stoffer som ellers kunne blitt brukt, og
5. med sikkerhet vil bli utnyttet.

Løse gjenstander og stoffer som har blitt avfall, kan først opphøre å være avfall når de som minimum

1. har gjennomgått gjenvinning,
2. er alminnelig brukt til bestemte formål,
3. kan omsettes i et marked eller er gjenstand for etterspørsel,
4. innfrir de tekniske kravene som følger av de aktuelle bruksområdene og eventuelle produktkrav og -standarder, og
5. ikke medfører nevneverdig høyere risiko for helseskade eller miljøforstyrrelse enn tilsvarende gjenstander og stoffer som ellers kunne blitt brukt.

Forurensningsmyndigheten kan gi forskrift som presiserer hva som skal regnes som avfall.

Ny § 27a skal lyde:

§ 27a. (andre definisjoner)

Med husholdningsavfall menes avfall fra private husholdninger, herunder større gjenstander som inventar og lignende.

Med næringsavfall menes avfall fra offentlige og private virksomheter og institusjoner

Med spesialavfall menes avfall som ikke hensiktsmessig kan behandles sammen med annet husholdningsavfall eller næringsavfall på grunn av sin størrelse eller fordi det kan medføre alvorlig forurensning eller fare for skade på mennesker eller dyr.

Med gjenvinning menes ethvert tiltak der hovedresultatet er at avfall kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt, eller at avfall har blitt forberedt til dette.

§ 28 første ledd annet punktum oppheves.

§ 32 første og annet ledd skal lyde:

Den som produserer næringsavfall, skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt. Annen disponering av avfall fra fiske, jordbruk og skogbruk mv. er likevel tillatt, såfremt forurensningen dette kan medføre omfattes av § 8 første ledd nr. 1.

Forurensningsmyndigheten kan i særlige tilfeller gjøre unntak ved enkeltvedtak eller forskrift fra første ledd første punktum på nærmere fastsatte vilkår.

§ 32 nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 33 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) forberedelse til ombruk

§ 33 første ledd bokstav f skal lyde:

- f) bindende mål for gjenvinning, herunder mål for forberedelse til ombruk og materialgjenvinning

II

I lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard skal § 3 bokstav b lyde:

- b) avfall: løseobjekter eller stoffer som noen har kassert, har til hensikt å kassere, eller er forpliktet til å kassere. Som avfall regnes ikke avløpsvann og avgasser. Bestemmelsene om skillet mellom avfall og biprodukter, og om når avfall opphører å være avfall, i forurensningsloven § 27 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

III

Loven trer i kraft straks.

18. juni Nr. 1923 2015

Delegering av myndighet etter motorferdselloven § 12b fjerde ledd til Miljødirektoratet

Hjemmel: Fastsatt av Klima- og miljødepartementet 18. juni 2015 med hjemmel i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven) § 12b fjerde ledd. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

Stortinget vedtok 7. mai 2015 endringer i motorferdselloven, herunder en ny bestemmelse om overtredelsesgebyr i § 12b. Av § 12b fjerde ledd følger det at departementet i forskrift skal gi nærmere regler om overtredelsesgebyrets størrelse og saksbehandlingen.

Klima- og miljødepartementet delegerer med dette myndigheten til å fastsette forskrift etter § 12b fjerde ledd til Miljødirektoratet. Delegeringen omfatter også myndighet til å foreta endringer i forskriften.

I den grad forskrift eller endringer i denne skal forelegges for berørte departementer, foretas departementsforeleggelse av Klima- og miljødepartementet.

11. nov. Nr. 1309 2016

Delt ikraftsetting av lov 18. desember 2015 nr. 121 om endringer i helselovgivningen (Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten mv.)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 11. november 2016 med hjemmel i lov 18. desember 2015 nr. 121 om endringer i helselovgivningen (Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten mv.) del XI første ledd. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 14. november 2016 kl. 13.25.

Delt ikraftsetting av lov 18. desember 2015 nr. 121 om endringer i helselovgivningen (Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten mv.). Del II trer i kraft 1. januar 2017.

11. nov. Nr. 1310 2016

Forskrift om endring i forskrift om legemidler (legemiddelforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 11. november 2016 med hjemmel i lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 2, § 5, § 8, § 10, § 19 og § 21, jf. delegeringsvedtak 8. juni 1995 nr. 521. Kunngjort 15. november 2016 kl. 14.20.

I

I forskrift 18. desember 2009 nr. 1839 om legemidler (legemiddelforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 2–1 fjerde ledd skal lyde:

Kravet til markedsføringstillatelse gjelder ikke tradisjonelle plantebaserte legemidler registrert i samsvar med § 3–16 til § 3–19. Tradisjonelle plantebaserte legemidler som hadde lovlig markedsadgang i Norge 31. mars 2004, skal senest syv år etter dette, godkjennes etter denne legemiddelforskriften.

§ 2–5 nytt femte ledd skal lyde:

Første ledd gjelder tilsvarende for homøopatiske legemidler som ikke har markedsføringstillatelse eller er registrert i Norge. Rekvireringen kan i disse tilfellene kun omfatte homøopatiske legemidler som har markedsføringstillatelse i EØS-området eller er registrert i EØS-området.

§ 2–5 nåværende femte ledd blir nytt sjette ledd og skal lyde:

Hvert apotek melder til Statens legemiddelverk om hver enkelt rekvirering og utlevering etter første, tredje, fjerde og femte ledd.

§ 2–5 sjette og syvende ledd, blir nytt syvende og åttende ledd.

§ 3–8 første linje som lyder: «I dette kapitlet menes med:» oppheves.

§ 3–8 bokstav c) skal lyde:

- c) *naturlegemiddel*: legemiddel hvor virkestoffet eller virkestoffene har et naturlig utspring, ikke er altfor bearbejdet og utgjør en dyredel, mikroorganismer, mineraler, eller salter, og som ikke omfattes av definisjonen av plantebasert legemiddel,

§ 3–8 bokstav d) skal lyde:

- d) *tradisjonelt plantebasert legemiddel*: ethvert plantebasert legemiddel som oppfyller betingelsene i § 3–16,

§ 3–8 bokstav h) skal lyde:

- h) *homøopatisk legemiddel*: legemiddel som er fremstilt av substanser, preparater eller tilberedninger kalt homøopatiske stamløsninger, etter en homøopatisk tilvirkningsmetode beskrevet i Den europeiske farmakopé, eller, om den ikke finnes der, i farmakopé som er i offisiell bruk i et EØS-land. Et homøopatisk legemiddel kan inneholde flere bestanddeler.

§ 3–16 første ledd innledningen og bokstav a, b, c og e skal lyde:

Forenklet søknad om registrering for et tradisjonelt plantebasert legemiddel til mennesker kan sendes Statens legemiddelverk etter reglene i § 3–17 til § 3–19 dersom følgende forutsetninger er oppfylt:

- legemidlet har indikasjoner som utelukkende er passende for tradisjonelle plantebaserte legemidler som i kraft av sin sammensetning og formål er beregnet til og utformet med henblikk på anvendelse uten tilsyn av lege for diagnostisering, forskrivning eller overvåkning av behandlingen,
- legemidlet utelukkende skal brukes i overensstemmelse med en nærmere angitt styrke og dosering,
- legemidlet inntas oralt, er til utvortes bruk og/eller inhalering,
- data om legemidlets tradisjonelle anvendelse er tilstrekkelig, herunder at det er dokumentert at legemidlet ikke er skadelig ved anbefalt bruk, og at det på grunnlag av lang brukstradisjon kan antas at legemidlet har farmakologisk effekt eller virkning,

§ 3–16 tredje ledd skal lyde:

Søker og innehaver av registreringen skal være etablert i EØS-området.

§ 3–17 første ledd første setning skal lyde:

Søknad om registrering for tradisjonelt plantebasert legemiddel skal inneholde opplysninger som nevnt i § 3–4 andre ledd bokstav a til f, i, n og o.

§ 3–17 femte ledd første setning skal lyde:

Dersom legemidlet har vært anvendt innenfor EØS-området i mindre enn 15 år, men for øvrig oppfyller betingelsene for forenklet søknad om registrering forelegger Statens legemiddelverk søknaden med relevant dokumentasjon for Komiteen for plantebaserte legemidler (HMPC).

Overskriften i § 3–18 skal lyde:

Unntak fra innholdskrav

§ 3–18 første setning skal lyde:

Dersom søknad om registrering for tradisjonelt plantebasert legemiddel gjelder plantedroger, plantebaserte tilberedninger og sammensetninger av slike som er omfattet av liste som nevnt i artikkel 16 f i direktiv 2001/83/EF som endret ved direktiv 2003/63/EF, direktiv 2004/24/EF og direktiv 2004/27/EF, kreves ikke fremlagt data som nevnt i § 3–17 første ledd bokstav c, d og e.

§ 3–19 annet ledd skal lyde:

Fellesskapsmonografier legges til grunn for Statens legemiddelverks vurdering av søknad om registrering for tradisjonelt plantebasert legemiddel. Dersom det ikke er utarbeidet en fellesskapsmonografi kan det henvises til andre monografier, publikasjoner eller data.

§ 3–19 tredje ledd skal lyde:

Innehaver av registrering skal vurdere nødvendigheten av endringer i registreringen i overensstemmelse med nye fellesskapsmonografier. Endringer meddeles Statens legemiddelverk.

§ 3–20 skal lyde:

I tillegg til det som ellers følger av forskriften, kommer bestemmelsene i kapittel 1, 2, 7, 10 og 15 så langt de passer til anvendelse på tradisjonell plantebaserte legemidler. Det samme gjelder § 3–7, § 3–57, § 5–1, § 5–2, § 5–3, § 5–13, § 5–18, § 5–19, § 8–1, § 8–2, § 8–6 første ledd bokstav a og b, § 8–7 første ledd bokstav a og § 8–8 andre ledd.

§ 3–21 annet ledd bokstav a) skal lyde:

- a) homøopatiske legemidler til matproduserende dyr skal oppfylle de krav som fremgår av forordning (EF) nr. 470/2009, jf. forordning (EU) nr. 37/2010 og forskrift 30. mai 2012 nr. 512 om grenseverdier for legemiddelrester i næringsmidler til dyr,

§ 3–21 annet ledd bokstav b) skal lyde:

- b) administrasjonsveien er beskrevet i Den europeiske farmakopé eller, om den ikke finnes der, i farmakopé som er i offisiell bruk i et EØS-land,

§ 3–22 nytt første ledd skal lyde:

En søknad om registrering av homøopatisk legemiddel kan omfatte en serie legemidler fremstilt av samme homøopatiske stamløsning. Det må sendes inn separat søknad for hver legemiddelform.

§ 3–22 første, annet og tredje ledd, blir nytt annet, tredje og fjerde ledd.

§ 3–22 annet ledd bokstav a) skal lyde:

- a) den homøopatiske stamløsningens vitenskapelige betegnelse eller en annen betegnelse fra en farmakopé med angivelse av de forskjellige administrasjonsveier, legemiddelformer og fortynningsgrader som skal registreres,

§ 3–22 annet ledd bokstav b) skal lyde:

- b) dokumentasjon med beskrivelse av fremstillingen og kontrollen av den homøopatiske stamløsningen som beviser stamløsningens homøopatiske tradisjon ved hjelp av tilstrekkelig bibliografisk dokumentasjon,

§ 3–22 annet ledd bokstav c) skal lyde:

- c) dokumentasjon for fremstilling og kontroll for av hver legemiddelform og beskrivelse av fortynnings- og potenseringsmetoder,

§ 3–22 annet ledd bokstav f) skal lyde:

- f) forslag til merking i form av mock-ups av ytre og indre pakning for det aktuelle legemidlet, og

§ 3–22 tredje ledd skal lyde:

Inneholder et homøopatisk legemiddel biologiske stoffer, skal søknaden i tillegg til dokumentasjonen nevnt i første ledd, inneholde dokumentasjon som viser at nødvendige forholdsregler er tatt under produksjonen for å sikre at preparatet ikke inneholder patogene agens.

Overskriften i ny § 3–22A skal lyde:

Registrering på bakgrunn av registrering i annet EØS-land

Ny § 3–22A skal lyde:

Registrering av homøopatisk legemiddel i annet EØS-land skal kunne være grunnlag for registrering i Norge.

Registreringen i annet EØS-land skal være i henhold til kravene i direktiv 2001/83/EF eller 2001/82/EF.

Søker plikter å ha dokumentasjonen som ligger til grunn for registreringen i annet EØS-land tilgjengelig for Statens legemiddelverk

Statens legemiddelverk kan når særlige grunner foreligger kreve at dokumentasjonen som ligger til grunn for registreringen i annet EØS-land sendes inn som del av søknaden.

Overskriften i § 3–23 skal lyde:

Homøopatiske legemidler

§ 3–23 skal lyde:

Prosedyrene som nevnt i § 4–7, § 4–8, § 4–9, § 5–6 og § 5–7 kommer ikke til anvendelse på homøopatiske legemidler registrert i samsvar med § 3–21, § 3–22 og § 3–22A. Tilsvarende gjelder bestemmelsene i kapittel 9 for homøopatiske legemidler til mennesker og dyr og kapittel 10 for homøopatiske legemidler til mennesker.

Bestemmelser som omhandler krav til dokumentasjon av legemidlers effekt gjelder ikke for homøopatiske legemidler til mennesker og dyr.

Overskriften i § 3–39 skal lyde:

Merking av homøopatisk legemiddel

§ 3–39 første ledd skal lyde:

Merking, og dersom hensiktsmessig, pakningsvedlegg for homøopatisk legemiddel registrert i samsvar med § 3–21, § 3–22 og § 3–22A skal tydelig merkes «homøopatisk legemiddel», eller «homøopatisk legemiddel til dyr».

§ 3–39 annet ledd bokstav a) skal lyde:

- a) stamløsningens vitenskapelige betegnelse etterfulgt av fortynningsgraden ved bruk av symboler som beskrevet i den anvendte farmakopé jf. § 3–8 bokstav h). Består det homøopatiske legemidlet av to eller flere stamløsninger, kan det i tillegg til stamløsningenes vitenskapelige betegnelse anføres et handelsnavn på pakningen,

§ 3–39 annet ledd bokstav d) skal lyde:

- d) administrasjonsmåte, og om nødvendig, administrasjonsvei,

§ 3–39 annet ledd bokstav m) skal lyde:

- m) homøopatisk legemiddel til mennesker skal merkes med en henstilling til brukeren om å oppsøke lege dersom symptomene vedvarer, og

§ 3–41 første ledd bokstav a) skal lyde:

- a) at legemidlet er et tradisjonelt plantebasert legemiddel til anvendelse med særlig(e) bruksområde(r) utelukkende basert på lang brukstradisjon,

§ 3–53 første ledd bokstav a) skal lyde:

- a) at legemidlet er et tradisjonelt plantebasert legemiddel til anvendelse med særlig(e) bruksområde(r) utelukkende basert på lang brukstradisjon, og

§ 4–10 første ledd bokstav b) skal lyde:

- b) at det plantebaserte legemidlet består av plantedroger, plantebaserte tilberedninger eller sammensetninger av slike som er inntatt på liste som nevnt i § 3–18.

Overskriften i § 5–10 skal lyde:

Avslag på søknad om registrering for tradisjonelt plantebasert legemiddel

§ 5–10 første setning skal lyde:

Søknad om registrering for tradisjonelt plantebasert legemiddel avslås dersom søknaden ikke er i samsvar med kravene i § 3–16 til § 3–18.

§ 5–10 bokstav d) skal lyde:

- d) data om tradisjonell anvendelse ikke er fyllestgjørende, herunder at det ikke på grunnlag lang brukstradisjon kan antas at legemidlet har farmakologisk effekt eller virkning, eller

§ 7–6 tredje ledd oppheves.

Overskriften i § 9–2 skal lyde:

Endring av merking eller pakningsvedlegg for legemidler til mennesker

§ 9–2 skal lyde:

Søknad om endring av merking eller pakningsvedlegg for legemidler til mennesker som ikke er en følge av endringer i preparatomtalen anses godkjent hvis markedsføringstillatelsens innehaver ikke mottar innsigelser fra Statens legemiddelverk innen 90 dager etter at valid søknad er mottatt.

§ 13–13 skal lyde:

Reklame for tradisjonelle plantebaserte legemidler skal utformes i overensstemmelse med de krav som følger av kapittel 13. All reklame for tradisjonelle plantebaserte legemidler skal i tillegg inneholde følgende erklæring: «Tradisjonelt plantebasert legemiddel med et bestemt bruksområde utelukkende basert på lang brukstradisjon».

§ 13–14 første ledd skal lyde:

Reklame for homøopatiske legemidler til mennesker og dyr som er registrert i henhold til § 3–21, § 3–22 og § 3–22A skal kun inneholde de opplysninger som fremgår av § 3–39.

§ 13–14 annet ledd oppheves.

§ 15–3A skal lyde:

Statens legemiddelverk krever inn gebyr for behandling av søknad om registrering av homøopatisk legemiddel etter bestemmelsene i § 3–21 til § 3–23.

For registrering kreves gebyr kr 1000 per homøopatiske legemiddel. Gebyret dekker alle fortynningsgrader.

For endring av registreringen type II kreves gebyr kr 1000.

For fornyelse av registrering kreves gebyr kr 1000.

II

Forskriften trer i kraft straks.

14. nov. Nr. 1311 2016**Forskrift om endring i forskrift om landtransport av farlig gods**

Hjemmel: Fastsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap 14. november 2016 med hjemmel i lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 5, § 6, § 11, § 22 og § 43, jf. delegeringsvedtak 1. september 2003 nr. 1161. Kunngjort 15. november 2016 kl. 14.20.

I

I forskrift 1. april 2009 nr. 384 om landtransport av farlig gods gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

ADR og RID er en del av forskriften.

§ 2 tredje ledd bokstav c) skal lyde:

- c) militær transport av eksplosive stoffer og gjenstander i klasse 1, samt transport på militære kjøretøy av reservebeholdere med UN 1202 dieselolje, UN 1203 bensin, UN 1223 parafin eller UN 1863 jetdrivstoff fly

§ 3 definisjonen «Farlig gods» skal lyde:

Farlig gods – gods klassifisert som farlig i henhold til ADR/RID, og som inndeles i følgende klasser:

Klasse 1	Eksplosive stoffer og gjenstander
Klasse 2	Gasser
Klasse 3	Brannfarlige væsker
Klasse 4.1	Brannfarlige faste stoffer, selvreaktive stoffer og faste eksplosivstoffer som er gjort ufølsomme
Klasse 4.2	Selvantennende stoffer
Klasse 4.3	Stoffer som utvikler brennbare gasser i kontakt med vann
Klasse 5.1	Oksiderende stoffer
Klasse 5.2	Organiske peroksider
Klasse 6.1	Giftige stoffer
Klasse 6.2	Infeksjonsfremmende stoffer
Klasse 7	Radioaktivt materiale
Klasse 8	Etsende stoffer
Klasse 9	Forskjellige farlige stoffer og gjenstander.

§ 5 tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 5 nytt tredje ledd skal lyde:

Når ADR/RID krever at arbeidsgiver skal oppbevare dokumentasjon på gjennomgått opplæring, skal denne dokumentasjonen oppbevares gjennom hele ansettelsesperioden og minst ett år etter ansettelsesforholdets opphør.

Overskriften til § 6 skal lyde:

Varsling og rapportering av uhell og nestenuhell

§ 6 annet ledd skal lyde:

Virksomheter skal rapportere om uhell og nestenuhell som skjer i forbindelse med transport av farlig gods, når hendelsen har eller kunne ha fått konsekvenser for liv, helse, miljø eller materielle verdier. Det skal rapporteres innen 8 dager og på et fastsatt skjema.

§ 8 skal lyde:

Ansvarlig for operativ drift av godsterminal skal på forespørsel fra brannvesen kunne an vise hvor farlig gods befinner seg på terminalen.

§ 9 skal lyde:

For transporter som i sin helhet foregår i Norge, er det tilstrekkelig å bruke norsk språk på merking og i dokumentasjon. Skriftlige instruksjoner med tiltak for ulykker eller nødsituasjoner skal imidlertid være utformet på et språk som kjøretøyets mannskap kan lese og forstå.

§ 11 skal lyde:

§ 11. *Unntak fra krav til ADR-kompetansebevis*

Krav til kompetansebevis etter bestemmelsene i ADR gjelder ikke:

- ved reparasjoner og verkstedskontroll av tom, ikke rengjort tank
- for tjenestemenn i Statens vegvesen i tilknytning til kontroll

- c) for militært personell som transporterer drivstoff tilhørende klasse 3 dersom transporten er militær og føreren har gjennomgått militær opplæring og prøve som er godkjent av Forsvaret.

Ny § 11a skal lyde:

§ 11a. ADR-eksamen

Den som ikke består eksamen innen 1 år etter fullført opplæring mister retten til å avlegge eksamen. For å kunne avlegge eksamen må opplæringen gjennomføres på nytt.

Overskriften til kapittel 3 skal lyde:

Kapittel 3 – Særskilte krav til visse typer gods, emballasje, tanker og kjøretøy

§ 14 oppheves.

§ 16 skal lyde:

§ 16. Utvidet brukstid for emballasje for enkelte etsende stoffer

Emballasje, unntatt IBC og storemballasje, som kun benyttes til transport av UN 3412 maursyre, kan brukes inntil 10 år fra produksjonsdato dersom den brukes i et kontrollert retursystem.

IBC av stiv plast (31H1) som kun benyttes til transport av følgende stoffer i klasse 8:

- UN 3412 maursyre
- UN 1824 natriumhydroksidløsning med høyst 52 prosent natriumhydroksid
- UN 2672 ammoniakkløsning med høyst 25 prosent ammoniakk
- UN 1791 natriumhypoklorittløsning med høyst 15 prosent natriumhypokloritt
- UN 1789 saltsyre

som brukes i et kontrollert og dokumentert retursystem kan benyttes i inntil 7,5 år fra produksjonsdato.

Det skal gjennomføres årlig tilstandskontroll for IBC som er eldre enn 5 år.

Overskriften til § 18 skal lyde:

§ 18. Tanktransport med landbruks- eller skogbrukstraktor

§ 18 første og annet ledd skal lyde:

For transporter i egen jord- eller skogbruksvirksomhet, i tank med landbruks- eller skogbrukstraktor med eller uten tilhenger, som ikke kjører raskere enn 40 km/t ved transport av farlig gods, skal bestemmelsene i ADR om brannslukningsmateriell, skriftlige instruksjoner, merking, tanker og utstyr, og for tanktilhengere krav til elektrisk utstyr, gjelde tilsvarende.

For transporter utenfor egen jord- eller skogbruksvirksomhet gjelder i tillegg kravet om ADR-kompetansebevis.

§ 29 oppheves.

§ 36 skal lyde:

DSB kan fravike bestemmelsene i denne forskriften i enkelttilfeller når særlige grunner foreligger og det ikke strider mot internasjonale avtaler som Norge har inngått. Fravik må være begrenset i tid og gjelde for tydelige definerte transportoperasjoner. Det kan settes særskilte betingelser for slike fravik. Ved vurderingen av om fravik skal gis legges spesielt vekt på at sikkerhetsnivået opprettholdes på tross av et fravik.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

11. okt. Nr. 1321 2016

Forskrift om endring i forskrift om sanksjoner og tiltak mot Iran

Hjemmel: Fastsatt av Utenriksdepartementet 11. oktober 2016 med hjemmel i forskrift 9. februar 2007 nr. 149 om sanksjoner og tiltak mot Iran § 45. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 9. februar 2007 nr. 149 om sanksjoner og tiltak mot Iran gjøres følgende endringer:

Vedlegg I skal lyde slik:

Vedlegg I. Varer og teknologi omtalt i § 2a

For å lese vedlegg I se her:

Vedlegg III skal lyde slik:

Vedlegg III. Produkter, inkludert programvare og teknologi, inntatt i Missile Technology Control Regime list, omtalt i § 4a

For å lese vedlegg III se her:

Vedlegg VIIB skal lyde slik:

Vedlegg VIIB. Grafitt og råmetall eller halvfabrikat av metall, omtalt i § 15a

For å lese vedlegg VIIB se her:

II

Endringene trer i kraft straks.

7. nov. Nr. 1322 2016

Forskrift om oppheving av forskrift om endring i forskrift om postforkynning

Hjemmel: Fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet 7. november 2016 med hjemmel i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstoloven) § 163a, jf. delegeringsvedtak 3. februar 2012 nr. 119. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

Forskrift 12. februar 2012 nr. 141 om endring i forskrift om postforkynning oppheves.

II

Forskriften trer i kraft straks.

11. nov. Nr. 1323 2016

Forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter

Hjemmel: Fastsatt av Tariffnemnda 11. november 2016 med hjemmel i lov 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. (allmenngjøringsloven) § 5. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

Kap. I. Innledende bestemmelser

§ 1. Grunnlaget for allmenngjøring

Forskriften er fastsatt på grunnlag av Overenskomst for Fiskeindustribedrifter 2016–2018 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon og Sjømat Norge på den ene side og Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund på den annen side.

§ 2. Virkeområde og gjennomføringsansvar

Forskriften gjelder for fagarbeidere og produksjonsarbeidere med dertil hørende arbeidsoperasjoner, lagerarbeidere, transport, vakt hold, rengjøring og kantine, håndverkere, reparatører, arbeidsledere, kontrollører, instruktører og kjølemaskinister/kuldemaskinister.

Med fagarbeider menes arbeidstaker med offentlig godkjent fag- eller svennebrev eller tilsvarende kompetanse som formelt kan likestilles med fag- eller svennebrev innenfor det fagfelt arbeidstaker utfører arbeid.

Forskriften gjelder ikke for lærlinger og personer på arbeidsmarkedstiltak.

Arbeidsgiver og den som i arbeidsgivers sted leder virksomhet som utfører arbeidsoppdrag som nevnt i første ledd skal sikre at bestemmelsene i forskriften gjennomføres.

Kap. II. Lønns- og arbeidsvilkår

§ 3. Lønnsbestemmelser

Arbeidstakere som utfører arbeid i henhold til § 2, skal minst ha en lønn per time på:

- a) 183,60 for fagarbeidere
- b) 173,10 for produksjonsarbeidere.

Arbeidstakere under 18 år som utfører arbeid i henhold til § 2, skal minst ha en lønn per time på 80 % av minstelønnsatsen i første ledd. Arbeidstakere over 17 år som har arbeidet 12 uker i bedriften skal lønnes i henhold til de lønnsgrupper deres arbeid hører inn under. Skoleungdom beholder opparbeidet lønnsansiennitet fra det ene året til det neste i samme bransje. Lønnsansiennitet opparbeidet som unge arbeidstakere gjelder også ved oppnåelse av voksen alder 18 år.

På arbeidsplasser med skiftarbeid skal det betales et tillegg til timesatsen i første ledd på:

- a) *Toskiftsarbeid*
20 % av minstelønnsatsen i § 3 første ledd.
- b) *Treskiftsarbeid*
25 % av minstelønnsatsen i § 3 første ledd.

Ytelser som betales som refusjon av utgifter som faktisk er påløpt på grunn av utsendingen, for eksempel reiseutgifter, kost og losji, skal ikke regnes som lønn etter forskriften.

§ 4. *Regulering av lønn i forskriftens virketid*

Tariffnemnda kan endre satsene i § 3 som følge av tariffrevisjoner.

Kap. III. Fravikelighet m.m.

§ 5. *Fravikelighet*

Forskriften kommer ikke til anvendelse dersom arbeidstaker samlet sett er omfattet av gunstigere lønns- og arbeidsvilkår i henhold til avtale eller etter det lands rett som ellers gjelder for arbeidsforholdet.

Kap. IV. Ikrafttreden m.m.

§ 6. *Ikrafttreden og opphør*

Forskriften trer i kraft ved kunngjøring.

Forskriften opphører å gjelde 1 måned etter at Overenskomst for Fiskeindustribedrifter 2016–2018 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon og Sjømat Norge på den ene side og Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Nytelsesmiddelarbeiderforbund på den annen side blir avløst av ny tariffavtale, eller hvis Tariffnemnda treffer nytt vedtak om allmenngjøring av tariffavtalen, jf. allmenngjøringsloven § 7.

11. nov. Nr. 1324 2016

Forskrift om endring i forskrift om førstehandsomsetning av villlevande marine ressursar

Heimel: Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 11. november 2016 med heimel i lov 21. juni 2013 nr. 75 om førstehandsomsetning av villlevande marine ressursar (fiskesalslova) § 4, § 8 og § 12. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 20. desember 2013 nr. 1665 om førstehandsomsetning av villlevande marine ressursar blir det gjort følgjande endring:

Forskriftens § 2 4. ledd skal lyde:

Forbodet mot utførsel i andre ledd er ikkje til hinder for utførsel av villlevande marine ressursar hausta av fartøy som fører flagg tilhøyrande ein medlemsstat i Den europeiske union. Dette gjeld fram til og med 31. august 2023 og er avgrensa til fangst bringa til land på nærare oppgjevne stader og på dei verksemdar som Fiskeridirektoratet har godkjent for dette formålet, jf. forskrift 21. april 2006 nr. 433 om transitt av fisk fanget av og brakt i land fra EU-fartøy. Det er eit vilkår at dei villlevande marine ressursane ikkje er fortolla i Noreg, og at dei vert utførde i samsvar med lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel.

II

Endringa trer i kraft straks.

14. nov. Nr. 1325 2016

Forskrift om gebyr for visse overtredelser etter motorferdselloven ved bruk av snøscooter

Hjemmel: Fastsatt av Miljødirektoratet 14. november 2016 med hjemmel i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven) § 12b fjerde ledd og delegeringsvedtak 18. juni 2015 nr. 1923. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

§ 1. *(saklig virkeområde)*

Forskriften gjelder overtredelsesgebyr for overtredelser av nærmere angitte bestemmelser i eller i medhold av motorferdselloven ved bruk av snøscooter.

§ 2. *(overtredelser som kan sanksjoneres med gebyr)*

Statens naturoppsyn kan uten hensyn til skyld ilegge fører av snøscooter overtredelsesgebyr ved følgende overtredelser av bestemmelser i eller i medhold av motorferdselloven:

- a) unnlåtelse av å etterkomme pålegg om å vise fram gyldig førerkort, jf. motorferdselloven § 12a,
- b) unnlåtelse av å etterkomme pålegg om å vise fram tillåtelse som er pliktig å medbringe, jf. forskrift for motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 7 andre ledd,

- c) unnlattelse av å etterkomme pålegg om å vise fram utfylt kjørebok når krav om slik kjørebok framgår av tillatelse etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5, § 5a, § 5b eller § 6, jf. § 7 andre ledd,
- d) kjøring til tider på døgnet eller på særskilt angitte dager (helgedager, helligdager mv.), der tillatelse etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5, § 5a, § 5b eller § 6, jf. § 7, setter vilkår om at kjøring ikke kan skje,
- e) kjøring i løype til tider på døgnet eller på særskilt angitte dager (helgedager, helligdager mv.) der kjøring etter kommunal forskrift etter motorferdselloven § 4a er forbudt,
- f) kjøring i strid med regler i kommunale forskrifter etter forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark § 4a som angir hvordan man skal kjøre i områder hvor resting er tillatt.

§ 3. (sats for overtredelsesgebyr)

Gebyr for overtredelse av § 2 bokstav a og b er kr 500,—. For øvrige overtredelser er gebyret kr 3000,—. Det ilegges ett gebyr for hver overtredelse.

§ 4. (betaling)

Overtredelsesgebyret forfaller til betaling 2 måneder fra vedtak er fattet. Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Dersom fører går til søksmål mot staten for å prøve vedtakets gyldighet, suspenderes tvangskraften.

Er gebyr ikke betalt innen 2 måneder etter ileggelsen, forhøyes gebyret med femti prosent.

Adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr foreldes 2 år etter at overtredelsen er opphørt. Fristen avbrytes ved at Statens naturoppsyn gir forhåndsvarsel eller fatter vedtak om overtredelsesgebyr.

§ 5. (saksbehandling)

Ileggelse av overtredelsesgebyr er et enkeltvedtak, forvaltningslovens regler gjelder. Vedtak kan påklages til Klima- og miljødepartementet. Klagefristen er 3 uker.

Gebyr kan ilegges på stedet på fastsatt gebyrblankett.

§ 6. (varsling av verge)

Er fører av snøscooter mellom 16 og 18 år, varsles dennes verge om at gebyr er ilagt.

§ 7. (ikrafttredelse)

Forskriften trer i kraft 1. desember 2016.

14. nov. Nr. 1326 2016

Forskrift om forsøk med arbeidsutprøving hos egen arbeidsgiver etter utløpet av sykepengeperioden

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og sosialdepartementet 14. november 2016 med hjemmel i lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven) § 12 og lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 25–13. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

§ 1. Formål

Formålet med ordningen «Arbeidsutprøving hos egen arbeidsgiver for mottakere av arbeidsavklaringspenger» er at arbeidstaker og arbeidsgiver sammen skal finne fram til arbeidsoppgaver som arbeidstaker kan utføre til tross for sine helseproblemer. Ordningen skal også bidra til at arbeidstaker og arbeidsgiver i fellesskap får avklart hvilke tilretteleggingstiltak som kan være aktuelle, samt avklare på et så tidlig tidspunkt som mulig om arbeidstakeren kan komme tilbake til egen arbeidsgiver eller om det er behov for arbeidsrettede tiltak med sikte på nytt arbeid.

§ 2. Virkeområde

NAV-kontorene i Kongsberg, Ringesrike, Bærum, Skedsmo, Asker, Sarpsborg, Fredrikstad, Ålesund, Molde og Kristiansund deltar i forsøket.

§ 3. Hvem som kan delta i forsøket

Deltakerne i forsøket må være arbeidstakere som mottar fulle arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven § 11–18 første ledd. Deltakerne må bo innen det eller de selekterte geografiske områdene og må trekkes ut til å delta i forsøket.

§ 4. Oppfølging

Arbeids- og velferdsetaten skal sørge for nødvendig oppfølging av deltakerne og arbeidsgiverne.

§ 5. Varighet

Varigheten av arbeidsutprøvingen skal tilpasses deltakerens individuelle behov. Utprøvingen kan ikke gjennomføres i en periode som overstiger åtte uker.

§ 6. Ytelse til deltaker

Deltakerne skal ikke motta lønn fra arbeidsgiver. Målet med ordningen er å prøve ut arbeidstakeren i reelle arbeidsoppgaver, uten at det må stilles produktivitetskrav. Utbetaling av stønad etter folketrygdloven kapittel 11 skal ikke reduseres i utprøvsperioden.

§ 7. Yrkesskadedekning

Tiltaksdeltakere vil være omfattet av arbeidsgivers plikt til å tegne yrkesskadedeforsikring, og er yrkesskadedekket etter folketrygdloven § 13–11.

§ 8. Avgjørelsesmyndighet mv.

Hvem som tas inn i forsøket, avgjøres av Arbeids- og velferdsetaten på det nivået Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

§ 9. Forsøksperiode

Forsøksperioden varer fra 15. november 2016 til 31. desember 2017.

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 15. november 2016.

15. nov. Nr. 1327 2016**Forskrift om endring i forskrift til merverdiavgiftsloven (merverdiavgiftsforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 15. november 2016 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) § 1–3 annet ledd bokstav b. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 15. desember 2009 nr. 1540 til merverdiavgiftsloven (merverdiavgiftsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 1–3–2 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) originale malerier, tegninger, kollasjer og lignende todimensjonale kunstverk, herunder blandete teknikker

II

Endringen trer i kraft straks.

15. nov. Nr. 1328 2016**Forskrift om taksering av formues-, inntekts- og fradragposter mv. som må fastsettes ved skjønn til bruk ved fastsettingen for 2016**

Hjemmel: Fastsatt av Skattedirektoratet 15. november 2016 med hjemmel i lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) § 9–8, jf. delegeringsvedtak 16. september 2016 nr. 1067. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

Kapittel 1. Generell del (fast eiendom, lønnstakere, private forhold, mv.)**§ 1–1. Formuessatser**

Er ikke annet bestemt i skatteloven eller i den enkelte paragraf nedenfor, skal formuesobjektene verdi settes til omsetningsverdien 1. januar i året etter inntektsåret, jf. skatteloven § 4–1 første ledd.

§ 1–1–1. Bolig- og fritidseiendommer

Boligeiendommer (herunder i boligselskap som omfattes av skatteloven § 7–3) formuesverdsettes etter reglene i skatteloven § 4–10.

Bolig- og fritidseiendommer i utlandet og på Svalbard verdsettes etter de regler som gjelder for fritidseiendommer i Norge. Om fritidseiendommer leid ut i eierens næringsvirksomhet, se § 2–1–1.

For fritidseiendommer (herunder i boligselskap som omfattes av skatteloven § 7–3) skal det ikke foretas noen generell økning av formuesverdiene for inntektsåret 2016.

Har en fritidseiendom i løpet av 2016 steget i verdi pga. påkostninger mv., kan eiendommens formuesverdi heves til takstnivået (formuesverdier) for sammenlignbare eiendommer ellers i kommunen. Dette gjelder også når påkostninger mv. er foretatt tidligere uten å være tatt hensyn til pga. manglende eller ufullstendige opplysninger til skattemyndighetene. Omsetning eller endrede eiendomsskattetakster i kommunen gir i seg selv ikke grunnlag for å endre formuesverdien.

Ved første gangs taksering av nybygde fritidseiendommer skal formuesverdien verken overstige 30 prosent av eiendommens kostpris inkludert grunn, eller 30 prosent av eiendommens markedsverdi. Samme norm kan benyttes for tilbygg og påkostninger.

Formuesverdien på fritidseiendommer som ligger vesentlig over takstnivået for sammenlignbare eiendommer ellers i kommunen, skal settes ned når skattyter krever det.

§ 1–1–2. Annen fast eiendom utenfor virksomhet, herunder ubebygde tomter

Det skal ikke foretas noen generell økning av formuesverdiene for inntektsåret 2016.

Ved første gangs taksering skal formuesverdien verken overstige 80 prosent av eiendommens kostpris inkludert grunn, eller 80 prosent av eiendommens markedsverdi.

Formuesverdier som ligger vesentlig over takstnivået for sammenlignbare eiendommer ellers i kommunen, skal settes ned når skattyter krever det.

Omsetning av en eiendom eller endrede eiendomsskattetakster i kommunen gir i seg selv ikke grunnlag for endring av formuesverdien.

Skattepliktig kan sette ned etablerte formuesverdier som overstiger 80 prosent av dokumentert markedsverdi. Formuesverdien skal i slike tilfeller settes til maksimalt 80 prosent av dokumentert markedsverdi.

§ 1–1–3. *Private biler/motorsykler/snøscootere*

Private biler/motorsykler/snøscootere verdsettes med utgangspunkt i hovedimportørs listepreis ved registrering som ny:

Registreringsår som ny

2016	75 prosent
2015	65 prosent
2014	55 prosent
2013	45 prosent
2012	40 prosent
2011	30 prosent
2010	20 prosent
2001 t.o.m 2009	15 prosent
1987 t.o.m 2000	1 000 kr

Årsmodell 1986 eller eldre anses som veterankjøretøy og verdsettes til antatt salgsverdi.

Har kjøretøyet av spesielle grunner gått særskilt ned i verdi, kan verdien settes lavere enn hva som følger av skalaen ovenfor.

§ 1–1–4. *Campingvogner*

Campingvogner verdsettes med utgangspunkt i campingvognens listepreis som ny etter skalaen i § 1–1–3.

§ 1–1–5. *Lystfartøy*

Båt med antatt salgsverdi (medregnet motor og fast utstyr) på kr 50 000 eller høyere, regnes som lystfartøy. Formuesverdien kan i utgangspunktet settes til 75 prosent av forsikringssummen. Er båten ikke forsikret, settes verdien til antatt salgsverdi.

§ 1–1–6. *Innbo og annet løsøre som ikke gir inntekt*

Innbo og annet løsøre (unntatt motorkjøretøy, campingvogn og lystfartøy, som omfattes av bestemmelsene ovenfor) kan vanligvis verdsettes i forhold til forsikringssummen slik:

Av de første kr 1 000 000 fastsettes formuesverdien til 10 prosent.

Av de neste kr 400 000 fastsettes formuesverdien til 20 prosent.

Fra kr 1 400 001 fastsettes formuesverdien til 40 prosent.

Er forsikringssummen ikke kjent, for eksempel ved kollektiv hjemforsikring, eller når innbo og løsøre ikke er forsikret, kan antatt gjenanskaffelsesverdi tre i stedet for forsikringssummen ved beregningen ovenfor.

Båt, unntatt lystfartøy som nevnt i § 1–1–5, som ikke er forsikret eller som er særskilt forsikret (dvs. ikke inngår i en ordinær innbo- eller løsoreforsikring), holdes utenfor verdsettelsesberegningen ovenfor. Er båten særskilt forsikret, kan den vanligvis verdsettes til 75 prosent av forsikringssummen. Er båten ikke forsikret, settes verdien til antatt salgsverdi.

Formue som faller inn under § 1–1–6, er bare skattepliktig med den del av samlet verdi som overstiger kr 100 000, jf. skatteloven § 4–20 første ledd bokstav b.

§ 1–1–7. *Festeavgift til bolig- og fritidsformål*

Formuesverdien av bortfesteres krav på festeavgift beregnes ved å multiplisere den årlige festeavgiften med en kapitaliseringsfaktor, se § 2–1–5.

Fester kan kreve fradrag for beregnet festeavgift ved fastsettelse av formuen. Gjeldsfradraget beregnes ved å multiplisere den årlige festeavgiften med en kapitaliseringsfaktor, se § 2–1–5.

§ 1–2. *Inntektssatser*

Skattepliktig overskudd på utgiftsgodtgjørelser til lønnstakere

§ 1–2–1. *Kostbesparelse*

Har arbeidstakeren under pendleropphold fri kost eller får kost dekket etter regning, verdsettes kostbesparelsen til kr 87 per døgn. Er arbeidstakerens kost dekket etter regning eller ved administrativ forpleining på tjenestereise, skal det ikke gjøres tillegg for kostbesparelsen. Der satsene under § 1–2–2 og § 1–2–3 anvendes, skal det ikke gjøres tillegg for kostbesparelse, da dette er tatt hensyn til i satsene.

§ 1–2–2. Godtgjørelse til kost og losji ved tjenestereiser/opphold med overnatting – innenlands

Når godtgjørelse for kost på tjenestereiser med overnatting eller opphold utenfor hjemmet er utbetalt med inntil: kr 710 per døgn for skattepliktige som har bodd på hotell mv., og skattepliktig i tillegg selv betaler frokosten kr 307 per døgn for skattepliktige som har bodd på pensjonat mv. uten kokemuligheter eller kr 200 per døgn for andre skattepliktige som bor på hybel/brakke med kokemuligheter (privat overnatting), kan det med de reservasjoner som følger nedenfor, legges til grunn at godtgjørelsen ikke har gitt noe overskudd. Forutsetningen er at skattepliktige må dekke de reelle kostnader til kost selv, uten subsidiering mv. fra arbeidsgiver eller annen oppdragsgiver. Småutgifter og tillegg for kostbesparelse er inkludert i alle satsene ovenfor.

Godtgjørelse etter de to høyeste satsene anses bare medgått fullt ut når skattepliktig kan legitimere å ha bodd på hotell eller pensjonat. Ved manglende legitimasjon benyttes laveste sats.

Godtgjør skattepliktige at det ikke er forsvarlig og/eller hensiktsmessig – bl.a. sett i forhold til krav til hygiene mv. – å tilberede frokost eller aftens på oppholdsstedet, kan pensjonatsatsen benyttes.

Er godtgjørelsen utbetalt med høyere satser enn nevnt ovenfor, vil merutbetalingen være skattepliktig med mindre full kostnadsdokumentasjon framlegges.

Natt tillegg utbetalt i samsvar med bestemmelser i statens reiseregulativ (særavtale eller tariffavtale) for tjenestereiser med inntil kr 430 per døgn og i samsvar med legitimasjonskrav i skattebetalingsforskriften 21. desember 2007 nr. 1766 § 5–6–12 tredje ledd, unntatt opplysning om navn og adresse på overnattingssted eller utleier, anses ikke å ha gitt skattepliktig overskudd. Det samme gjelder for skattepliktig som er på rutinemessig fast tjenesteoppdrag, hvor reisen medfører overnatting, og natt tillegg er utbetalt i samsvar med bestemmelser i statens reiseregulativ (særavtale eller tariffavtale).

Dokumenterte faktiske losjiutgifter for tjenestereiser som overstiger kr 430 anses ikke å gi skattepliktig overskudd. Utbetales et høyere beløp enn dokumenterte losjiutgifter, vil merutbetalingen være skattepliktig.

Den framlagte legitimasjon må være i samsvar med Skattedirektoratets forskrift av 22. november 1999 nr. 1160 § 6–13 om krav til legitimasjon vedrørende fradrag for merkostnader til kost og losji ved arbeidsopphold utenfor hjemmet.

§ 1–2–3. Godtgjørelse til kost og losji ved tjenestereiser/opphold utenfor hjemmet med overnatting – utenlands

Utbetalt kostgodtgjørelse på tjenestereise med overnatting eller ved opphold utenfor hjemmet kan anses som medgått inntil Skattedirektoratets satser (se vedlegg 1) for vedkommende land, når skattepliktig gjennom reiseregning legitimerer å ha bodd på hotell.

Kan skattepliktig ikke legitimere å ha bodd på hotell, skal innenlandssatsene for pensjonat eller hybel/brakke mv. i § 1–2–2 legges til grunn.

Dokumenterte faktiske losjiutgifter for tjenestereiser anses ikke å gi skattepliktig overskudd. Utbetales et høyere beløp enn dokumenterte losjiutgifter, vil merutbetalingen være skattepliktig.

Satsene for kostgodtgjørelse reduseres med 25 prosent f.o.m. 29. døgn ved lengre sammenhengende opphold på ett sted.

Se vedlegg 1 som viser satser for skattefri kostgodtgjørelse ved tjenestereiser i utlandet.

§ 1–2–4. Kost på tjenestereiser uten overnatting

Godtgjørelse for kost på tjenestereiser på minst 15 km fra reisens utgangspunkt uten overnatting utbetalt med inntil

- a) kr 280 for reiser fra og med 6 timer og til og med 12 timer
- b) kr 520 for reiser over 12 timer

anses ikke å gi skattepliktig overskudd. Med tjenestereiser menes reiser i oppdrag for arbeidsgiver/oppdragsgiver. Overstiger godtgjørelsen satsene, vil merutbetalingen utgjøre et skattepliktig overskudd med mindre full kostnadsdokumentasjon framlegges.

§ 1–2–5. Langtransportsjåfører – kost ved kjøring i utlandet

Er godtgjørelse til kost for langtransportsjåfører for kjøring i utlandet utbetalt med inntil kr 300 per døgn, kan det normalt legges til grunn at godtgjørelsen ikke har gitt overskudd. Satsen inkluderer småutgifter.

§ 1–2–6. Fastsetting av overskudd på kilometergodtgjørelse utbetalt etter kilometersatser for bruk av privat bil mv.

Bilgodtgjørelse etter satser fastsatt av Skattedirektoratet er skattefri, jf. forskrift 19. november 1999 nr. 1158 § 5–15–8.

Bilgodtgjørelse som overstiger Skattedirektoratets satser vil gi et skattepliktig overskudd.

Ved overskuddsberegningen skal bilgodtgjørelsen sammenholdes med følgende satser:

For de første 10 000 km i inntektsåret: kr 3,80 per km

Over 10 000 km: kr 3,45 per km.

I utlandet er satsen kr 3,80 per km uansett kjørelengde.

Satsene ovenfor gjelder også overskuddsberegning ved utbetalt godtgjørelse for yrkeskjøring med el-bil.

Kravene til legitimasjon i skattebetalingsforskriften av 21. desember 2007 nr. 1766 § 5–6–12 sjette ledd, om fritak for forskuddstrekk, gis tilsvarende anvendelse her.

Har skattepliktig fått tillegg for passasjerer, økes satsene ovenfor med kr 1,00 per km per passasjer. Når skattepliktig har fått særskilt tillegg for kjøring på skogs- og anleggsvei, økes fradragssatsen med kr 1,00 per km.

Mottas godtgjørelse for å ta med seg utstyr og materiell som på grunn av vekt og/eller beskaffenhet for øvrig ikke er naturlig å plassere i bagasjerom eller på takgrind, økes fradragssatsene med kr 1,00 per km (f.eks. tilhenger).

En skattepliktig som kjører minst 6 000 km i tjenesten årlig, kan legge regnskapet til grunn ved fastsettingen. Samme fastsettingsmetode må da fastholdes for en og samme bil, bl.a. av hensyn til avskrivninger og den skattemessige behandling ved salg mv., med mindre det gjennomføres uttaksbeskatning.

Underskudd på godtgjørelse for bruk av bil kan føres til fradrag for yrkesbil hvor fastsettingen skjer etter regnskap. Ved bruk av privatbil i yrket (under 6 000 km), vil differanse som oppstår når godtgjørelsen utgjør et mindre beløp enn et fradrag beregnet etter en sats på kr 3,80 per km i yrket, også komme til fradrag.

Ved bruk av motorbåt til yrkeskjøring, vil det i alminnelighet kunne nyttes en fradragssats på kr 7,50 per km. Ved bruk av snøscooter og ATV, kan nyttes en fradragssats på kr 7,50 per km. Ved bruk av tung motorsykel (over 125 ccm), kan nyttes en fradragssats på kr 2,95 per km. Ved bruk av moped eller lett motorsykel (opp til 125 ccm) og andre motoriserte fremkomstmidler kan nyttes en fradragssats på kr 2,00 per km.

Se vedlegg 2 for Skattedirektoratets satser for skattefrie utgiftsgodtgjørelser på tjenestereiser

§ 1–2–7. *Smusstillegg – skattefri del*

Ved fastsettingen anses 1/3 av smusstillegget som skattefritt, men i alminnelighet ikke over kr 2 415.

§ 1–2–8. *Utstyrsgodtgjørelse til idrettsdommere*

Utstyrsgodtgjørelse til idrettsdommere innen lagidretter hvor det er nødvendig med spesielt utstyr, som f.eks. sko, drakt, beskyttelse mv., anses ikke å gi skattepliktig overskudd når godtgjørelsen utgjør inntil kr 260 per oppdrag. Vilkåret er at samlet utstyrsgodtgjørelse fra samme oppdragsgiver ikke overstiger kr 2.600 per år. Det er videre en forutsetning at dommeren faktisk har kostnader til slikt utstyr, og at slike kostnader ikke blir dekket på annen måte.

Utstyrsgodtgjørelsen kan utbetales i tillegg til beløp som kan utbetales skattefritt etter sktl. § 5–15 (1) bokstav i, jf. forskrift 17. september 2013 nr. 1092 om tredjeparters opplysningsplikt § 5–2–1.

§ 1–2–9. *Redskaps- og verktøyhold mv.*

Ved fastsettingen kan det legges til grunn at godtgjørelse på kr 31,50 per time som skogsarbeidere mottar til dekning av kostnader ved hold av motorsag og annen redskap (avskrivning, vedlikehold og driftskostnader), ikke gir skattepliktig overskudd.

Verdsettelse av naturalytelser

§ 1–2–15. *Særregler ved fastsetting av fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil*

Fastsetting av fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil baseres på listepriis etter standardreglene i skatteloven § 5–13 og forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven § 5–13.

I særlige tilfeller hvor listepriisen klart ikke står i forhold til fordelene ved den private bruk, kan fordelene fastsettes ved skjønn, jf. forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven § 5–13–5 annet ledd.

Er vilkårene oppfylt ved at standardfordelen basert på listepriis blir for høy, og firmabilordningen varer hele året, skal den skjønnsmessige fordelene settes til minimum kr 52 000.

Dersom standardfordelen basert på listepriis blir for lav, kan man ved fastsettingen av fordelene benytte en hjelpetørrelse som multipliseres med den/de relevante prosentsatsen(e) i standardreglene nevnt i første ledd. Ved fastsettingen av fordelene kan man normalt benytte markedsverdien som hjelpetørrelse.

Ved privat bruk av arbeidsgivers bil som faller utenfor standardreglene iht. forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven § 5–13–1 annet ledd, beregnes fordelene etter en sats på kr 3,40 per km. Denne satsen brukes både for arbeidsreiser og for annen privatkjøring med unntak av arbeidsreiser og besøksreiser som overstiger 4 000 km. Overstiger arbeidsreisene/besøksreisene 4 000 km til sammen i inntektsåret, brukes en sats på kr 1,50 per km for overskytende antall kilometer med slik kjøring.

Regler og satser for verdsettelse av fordel for varebil klasse 2 og lastebil med totalvekt under 7 501 kg følger av forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven § 5–13–1 fjerde ledd og forskrift 22. november 1999 nr. 1160 fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven § 5–13–1. Beregning av skattemessig fordel av privat bruk utføres etter enten ved bruk av sjablonmetoden (med bunnfradrag) eller etter kilometersats (individuell verdsettelse). Satsen for individuell verdsettelse følger av forskrift 22. november 1999 nr. 1160 fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven § 5–13–1.

§ 1–2–16. *Fordel ved erverv av datautstyr og mobiltelefon brukt i arbeidsforhold*

Fordel ved erverv av datautstyr og mobiltelefon brukt i arbeidsforhold, settes til differansen mellom markedsverdi og det vederlag den ansatte har betalt for datautstyret/mobiltelefonen. Kan ikke annen verdi spesifikt påvises, legges følgende markedsverdi til grunn:

Utstyr som er mindre enn 1 år gammelt:	80 prosent av opprinnelig kostpris
Utstyr som er mellom 1 og 2 år gammelt:	50 prosent av opprinnelig kostpris
Utstyr som er mellom 2 og 3 år gammelt:	20 prosent av opprinnelig kostpris
Utstyr som er 3 år eller eldre:	kr 500 (inklusive merverdiavgift)

Med opprinnelig kostpris menes arbeidsgivers faktiske anskaffelseskostnader inklusive merverdiavgift og fratrukket eventuelle rabatter.

§ 1–2–17. *Fordel ved kost og losji når fordelene ikke er fastsatt etter tariff*

Etter skatteloven § 5–12 tredje ledd settes fordelene ved helt eller delvis fri kost og losji til den verdien som er fastsatt for beregning av forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 5–8.

Med hjemmel i skattebetalingsloven § 5–8, jf. skattebetalingsforskriften § 5–8–10, har Skattedirektoratet fastsatt følgende satser for kost og losji:

Fritt opphold (kost og losji)	kr 120 per dag
Fri kost (alle måltider)	kr 87 per dag
Fri kost (to måltider)	kr 68 per dag
Fri kost (ett måltid)	kr 45 per dag
Fritt losji (eget eller delt rom)	kr 33 per dag

Det skal bare regnes med det antall dager som arbeidstakeren faktisk mottar slike ytelser.

§ 1–2–18. *Leieverdi av kårbolig/leilighet utenfor jord- og skogbruk*

Dersom en boligeiendom ved kjøpekontrakt er påheftet fri borett, skal denne ytelsen fastsettes etter reglene i § 3–2–4.

Verdsettelse av særskilte ytelser

§ 1–2–20. *Tariffestet brenselstilskudd til prester*

Tilskudd til lys og brensel i prestebolig må medtas når en fastsetter skattepliktig fordel ved hel eller delvis fri bolig i arbeidsforhold.

§ 1–2–21. *Drikkepenge/tips*

Drikkepenge/tips til serveringspersonale (bortsett fra prosentlønnset serveringspersonale), drosjesjåfører mv. settes skjønnsmessig til 3 prosent av innberettet lønn når dette ikke er fastsatt i skattemeldingen eller er fastsatt med et mindre beløp.

Avkastning av kapital

§ 1–2–30. *Fordringer*

Avkastning av fordringer fastsettes på bakgrunn av fordringens art, men likevel ikke under 3 prosent når skattepliktig ikke er fastsatt et beløp.

§ 1–3. *Fradragssatser*

Fradrag for merkostnader ved fravær fra hjemmet

§ 1–3–1. *Fradrag for losji ved opphold i brakke/campingvogn*

Bor skattepliktig under arbeidsopphold utenfor hjemmet i egen brakke/campingvogn, som ikke anses som driftsmiddel, fastsettes fradraget til kr 61 per døgn.

§ 1–3–2. *Fradrag for kost ved opphold på hybel/brakke og privat overnatting*

Skattepliktige som har bodd på hybel/brakke o.l. med kokemulighet eller benyttet privat overnatting, kan fastsette fradrag for merkostnader til kost med kr 200 per døgn fra og med første døgn.

§ 1–3–3. *Merkostnader til kost ved pensjonatopphold o.l.*

Skattepliktige som har bodd på pensjonat eller hybel/brakke o.l. uten kokemulighet, kan fastsette fradrag for merkostnader til kost med kr 307 per døgn regnet fra og med første døgn.

§ 1–3–4. *Merkostnader til kost på tjenestereiser/opphold utenfor hjemmet som varer ett døgn eller mer – hotellopphold*

Skattepliktige som har overnatting på hotell og frokost ikke er inkludert i romprisen, kan fastsette fradrag for merkostnader til kost med kr 710 per døgn. Når kostnader til frokost er inkludert i romprisen eller disse kostnadene blir refundert etter regning, settes fradragssatsen til kr 568.

Ved tjenestereiser i utlandet kan fradrag for kost fastsettes etter satser som tilsvarer skattefri kostgodtgjørelse for vedkommende land, jf. § 1–2–3. Se vedlegg 1 for satser for kostgodtgjørelse ved tjenestereiser i utlandet.

Kan ikke skattepliktig godtgjøre å ha bodd på hotell, fastsettes fradrag etter pensjonatsatsen i § 1–3–3 eller hybel-/brakkesatsen i § 1–3–2.

§ 1–3–5. *Fradrag for kost på besøksreiser for skattepliktig som har fri kost på arbeidsstedet*

Fradrag for merkostnader til kost når besøksreisen mellom sted for arbeidsopphold og hjem ikke medfører overnatting, men varer i 6 timer eller mer, settes til kr 89 hver vei. Slikt fradrag skal bare fastsettes av skattepliktige som faktisk kjøper mat på reisen og når kostnadene ikke er dekket av arbeidsgiver.

§ 1–3–6. Merkostnader til ett måltid for skattepliktige som daglig reiser mellom hjem og arbeidssted

For skattepliktige som reiser daglig mellom hjem og arbeidssted, men som har så langt fravær at de må spise ett måltid ekstra om dagen utenfor hjemmet, settes fradraget til kr 89 per dag. Slikt fradrag skal i alminnelighet bare fastsettes av skattepliktige som faktisk kjøper mat og har et sammenhengende fravær fra hjemmet på 12 timer eller mer. For lønnstagere inngår fradraget i minstefradraget.

§ 1–3–7. Langtransportsjåfører – fradrag for merkostnader til kost i utlandet

For langtransportsjåfører på turer i utlandet fastsettes merkostnadene til kr 300 per døgn. Satsen inkluderer småutgifter.

§ 1–3–8. Beregning av antall fraværsdøgn

Fradragene ovenfor beregnes på grunnlag av det antall døgn skattepliktig faktisk har vært fraværende fra sitt hjem av hensyn til arbeidet, inklusive selve reisen til og fra arbeidet. Skattepliktige som bor utenfor hjemmet hele året og som reiser hjem hver uke, kan som norm legges til grunn følgende fraværsdøgn:

Uten lørdagsfri	280 dager
Fri annenhver lørdag	255 dager
Fri hver lørdag	240 dager

Ved færre hjemreiser enn hver uke, må antall fraværsdøgn forhøyes.

Reiser mellom hjem og fast arbeidssted**§ 1–3–9. Fradrag for daglig reise mellom hjem og fast arbeidssted (arbeidsreise) og pendlers besøksreiser til hjemmet**

For samlet reiselengde i året opp til 50 000 km, settes fradraget til kr 1,50 per km.

For samlet reiselengde over 50 000 km settes fradraget til kr 0,70 per km.

Avstandsfradrag for reise mellom hjem og arbeidssted og fradrag for besøksreiser til hjem i Norge eller i andre land innenfor EØS-området, kan ikke fastsettes for den delen av total årlig reisestrekning som til sammen overstiger 75 000 kilometer per kalenderår, jf. sktl. § 6–44 første ledd. Dette innebærer at skattepliktig som bare har reiser hvor det kreves avstandsfradrag etter kilometersats, maksimalt kan kreve årlig fradrag på kr 92 500 før reduksjon med bunnfradraget kr 22 000.

Reglene om avstandsfradrag gjelder i utgangspunktet ikke for skattepliktig som reiser til hjem utenfor EØS-området, jf. sktl. § 6–44 annet ledd første punktum. Skattepliktig som dokumenterer bruk av privatbil til hjemreisene, kan likevel fastsette fradrag for utgiftene etter kilometersatsene som benyttes ved standardisert avstandsfradrag etter satsene ovenfor, begrenset til 75 000 kilometer per kalenderår.

Forskjellige arbeidskostnader mv.

Nedenfor følger fradragssatser til bruk for arbeidstakere som har kostnader som overstiger minstefradraget. Dersom kostnadene ikke overstiger minstefradraget, skal minstefradraget benyttes.

§ 1–3–20. Fradragssatser for privatbil og andre framkomstmidler som brukes noe i virksomhet/yrke

For bil som ikke skattlegges som yrkesbil, kan det fastsettes fradrag for bruk i yrket med kr 3,80 per km.

For andre framkomstmidler kan det fastsettes fradrag etter satsene i § 1–2–6, nest siste avsnitt.

Det kan også fastsettes fradrag for passasjerer, kjøring på skogs- og anleggsvei og tilhengertillegg og frakt av utstyr og materiell etter satsene i § 1–2–6 sjette avsnitt.

§ 1–3–21. Fradragssats for redskaps- og verktøyhold for bygningsarbeidere

Når bygningsarbeidere selv må holde verktøy i sitt arbeid uten særskilt godtgjørelse, kan fradraget for håndverktøy fastsettes til kr 2 600 per år.

§ 1–3–22. Fradrag for uniformkostnader for drosjesjåfører

Fradrag for uniform for drosjesjåfører kan fastsettes med kr 2 600 per år.

§ 1–3–23. Fradrag for faglitteratur

Når vilkårene for fradrag er oppfylt, kan fradrag for faglitteratur fastsettes med inntil kr 1 700 per år uten nærmere spesifikasjon.

§ 1–3–24. Spesielle fradragssatser for journalister mv.

Journalister mv. kan fastsette fradrag for kostnader til bøker, tidsskrifter, aviser mv. med inntil kr 1 700 i inntektsåret uten spesifikasjon. Kostnader til internasjonalt pressekort kan fastsettes med kr 500 når pressekort er utstedt i inntektsåret. Når kostnadene til reise i yrket ikke kan sannsynliggjøres, kan fradrag etter skjønn fastsettes med kr 2 600 per år samlet for reiser med egen bil og offentlig kommunikasjonsmiddel.

§ 1–3–25. Fradragssats ved bruk av eget hjem til møte-/kursvirksomhet

Ved avholdelse av møte/kurs i hjemmet som ledd i inntektsgivende arbeid, kan det fastsettes fradrag med kr 8 per deltaker per møte til dekning av kostnadene til strøm, fyring, rengjøring, slitasje o.l.

§ 1–3–26. Standardfradrag for bruk av bolig i ervervsvirksomhet (hjemmekontor mv.)

Benytter eieren minst halvparten av eiendommen til egen bolig regnet etter utleieverdien, kan det fastsettes standardfradrag med kr 1 700 for de kostnader som knytter seg til den del av eiendommen som brukes i eierens ervervsvirksomhet.

I stedet for standardfradrag kan eieren fastsette fradrag for faktiske kostnader knyttet til ervervsdelen av boligen. For lønnstakere inngår kostnadene i minstefradraget.

Andre kostnader**§ 1–3–30. Fradrag for kostnader til doktormiddag**

Dersom høyere beløp ikke kan dokumenteres, kan det fastsettes fradrag for kostnader til middag for opponenter, veiledere mv. inntil kr 24 450, begrenset til kr 1.227 per kuvert. Fradrag kan ikke fastsettes for bespising av familie og venner.

§ 1–3–40. Fradragssats for barnepassere

Den som passer andres barn i eget hjem, herunder driver familiebarnehage som næringsvirksomhet i eget hjem, kan istedenfor fradrag for faktiske kostnader, fastsette standardfradrag. Standardfradraget skal utgjøre 50 prosent av vederlaget for barnepass, men høyst kr 1 155 per måned for hvert barn til dekning av kostnader til kosthold, ekstra kostnader til vask, oppvarming mv. Har skattepliktig valgt standardfradrag, er valget bindende for de neste 5 inntektsår såfremt forholdene ikke endres vesentlig.

Kapittel 2. Innenfor virksomhet**§ 2–1. Formuessatser**

Er ikke annet bestemt i takseringsreglene for øvrig, skal formuesobjektene verdi settes til omsetningsverdien 1. januar i året etter inntektsåret, jf. skatteloven § 4–1.

§ 2–1–1. Næringseiendom

Utleid næringseiendom i Norge og utlandet, samt ikke-utleid næringseiendom i Norge verdsettes etter reglene i skatteloven § 4–10 og forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven § 4–10–2 til § 4–10–9.

Som næringseiendom regnes bl.a kontorlokaler, butikker, lager, verksteder, fabrikker, hotell, parkeringshus, samt tomter. Fritidseiendommer som leies ut i eierens næringsvirksomhet skal formuesverdsettes etter reglene for utleid næringseiendom.

Ved første gangs taksering av ikke-utleid næringseiendom i utlandet skal formuesverdien verken overstige 96 prosent av eiendommens kostpris inkludert grunn, eller 96 prosent av eiendommens markedsverdi.

Omsetning av eiendommen gir i seg selv ikke grunnlag for endring av formuesverdien.

Kraftverk: Bestemmelsene over gjelder ikke kraftanlegg som verdsettes etter skatteloven § 18–5.

Skogbrukseieendommer: Disse følger reglene i § 3–1–1.

Jordbrukseieendommer: Disse følger reglene i § 3–1–2.

§ 2–1–2. Driftsløsøre

Formuesverdien for driftsløsøre (saldogrupperne a, c og d) settes til den skattemessig nedskrevne verdien ved utgangen av inntektsåret. Er saldoen negativ, settes formuesverdien til kr 0. Positiv saldoverdi reduseres dersom den skattepliktige påviser at den samlede faktiske verdien av driftsmidlene er lavere enn nedskrevet verdi.

Fast teknisk utstyr skal formuesfastsettes sammen med bygningen (driftsmidlet). Dette gjelder også den delen av det faste utstyret som inngår i saldogruppe d. Vanligvis skal likevel ikke verdien på saldogruppe d reduseres ved formuesberegningen. Slik reduksjon skal bare foretas dersom det kan dokumenteres at samlet salgsværdi på driftsmidlene i saldogruppe d, ikke medregnet det faste tekniske utstyret, er lavere enn gruppens saldoverdi.

Saldo i saldogruppe j (fast teknisk installasjon i bygninger, herunder varmeanlegg, kjøle- og fryseanlegg, elektrisk anlegg, sanitæranlegg, heisanlegg o.l.) inngår ved formuesfastsettingen som en del av bygningen, og skal derfor ikke anses som egen formuespost.

§ 2–1–3. Innkjøpt varelager

Innkjøpt varelager verdsettes til anskaffelsesverdien, jf. skatteloven § 14–5 annet ledd, bokstav a.

§ 2–1–4. Verdsetting av skip, fiskefartøyer, borefartøyer mv.**a) Skip – med kjent kostpris**

Verdsettingsreglene gjelder alle typer skip, borefartøyer, boliggrigger, fiskefartøyer, taubåter mv. (jf. Ot.prp.nr.1 (1997–1998) punkt 6.4)

Nybygde skip skal i leveringsåret (år 1) verdsettes til 85 prosent av kostpris uansett når i året de leveres. Fra år 2 til og med år 15 skal gjenværende formuesverdi årlig reduseres med 15 prosent. Avrundet uten desimaler vil formuesverdien utgjøre i prosent av kostpris som ny:

Leveringsår:

År 1 85 prosent av kostpris

År 2	72 prosent av kostpris
År 3	61 prosent av kostpris
År 4	52 prosent av kostpris
År 5	44 prosent av kostpris
År 6	37 prosent av kostpris
År 7	31 prosent av kostpris
År 8	26 prosent av kostpris
År 9	22 prosent av kostpris
År 10	19 prosent av kostpris
År 11	16 prosent av kostpris
År 12	14 prosent av kostpris
År 13	12 prosent av kostpris
År 14	10 prosent av kostpris
År 15	10 prosent av kostpris

Skip levert i 2001 eller tidligere, verdsettes til 10 prosent av kostpris. Dersom det på grunn av spesielle markedsforhold mv. godtgjøres at salgsværdien for et skip vil være lavere enn den beregnede formuesverdien, kan salgsværdien legges til grunn, jf. skatteloven § 4–1 første ledd. Med «salgsværdien» menes her verdien uten justering opp eller ned for påhvillende certepartier/konsesjoner.

Selv om et skip skifter eier, skal skipets kostpris som nytt legges til grunn for beregningen.

b) *Skip – med ukjent kostpris*

Ved kjøp av skip hvor det ikke er mulig å fastslå byggeprisen, kan det tas utgangspunkt i 85 prosent av kjøpers kostpris. Det gis videre 15 prosent årlig reduksjon av gjenværende formuesverdi inntil skipet har nådd en alder på 15 år fra det var ferdigbygd. Restverdien blir stående videre som formuesverdi.

Dersom det på grunn av spesielle markedsforhold mv. godtgjøres at salgsværdien for et skip vil være lavere enn den beregnede formuesverdien, kan salgsværdien legges til grunn, jf. skatteloven § 4–1 første ledd. Med «salgsværdien» menes her verdien uten justering opp eller ned for påhvillende certepartier/konsesjoner.

c) *Påkostninger*

Betydelige påkostninger skal vurderes for seg og verdsettes særskilt. Påkostninger på 20 prosent og over av skipets kostpris som nytt eller brukt, anses som betydelige. Slike påkostninger skal verdsettes til 85 prosent i år 1 med en årlig reduksjon på 15 prosent av gjenværende verdi i 15 år. Verdien kan ikke settes lavere enn 10 prosent av påkostningens kostpris. En betydelig påkostning vil etter dette behandles tilsvarende anskaffelsen av et nytt skip, jf. § 2–1–4 a.

Formuesverdien av det «opprinnelige» skipet må reduseres med eventuell forholdsmessig verdi av utstyr som tas ut i forbindelse med en ombygging.

Påkostninger på under 20 prosent av skipets kostpris skal ikke verdsettes særskilt. Slike mindre påkostninger vil dermed ikke ha innvirkning på formuesfastsettingen. Påkostninger fordelt over flere år vil kunne ses i sammenheng ved anvendelse av 20-prosentgrensen.

d) *Kontrakter*

Nybyggingskontrakter for skip skal verdsettes til 85 prosent av kontraktsprisen.

§ 2–1–5. Kapitaliseringsfaktor

Kapitaliseringsfaktoren for 2016 er fastsatt til 10. Denne skal nyttes ved beregningen av formuesverdien på varige rettigheter, utleierettigheter (jf. § 3–1–1 og § 3–1–2), formuesverdien på retten til å kreve festeavgift (jf. § 1–1–7 og § 3–1–3) og gjeldsfradrag (jf. § 1–1–7).

§ 2–2. Inntektssatser

§ 2–2–1. Uttak

Uttak av varer eller tjenester fra et foretak til egen bruk eller gaveoverføring verdsettes til det beløp foretaket ville oppnådd ved salg av de uttatte varer/tjenester.

§ 2–2–2. Uttak av klær i bloggvirksomhet

Når klær som det gis fradrag for i bloggvirksomhet tas ut til privat bruk, skal inntektsføring foretas med et beløp tilsvarende 60 % av varens kostpris.

Privat bruk omfatter også når varene gis bort til venner, veldedige organisasjoner eller lignende.

Andre varer verdsettes til det beløp skattyter ville oppnådd ved salg av de uttatte varene.

§ 2–3. Fradragssatser

Bokføringspliktige skattytere gis fradrag for faktiske kostnader, dokumentert ved bilag, med mindre annet er bestemt nedenfor.

§ 2-3-1. Fradrag for småutgifter ved yrkesopphold utenfor hjemmet

Fradragsretten for ulegitimerte småutgifter er opphevet med virkning fra og med inntektsåret 2016, se Prop.1 LS (2015-2016) pkt. 5.4 side 84 flg. Fradrag kan etter dette bare kreves for dokumenterte merkostnader til telefon, ekstra avis mv.

§ 2-3-2. Kostnader til kost og losji til ansatte (når disse ikke er fastsatt etter tariff)

Satsene er oppført under § 1-2-17 «Fordel ved kost og losji når fordelene ikke er fastsatt etter tariff».

§ 2-3-3. Lønn til hjemmeværende barn som samtidig går på skole

Normalsatser for arbeid utført av barn:

Alder	1.1.-31.5.2016	1.6.-31.12.2016
	Timesats	Timesats
17	kr 112	kr 113
16	kr 108	kr 109
15	kr 94	kr 95
14	kr 83	kr 84
13	kr 74	kr 75

Det kan bare unntaksvis bli tale om å fradragføre lønn til egne barn under 13 år.

For barn mellom 13 og 15 år er timesatsene redusert skjønnsmessig i forhold til satsene for barn i alderen 16-17 år. Eventuell overgang til høyere sats gjelder fra og med den måneden vedkommende fyller år.

Satsene bør normalt legges til grunn uansett til hvilke tider arbeidet er utført. Kost til forsørgede barn kan ikke ses på som betaling for arbeid.

§ 2-3-4. Eierens private campingvogn brukt av ansatte i virksomheten

For campingvogn, som er anskaffet til privat bruk, som også brukes til spisebrakke/overnattingsbrakke for ansatte i eierens virksomhet, kan det bare innrømmes fradrag for den ekstra verdiforringelse som skyldes bruken i virksomheten. Slik ekstra verdiforringelse settes skjønnsmessig til kr 122 per døgn. Det årlige fradrag begrenses oppad til 10 prosent av vognens kostpris som ny dersom skattyteren eier den, eller til den årlige leie dersom campingvognen leies.

§ 2-3-5. Diverse satser vedrørende bruk av private formuesobjekter i virksomhet

Der skattyter benytter egne private formuesobjekter i virksomhet, gis fradrag etter samme satser som for lønnstakere, se kapittel 1.

- Bruk av privat bil/båt i virksomheten:
Satsene er oppført under § 1-3-20, ev. under § 1-2-6, nest siste avsnitt.
- Campingvogn brukt av eieren til overnatting – i egen virksomhet:
Satsen er oppført under § 1-3-1.
- Bruk av eget hjem til møte- og kursvirksomhet:
Satsen er oppført under § 1-3-25.
- Bruk av bolig i ervervsvirksomhet (hjemmekontor):
Satsen er oppført under § 1-3-26.

§ 2-3-6. Avgrensning av representasjonskostnader

Jf. Skattedirektoratets forskrift til skatteloven 22. november 1999 nr. 1160 § 6-21.

Fradrag for kostnader til uteservering, som nevnt i forskriftens § 6-21-2 første ledd fjerde punktum, kan ikke overstige kr 451 per person pr. tilfelle.

Fradrag for kostnader til gavegjenstand med firmamerke og/eller firmanavn knyttet til gjenstanden, som nevnt i forskriftens § 6-21-5 første ledd, kan ikke overstige kr 250 per gjenstand.

Fradrag for oppmerksomheter overfor forretningsforbindelser, etter forskriftens § 6-21-6 første punktum, kan ikke overstige kr 250 per tilfelle.

§ 2-3-7. Kostnader til sjøhyre mv. for ikke bokføringspliktige fiskere

Foreligger ikke dokumentasjon, kan fradrag for merkostnad til sjøhyre mv. godtas med inntil kr 2600 for helårsfiskere og kr 1700 for sesongfiskere. Fradraget inngår i et ev. minstefradrag.

Kapittel 3. Spesielle verdsettelsesregler og satser for primærnæringene**§ 3-1. Formuessatser**

Er ikke annet bestemt nedenfor eller foran i denne forskrift, skal formuesobjektens verdi settes til omsetningsverdien 1. januar i året etter inntektsåret, jf. skatteloven § 4-1.

§ 3-1-1. Skogbrukseiendommer

Formuesverdien på skogeiendommer skal settes til skogens avkastningsverdi, jf. skatteloven § 4-11, annet ledd.

Fastsettingen av formuesverdiene på skogbrukseiendommer er hjemlet i skatteforvaltningsloven § 9-8 tredje ledd, og i kapittel 4 i denne forskrift. Generell revisjon av formuesverdiene skal skje når Skattedirektoratet bestemmer.

Formuesverdien for 2016 vil fremgå av forhåndsutfylt selvangivelse.

Har skogverdien endret seg vesentlig i året (f.eks. pga. tilkjøp, frasalg, fredning, naturskade eller lignende), må verdien beregnes på nytt, og innberettes i RF-1016.

Skogfaktor som skal nyttes ved beregningen er satt til 5, jf. § 4-9 i denne forskrift.

For å beregne formuesverdien av rettigheter (jakt-, fiske- og fallrettigheter mv.) knyttet til skogeiendommen, kapitaliseres brutto leieverdi med kapitaliseringsfaktor 10, se § 2-1-5.

Om bortfestede tomter til bolig- og fritidsformål, se § 3-1-3.

Formuesverdien på jaktrettighet utnyttet av den skattepliktige selv, beregnes ved at antall felte dyr innen de forskjellige kategoriene som er nevnt under § 3-2-5, multipliseres med de verdiene som er angitt der. Det totale produktet multipliseres med kapitaliseringsfaktoren, se § 2-1-5.

§ 3-1-2. Jordbrukseiendommer

Jordbrukseiendommer skal verdsettes under ett med bygninger og rettigheter som hører til eiendommen, jf. skatteloven § 4-11 første ledd.

For disse eiendommene skal det ikke foretas noen generell økning av formuesverdiene per 1. januar 2017. Enkeltstående eiendommer som har vesentlig lavere formuessverdi enn sammenlignbare eiendommer, kan likevel økes. Har en eiendom steget i verdi fra 1. januar 2016 pga. vesentlige påkostninger mv., skal formuesverdien økes. Det samme gjelder for påkostninger mv. foretatt tidligere år, men som pga. manglende eller ufullstendige opplysninger først er blitt kjent for skattemyndighetene på et senere tidspunkt.

Formuesverdien på eiendommer som ligger vesentlig over taksnivået for sammenlignbare eiendommer ellers i kommunen, kan settes ned.

Omsetning av en eiendom gir i seg selv ikke grunnlag for endring av formuesverdien. Retningslinjene ovenfor gjelder selv om det er fastsatt endrede eiendomsskattetakster i kommunen.

Ved første gangs taksering av en jordbrukseiendom skal formuesverdien verken overstige 80 prosent av eiendommens kostpris (for nybygg inkludert grunn) eller 80 prosent av eiendommens markedsverdi.

Dersom tidligere fastsatt formuesverdi overstiger 80 prosent av markedsverdien, kan den skattepliktige sette ned formuesverdien til maksimalt 80 prosent av dokumentert markedsverdi. Formuesverdien på jakt-, fiske- og fallrettigheter skal inngå i jordbrukseiendommens totale formuesverdi, jf. skatteloven § 4-11, første ledd. Om beregning av verdiene, se § 3-1-1 «Skogbrukseiendommer».

Om bortfestede tomter til bolig- og fritidsformål, se § 3-1-3.

For driftsløsøre vises til § 2-1-2.

§ 3-1-3. Bortfestede tomter til bolig- og fritidsformål

Formuesverdien av kravet på festeavgift beregnes ved å multiplisere den årlige festeavgiften med kapitaliseringsfaktor 10, se § 2-1-5.

§ 3-1-4. Varelager, buskap og oppdrettsfisk

Varebeholdning settes til anskaffelsesverdi, eller tilvirkningsverdi for egentilvirkede varer, jf. skatteloven § 14-5 annet ledd, bokstav a. Som tilvirkningsverdi regnes kostpris for råstoff, halvfabrikata, hjelpestoffer og produksjonslønn.

a. Buskap

Reglene om verdsetting av buskap er gitt i kapittel 5 i denne forskrift.

1) Storfe

	Ordinære satser	I prosent av voksne dyr
Kyr tilført i året (har kalvet)	kr 5 700	
Kviger over 12 måneder (ikke kalvet)	kr 4 000	70
Kviger under 12 måneder	kr 1 700	30
Okser over 12 måneder	kr 4 000	70
Okser under 12 måneder	kr 1 700	30

2) Griser

Avlsgriser tilført i året (over 6 måneder)	kr 2 000	
Slakteferdige griser	kr 1 400	100
Slaktegriser ca. 4 måneder	kr 1 100	80
Slaktegriser ca. 3 måneder	kr 850	60
Smågriser ca. 2 måneder	kr 550	40
Smågriser under 2 måneder	kr 280	20

3) *Småfe*

Sauer tilført i året (over 12 måneder)	kr 450	
Sauer under 12 måneder	kr 270	60
Geiter tilført i året (over 9 måneder)	kr 250	
Geiter under 9 måneder	kr 80	30

4) *Fjørfe*

Etter forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven § 14–5–3 skal verpehøner og kyllinger som skal settes inn i eggproduksjon verdsettes til slakteverdi. Slakteverdien settes til:

Verpehøner	per stk.	kr 4
Kyllinger	per stk.	kr 4

Innkjøpte dyr (kyllinger) til oppføring skal settes til innkjøpsprisen med tillegg av medgåtte førkostnader mv. fram til årsskiftet.

5) *Pelsdyr*

Satsene nedenfor skal nyttes ved fastsetting av formuesverdier på levende dyr og usolgte skinn.

Aksjeselskaper skal ved fastsettingen bruke satsene både på levende dyr og skinn som ikke er solgt. Enkeltpersonforetak og ansvarlige selskaper skal ved fastsettingen bare bruke satsene på markedsførte skinn som ikke er solgt.

Sølvrev	kr 390
Blårev og annen rev	kr 340
Mink	kr 150

6) *Hester*

I. Hester som nyttes eller skal nyttes i trav- og galoppport

Trav- og galopphester føres opp med antatt salgsv verdi. Hester av eget oppal under 1 år bør normalt settes til minst kr 19 000. Denne verdi økes for hvert år inntil 3 år. Hester som har nådd denne alder i 2016, skal verdsettes til minst kr 45 000. Er hesten forsikret og 15 prosent av forsikringssummen overstiger satsene foran, legges 15 prosent av forsikringssummen til grunn. Verdien for slike hester eid utenfor næringsvirksomhet, kan ikke settes ned før det er sannsynlig at vedkommende hest har en lavere salgsv verdi.

II. Andre innkjøpte hester verdsettes til salgsv verdi.

III. Hester av eget oppal og innkjøpte hester til bruk i virksomhet (unntatt hester under romertall I), fastsettes til tilvirkningsverdien ved eget oppal.

Satser for eget oppal:

	<i>Fjording</i>	<i>Dølahest</i>
Hester inntil 1 år	kr 1 500	kr 2 100
Hester inntil 2 år	kr 3 800	kr 5 300
Hester inntil 3 år	kr 6 000	8 400
Hester over 3 år	kr 7 500	kr 10 500

Verdien av voksne hester under romertall III blir stående uendret inntil realisasjon.

7) *Andre dyr*

Formuessatsene for rein er fastsatt etter bestemmelsene i skatteloven § 4–11, tredje ledd. Satsene har ingen betydning for fastsettingen av inntekt, jf. skatteloven § 8–1, første ledd, bokstav a.

Rein over 1 år	kr 780
Rein under 1 år (fjorårskalver)	kr 390
Bifolk (uten kube)	kr 350

b. *Korn*

Tilvirkningsverdi i kr per kg:

Mathvete	kr 1,20
Fôrhvete	kr 1,20
Matrug	kr 1,20
Fôrrug	kr 1,20
Rughvete	kr 1,10

Bygg	kr 1,10
Havre	kr 1,10
Oljefrø	kr 2,30

c. *Poteter*

Tilvirkningsverdi kr per kg:	
Matpoteter	kr 1,00
Fabrikkpoteter	kr 0,70

d. *Avlingslager til oppføring på egen buskap*

Tilvirkningsverdi per kg:	
Høy	kr 1,10
Halm, ubehandlet	kr 0,30
Halm, ammoniakkbehandlet	kr 0,55
Kålot	kr 0,15
Grassurfôr	kr 0,27
Byggrøpp	kr 1,30
Havregropp	kr 1,30

Tilvirkningsverdien på andre fôrmidler settes til kr 1,30 per fôrenhet (FEm).

e. *Lager av skogsvirke (som ikke er levert)*

Tilvirkningsverdien settes til kostnadene ved hogst, kjøring mv. Verdien av eget arbeid skal ikke tas med.

f. *Annet varelager for salg*

Salgsprodukter verdsettes til ca. 40 prosent av netto salgsverdi.

Planter på friland i planteskoler verdsettes til 20 prosent av netto salgsverdi ved engrossalg.

g. *Oppdrettsfisk, skjell mv.*

På grunn av risikoen for sykdom, skade, svinn etc. settes verdien på oppdrettsfisk og skjell til 65 prosent av tilvirkningsverdien. I tilvirkningsverdien inngår kostnader til innkjøp av yngel/smolt/settefisk, til fôr og til leid arbeidskraft.

Beholdning av blåskjell og lignende stående i sjøen, verdsettes ikke.

§ 3-2. *Inntektssatser*§ 3-2-1. *Veiledende produksjonsmengder når pålitelige oppgaver ikke foreligger, jf. ligningsloven § 8-1*

a) Melk per årsgreit	300 kg
b) Ull per voksen sau	3,5 kg
c) Ull per lam	1,5 kg
d) Egg per høne	14 kg
e) Honning per kube	30 kg

§ 3-2-2. *Verdsetting av produkter uttatt til husholdning og fôderåd*

Produkter/varer som tas ut fra næringen til husholdning og fôderåd verdsettes til omsetningsverdi, dvs. den verdien produktet/varen ville fått ved salg.

§ 3-2-3. *Normer for verdsetting av uttatte naturalier til eget bruk*

- Verdien av uttatt melk per husstandsmedlem: kr 800 per år.
For personer over 70 år reduseres satsen for melk til det halve.
- Verdien av uttatte poteter per husstandsmedlem: kr 280 per år.
For barn under 10 år og for personer over 70 år reduseres satsen for poteter til det halve.
- Verdien av uttatt fisk per husstandsmedlem: kr 1500 per år.
For barn under 10 år og personer over 70 år reduseres satsen til det halve.
- Verdien av uttatt reinkjøtt settes til kr 2300 pr. husstandsmedlem.
For barn under 10 år og personer over 70 år reduseres satsen til det halve.

§ 3-2-4. *Brutto leieverdi av kårbolig på gårdsbruk*

Leieverdiene beregnes etter følgende sjablongverdier:

Bruksareal	Leieverdi
Over 100 m ²	kr 27 800
60-100 m ²	kr 20 800

Bruksareal
Under 60 m²

Leieverdi
kr 13 900

Bruksareal er det areal i boligen som er innredet til boformål. Det inkluderer kott, ganger, vindfang mv., og innredede rom i kjeller og loft (for eksempel vaskerom, stue, soverom mv.). Det er bare areal innenfor en takhøyde på min. 1,90 m som teller med. Det er uten betydning om bare deler av boligen faktisk benyttes.

Forefinnes ikke bade-/dusjrom eller wc, reduseres verdien med 25 %. Samme reduksjon gjelder dersom avstanden til kommuneadministrasjonen er over 15 km. Oppfylles begge vilkår, er reduksjonen samlet 40 %.

Dersom kåryter og kårmtotaker med borett bor sammen (ikke i hver sin leilighet), anses boligen som «kårbolig», og leieverdien er skattepliktig for kårmtotaker. Leieverdien beregnes etter sjablongverdiene, men reduseres med 40 %. Kåryter kan kreve fradrag for 60% av kostnadene knyttet til boligen.

§ 3–2–5. *Netto fordel av egen utnyttet jaktrett*

Når den som disponerer en jaktrett selv har utnyttet denne, skal nettofordelen per felte dyr settes lik satsene som er gjengitt nedenfor:

Elg:	
Eldre okse	Kr 8 000
Ungdyr (1½ år) + eldre hunddyr	Kr 6 300
Kalv (½ år)	Kr 2 900
Reinsdyr (voksen)	Kr 1 450
Hjort (voksen)	Kr 2 700

§ 3–2–6. *Verdi av uttatt brensel fra egen skog*

Uttak av ved til privat bruk og kårytelse, fra skog som er eller inngår i egen virksomhet, inntektsføres med kr 450 per løs m³ (kr 1500 per favn).

Dersom uttaket består av energivirke i form av flis, settes inntekten til kr 170 per løs m³.

§ 3–2–7. *Verdien av stallplass og uttatt grovfôr til hester som nyttes utenom jord- og skogbruksnæringen*

Verdien av stallplass og uttatt grovfôr til hester som nyttes i travsport eller på annen måte utenom jord- og skogbruksnæringen, settes til kr 16 000 for voksne trav- og galopphester. For hobbyhester utenom trav- og galoppport, settes uttaket til kr 11 200 og for ponnyer til kr 7 200. Satsene reduseres skjønnsmessig for føll og unghester.

§ 3–2–8. *Definisjon av «tre normalårsverk» i forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven § 10–42–3 «Om overføring av skjerming mellom virksomheter»*

Tre normalårsverk jf. forskriften § 10–42–3 a utgjør 750 dagsverk eller 5 625 arbeidstimer.

§ 3–3. *Frdragssatser*

§ 3–3–1. *Kostnader til kost i forbindelse med gårdsturisme, grønn omsorg og forpleining*

Drives gårdsturisme, grønn omsorg eller forpleining som virksomhet, og virksomheten omfatter bespising, kan det, som alternativ til fradrag for dokumenterte kostnader, kreves fradrag for kost tilsvarende satsene i § 1–2–17 med et tillegg på 30 prosent.

§ 3–3–2. *Kostnader til kost mv. for ikke bokføringspliktige lottfiskere*

Ikke bokføringspliktige lottakere som ikke tar del i felles kosthold om bord, kan kreve fradrag for dokumenterte kostnader til kost.

Frdrag for småutgifter kan bare kreves for dokumenterte merkostnader til telefon, ekstra avis mv.

Hjemmefiskere (overnatting hjemme) som ikke kan dokumentere kostutgifter, må fastsette fradraget skjønnsmessig. Som veiledning for skjønnet kan nyttes en sats på kr 89 per dag.

§ 3–3–3. *Kostnader ved brutto fastsetting av egen utnyttet jaktrett*

Kostnader til gevær, ammunisjon, mv. kan maksimalt føres til fradrag med kr 2 600.

§ 3–3–4. *Frdrag for førkostnader til gjeterhund i sau- og reindriftsnæring*

Hvis høyere kostnader ikke kan dokumenteres med bilag, kan det alternativt kreves et samlet fradrag for kostnader til før på kr 2 200 for hver næringsdrivende (ved deling av næringsinntekt mellom ektefeller anses ektefellene i denne sammenheng som én næringsdrivende).

For lønnet gjeters hundehold inngår kostnadene i minstefradraget.

§ 3–3–5. *Frdrag for merkostnader til kost i reindriftsnæring*

Hvis høyere kostnader ikke kan dokumenteres med bilag, kan reieneiere som må overnatte utenfor sin bolig eller sekundærbolig, kreve fradrag for merkostnader til kost etter en sats tilsvarende satsen for kostbesparelse i hjemmet. Satsen er kr 87 per døgn.

Det må godtgjøres at oppholdet har vært nødvendig i forbindelse med reindriften.

Kapittel 4. Særlig om verdsetting av skog

§ 4-1. Kapitlets virkeområde

Dette kapitlet for fastsetting av formuesverdi på skogeiendommer gjelder den avkastningsverdien som skogen gir på lengre sikt ved rasjonell skjøtsel og drift. Kapitlet gjelder bare for økonomisk drivbare arealer. Det gjelder ikke fastsettelse av verdi av sandtak, torvtak, steinbrudd, tomter, jaktrettigheter, fiskerettigheter og lignende.

Med økonomisk drivbare arealer menes arealer med skog i hogstklassene 1–5 hvor driftsforholdene (terreng og avstand til vei mv.) er slik at avvirkingen, når skogen er hogstmoden, gir økonomisk overskudd per avvirket kubikkmeter trevirke.

§ 4-2. Hvem har rapporteringsplikt etter dette kapittel

Alle som eier økonomisk drivbar skog med tilvekst ut over det som er tilstrekkelig til å dekke gårdens behov for brensel, gjerdematerialer og til mindre reparasjoner, skal fastsette formuesverdien i skjemaet RF-1016, «Formue av skogeiendom», fastsatt av Skattedirektoratet.

§ 4-3. Verdsetting

Fastsetting av formuesverdien på skogeiendommer skal skje ved å kapitalisere en soneberegnet nettoverdi av den årlige nyttbare tilveksten.

Nettoverdien per kubikkmeter tilvekst fremkommer ved at det fra gjennomsnittspriser som nevnt i § 4-5, gjøres fradrag for kostnader som nevnt i § 4-6.

§ 4-4. Årlig nyttbar tilvekst

Skogeiendommens årlig nyttbare tilvekst fremkommer ved å multiplisere eiendommens økonomisk drivbare areal, fordelt på 4 bonitetsklasser, med den fastsatte tilvekstraten for den enkelte bonitetsklasse.

Skogeieren skal oppgi størrelsen på det økonomisk drivbare skogarealet på sin eiendom, og hvordan dette fordeler seg på de fire bonitetsklassene, Svært høy (H 23–26), Høy (H 17–20), Middels (H 11–14) og Lav (H 6–8).

Tilvekstratene for de enkelte bonitetsklassene er fastsatt til:

Svært høy	0,7 m ³ per daa
Høy	0,4 m ³ per daa
Middels	0,25 m ³ per daa
Lav	0,08 m ³ per daa.

§ 4-5. Priser

Ved verdsettingen legges til grunn at landets skogareal deles i tre prissoner. I hver sone fastsetter Skattedirektoratet en beregnet gjennomsnittspris. Det er ikke adgang til å foreta individuell korreksjon av prisene.

§ 4-6. Kostnader

Ved verdsettingen legges til grunn at landets skogareal deles i tre kostnadssoner. I hver sone fastsetter Skattedirektoratet en gjennomsnittskostnad (kostnadssjablong) som beregnes på grunnlag av erfaringstall for faste kostnader og driftskostnader. Det er ikke adgang til å avvike fra gjennomsnittskostnaden (kostnadssjablongen) med mindre dette følger av § 1-4-7.

§ 4-7. Korreksjon for spesielt høye kostnader

Er skogeiernes reelle driftskostnader (inkludert indirekte kostnader) vesentlig høyere enn den kostnadssjablongen som gjelder for den kommunen eiendommen ligger i, og årsaken er enten vanskelig terreng eller gjennomsnittlig lang driftsvei, kan den skattepliktige kreve å nytte en høyere kostnadssjablong.

§ 4-8. Korreksjon for unormal hogstklassefordeling

Kan det dokumenteres at arealet med ungskog (hogstklassene 1, 2 og 3) utgjør 70 % eller mer av det økonomisk drivbare arealet, reduseres formuesverdien med 15 %. Tilsvarende vil ungskogsareal på 85 % eller mer av det økonomisk drivbare arealet, gi en reduksjon i formuesverdien på 25 %.

§ 4-9. Kapitalisering

Ved kapitalisering av nettoverdien av den årlige nyttbare tilveksten, er skogfaktoren fastsatt til 5.

§ 4-10. (Opphevet.)

§ 4-11. Manglende eller ufullstendig rapportering

Unnlater skogeieren å levere skjemaet RF-1016 «Formue av skogeiendom», eller det oppgis uriktige tall, vil skogeiendommens formuesverdi bli fastsatt ved skjønn. Ved skjønnet kan skattekontoret innhente veiledende grunnlagsmateriale fra den lokale skogforvaltning.

§ 4–12. *Generelle revisjoner*

Generelle revisjoner av skogens formuesverdi skal skje når Skattedirektoratet bestemmer det.

§ 4–13. *Enkeltrevisjoner*

Formuesverdien på den enkelte skogeiendom skal revideres når den formuesverdi som ble fastsatt ved siste revisjon, er uriktig som en følge av følgende forhold:

tilkjøp

frasalg

fredning

naturskader

dokumentasjon av endret fordeling av areal på bonitetsklasser (eks. ny skogbruksplan, områdeplan eller lignende).

Revisjonen foretas etter initiativ fra skogeieren, eller når de regionale fastsettingsmyndigheter finner det nødvendig.

Kapittel 5. Særlig om åpningsbalanse og senere balanse i jord- og skogbruk

§ 5–1. *Åpningsbalanse*

§ 5–1–1. *Overføring av formuesobjekter ved arv, gave eller gavesalg*

Ved overføring av formuesobjekter ved arv, gave eller gavesalg skal gavemottaker tre inn i givers inngangsverdier og øvrige skatteposisjoner, som er knyttet til formuesobjektene, jf. skatteloven § 9–7 første til tredje ledd.

Ved overføring av alminnelig gårdsbruk eller skogbruk når giveren kunne realisert slike eiendommer uten gevinstbeskatning på gavetidspunktet, settes inngangsverdien til $\frac{3}{4}$ av antatt salgsverdi, jf. skatteloven § 9–7 femte ledd.

Ved gavesalg til nærstående som overtar hele eller deler av virksomheten, kan overdrageren velge å unnlate inntektsoppgjør og i stedet la gavemottakeren tre inn i overdragerens inngangsverdier og skatteposisjoner som er knyttet til den overførte virksomheten, jf. skatteloven § 9–7 tredje til sjette ledd.

§ 5–1–2. *Overføring av formuesobjekter uten kontinuitet*

I åpningsbalansen skal aktiva være inndelt i grupper og skal for jord- og skogbrukets vedkommende være spesifisert etter gjeldende skjema for rapportering.

Fordringer og gjeld skal være spesifisert i balansen eller på særskilt liste over saldi i reskontroboken. Innestående skogavgiftsmidler som skogeieren ikke har et ubetinget krav på å få utbetalt, tas ikke med i skogbrukets balanse.

Ved verdsettelsen av de forskjellige eiendeler i åpningsbalansen i nye regnskaper skal følgende regler følges:

Ved oppføring av fast eiendom, maskiner og redskap skal en ta utgangspunkt i den virkelige kostpris for den nåværende eier.

Har eieren overtatt eiendommen med løsøre under ett, må kostprisen fordeles på fast eiendom og løsøre etter skjønn. Kostprisen for den faste eiendommen må fordeles på jord, bygninger (og andre avskrivbare anlegg) og skog.

Hester føres opp enkeltvis med navn, alder og antatt salgsverdi.

Andre husdyr føres opp i grupper etter art, kjønn og alder.

Kuer føres opp med gjennomsnittlig slakteverdi med tillegg av 15 prosent. Høyere antatt salgsverdi basert på størrelse, alder, kvalitet og drektighetsgrad må dokumenteres.

For kviger, kalver, okser og griser over 2 måneder finnes enhetsprisen for hver gruppe på grunnlag av antatt salgsverdi for det enkelte dyr.

Smågriser, sauer, geiter og fjærfe verdsettes etter en felles enhetspris innen hver gruppe, beregnet på grunnlag av antatt salgsverdi.

Avlingslager skal føres opp med antatt salgsverdi. Halvfabrikata som f.eks. planter i vekst, verdsettes til salgsverdien på vedkommende stadium.

Innkjøpt varelager i jordbruket som kraftfôr, kunstgjødsel, drivstoffer mv. verdsettes til innkjøpspris med tillegg av frakt.

Materiallager i jordbruket foredlet av virke fra egen skog føres opp med netto salgsverdi på det tidspunkt da virket ble foredlet. Innkjøpt materiallager i jordbruket verdsettes til innkjøpspris med tillegg av frakt.

Hvis det drives foredling av skogsvirke med salg for øye, føres materiallageret opp med antatt netto salgsverdi på det tidspunkt da virket ble foredlet.

Lager av tømmer, kubb, ved o.l. under skogbrukets balanse verdsettes etter påløpne direkte driftsutgifter, verdi av eget arbeid og bruk av egne driftsmidler medregnet, men uten tillegg for rotverdien.

§ 5–2. *Senere balanse*

Fast eiendom, maskiner og redskap skal i utgående balanse føres opp med de samme verdier som eiendelene er ført opp med i årets åpningsbalanse, ev. kjøpesum ved overtakelse av næring i løpet av året. Det gjøres tillegg for nyanlegg, forbedringer og aktiveringspliktige tilkjøp, og fradrag for offentlige tilskudd, avskrivninger, frasalg o.l. samt fradrag for skattepliktig del av friggitt skogavgift til nyanlegg i skogbruket.

Dyr som var voksne allerede ved årets begynnelse og som fremdeles er i behold, skal ved årets slutt verdsettes etter beregnet gjennomsnittsverdi av alle voksne dyr innen den enkelte dyreart i åpningsbalansen. Som voksne ved årets

begynnelse regnes i denne forbindelse storfe over 2 år, avlsgriser over 1/2 år, geiter over 9 måneder og dessuten sauer, gjess, ender og kalkuner som var over 1 år. Innkjøp av hel besetning (eller del av besetning ved etappevis overtakelse) likestilles med åpningsbalanse i første punktum.

Nye dyr av samme slag som er nevnt i annet ledd og som er av eget oppal, skal i prinsippet verdsettes til tilvirkningsverdien som for andre varer. Skattedirektoratet fastsetter hvert år etter at Landbruks- og matdepartementets uttalelse er innhentet, de enhetspriser som skal nyttes for nye dyr ved årets fastsetting.

Med utgangspunkt i enhetsprisene for nye voksne dyr, jf. 3. ledd, fastsettes enhetspriser for nye dyr av eget oppal etter følgende forholdstall:

Kviger over 12 måneder (ikke kalvet) 70 pst.

Kviger under 12 måneder 30 pst.

Okser over 12 måneder 70 pst.

Okser under 12 måneder 30 pst.

Sauer under 12 måneder 60 pst.

Geiter under 9 måneder 30 pst.

Slaktegriser ca. 5 måneder 100 pst.

Slaktegriser ca. 4 måneder 80 pst.

Slaktegriser ca. 3 måneder 60 pst.

Smågriser ca. 2 måneder 40 pst.

Smågriser under 2 måneder 20 pst.

Beregnet enhetspris, jf. 3. og 4. ledd, som overstiger kr 1 000, avrundes til nærmeste kr 100. Enhetspriser på kr 500–1 000 avrundes til nærmeste kr 50. Lavere enhetspris avrundes til nærmeste kr 10. Ved beregning av ny enhetspris for dyr fra åpningsbalansen, jf. reglene i 2. ledd, foretas avrunding til nærmeste kr 10.

Innkjøpte dyr av samme slag som nevnt foran til fornyelse og utvidelse av egen buskap, verdsettes etter samme retningslinjer som buskap av eget oppal.

Føringsdyr og ungdyr innkjøpt med tanke på salg som slakt eller omsetning som livdyr, verdsettes til innkjøpspris med tillegg av beregnede fôrutgifter mv fram til årsskiftet (tilvirkningsverdien).

Hester av eget oppal og innkjøpte hester i jord- og skogbruksnæring ansettes til tilvirkningsverdien ved eget oppal. Verdien av voksne hester blir stående uendret inntil realisasjon.

Verpehøner og kyllinger som skal settes inn i eggproduksjon, verdsettes til slakteverdi.

Lager av grovfôr, korn, frø, grønnsaker, frukt og planter for salg i veksthus eller på friland skal balanseføres etter tilvirkningsverdien, jf. skatteloven § 14–5 andre ledd bokstav a. Den samme verdsettelsesmåte nyttes også for lager av foredlet skogsvirke samt lager av ull, huder og skinn. Dersom ikke noe annet kan dokumenteres nyttes takseringsreglens bestemmelser om varelagervurdering i landbruket.

Lager av tømmer, kubb, ved mv. skal verdsettes til tilvirkningsverdien. Dette tilsvarer stort sett utgiftsførte beløp til hogging, kjøring mv av lagerpartiet. Verdien av eget arbeid skal ikke tas med, men derimot skal direkte kostnader ved bruk av egne maskiner tas med.

Den årlige sluttbalansen (utgående balanse) blir uten endringer å regne som åpningsbalanse (inngående balanse) for det påfølgende regnskapsår. Dersom skattemyndighetene har endret balanseverdiene med endelig virkning, skal skattyteren gjennomføre tilsvarende rettinger i regnskapet.

Vedlegg 1. Skattedirektoratets satser for skattefri kostgodtgjørelse på tjenestereiser i utlandet med virkning for inntektsåret 2016

<i>Verdensdel/Land/By</i>	<i>Kostsats for 2016</i>
<i>Europa:</i>	
Albania	390
Belgia	900
Bosnia-Hercegovina	430
Bulgaria	420
Danmark	800
København	930
Estland	600
Finland	760
Frankrike	780
Paris	900
Hellas	630
Hviterussland	400
Irland	850
Island	850
Italia	900
Kosovo	360
Kroatia	740
Kypros	700

<i>Verdensdel/Land/By</i>	<i>Kostsatser for 2016</i>
Latvia	650
Liechtenstein	1 200
Litauen	490
Luxembourg	800
Makedonia	540
Malta	700
Moldova	380
Monaco	1 100
Montenegro	500
Nederland	650
Polen	600
Portugal	700
Romania	550
Russland	650
Moskva	980
St. Petersburg	810
Serbia	630
Slovakia	600
Slovenia	510
Spania	880
Storbritannia	680
London	1 100
Sveits	1 050
Genève	1 050
Zürich	1 200
Sverige	750
Tsjekkiske republikk	550
Tyskland	750
Berlin	900
Ukraina	530
Ungarn	640
Østerrike	760
Wien	900

<i>Afrika</i>	<i>Kostsatser for 2016</i>
Algerie	700
Angola	1 270
Benin	490
Botswana	450
Burundi	460
Egypt	650
Elfenbenskysten	700
Eritrea	700
Etiopia	450
Ghana	500
Kamerun	560
Kenya	580
Lesotho	350
Madagaskar	350
Malawi	360
Marokko	670
Mauritius	480
Mosambik	690
Namibia	360
Nigeria	980
Seychellene	810
Sudan	800
Swaziland	350
Sør-Afrika	540

Sør-Sudan	580
Tanzania	650
Togo	500
Zambia	600
Zimbabwe	590
Øvrige Afrika	580

Kostsatser for 2016

<i>Amerika</i>	
Argentina	520
Bahamas	940
Barbados	860
Bolivia	340
Brasil	650
Rio	820
Canada	930
Chile	720
Colombia	500
Costa Rica	550
Cuba	560
El Salvador	440
Guatemala	550
Guyana	560
Honduras	400
Jamaica	610
Mexico	680
Nicaragua	460
Panama	500
Paraguay	500
Peru	750
Puerto Rico	700
Surinam	550
Uruguay	600
USA	700
New York	950
San Francisco	1 000
Washington (D.C.)	1 000
Venezuela	1 600
Øvrige Amerika	710

Kostsatser for 2016

<i>Asia</i>	
Afganistan	500
Armenia	500
Azerbajjan	750
Bahrain	800
Bangladesh	530
Brunei	400
Fillipinene	700
Forente Arabiske Emirater	1 000
Georgia	570
India	500
Indonesia	550
Iran	750
Israel	900
Japan	700
Jemen	500
Jordan	1 150
Kambodsja	670
Kasakhstan	700
Kina	730

Hongkong	1 000
Shanghai	870
Kuwait	730
Laos	500
Libanon	890
Malaysia	600
Maldivene	660
Myanmar (Burma)	690
Nord-Korea	450
Oman	800
Pakistan	400
Palestina	800
Qatar	730
Saudi-Arabia	890
Singapore	800
Sri Lanka	410
Sør-Korea	1 100
Taiwan	600
Thailand	700
Tyrkia	520
Istanbul	650
Uzbekistan	400
Vietnam	550
Øst-Timor	510
Øvrige Asia	690

*Kostsatser for 2016**Australia//Oseania:*

Australia	950
New Zealand	700
Papua Ny-Guinea	630
Øvrige områder	740

For følgende områder/land gjelder disse satser:

Andorra: som for Spania
 Azorene: som for Portugal
 Færøyene: som for Danmark
 Gibraltar: som for Storbritannia
 Grønland: som for Danmark
 Guernsey (inkl. Alderney og Sark): som for Storbritannia
 Jersey: som for Storbritannia
 Kanariøyene: som for Spania
 Madeira: som for Portugal
 Man: som for Storbritannia
 Nord-Irland: som for Storbritannia
 San Marino: som for Italia
 Vatikanstaten: som for Italia
 Åland: som for Finland

Øvrige land/områders satser tilsvare «Øvrige områder» under den enkelte verdensdel.

Vedlegg 2. Div. satser

Skattedirektoratets satser for skattefri utgiftsgodtgjørelse på tjenestereise innenlands, gjeldende for 2016:

Kostgodtgjørelse for dagsreiser på minst 15 km:	
For reiser fra og med 6 timer til og med 12 timer:	kr 280,-
For reiser over 12 timer:	kr 520,-
Kostgodtgjørelse ved overnatting på hotell ved reiser 12 timer eller mer:	kr 710,-

Utgiftsgodtgjørelse ved bruk av egen bil (også el-bil) for 2016:

For inntil 10 000 km i kalenderåret:	kr 3,80 per km
Over 10 000 km i kalenderåret:	kr 3,45 per km
For kjøring på skogs- og anleggsveier gis det i tillegg til kilometergodtgjørelsen et tillegg på	kr 1,00 per km
Når det er nødvendig med tilhenger for å bringe med utstyr og materiell som på grunn av sin vekt og beskaffenhet ikke er naturlig å plassere i bagasjerom eller på takgrind, gis det i tillegg til kilometergodtgjørelsen et tillegg på	kr 1,00 per km
Når det i bilen tas med arbeidstakere på oppdrag, gis det i tillegg til kilometergodtgjørelsen et tillegg per arbeidstaker på	kr 1,00 per km
Satser for kilometergodtgjørelse ved bruk av andre egne framkomstmidler gjeldende for 2016:	
Motorsykel over 125 ccm:	kr 2,95 per km
Moped og motorsykel opp til og med 125 ccm og andre motoriserte framkomstmidler:	kr 2,00 per km
Snøscooter og ATV	kr 7,50 per km
Båt med motor:	kr 7,50 per km

15. nov. Nr. 1329 2016

Byggeforskrift for Longyearbyen

Hjemmel: Fastsatt av Longyearbyen lokalstyre 15. november 2016 med hjemmel i lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4, jf. delegeringsvedtak 14. desember 2001 nr. 1389, jf. delegeringsvedtak 7. oktober 2002 nr. 1145. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

§ 1. Formål

Forskriften skal sikre forsvarlig offentlig saksbehandling og at bygge- og anleggsvirksomhet innenfor Longyearbyen planområde er i samsvar med intensjonene i plan- og bygningsloven.

§ 2. Plan- og bygningslovens anvendelse

I plan- og bygningsloven gjelder følgende paragrafer for Longyearbyen planområde:

- § 1–6 Tiltak
- § 1–9 Forholdet til forvaltningsloven og klage
- § 2–1 Kart og stedfestet informasjon
- Kapittel 17 Utbyggingsavtaler
- Kapittel 18 med unntak av § 18–7 andre ledd
- § 19–1 Søknad om dispensasjon
- § 19–2 Dispensasjonsvedtaket
- § 19–3 Midlertidig dispensasjon
- § 20–1 Tiltak som omfattes av byggesaksbestemmelsene
- § 20–2 Søknadsplikt med unntak av henvisningene i § 20–2 første ledd til § 20–6 og § 20–7
- § 20–3 Søknadsplikt med krav om ansvarlige foretak med unntak av henvisningene i § 20–3 første ledd til § 20–6 og § 20–7
- § 20–4 Søknadspliktige tiltak som kan forestås av tiltakshaver
- § 20–5 Tiltak som er unntatt fra søknadsplikt første ledd bokstav c til g og andre til femte ledd
- § 20–8 Unntak fra søknadsplikt for skjermingsverdige bygg
- Kapittel 21 Krav til innhold og behandling av søknader med unntak av § 21–3 femte ledd
- Kapittel 22 Godkjenning av foretak for ansvarsrett
- Kapittel 23 Ansvar i byggesaker med unntak av § 23–3b Midlertidige tjenesteytere
- Kapittel 24 Kvalitetssikring og kontroll med prosjektering og utførelse av tiltak
- Kapittel 25 Tilsyn
- Kapittel 26 Opprettelse og endring av eiendom
- § 27–1 Vannforsyning
- § 27–2 Avløp
- § 27–3 Tilknytning til eksisterende private anlegg
- § 27–4 Atkomst
- § 28–1 Byggegrunn, miljøformål mv.
- § 28–2 Sikringstiltak ved byggearbeid mv.
- § 28–3 Tiltak på nabogrunn

- § 28–5 Orden på og bruk av ubebygde areal. Sikringstiltak ved byggverk mv.
- § 28–6 Sikring av basseng, brønn og dam
- § 28–7 Den ubebygde del av tomte andre til femte ledd
- § 29–1 Utforming av tiltak
- § 29–2 Visuelle kvaliteter
- § 29–3 Krav til universell utforming og forsvarlighet andre ledd
- § 29–4 Bygningens plassering, høyde og avstand fra nabogrense
- § 29–5 Tekniske krav
- § 29–6 Tekniske installasjoner og anlegg første ledd første punktum og andre til femte ledd
- § 29–7 Krav til produkter til byggverk
- § 29–7a Tilsyn med produkter til byggverk
- § 29–7b Tvangsmulkt
- § 29–7c Overtredelsesgebyr
- § 29–9 Heis, rulletrapp og rullende fortau første ledd første punktum og andre til syvende ledd
- § 29–11 Forhold i strid med gitt byggetillatelse på annen eiendom
- § 30–2 Byggverk og virksomhet som kan medføre fare eller særlig ulempe
- § 30–3 Skilt- og reklameinnretninger
- § 30–4 Andre varige konstruksjoner eller anlegg. Vesentlige terrenginngrep mv.
- § 30–5 Midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg
- § 30–6 Fritidsbebyggelse
- Kapittel 31 Krav til eksisterende byggverk
- Kapittel 32 Ulovlighetsoppfølging
- Kapittel 33 Gebyr og undersøkelse på fast eiendom.

§ 3. *Byggesaksforskriftens anvendelse*

Forskrift 26. mars 2010 nr. 488 om byggesak gjelder for Longyearbyen planområde med unntak av

- § 1–4 Virkeområdet for bestemmelser som omhandler utvalgte naturtyper
- § 3–2 Almennelige driftsbygninger i landbruket
- § 4–1 Tiltak som ikke krever søknad og tillatelse første ledd bokstav a og b
- § 4–2 Unntak for plassering av særskilt bygning, konstruksjon eller anlegg
- § 4–3 Unntak fra krav i plan- og bygningslovgivningen for visse tiltak som behandles etter andre lover første ledd, andre ledd bokstav a og b, tredje og fjerde ledd
- § 5–2 Varsel til naboer og gjenboere tredje og fjerde ledd
- § 6–4 Rammetillatelse første ledd bokstav f
- § 9–2 Foretak og andre som kan gis godkjenning andre og tredje ledd
- § 15–3 Tidsavgrensede krav om tilsyn første ledd første strekpunkt
- § 16–1 Forhold som kan medføre overtredelsesgebyr første ledd bokstav c
- § 17–4 Forslag til fordeling av utgifter tredje ledd.

§ 4. *Byggteknisk forskrifts anvendelse*

Forskrift 26. mars 2010 nr. 489 om tekniske krav til byggverk gjelder for Longyearbyen planområde med unntak av

- § 1–2 Forskriftens anvendelse på særskilte tiltak første og tredje ledd
- § 7–4 Sikkerhet mot skred. Unntak for flodbølge som skyldes fjellskred
- § 8–2 Uteareal med krav om universell utforming
- § 8–4 Uteoppholdsareal femte ledd
- § 8–5 Generelle krav til gangatkomst og ganglinjer andre ledd
- § 8–6 Gangatkomst til byggverk andre, tredje og fjerde ledd
- § 8–7 Gangatkomst til uteoppholdsareal med krav om universell utforming
- § 8–9 Parkerings- og annen oppstillingsplass tredje og fjerde ledd
- § 8–10 Trapp i uteareal andre ledd
- § 9–4 Utvalgte naturtyper
- § 9–6 Avfallsplan
- § 9–7 Kartlegging av farlig avfall og miljøsaneringsbeskrivelse
- § 9–8 Avfallssortering
- § 9–9 Sluttrapport for faktisk disponering av avfall
- § 12–1 Krav om universell utforming av byggverk
- § 12–2 Krav om tilgjengelig boenhet
- § 12–3 Krav om heis i byggverk andre ledd
- § 12–4 Inngangsparti andre ledd
- § 12–6 Kommunikasjonsvei fjerde og femte ledd
- § 12–7 Krav til rom og annet oppholdsareal andre, tredje, fjerde og femte ledd
- § 12–8 Entre og garderobe

- § 12–9 Bad og toalett andre og tredje ledd
- § 12–10 Bod og oppbevaringsplass (jf. § 2–6)
- § 12–11 Balkong og terrasse mv. tredje ledd
- § 12–12 Avfallssystem og kildesortering andre ledd
- § 12–13 Badstue, kjølerom og fryserom andre ledd
- § 12–15 Dør, port mv. andre ledd bokstav c, tredje og fjerde ledd
- § 12–16 Trapp tredje ledd
- § 12–17 Rekkverk femte ledd
- § 12–20 Vindu og andre glassfelt første ledd bokstav b første punktum
- § 12–21 Skilt, styrings- og betjeningspanel, håndtak, armaturer mv. andre ledd siste punktum og tredje ledd
- § 13–10 Lyd- og taleoverføringsutstyr
- § 14–8 Fjernvarme (jf. § 2–4).

§ 5. Når område- og detaljregulering gjelder

Der det i forskriften er henvisning til bestemmelser i lov eller forskrift som inneholder henvisning til områderegulering eller detaljregulering, gjelder slik regulering så langt de passer.

§ 6. Krav om tilknytning til fjernvarmeanlegg

Når fjernvarmeanlegg blir lagt fram til ca. 1 meter fra vegg, skal bygningen tilknyttes fjernvarmeanlegget og utstyres slik at fjernvarme kan nyttes for romoppvarming, ventilasjonsvarme og varmtvann. Abonnementen skal betale tilknytningsavgift og fast årlig avgift uavhengig av om fjernvarme nyttes eller ikke.

§ 7. Krav til brannvarslingsanlegg

I bygninger som benyttes til bolig, kontor eller næring stilles det krav om seriekoblet, adresserbart brannvarslingsanlegg tilkoblet offentlig sentral.

§ 8. Krav til oppbevaringsplass i boenheter

Hver boenhet skal ha tilstrekkelig plass for oppbevaring av klær, mat, sykler, barnevogner, sportsutstyr, hagemøbler mv., og skal minst ha

- a) oppbevaringsplass for mat og klær
- b) innvendig oppbevaringsplass eller bod på minimum 3,0 m² BRA for boenheter med inntil 2 rom, minimum 3,5 m² BRA for boenheter med 3 rom og minimum 4,5 m² BRA for boenheter med 4 rom eller mer
- c) oppbevaringsplass eller bod på minimum 5 m² BRA for sykler, sportsutstyr, barnevogner m.m.

§ 9. Longyearbyen lokalstyres myndighet

Longyearbyen lokalstyre kan fatte vedtak om de lokale tilpasningene som er nødvendig.

Longyearbyen lokalstyre kan kreve den tilleggsinformasjon som er nødvendig for å avgjøre behovet for lokale tilpasninger og hva de skal være.

§ 10. Sysselmannens myndighet

Sysselmannens myndighet etter svalbardmiljøloven § 58 er å anse som annen myndighet i plan- og bygningsloven § 21–5.

Sysselmannen er klageinstans for vedtak etter forskriften.

§ 11. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017. Fra samme tidspunkt oppheves byggeforskrift 8. november 2011 nr. 1087 for Longyearbyen.

Veileder til byggeforskrift for Longyearbyen

Gjennom Byggeforskrift for Longyearbyen (BfL.) gjøres deler av bestemmelsene i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven (pbl.)), forskrift om byggesak (byggesaksforskriften (SAK)) og forskrift om tekniske krav til byggverk (byggt teknisk forskrift (TEK)) gjeldende i Longyearbyen planområde. Hensikten med denne veilederen er å gi råd om praktisering av reglene og beskrive rammene for de lokale tilpasningene som er nødvendige eller kan tillates.

Det tilstrebes en praksis som er mest mulig lik den praksis som er i fastlandskommunene. Det benyttes i stor grad de samme søknadsskjemaene som på fastlandet. Saksbehandlingsrutiner tilstrebes å være mest mulig lik fastlandskommunenes. Begrunnelsen for dette er at mange av aktørene opererer både i Longyearbyen og på fastlandet, saksbehandlere rekrutteres fra fastlandet, søkemotorer, saksbehandlingsverktøy, og veiledere kan benyttes også av lokale aktører. Likevel er det enkelte ting som er forskjellig, og det er viktig å gjøre seg kjent med disse ulikhetene og bakgrunnen for hvorfor det er forskjeller. Denne veilederen forsøker å tydeliggjøre disse forskjellene. I det følgende omtales utvalgte bestemmelser som har en særlig referanse for Longyearbyen. Ordet «kommune» i veilederen, skal forstås som «lokalstyre».

1. Generelle bestemmelser (§ 5 – § 10)

1.1 Forholdet mellom svalbardmiljøloven og byggeforskrift for Longyearbyen – saker skal behandles etter begge regelverk:

Søknadspliktige tiltak som ønskes iverksatt innenfor Longyearbyen planområde, skal behandles både etter lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard (svalbardmiljøloven) (jf. svml. § 53 og § 58) og BfL. I henhold til (tidligere) Miljøverndepartementets delegeringsbrev til Longyearbyen lokalstyre av 9. juli 2002, skal melding etter § 58 første ledd i svalbardmiljøloven sendes til Longyearbyen lokalstyre før virksomhet eller fradeling i Longyearbyen planområde settes i gang.

Det vil være Longyearbyen lokalstyre som vurderer om tiltaket er søknadspliktig i henhold til BfL. Tiltak som er søknadspliktig i henhold til BfL. kan ikke igangsettes før det foreligger tillatelse fra Longyearbyen lokalstyre. Videre skal Longyearbyen lokalstyre sammen med tiltakshaver vurdere om tiltaket krever tillatelse fra sysselmannen i henhold til svalbardmiljøloven § 58 tredje ledd bokstavene a) til d).

Tiltak som ikke er søknadspliktige i henhold til BfL., skal bare behandles etter svalbardmiljøloven, og kan bare tillates dersom tiltaket er i samsvar med arealbruk og bestemmelser fastlagt i godkjent plan. Selv om et tiltak faller inn under bestemmelsene i byggesaksforskriften § 4–1 (tiltak som ikke krever søknad og tillatelse), vil det være meldingspliktig i henhold til svalbardmiljøloven § 53 første ledd og § 58. Eksempler på slike tiltak kan være graving, fylling, masseuttak, forskningstiltak og mindre konstruksjoner.

Vurderingen av om tiltaket er i samsvar med arealbruk og bestemmelser i godkjent plan, skal i første omgang gjøres av Longyearbyen lokalstyre før saken eventuelt oversendes Sysselmannen. Se for øvrig merknadene til kapittel 19 i veiledningen.

1.2 Lokal tilpasning

Lokal tilpasning kan skje ved krav til dokumentasjon i tilknytning til søknad, utøvelse av fritt skjønn ved saksbehandling eller ved tolkning av regelverket. Eksempler på forhold der det kreves tilleggsdokumentasjon kan trekkes frem her:

1. Ved søknad om tillatelse til tiltak, skal tilleggs-skjema om tilknytning til vann, avløp, fjernvarme og elektrisitet fylles ut og sendes inn. Skjemaet finnes på Longyearbyen lokalstyres hjemmesider på internett.
2. Longyearbyen har en fargeplan som skal følges ved nybygg og oppmaling av eksisterende bygg, det vil si at Longyearbyen lokalstyre skal godkjenne alle fargevalg på fasader, tak og detaljering. Kravet er hjemlet i utfyllende bestemmelser til arealplan for Longyearbyen planområde. Søker/tiltakshaver skal bruke Longyearbyen lokalstyres fargekonsulent for fargesetting av nye bygg. Kostnadene for dette dekkes av Longyearbyen lokalstyre. Kontaktinformasjon finnes på Longyearbyen lokalstyres hjemmesider på internett.
3. Ved byggetiltak oppfordres det til energieffektive tiltak. Av hensyn til lokale forhold skal det fremlegges dokumentasjon for at bygget tilfredsstiller kravene i kapittel 14 i Byggteknisk forskrift (TEK 10).

1.3 Om Longyearbyen planområde og arealplan

Arealplanlegging i Longyearbyen planområde er hjemlet i svalbardmiljøloven kapittel VI. Plansystemet i svalbardmiljøloven er i ett nivå. Arealplan kan lages for hele eller deler av planområdet, og detaljeringsgraden kan variere etter konkrete behov for å styre arealbruken. En detaljert delplan til arealplan, kan på mange måter sidestilles med en detaljregulering i pbl.'s plansystem, mens en mindre detaljert arealplan vil være sammenlignbar med en områderegulering i pbl.'s planhierarki.

1.4 Om fellesbestemmelser i plan og bygningsloven

Pbl. § 1–6 Tiltak

Bestemmelsen må leses og anvendes i lys av at § 20–5 første ledd bokstavene a) og b), § 20–6 og § 20–7 ikke er gjort gjeldende på Svalbard.

2. Byggesaksbestemmelser (§ 2 – § 4)

§ 2, § 3 og § 4 omfatter bestemmelser i pbl.'s fjerde del (byggesaksdelen), forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) og forskrift om tekniske krav til byggverk (TEK 10).

Det knyttes kommentarer til hvordan noen bestemmelser som gjelder, skal tolkes. Kapittel 17 og deler av kapittel 18 er nye ved denne revisjonen av byggeforskrift for Longyearbyen, og veiledningen til disse kapitlene er derfor mer omfattende. Det er også knyttet noen kommentarer til enkelte bestemmelser som ikke gjøres gjeldende i BfL.

Naturmangfoldloven gjelder ikke på Svalbard, med unntak av lovens kapittel VII om tilgang til genetisk materiale. Alle bestemmelser knyttet til naturmangfoldloven er derfor utelatt i BfL.

Det stilles ikke krav til universell utforming av bygg og anlegg i Longyearbyen. Alle bestemmelser knyttet til universell utforming er derfor utelatt i BfL.

§ 2 Plan og bygningslovens anvendelse

Veiledning knyttet til bestemmelser i plan- og bygningsloven

Om bestemmelsene i kapittel 17

§ 17-1 Definisjon

Bestemmelsen forutsetter at avtalen gjelder et område, og at den har grunnlag i kommunal arealplan.

§ 17-2 Forutsetning for bruk av utbyggingsavtaler

Bestemmelsen stiller krav om et såkalt «forutsigbarhetsvedtak». Dette vedtaket skal gi utbygger informasjon om kommunens overordnede forutsetninger for å inngå avtaler, slik at hans forventninger skal kunne være realistiske. Vedtaket kan gjelde kommunens planer for egen utbygging av infrastruktur (her kommer ikke forbudet mot sosial infrastruktur inn, denne kan tas med som kommunens ytelse i avtalen), langtidsbudsjett, boligbyggingsprogram mv. Kravet om et forutsigbarhetsvedtak har sammenheng med at arealplanen ikke nødvendigvis sier noe om økonomiske forutsetninger for gjennomføring av avtalen. Dersom planen inneholder slike forutsetninger, kan kravet om forutsigbarhetsvedtak dermed fremgå direkte av planen. Det er altså ikke noe formkrav til et slikt vedtak, bortsett fra at det må være politisk, og fattet av kommunestyret. Dette er et vedtak i henhold til kommuneloven, ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det gir derfor ikke rettigheter eller plikter til noen part.

§ 17-3 Avtalens innhold

Dette er den viktigste bestemmelsen i dette regelverket, og presiserer i første ledd at avtalen må ha grunnlag i planbestemmelser. Innledningsvis i avtalen bør det derfor presiseres hvilke planbestemmelser den tar utgangspunkt i. Her vil det særlig være rekkefølgebestemmelser som vil være viktig.

Andre ledd gjelder boliger. Avtalen kan regulere antall boliger, størrelse og utforming, og bestemmelsen presiserer dermed at avtalen kan gå lenger enn plan på dette området. Merk at i den grad det vurderes dispensasjon etter kapittel 19, så kan også svalbardmiljøloven tre inn. Avtalen kan også gå ut på at kommunen skal overta boligene uten begrensning i antall, men da til markedspris. Utbygger kan altså bygge for kommunen.

Tredje ledd er bestemmelsen om forholdsmessighet, nødvendighet for gjennomføring av tiltaket, krav til rimelighet i forhold til utbyggingens art og omfang og kommunens bidrag. Her er det bare trukket opp prinsipper for vurderingen, uten skarpe avgrensninger. Det er en forutsetning at kommunen skal bidra med mer enn bare et planvedtak. Det forutsettes altså at kommunen tar sin del av f.eks. byggingen av infrastrukturen (f.eks. skoler, barnehager, teknisk eller grønn infrastruktur), yter kontantbidrag til utbygger, stiller arealer til disposisjon mv.

På fastlandet gjelder en viktig diskusjon om og hvordan kommunene skal bidra til at merverdiavgiften skal refunderes og komme tiltaket til gode i form av redusert kostnad. Ettersom merverdiavgiftsloven ikke gjelder på Svalbard, kommer denne problemstillingen ikke inn her.

En viktig del av tredje ledd er dessuten innledningen, der det gis valg mellom fysisk gjennomføring av et tiltak, og et kontantbidrag (eller en kombinasjon). Avtalene får gjerne forskjellig oppbygging etter hvilken av de to gjennomføringsmåtene som velges, f.eks. mht. garantistillelse, fremdriftsplan osv.

Et vanskelig spørsmål her er forholdet mellom ytelser etter forskjellige regelverk, f.eks. der det både brukes tilknytningsavgifter, refusjon og utbyggingsavtaler. Regelverkene vil kunne supplere hverandre, men det vil etter forholdene kunne være urimelig dersom kommunen sikrer seg dobbelt innbetaling, f.eks. i forhold til «selvkost». Det finnes likevel eksempler på at kommunen bruker tilknytningsavgifter i tillegg til utbyggingsavtalen.

Rent privatrettslige avtaler som kommunen inngår, må holdes utenfor utbyggingsavtalen. Dersom kommunen f.eks. utvikler, bygger og selger egne boliger/boligområder, eller selger ut arealer, må dette betraktes som rent privatrettslige disposisjoner, og holdes for seg.

Fjerde ledd gir mulighet for forskuttering av kommunale tiltak som er nødvendige for avtalen. Denne muligheten er lite brukt, og blir for så vidt en vanlig låneavtale, men underlagt begrensningene som ellers gjelder for utbyggingsavtale. Når bestemmelsen er lite brukt, har det også sammenheng med at enkelte kommuner heller bruker OPS-avtaler, som også omfatter drift, noe det ikke er anledning til i utbyggingsavtaler.

§ 17-4 Saksbehandling og offentlighet

§ 17-4 gir i tillegg visse formkrav om kunngjøring. Etter første ledd skal oppstart av avtaleforhandlinger kunngjøres, og etter tredje ledd skal inngått avtale også kunngjøres. Det er også krav om offentlig ettersyn med 30 dagers frist dersom avtalen gjelder tiltak etter § 17-3 andre og tredje ledd, dvs. de aller fleste avtaler. Unntaket her vil sannsynligvis være de avtaler som bare regulerer tiltak kommunen kan kreve direkte gjennomført med hjemmel i lov.

§ 17-5 Klage

§ 17-5 sier at utbyggingsavtaler ikke kan påklages. Avtalen er en privatrettslig avtale, som må følges privatrettslig, dvs. ved domstolene. (Dette er sannsynligvis en viktig medvirkende årsak til at det er så lite praksis omkring tvister.) Avtalen har likevel et så sterkt offentligrettslig grunnlag, fordi den gjelder gjennomføring av plan, at det er gitt visse formkrav for å ivareta offentlighetens interesser. Dette må også sees i sammenheng med kravet i § 17-2 om forutsigbarhetsvedtak, som skal være offentlig, og skape det offentligrettslige grunnlaget (sammen med arealplanen) for avtalen. § 17-4, som blant annet har krav om kunngjøring, må også sees i sammenheng med formkravene til avtalen.

§ 17–6 Forskrifter (SAK kapittel 18)

Bestemmelsen er en hjemmel for departementet til å gi forskrifter. Slike forskrifter er gitt i Forskrift om byggesak (SAK) kapittel 18. Disse sier at det ikke kan avtales at grunneier skal bekoste sosial infrastruktur som skoler, barnehager, sykehjem eller tilsvarende tjenester som det offentlige med hjemmel i lov er forpliktet til å skaffe til veie. «Sosial infrastruktur» er begrenset til disse tiltakene, men avgrensningen kan av og til være vanskelig, f.eks. tilpassede boliger med kommunale tjenester. Bestemmelsen er ikke til hinder for at sosial infrastruktur kan være del av kommunens ytelse etter avtalen.

Bestemmelsen presiserer videre at kommunen kan unnta fra kravene om kunngjøring og offentlig ettersyn der avtalen bare gjelder det kommunen kan kreve direkte med hjemmel i pbl. § 18–1 og § 18–2, dvs. de tiltakene som gir grunnlag for refusjon.

§ 17–7 Dispensasjon. Samtykke til å fravike reglene

Bestemmelsen gir et generelt dispensasjonsforbud. Dersom reglene innføres, må de altså brukes uavkortet. Sammenhengen i regelverket gjør dette naturlig, og det antas ikke å være grunn til unntak fra dette.

Departementet kan gi unntak, f.eks. ved større sammenhengende utbygging. Her er f.eks. tenkt på tiltak som et OL, kanskje også store industriutbygginger som omdanner et lokalsamfunn. Bestemmelsen har bare vært brukt en gang, og da for å forlenge en tidligere avtale der sosial infrastruktur har inngått, men eller ellers foreløpig ikke brukt.

Om bestemmelsene i kapittel 18

§ 18–3 Refusjonsberettigede tiltak

Bestemmelsen avgrensner de tiltakene det kan kreves refusjon for til de tiltakene som kan kreves opparbeidet etter opparbeidelsesplikten i § 18–1 og § 18–2. Disse bestemmelsene gjelder allerede i Longyearbyen, og ble inntatt i BfL. allerede i 2003.

§ 18–4 Refusjonsenheten

Bestemmelsen stiller krav til at enheten, dvs. avgrensningen av det refusjonsberettigede tiltaket, skal være sammenhengende, og at kostnadsfordelingen samlet skal fordeles på de arealer som er refusjonspliktige. Kommunen kan bestemme en annen enhet når terrengforholdene tilsier det, for å få en rimelig fordeling. Bestemmelsen gir altså lokalstyret mulighet til å bestemme omfanget av det tiltaket som skal være refusjonspliktig. Felles anlegg som gårds plass osv. skal være én enhet.

§ 18–5 Utgifter som kan kreves refundert

Bestemmelsen angir de utgiftene som kan kreves refundert, og utgangspunktet er greit. Det er det som de andre brukerne tjener på det, men ikke mer. Det følger av forarbeidene til den gamle plan- og bygningsloven § 48 (som er videreført i pbl. § 18–5), at det er samtlige utgifter som har vært nødvendige for å få utført tiltaket som kan tas med. Dette vil eksempelvis være utgifter som omfatter utførelse, prosjektering, erverv av grunn, og finansieringskostnader. Her kan kommunen kreve prisandbud.

§ 18–6 Refusjonspliktig areal

Bestemmelsen sier hvem som skal betale. Dette er de eiendommene som kan knyttes til anlegget innenfor planområdet. Eiendommer med eksisterende bygg omfattes i utgangspunktet ikke, men kan omfattes dersom de ikke er fullt utbygget. Dette gjelder eiendommer der mindre enn 2/3 er bebygget, og der resten kan bebygges særskilt, eventuelt fradeles som egne tomter. Kommunen kan også bestemme at eksisterende fritidsbebyggelse kan kreves tilknyttet, dette må i så fall fremgå av plan. Nye tomter som kommer til etter at refusjonsoppjøret er gjennomført, har mulighet til å inngå en avtale om påkobling. For gjennomføring av refusjon i slike tilfeller, så henvises det til § 27–3. Kapittel 27 handler om tilknytning, og er materielle krav, men det er bare § 18–1 og § 18–2 som er grunnlaget for refusjon.

§ 18–7 Fordelingsfaktorene

Bestemmelsen angir fordelingsfaktorene, dvs. hvor mye hver refusjonsdebitor skal betale. Her utgjør tomtearealet 50 %, og grad av utnytting 50 %. Kommunen kan bestemme annen fordeling, men det gjøres svært sjelden. Graden av utnytting er viktig for å angi hvor mange bygninger refusjonen vil gjelde.

§ 18–8 Godkjenning av planer og foreløpig beregning av refusjon

Grunnlaget for beregningen fremgår av forskrift om byggesak (SAK) kapittel 17, som også er inntatt som del av BfL. SAK stiller krav om at tiltakshaver skal vise plan over hele tiltaket, utarbeide kostnadsoverslag og forslag til fordeling av utgifter. Dette materialet skal sendes rekommandert til de berørte grunneiere eller festere, som har 3 uker til uttalelse. Tiltakshaver skal også utarbeide tekniske planer, disse trenger ikke oversendes. Tiltakshaver skal deretter redegjøre for nabomerknader, og sende materialet til kommunen.

Dette materialet binder refusjonssaken, og må derfor være grundig utarbeidet. Endelig refusjon kan ikke overskride disse kostnadene med mer enn 15 %. Dersom merknadene medfører endringer i beregningene, kan fordelingen mellom eiendommene endres. Det må da foretas nye beregninger, som må sendes ut på nytt, med ny høringsfrist.

Kommunen skal deretter fatte vedtak om foreløpig beregning av refusjonen, og det er dette vedtaket som er nødvendig for at arbeidet kan settes i gang. Kommunen må foreta de nødvendige beregninger av om materialet er

korrekt, om det er feil ved planene, om kostnadsoverslaget er korrekt osv. Ved feil må materialet sendes tilbake til tiltakshaver for ny vurdering, ev. ny høring, før kommunen kan fatte dette foreløpige vedtaket. Kommunen kan kreve prisbud dersom den mener prisen er for høy. Tiltakshaver på sin side kan kreve tilleggsutligning, f.eks. dersom det kommer nye eiendommer til, eller eiendommer faller fra pga. manglende verdistigning.

En viktig del av bestemmelsen er tredje ledd, som sier at refusjonsretten faller bort dersom tiltaket påbegynnes før kommunen har fattet dette foreløpige vedtaket, med mindre kommunen bestemmer noe annet av hensyn til tiltakets karakter og betydning av fremdrift. Denne bestemmelsen gir lokalstyret en mulighet til f.eks. å se flere tiltak i sammenheng.

§ 18–9 Fastsetting av refusjon

Bestemmelsen fastsetter at kommunen skal fatte endelig vedtak om refusjon når tiltaket er ferdig opparbeidet. Dette vedtaket gir den endelige kostnadsfordelingen. Her kan det tas med nødvendige utgifter til å fullføre tiltaket slik det er godkjent, men totalen kan altså ikke overskride den foreløpige fastsettelsen med mer enn 15 %. Kommunen må her foreta regnskapskontroll, og sende fordelingen til tiltakshaver (refusjonskreditor) og de berørte for uttalelse med tre ukers frist, før det endelige vedtaket fattes.

Refusjonsvedtakene kan påklages etter forvaltningsloven (til fylkesmannen), og kan naturligvis prøves rettslig.

§ 18–10 Forfall og renteplikt

Etter § 18–10 er forfallstidspunktet fem uker etter at det endelige vedtaket er meddelt de berørte (refusjonsdebitorerne). Ved forsinkelser gjelder loven om forsinkelsesrente. Det er unntak fra regelen om forfallstidspunkt når refusjonen omfatter ubebygd del av bebygd eiendom, her forfaller refusjonen ved fradelingen, eller når det påhviler midlertidig forbud mot tiltak. Dersom det offentlige er refusjonskreditor, kan betalingen skje i årlige terminer.

§ 18–11 Refusjonsdebitor. Panterett

Bestemmelsen gir kreditor mulighet til utlegg etter tvangsloven. Sysselmanen er tvangsmyndighet. Bestemmelsen regulerer også forholdet ved festeavtale.

§ 18–12 Søksmål

Bestemmelsen gir en bindende søksmålsfrist på 2 måneder fra endelig vedtak, dvs. når klage er avgjort eller klagefristen utløpt. I tillegg gir den rett for andre berørte grunneiere til å tre inn i saken. Dersom refusjonsvedtaket kjennes ugyldig av retten, må det tilbake til kommunen.

Om kapittel 19

Kapittel 19 om dispensasjon er en sikkerhetsventil for Longyearbyen Lokalstyre til å kunne dispensere fra de materielle bestemmelsene i byggesaksdelen i Plan- og bygningsloven. Det må gjøres en konkret vurdering av hva dispensasjonen gjelder. BfL. åpner ikke for å gi dispensasjon fra plan hverken når det gjelder arealbruksformål eller fra bestemmelser. Dersom dispensasjonen er knyttet til planverket, så er det svalbardmiljøloven som trer inn, og Sysselmanen som skal behandle dette.

Svalbardmiljøloven gir ikke hjemmel til å fravike den planlagte arealbruken. Dersom en omsøkt virksomhet er i strid med arealbruksformålet i plan, må det utarbeides ny plan. Dersom virksomheten strider imot utfyllende bestemmelser i plan, kan Sysselmanen gi tillatelse til å fravike bestemmelsen etter en konkret vurdering

Som vedlegg til saker som oversendes til Sysselmanen for avgjørelse, skal Longyearbyen lokalstyre legge ved en egen vurdering med positiv eller negativ innstilling til om det skal gis tillatelse til virksomhet i strid med planen.

Om bestemmelser i kapittel 20

§ 20–2 Søknadsplikt

Bestemmelsen gir oversikt over tiltak som er søknadspliktige og tiltak som er unntatt fra søknadsplikt. Unntakene omfatter også tiltak som behandles etter annet regelverk (§ 20–6), og tiltaket som Forsvaret bygger (§ 20–7), men disse to bestemmelser er ikke gjort gjeldende i BfL. I tillegg omfatter bestemmelsen tiltak iht. sikkerhetsloven § 17 på skjermingsverdige byggverk (§ 20–8). Sikkerhetsloven gjelder på Svalbard, og derfor tas den delen av bestemmelsen inn i BfL.

§ 20–3 Søknadsplikt med krav om ansvarlige foretak

Bestemmelsen inntas i BfL. på samme grunnlag som § 20–2 i henhold til Sikkerhetsloven.

§ 20–5 Tiltak som er unntatt fra søknadsplikt

Bestemmelsen tilsvarende i hovedsak tidligere § 20–3, men er litt utvidet. § 20–5 bokstav a) og b) er utgangspunkt for bestemmelsen i ny SAK § 4–1.

Unntakene som følger av forskrift (SAK § 4–1 bokstav a og b), sier at frittstående bygning inntil 50 kvm bruksareal eller bebygd areal, med mønehøyde 4 meter og gesimshøyde 3 meter, kan bygges inntil 1 meter fra nabogrense uten søknad. Av hensyn til bebyggelsen i Longyearbyen er det viktig at slike tiltak kommer inn til behandling av lokalstyret, og bestemmelsen i § 20–5 a) og b), SAK § 4–1 bokstav a) og b) er derfor ikke gjort gjeldende i BfL.

§ 20–8 Unntak fra søknadsplikt for skjermingsverdige bygg

Bestemmelsen er ny, og gjelder tiltak som omfattes av sikkerhetsloven. Bestemmelsen gir unntak fra søknadsplikt, og sier at departementet kan beslutte at tiltak skal være unntatt fra søknad dersom tvingende sikkerhetshensyn gjør det nødvendig. Sikkerhetsloven gjelder på Svalbard.

Om bestemmelser i kapittel 21

Pbl. § 21–3 Nabovarsel

Femte ledd i denne bestemmelsen er ikke gjort gjeldende i BfL. Longyearbyen er et samfunn med stor turnover. Historien er kort og forsvinner fort, derfor er det behov for et sterkere krav om nabovarsling. Det bør ikke gå for lang tid mellom nabovarsling i plan og nabovarsling i byggesak. Grensen i femte ledd på 5 år før nytt nabovarsel er nødvendig, blir for lang tid.

Hovedsaklig all grunn i Longyearbyen planområde eies av staten ved Næringsdepartementet, mens det er etablert flere hundre festetomter. Nabovarsel skal i henhold til pbl. sendes både hjemmelshaver og fester. Mange festetomter grenser bare til den opprinnelige eiendommen, slik at det er bare en nabo iht. loven. Det er derimot mange gjenboere. Begrepet gjenboere bør tolkes vidt slik at de som blir berørt får nabovarsel.

§ 21–7 Tidsfrister med særskilte virkninger

Fjerde ledd er nytt og likestiller behandling av dispensasjon fra plan med dispensasjon fra byggesaksbestemmelsene. Bestemmelsen må leses i lys av at planbestemmelsene ligger i svalbardmiljøloven. I planbestemmelsene på Svalbard er det ikke en generell hjemmel som åpner for dispensasjon fra plan. Sysselmannen kan i helt spesielle tilfeller gi tillatelse til virksomhet i strid med utfyllende bestemmelser fra plan (svalbardmiljøloven § 58 fjerde ledd), og tidsfristen på 12 uker i pbl. § 21–7 må henseile på søknader som innebærer tillatelse i henhold til svml. § 58 fjerde ledd. Her blir altså fristen 12 uker, med tilbakebetaling av gebyr som virkning ved fristoverskridelse. Bestemmelsene om frister ved klagesaksbehandling får tilsvarende anvendelse. Det er presisert at fristen ikke gjelder i den tiden søknaden ligger til behandling hos regionale og statlige myndigheter.

Om bestemmelser i kapittel 23

§ 23–9 Register over foretak

Her er det gitt hjemmel for opprettelse av et register over foretak som har påtatt seg ansvarsrett. I forskrift kan det kreves at foretak, tiltakshavere og kommuner kan pålegges å gi opplysninger om ansvarlige foretak til registeret. Dette vil også gjelde Longyearbyen.

Om bestemmelser i kapittel 29

§ 29–7a Tilsyn med produkter til byggverk

§ 29–7b Tvangsmulkt

§ 29–7c Overtredelsesgebyr

Av særlig betydning er § 29–7a tredje ledd. Bestemmelsen gir lokalstyret plikt til å bistå DiBK for å forhindre ulovlige produkter. De tre nye bestemmelsene er en logisk følge av § 29–7 om krav til produkter, og vil være av betydning for å sikre at det brukes godkjente materialer.

§ 3 Byggesaksforskriftens anvendelse

Forskrift 26. mars 2010 nr. 488 om byggesak (byggesaksforskriften) gjelder med unntak av: Byggesaksforskriften gjelder med unntak av enkelte regler. Herunder omtales enkelte av de bestemmelsene som skal gjelde for Longyearbyen:

§ 4–1 Tiltak som ikke krever søknad og tillatelse

§ 4–1 første ledd bokstav a) og b) er ikke tatt inn i BfL. Se kommentarer til pbl. § 20–5 (tidligere i veiledningen).

§ 5–2 Varsel til naboer og gjenboere

§ 5–2 tredje og fjerde ledd er ikke tatt inn i BfL. Begrunnelsen følger av omtalen av pbl. § 21–3 femte ledd om nabovarsel (over).

§ 7–1 Tidsfrister for kommunens og klageinstansens saksbehandling

§ 7–1 første ledd bokstav b) om igangsettingstillatelse oppheves, fordi den er flyttet opp i loven, og gitt rettsvirkning (tiltaket kan igangsettes dersom fristen er overskredet). Resten av bokstavene i bestemmelsen forskyves tilsvarende. For øvrig mindre språklige endringer, bl.a. for å presisere at saksbehandlingsfristen også gjelder ved dispensasjon fra plan, ikke bare byggesaksbestemmelser. Bestemmelser om saksbehandlingsfrister for klageinstansen må tolkes innenfor rammen av at planbestemmelsene for Svalbard er hjemlet i svalbardmiljøloven kap. IV flg.

§ 4 Byggeteknisk forskrifts anvendelse

Forskrift 26. mars 2010 nr. 489 om tekniske krav til byggverk

TEK kapittel 2 (konstruksjonssikkerhet). Fundamentering i permafrost er ikke omtalt i TEK eller NS. Det kan benyttes relevant litteratur fra andre land som grunnlag for beregninger der det ikke er tilsvarende tilgjengelig i Norge. Litteraturen som i dag blir benyttet i Longyearbyen har sin opprinnelse fra Alaska. Det eksisterer tilsvarende for Sibir (Barentsburg).

Aktuell litteratur:

- Anderland O.B. and Landanyi, B. (1994): An introduction to frozen ground engineering. Chapman & Hall, New York
- Instanes, A. and Instanes, D. (1999): Pile design in saline permafrost at Longyearbyen. Proceedings of the 10th International Conference on Cold Regions Engineering, Lincoln, NH, USA, August 16–19 1999, pp. 222–231
- Instanes, B. (2000): Permafrost engineering on Svalbard. Proceedings of the International Conference on Permafrost Engineering, Longyearbyen, Norway, June 18–21 2000, pp. 1–24.

TEK kapittel 3 (dokumentasjon av produkter). EØS-avtalen gjelder ikke på Svalbard. Der det er henvist til EØS, råds- eller parlamentsdirektiv, skal dette kun oppfattes som veiledende.

TEK kapittel 11 (sikkerhet ved brann). Fundamentering på peler gir åpne rom under bygninger og bygningsrekker. Brannsikkerhet må ivaretas også under bygninger og i gjennomgående rørkasser under bygningsrekker.

TEK § 13–1 (generelle krav til ventilasjon) og § 13–14 (generelle krav om fukt). Snøen på Svalbard er spesielt finkornet og trenger lett inn i konstruksjoner. Ved utforming av ventilasjonsanlegg og bygningskonstruksjoner må det velges materialer og tekniske løsninger som hindrer inntrenging av snø.

TEK kapittel 14 (energi). Energisituasjonen i Longyearbyen tilsier at vi vil ha mest mulig enøk-vennlige bygg. I byggetiltak er det av vesentlig betydning at det bygges tett nok både av hensyn til energieffektivitet og for inn klima.

3. Om fjernvarme (§ 6)

Grunnlag for beregning av tilknytningsavgift er bruksareal (BRA) beregnet etter Norsk Standard NS 3940 Areal- og volumberegninger av bygninger. Det beregnes normalt ikke tilknytningsavgift for kalde lagerbygg.

4. Om seriekoblet adresserbart brannvarslingsanlegg (§ 7)

Bestemmelsen er endret fra å gjelde boenheter med to rom eller mindre til å gjelde alle bygninger som benyttes til bolig, kontor eller næring. Endringen stadfester i stor grad gjeldende praksis. Brannvern står generelt sterkt i Longyearbyen på grunn av at husene står tett, det er stor fare for spredning på grunn av værhardt klima og brannstyrken er begrenset.

15. nov. Nr. 1330 2016

Forskrift om endring forskrift om auke av maksimalt tillaten biomasse for løyve til akvakultur med laks, aure og regnbogeure i 2015

Heimel: Fastsett av Nærings- og fiskeridepartementet 15. november 2016 med heimel i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven) § 5, § 6, § 7, § 9, § 26, § 28, § 29a, § 30, § 31a og § 33a og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 7, § 14, § 15, § 19 og § 26, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

Forskrift 17. juni 2015 nr. 817 om auke av maksimal tillaten biomasse for løyve til akvakultur med laks, aure og regnbogeure i 2015 skal endrast slik:

Nytt § 6 fyrste ledd skal lyde:

Søknaden skal sendast seinast 10. januar 2017. Det er tillate å sende søknaden med rekommandert brev, per faks eller elektronisk. Oppmøte hos den ein skilde fylkeskommune, enten personleg eller med sendemann, er også tillate. Ved oppmøte skal søknaden vere mottatt innan 10. januar 2017 kl. 1500.

§ 8 tredje ledd skal lyde:

Innehavaren gir melding til fylkeskommunen der løyvet høyrer heime 2 veker før han ønskjer at utvidinga av løyvet skal takast i bruk, men ikkje seinare enn 1. mars 2017. Kvittring for innbetaling av vederlag skal leggjast ved meldinga.

Nytt § 10 andre ledd skal lyde:

Det er brot på vilkåra i § 7 når det etter teljemetoden som er skildra i vedlegg 1 er:

1. meir enn 0,20, men mindre enn 0,30, vaksne holus i snitt i tre veker etter kvarandre.
2. 0,3 eller fleire vaksne holus ved ei teljing.

Noverande § 10 andre ledd blir nytt tredje ledd.

Vedlegg 1 skal lyde:

Vedlegg 1. Krav til rutinar for teljing av lakselus

1. Det skal teljast lakselus i følgjande tre stadiegrupper:

- a) vaksen holus,
 - b) bevegelege stadium, og
 - c) fastsitjande stadium.
2. I akvakulturanlegg med fleire enn tre merdar skal minst halvparten av merdane undersøkjast kvar gong, og på ein slik måte at ein gjennom to ordinære teljingar får undersøkt alle merdane i akvakulturanlegget. Dersom akvakulturanlegget har tre eller færre merdar, skal alle merdar undersøkjast ved kvar teljing.
 3. Det skal teljast lakselus på minst 20 tilfeldige fisk frå alle dei utvalde merdane i akvakulturanlegget ved kvar teljing. Fisken skal fangast inn med orkastnot eller annan metode som sikrar eit representativt utval av fisk. Fisken skal bedøvast før teljinga. Det skal vere maksimalt fem fiskar om gongen i bedøvingskaret.
 4. Fisken er tilstrekkeleg bedøvd når han ikkje slår med halen når ein løftar han. Ein og ein fisk skal takast opp og undersøkjast nøye.
 5. For kvar fisk skal talet på lakselus i dei ulike stadiegruppene førast inn i skjema som er laga til føremålet. For kvar merd skal følgjande opplysningar også noterast på same skjema: Merdnummer, storleiken på merden (omkrets/side) og djupne (rette vegger), talet på fisk og gjennomsnittsvekta av fisken.
 6. For kvar merd skal det reknast ut gjennomsnittet for kvar stadiegruppe ved å leggje saman alle lakselus i gruppa frå all fisk som er undersøkt i merden, delt på talet på undersøkte fisk. For akvakulturanlegget skal gjennomsnittet for kvar stadiegruppe reknast ut ved å leggje saman gjennomsnitta frå kvar merd delt på talet på merdar.
 7. Før behandling mot lakselus som berre omfattar enkelte produksjonseiningar, skal det vere gjennomført lakselusteljing i alle produksjonseiningar i akvakulturanlegget.

II

Denne forskrifta tek til å gjelde straks.

16. nov. Nr. 1331 2016

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen og Skagerrak i 2016

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 16. november 2016 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villtlevande marine ressursar (havressurslova) § 16, jf. delegeringsvedtak 16. oktober 2001 nr. 4686. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 18. desember 2015 nr. 1761 om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen og Skagerrak i 2016 gjøres følgende endringer:

§ 2 bokstav a tredje punktum skal lyde:

Av totalkvoten kan inntil 60 000 tonn fiskes i EU-sonen i ICES' statistikkområde IVa og IVb.

§ 3 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) inntil 121 424 tonn sild fiskes utenfor grunnlinjene i norsk sone i Nordsjøen, hvorav 47 820 tonn kan fiskes i EU-sonen.

§ 3 andre ledd bokstav a skal lyde:

- a) inntil 7 750 tonn sild fiskes utenfor grunnlinjene i norsk sone i Nordsjøen, hvorav 3 060 tonn kan fiskes i EU-sonen.

§ 4 første ledd skal lyde:

Fartøy med pelagisk tråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse kan fiske og lande inntil 10 877 tonn sild i norsk sone i Nordsjøen, hvorav 4 320 tonn kan fiskes i EU-sonen.

§ 5 første ledd første punktum skal lyde:

Fartøy med adgang til å delta i kystfartøygruppen kan fiske og lande inntil 12 431 tonn sild i norsk sone i Nordsjøen og Skagerrak, hvorav 4 800 tonn sild kan fiskes i EU-sonen.

II

Forskriften trer i kraft straks.

16. nov. Nr. 1332 2016

Delegering av myndighet til å utøve statens partsstilling ved søksmål om erstatning

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 16. november 2016. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

Skattedirektoratet delegeres myndigheten til å utøve statens partsstilling i saker der den skatte- eller avgiftspliktige går til søksmål om erstatning mot skatteetaten på grunnlag av ulovfestet ansvar eller arbeidsgiveransvaret i skadeserstatningsloven. Myndigheten kan delegeres videre til skattekontoret på generelt grunnlag eller i hver enkelt sak.

II

Delegeringen under I trer i kraft straks.

16. nov. Nr. 1333 2016

Forskrift til lov om fastsettelse av referanserenter (referanserenteforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 16. november 2016 med hjemmel i lov 4. desember 2015 nr. 95 om fastsettelse av referanserenter § 4 og § 7 annet ledd. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1–1. Definisjoner

- (1) Med *rentebidrag* menes markedspriser eller anslag på priser levert av panelbank for fastsettelse av referanserenter hos en administrator.
- (2) Med *panelbank* menes et finansforetak som leverer rentebidrag til en administrator.
- (3) Med *innberetter* menes en fysisk person som er ansatt i en panelbank, og som deltar i levering av rentebidrag.

§ 1–2. Unntak

- (1) Referanserenten Norwegian Overnight Weighted Average (Nowa) skal ikke omfattes av referanserenteloven.

Kapittel 2. Krav til administratorer

§ 2–1. Krav til søknad

- (1) Søknad etter om godkjenning som administrator og organiseringen av fastsettelse av en referanserente skal inneholde:
 - 1) søkerens navn, adresse og organisasjonsnummer,
 - 2) opplysninger om søkerens eiere og ledelse,
 - 3) opplysninger om søkerens organisering og styringsstruktur,
 - 4) opplysninger om søkerens økonomiske forhold,
 - 5) opplysninger om hvilken referanserente administrator skal fastsette, definisjonen av den og hvilke rentebidrag som skal mottas,
 - 6) en beskrivelse av leveringsprosessen for rentebidrag og fastsettelsen av referanserenten,
 - 7) opplysninger om eventuelle interessekonflikter som er identifisert, og håndteringen av dem,
 - 8) beskrivelse av eventuell utkontraktering som skal skje, med tilhørende avtaler,
 - 9) mandatet for overvåkningskomiteen som nevnt i § 2–8, og dens sammensetning,
 - 10) foretakets interne retningslinjer og rutiner som nevnt i § 2–13 og
 - 11) andre opplysninger av betydning for vurderingen av søknaden.

§ 2–2. Organisering

- (1) En administrator skal fastsette en referanserente operasjonelt atskilt fra annen virksomhet.

§ 2–3. Fastsettelse av referanserente

- (1) En administrator skal fastsette en referanserente på grunnlag av pålitelige og representative rentebidrag.

§ 2–4. Kontroll

- (1) En administrator skal treffe tiltak som sikrer løpende overvåkning av levering av rentebidrag.

§ 2–5. Interessekonflikter

- (1) En administrator skal treffe tiltak for å identifisere og håndtere interessekonflikter.

§ 2–6. Konfidensialitet

- (1) En administrator skal treffe tiltak som sikrer at rentebidrag behandles betryggende og konfidensielt inntil referanserenten er offentliggjort.

§ 2–7. Etterlevelsesfunksjon

- (1) En administrator skal ha en funksjon med ansvar for å kontrollere etterlevelsen av krav som gjelder for administratoren. Funksjonen skal rapportere til administrators styre.

§ 2–8. Overvåkningskomité

- (1) En administrator skal ha en overvåkningskomité som skal overvåke levering av rentebidrag og fastsettelse av referanserenten.
- (2) Komiteen skal ha medlemmer som representerer panelbanker og brukere av referanserenter, og uavhengige medlemmer.
- (3) Navn på medlemmene og opplysninger om deres mulige interessekonflikter skal være offentlig tilgjengelig.

§ 2–9. Varslingsplikt

- (1) En administrator skal pålegge sine ansatte og oppdragstakere skriftlig å varsle overvåkningskomiteen ved mistanke om manipulasjon av rentebidrag.
- (2) Administrator skal varsle Finanstilsynet dersom mistanken ikke kan avkreftes.

§ 2–10. Klageordning

- (1) En administrator skal ha et offentlig tilgjengelig system for mottak og behandling av klager over fastsettelsen av en referanserente.

§ 2–11. Dokumentasjon

- (1) En administrator skal oppbevare:
 - 1) rentebidrag og annen kommunikasjon med panelbankene,
 - 2) referater og andre dokumenter utarbeidet for eller av overvåkningskomiteen og
 - 3) dokumentasjon knyttet til klager.
- (2) Dokumentasjonen som nevnt i første ledd skal lagres i minst fem år.

§ 2–12. Endringer i definisjonen av referanserenter mv.

- (1) Før en administrator endrer definisjonen eller metoden for fastsettelse av en referanserente, skal forslag til endring gjøres offentlig tilgjengelig. Det skal gis en frist for merknader.
- (2) Endringer som nevnt i første ledd skal meldes til Finanstilsynet før de trer i kraft.

§ 2–13. Interne retningslinjer og rutiner

En administrator skal ha interne retningslinjer og rutiner for:

- 1) definisjon og fastsettelse av referanserente,
- 2) offentliggjøring av opplysninger om definisjonen av en referanserente og leveringsprosessen,
- 3) offentliggjøring av referanserenten,
- 4) kontrollen som nevnt i § 2–4,
- 5) identifisering og håndtering av interessekonflikter som nevnt i § 2–5,
- 6) behandling av konfidensielle opplysninger som nevnt i § 2–6,
- 7) etterlevelsesfunksjonen som nevnt i § 2–7,
- 8) overvåkningskomiteen som nevnt i § 2–8,
- 9) varslingsplikten som nevnt i § 2–9,
- 10) klageordningen som nevnt i § 2–10,
- 11) dokumentasjon som nevnt i § 2–11 og
- 12) endringer som nevnt i § 2–12.

Kapittel 3. Krav til panelbanker**§ 3–1. Interessekonflikter**

- (1) En panelbank skal treffe tiltak for å identifisere og håndtere interessekonflikter knyttet til dens levering av rentebidrag.
- (2) Panelbanken skal til enhver tid ha oppdaterte og mest mulig presise opplysninger om identifiserte interessekonflikter, og dokumentere disse i henhold til § 3–6 annet ledd.
- (3) Innberettere skal ikke ha tilgang til informasjon om konkrete handelsposisjoner relatert til den referanserenten som rentebidraget gjelder. Er innberetter likevel kjent med konkrete handelsposisjoner relatert til den referanserenten som rentebidraget gjelder, skal innberetterens overordnede informeres om dette, og kommunikasjonen skal dokumenteres i henhold til § 3–6 annet ledd.
- (4) Innberettere skal ikke kunne treffe beslutninger om panelbankens handler i finansielle instrumenter i handelsporteføljen som kan påvirkes av referanserenten som rentebidraget gjelder.

§ 3–2. Verifisering av rentebidrag

- (1) En panelbank skal sørge for at et rentebidrag blir verifisert av minst én annen innberetter enn den som har fastsatt det.

§ 3–3. Varslingsplikt

- (1) En panelbank skal pålegge innberettere og deres nærmeste overordnede å varsle foretakets internrevisjon umiddelbart ved mistanke om at foretakets rentebidrag er eller er forsøkt manipulert.
- (2) Dersom internrevisjonen ikke kan avkrefte mistanken, skal panelbanken varsle administratorens overvåkningskomité.

§ 3-4. Variabel godtgjørelse

(1) En panelbank skal sikre at innberettere og deres nærmeste overordnede ikke mottar variabel godtgjørelse som er direkte avhengig av utviklingen i referanserenten som rentebidraget gjelder.

§ 3-5. Interne retningslinjer og rutiner

- (1) En panelbank skal ha interne retningslinjer og rutiner for levering av rentebidrag som minst skal:
- 1) beskrive den metoden og de prosedyrene som brukes ved levering av rentebidrag, herunder subjektive og objektive momenter som kan inngå i vurderingen, og hvordan de vektas,
 - 2) angi hvilke personer som skal utføre de enkelte oppgavene,
 - 3) inneholde bestemmelser om håndtering av interessekonflikter, herunder prosedyrer for utveksling av opplysninger mellom personer når slik utveksling kan medføre en interessekonflikt, og
 - 4) inneholde tiltak for å hindre markedsmanipulasjon som nevnt i verdipapirhandelloven § 3-8 annet ledd som minst skal omfatte en kontroll av panelbankens følsomhet for endringer i referanserenten som rentebidraget gjelder.

§ 3-6. Dokumentasjon

- (1) En panelbank skal dokumentere data og andre vesentlige momenter som har vært vurdert ved levering av rentebidrag, hvordan momentene har vært vektet, hvilke innberettere som har deltatt i vurderingen, og om metoden som beskrevet i § 3-5 nr. 1 har vært fraveket.
- (2) En panelbank skal oppbevare referater og annet materiale, herunder all intern og ekstern kommunikasjon, knyttet til levering av rentebidrag.
- (3) En panelbank skal føre en liste over arbeidsoppgaver som innberettere og deres direkte overordnede har.
- (4) Dokumentasjonen skal lagres slik at det loggføres hvem som har opprettet den, og på hvilket tidspunkt. Det samme gjelder for eventuelle endringer. Endringer skal fremgå uttrykkelig.
- (5) Dokumentasjonen skal oppbevares i minst fem år.

Kapittel 4. Avsluttende bestemmelser**§ 4-1. Overgangsregler**

Administratorer av fastsettelse av referanserenter som ved ikrafttreddelsen av lov 4. desember 2015 nr. 95 om fastsettelse av referanserenter driver virksomhet som reguleres av loven, må oppfylle kravene i eller i medhold av loven fra og med 1. januar 2017, og sende søknad om godkjenning innen samme dato.

§ 4-2. Opphevelse av tidligere forskrift

Forskrift 4. desember 2015 nr. 1410 til lov om fastsettelse av referanserenter oppheves.

§ 4-3. Ikrafttredelse

Forskriften tretr i kraft straks.

16. nov. Nr. 1334 2016**Forskrift om endring i forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil**

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 16. november 2016 med hjemmel i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) § 13, § 14, § 15 og § 16, jf. delegeringsvedtak 24. november 1980 nr. 1.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. I nr. 45zza (forordning (EF) nr. 661/2009 som endret ved forordning (EU) 2015/166 og forordning (EU) 2016/1004). Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 5. juli 2012 nr. 817 om godkjenning av bil og tilhenger til bil gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om godkjenning av bil og tilhenger til bil (bilforskriften)

Innledende EØS-referanse, nr. 45zza, skal lyde:

(forordning (EF) nr. 661/2009 som endret ved forordning (EU) 2015/166 og forordning (EU) 2016/1004).

I forskriftens vedlegg 1 skal følgende rader lyde:

Kravområde	Basisrettsakt	Seneste endringsrettsakt eller gjennomføringsrett sakt (direktiv/forordning /regulativ)	Ikrafttredelse i Norge	Gjelder kjøretøygruppe										
				M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄	
3B: Bakre verneinnretninger	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
9A: Bremseser	ECE 58	ECE 58.02	16.11.2016	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016		X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎
9B: Bremseser	ECE 13	ECE 13.11	16.11.2016	X			X							
	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016	X ₍₄₎			X ₍₄₎							
19A: Bremseser Bilbeltefester og ulike Isofix forankringssystemer	ECE 13H	ECE 13H.00	16.11.2016	X ₍₄₎			X ₍₄₎							
	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016		X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎	X ₍₃₎
31A: Bilbelter, sikkerhetssystemer, barnesikringsutstyr (herunder Isofix)	ECE 14	ECE 14.07	16.11.2016	X	X	X	X	X						
	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016	X	X	X	X	X	X					
33A: Lokalisering og merking av betjeningsinnretninger	ECE 16	ECE 16.06	16.11.2016	X	X	X	X	X						
	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016	X	X	X	X	X						
51A: Brannegenskaper for materialer brukt i innvendige konstruksjoner	ECE 121	ECE 121.01	16.11.2016	X	X	X	X	X						
	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016				X							
52A: Generell konstruksjon	ECE 118	ECE 118.01	16.11.2016				X							
	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016		X	X								
54A: Beskyttelse av passasjerer ved kollisjon fra siden	ECE 107	ECE 107.05	16.11.2016		X	X								
	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016	X ₍₁₂₎			X ₍₁₂₎							
69: Elektrisk sikkerhet	ECE 95	ECE 95.03	16.11.2016	X ₍₁₂₎			X ₍₁₂₎							
	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016	X	X	X	X	X	X					
70: CNG-kjøretøy og komponenter	ECE 100	ECE 100.02	16.11.2016	X	X	X	X	X	X					
	EF 661/2009	EU 2016/1004	16.11.2016	X	X	X	X	X	X					
	ECE 110	ECE 110.01	16.11.2016	X	X	X	X	X	X					

II

Forskriften trer i kraft 16. november 2016.

16. nov. Nr. 1335 2016

Forskrift om endring i forskrift om fredning av veganlegg i Statens vegvesens eie – forskrift nr. 2

Hjemmel: Fastsatt av Riksantikvaren 16. november 2016 med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 22a og forskrift 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 12 nr. 1. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 21. desember 2009 nr. 1802 om fredning av veganlegg i Statens vegvesens eie – forskrift nr. 2 gjøres følgende endring:

I kapittel I Omfang tas ut følgende rad i tabellen «Følgende veganlegg omfattes av fredningen», som lyder:

Odda og Vinje	62	Haukelifjell	6661166 6660673	57428 51720	Høgfjells-veg, tunnel med venterom	196 8	Del av vegmiljø med tidsdybde, autentisitet, vegbyggings-teknikk	Linjeføring og tverrprofil/høgfjellsprofil, samt Vågslitunnelen med venterom
---------------	----	--------------	--------------------	----------------	------------------------------------	----------	--	--

II

Endringen trer i kraft straks.

16. nov. Nr. 1336 2016**Forskrift om endring i forskrift om fredning av broer i Statens vegvesens eie**

Hjemmel: Fastsatt av Riksantikvaren 16. november 2016 med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 22a og forskrift 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 12 nr. 1. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 17. april 2008 nr. 364 om fredning av broer i Statens vegvesens eie gjøres følgende endring:

I kapittel I Omfang tas ut siste rad i tabellen «Følgende byggverk omfattes av fredningen», som lyder:

Elverum	82B	Glåmbrua	Rv. 25	Platebærer	1978	04–1198	Brua bevares med byggtekniske konstruksjoner.
---------	-----	----------	--------	------------	------	---------	---

II

Endringen trer i kraft straks.

17. nov. Nr. 1337 2016**Forskrift om endring i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og sosialdepartementet 17. november 2017 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid, stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 4–3 femte ledd. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 6. desember 2011 nr. 1355 om organisering, ledelse og medvirkning gjøres følgende endringer:

§ 7–3 tiende strekpunkt skal lyde:

- arbeid som kan medføre risiko for å bli utsatt for vold og trussel om vold, jf. kapittel 23A,

Nåværende tiende strekpunkt blir ellefte strekpunkt osv.

§ 8–2 fjortende strekpunkt skal lyde:

- arbeid som kan medføre risiko for å bli utsatt for vold og trussel om vold, jf. kapittel 23A,

Nåværende fjortende strekpunkt blir femtende strekpunkt osv.

§ 9–2 nytt tiende strekpunkt skal lyde:

- arbeid som kan medføre risiko for å bli utsatt for vold og trussel om vold, jf. kapittel 23A.

§ 10–1 ny bokstav n skal lyde:

- n) Arbeidet skal planlegges og gjennomføres på en slik måte at arbeidstakerne beskyttes mot vold og trussel om vold så langt det er mulig.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2017.

17. nov. Nr. 1338 2016**Forskrift om endring i forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og sosialdepartementet 17. november 2016 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid, stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 4–3 femte ledd og § 4–4 femte ledd. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 6. desember 2011 nr. 1356 om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) gjøres følgende endring:

§ 2–1 nytt sjette ledd skal lyde:

Ved utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler skal det tas særlig hensyn til fare for vold og trussel om vold.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2017.

17. nov. Nr. 1339 2016

Forskrift om endring i forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid)

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og sosialdepartementet 17. november 2016 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid, stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 3–1 tredje ledd, § 4–2 fjerde ledd og § 4–3 femte ledd. Kunngjort 18. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 6. desember 2011 nr. 1357 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) gjøres følgende endring:

Nytt kapittel 23A skal lyde:

Kapittel 23A Arbeid som kan medføre fare for å bli utsatt for vold og trussel om vold.

§ 23A–1. Risikovurdering av fare for å bli utsatt for vold og trussel om vold

Arbeidsgiver skal kartlegge forhold ved arbeidssituasjonen som kan medføre at arbeidstaker blir utsatt for vold og trussel om vold. Ved planlegging, utforming og utførelse av arbeidet skal arbeidsgiver sørge for en enkeltvis og samlet vurdering av forhold som kan innebære fare for å bli utsatt for vold og trussel om vold.

Risikovurderingen skal særlig ta hensyn til:

- arbeidets organisering og tilrettelegging,
- hvor, når og i hvilke situasjoner arbeidstaker kan bli utsatt for vold og trussel om vold,
- alenearbeid,
- arbeidstidens plassering og organisering,
- bemanning,
- kompetanse,
- utforming av arbeidslokalene og tekniske løsninger,
- effekten av iverksatte og planlagte forebyggende tiltak.

§ 23A–2. Opplæring ved arbeid som kan medføre risiko for å bli utsatt for vold og trussel om vold

Ved arbeid som kan medføre risiko for å bli utsatt for vold og trussel om vold skal det gis nødvendig opplæring og øvelse i forebygging og håndtering av vold- og trusselsituasjoner, samt i bruk av eventuelt sikkerhetsutstyr.

Arbeidsgiver skal sørge for at opplæring og øvelse gjentas og tilpasses vesentlige endringer i risikovurderingen og ellers når det er nødvendig.

§ 23A–3. Informasjon ved arbeid som kan medføre risiko for å bli utsatt for vold og trussel om vold

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakerne og deres representanter gis nødvendig informasjon om risikofaktorer knyttet til vold og trussel om vold, samt iverksatte tiltak og rutiner for å forebygge, håndtere og følge opp vold- og trusselsituasjoner. Arbeidstakerne skal gis informasjon om rutiner for varsling og rapportering av vold og trussel om vold.

§ 23A–4. Tiltak mot volds- eller trusselsituasjoner

Arbeidsgiver skal iverksette nødvendige tiltak på bakgrunn av de helse- og sikkerhetsrisikoer som fremkommer av risikovurderingen.

Arbeidsgiver skal sørge for at risiko for vold og trussel om vold så langt som mulig fjernes eller reduseres. Ved gjennomføring av tiltak skal det særlig tas hensyn til:

- a) utforming og tilrettelegging av arbeidsplassen og arbeidet som utføres,
- b) systematisk vedlikehold av relevant arbeidsutstyr mv., for eksempel av alarmutstyr der dette brukes,
- c) muligheter for tilkalling av hjelp,
- d) bemanning, herunder bruk av alenearbeid.

§ 23A–5. Arbeidsgivers oppfølging av arbeidstaker utsatt for vold og trussel om vold

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker som er utsatt for vold og trussel om vold får nødvendig oppfølging, både med hensyn til den fysiske og psykiske belastningen som hendelsen kan ha medført.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2017.

4. nov. Nr. 1340 2016**Forskrift om endring i forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 39**

Hjemmel: Fastsatt av Klima- og miljødepartementet 4. november 2016 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 52a, jf. delegeringsvedtak 16. mai 1986 nr. 1094. Kunngjort 22. november 2016 kl. 14.20.

I

I forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 39 gjøres følgende endringer:

I § 39–2 gjøres følgende endringer:

Definisjonen av «systemrevisjon» oppheves.

Ny definisjon av «Flerdagstilsyn» skal lyde:

Flerdagstilsyn: Tilsyn som har en varighet utover en dag.

Nytt siste punktum i § 39–3 tredje ledd skal lyde:

Ved valg av gebyrsats etter § 39–4, skal det tas gebyr for det året hvor den vesentlige delen av saksbehandlingen er gjort.

§ 39–4 skal lyde:

§ 39–4. Gebyr for arbeid med fastsettelse av nye og endring av tillatelser

For arbeid med fastsettelse av nye tillatelser og endring skal det betales gebyr etter følgende satser:

<i>Sats</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
1	kr 196 900	kr 262 500	kr 328 100
2	kr 157 200	kr 193 500	kr 229 700
3	kr 112 500	kr 138 300	kr 164 000
4	kr 70 100	kr 84 300	kr 98 400
5	kr 36 200	kr 50 900	kr 65 600
6	kr 19 700	kr 26 200	kr 32 800
7	kr 9 300	kr 12 800	kr 16 400
8	kr 5 900	kr 7 800	kr 9 800
9	kr 4 000	kr 5 300	kr 6 600

§ 39–5 oppheves.

§ 39–6 oppheves.

§ 39–7 skal lyde:

§ 39–7. Gebyr for tilsyn av inntil en dags varighet i virksomheter

Ved tilsyn av virksomheter som omfattes av krav fastsatt i forskriftene nevnt i § 39–1 skal det betales gebyr etter følgende satser:

<i>Sats</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
1	kr 25 000	kr 28 900	kr 32 800
2	kr 19 400	kr 22 800	kr 26 300
3	kr 14 600	kr 17 200	kr 19 700
4	kr 7 500	kr 10 300	kr 13 100
5	kr 3 700	kr 5 200	kr 6 600
6	kr 2 000	kr 2 600	kr 3 300

Forurensningsmyndighetens deltakelse på beredskapsøvelser, med unntak av kommunale beredskapsøvelser, jf. § 39–1, omfattes av denne bestemmelsen.

§ 39–8 skal lyde:

§ 39–8. Gebyr for flerdagstilsyn

Ved flerdagstilsyn skal det betales gebyr etter følgende satser:

<i>Sats</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
1	kr 229 700	kr 229 700	kr 229 700
2	kr 157 500	kr 169 000	kr 180 500

<i>Sats</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
3	kr 101 700	kr 116 500	kr 131 300
4	kr 64 900	kr 81 700	kr 98 400
5	kr 29 500	kr 39 400	kr 49 200
6	kr 19 700	kr 26 200	kr 32 800

Gjeldende § 39–9 oppheves og ny § 39–9 skal lyde:

§ 39–9. Tidsavgrensede tilsynsaksjoner

Forurensningsmyndigheten kan bestemme at det i forbindelse med tidsavgrensede kontrollaksjoner, gjennomført av eller i samråd med Miljødirektoratet, ikke skal tas gebyr.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

15. nov. Nr. 1341 2016

Forskrift om bruk av og orden i havner og farvann for Longyearbyen lokalstyre, Svalbard

Hjemmel: Fastsatt av Longyearbyen lokalstyre 15. november 2016 med hjemmel i lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann (havne- og farvannsloven) § 14 første ledd og 42 første ledd og forskrift 30. desember 2009 nr. 1846 om havner og farvann på Svalbard. Kunngjort 22. november 2016 kl. 14.20.

§ 1. Formål

Forskriften gir regler om orden i og bruk av havner og farvann for å ivareta hensynet til effektiv og sikker havnevirksomhet, god fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk og forvaltning av farvannet.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder offentlige og private havner og sjøområdene i Longyearbyen lokalstyres sjøareal. I hoved- og biled gjelder forskriften kun innenfor havneavgrensningene i havner fastsatt i forskrift 30. november 2009 nr. 1477 om farleder § 2 andre ledd vedlegg 1.

§ 3. Krav ved opphold i havnen og ved kai

Når fartøyet ligger ved kai, skal ingen av propellene brukes før umiddelbart før fartøyet skal gå. Det samme gjelder andre typer fremdrifts- og manøvreringsmidler. Under manøvrering til og fra kai skal skipet manøvreres forsiktig slik at propellvannet ikke forårsaker skade.

Når fartøyet ligger ved kai skal fartøyets utløpsåpninger som vender mot kai og andre fartøyer, være forsvarlig stengt så spillvann, damp e.l. ikke volder fare eller er til unødig sjenanse. Fartøyet skal heller ikke slippe ut sot eller røyk som kan medføre skade eller være til unødig sjenanse for havnevirksomheten.

Longyearbyen lokalstyre kan forby vedlikeholdsarbeid eller annen virksomhet i havnen dersom det er nødvendig for effektiv eller sikker havnevirksomhet.

§ 4. Pålegg om taubåtassistanse, forsvarlig fortøyning, oppankring og flytting

Longyearbyen lokalstyre kan pålegge bruk av taubåt eller fortøyningsassistanse dersom dette er nødvendig av hensyn til trygg ferdsel eller sikker havnevirksomhet.

Longyearbyen lokalstyre kan gi pålegg om fortøyning eller oppankring dersom dette er nødvendig av hensyn til trygg ferdsel eller sikker havnevirksomhet.

Longyearbyen lokalstyre kan pålegge et fartøy å flytte seg fra anvist plass dersom det er nødvendig av hensyn til trygg ferdsel, sikker eller effektiv havnevirksomhet.

§ 5. Plikt til å varsle om skade

Den som har forårsaket skade på havner, havneanlegg eller innretninger skal snarest mulig melde fra til Longyearbyen lokalstyre om skaden.

§ 6. Krav om tillatelse for å dykke

§ 7. Luffartøy

§ 8. Krav ved passering

§ 9. Forbud mot snøtømming

§ 10. Andre reguleringer

§ 11. Unntak i særlige tilfeller

Longyearbyen lokalstyre kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra § 3, § 6, § 7, § 8, § 9 og § 10.

§ 12. Reaksjonsmidler og straff

Ved overtredelse av denne forskriftens bestemmelser eller vedtak fattet i medhold av den gjelder bestemmelsene i havne- og farvannsloven kapittel 10 så langt de passer.

Vesentlig overtredelse av § 4, § 6, § 7, § 8, § 9 og § 10 kan straffes med bøter etter lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann § 62.

§ 13. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 28. juli 2009 nr. 1031 om bruk av og orden i havner, Longyearbyen, Svalbard.

17. nov. Nr. 1342 2016**Forskrift om endring i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Miljødirektoratet 17. november 2016 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 52a, jf. forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) § 13–3 femte ledd. Kunngjort 22. november 2016 kl. 14.20.

I

I forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 13–3 andre ledd skal lyde:

Melderer, eller melderens representant i Norge, skal betale følgende gebyr til statskassen for Miljødirektoratets saksbehandling:

Samtykke til import eller eksport av avfall	kr 12 000
---	-----------

II

Forskriften trer i kraft fra 1. januar 2017.

18. nov. Nr. 1343 2016**Ikraftsetting av lov 18. november 2016 nr. 83 om endringer i naturmangfoldloven mv. (administrativt beslag og administrativ inndragning)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 18. november 2016 med hjemmel i lov 18. november 2016 nr. 83 om endringer i naturmangfoldloven mv. (administrativt beslag og administrativ inndragning) del III. Fremmet av Klima- og miljødepartementet. Kunngjort 22. november 2016 kl. 14.20.

Loven trer i kraft straks.

18. nov. Nr. 1344 2016**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak i 2016**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 18. november 2016 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressurser (havressurslova) § 12, jf. delegeringsvedtak 16. oktober 2001 nr. 4686. Kunngjort 22. november 2016 kl. 14.20.

I

I forskrift 16. desember 2015 nr. 1690 om regulering av fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak i 2016 gjøres følgende endring:

§ 4 første ledd (endret) skal lyde:

Fartøy med adgang til å delta i fisket kan fiske og lande til sammen følgende kvanta reker i følgende perioder i Nordsjøen og Skagerrak:

<i>Periode:</i>	<i>Maksimalkvote:</i>
1. januar–30. april	34 tonn
1. mai–31. august	32 tonn
1. september–31. desember	36 tonn

II

Forskriften trer i kraft straks.

18. nov. Nr. 1345 2016**Ikraftsetting av lov 29. april 2016 nr. 8 om endringer i statsborgerloven (krav om norskkunnskaper og bestått prøve i samfunnskunnskap)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 18. november 2016 med hjemmel i lov 29. april 2016 nr. 8 om endringer i statsborgerloven (krav om norskkunnskaper og bestått prøve i samfunnskunnskap) del II. Fremmet av Justis- og beredskapsdepartementet. Kunngjort 22. november 2016 kl. 14.20.

Lov 29. april 2016 nr. 8 om endringer i statsborgerloven (krav om norskkunnskaper og bestått prøve i samfunnskunnskap) trer i kraft 1. januar 2017.

21. nov. Nr. 1346 2016**Forskrift om endring i forskrift om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold med mer (a-opplysningsforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 21. november 2016 med hjemmel i lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven) § 3. Kunngjort 22. november 2016 kl. 14.20.

I

I forskrift 24. juni 2014 nr. 857 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold med mer (a-opplysningsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 1–2 annet ledd oppheves.

II

Endringen under I trer i kraft straks.

21. nov. Nr. 1347 2016**Forskrift om endring i forskrift om rente- og avdragsvilkår for lån i Husbanken**

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 21. november 2016 med hjemmel i lov 29. mai 2009 nr. 30 om Husbanken § 8. Kunngjort 22. november 2016 kl. 14.20.

I

I forskrift 21. desember 2015 nr. 1851 om rente- og avdragsvilkår for lån i Husbanken gjøres følgende endring:

§ 5 skal lyde:

§ 5. Beregning av renter for rentekompensasjonsordningene

Denne paragraf gjelder beregning av renter for de rentekompensasjonsordninger som Husbanken forvalter, jf. forskrift 11. desember 2014 nr. 1583 om kompensasjon for utgifter til investering i skole- og svømmeanlegg fra Husbanken, forskrift 1. september 2014 nr. 1139 om kompensasjon for utgifter til renter til investeringer for istandsetting av kirker og kirkeinventar fra Husbanken og forskrift 21. desember 2005 nr. 1667 om tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser fra Husbanken.

Utgangspunktet for beregning av renten for rentekompensasjonsordningene er basisrenten for lån med flytende rente etter § 4 første og sjettede ledd.

Fra basisrenten for flytende rente blir det trukket fra 1,25 prosentpoeng for å komme fram til en årlig effektiv rente.

Ut fra den årlige effektive renten beregner Husbanken den nominelle renten etter § 4 fjerde ledd som danner grunnlaget for beregning av rentekompensasjonen.

De nominelle og effektive rentene blir oppgitt med to desimaler.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2017.

21. nov. Nr. 1358 2016**Forskrift om endring i forskrift om gebyrer for Norsk akkrediterings tjenester**

Hjemmel: Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 21. november 2016 med hjemmel i lov 12. april 2013 nr. 13 om det frie varebytte i EØS (EØS-vareloven) § 3 tredje ledd. Kunngjort 24. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 1. juli 2013 nr. 821 om gebyrer for Norsk akkrediterings tjenester gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd skal lyde:

Søknadsgebyr:

- a) Kr 10 620 for søknad om ny akkreditering.
- b) Kr 3 190 for søknad om utvidelse av tidligere gitt akkreditering.

§ 3 tredje ledd første punktum skal lyde:

Årsgebyr for laboratorier er kr 3 190 pr. område.

§ 4 første ledd skal lyde:

Søknadsgebyr:

- a) Kr 10 620 for søknad om ny akkreditering.
- b) Kr 3 190 for søknad om utvidelse av tidligere gitt akkreditering.

§ 4 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Minimum årsgebyr er kr 10 620.

§ 4 femte ledd første punktum skal lyde:

Årsgebyr for sertifiseringsorgan for produktsertifisering er kr 10 620.

§ 5 første ledd annet punktum skal lyde:

Årsgebyret er kr 3 190 for hvert ekspertiseområde laboratoriet har godkjenning for, inndelt i henhold til vedlegg i søknadsskjema.

§ 10 første ledd første punktum skal lyde:

For Norsk akkrediterings saksbehandlere og bedømmere er det en fast pris på kr 1 465 pr. time.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2017.

23. nov. Nr. 1359 2016

Forskrift om endring i forskrift om bankers adgang til lån og innskudd i Norges Bank mv.

Hjemmel: Fastsatt av Norges Bank 23. november 2016 med hjemmel i lov 24. mai 1985 nr. 28 om Norges Bank og pengevesenet mv. (sentralbankloven) § 19 annet ledd og § 20. Kunngjort 24. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 25. februar 2009 nr. 240 om bankers adgang til lån og innskudd i Norges Bank mv. gjøres følgende endringer:

§ 7 annet ledd skal lyde:

For F-lån skal det foreligge sikkerhet etter bestemmelsene i § 9 ved oppgjør.

§ 10 første og annet ledd skal lyde:

Banker og andre kredittinstitusjoner med hovedsete i en annen stat, og som driver grensekryssende virksomhet i Norge slik det er beskrevet i § 1, kan ta opp D-lån gjennom dagen og plassere innskudd i Norges Bank gjennom dagen og over natten. Norges Bank kan fastsette særlige vilkår for innskudd over natten fra slike banker og kredittinstitusjoner.

Banker og kredittinstitusjoner som er nevnt i første ledd, har ikke adgang til å ta opp D-lån over natten og kan ikke ta opp F-lån eller plassere F-innskudd i Norges Bank. Dersom D-lån ikke innfris ved dagens slutt, kan slike banker og kredittinstitusjoner ilegges strafferente. Norges Bank fastsetter nærmere regler om beregning og betaling av strafferenten.

II

Endringene trer i kraft straks.

23. nov. Nr. 1360 2016

Forskrift til skatteforvaltningsloven (skatteforvaltningsforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Skattedirektoratet 23. november 2016 med hjemmel i lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) § 2-8, § 2-13, § 5-5, § 6-4, § 7-3, § 7-6, § 7-13, § 8-14, § 9-4, § 9-5, § 9-6, § 10-14, § 11-2, § 12-4, § 14-1 og § 16-2, jf. delegeringsvedtak 16. september 2016 nr. 1067. Kunngjort 24. november 2016 kl. 14.50.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1. *Virkeområde*

Forskriften inneholder bestemmelser til utfylling og gjennomføring mv. av skatteforvaltningsloven.

Kapittel 2. Skattemyndigheter

§ 2–8. *Oppnevning av nemndsmedlemmer, sammensetning av nemndene og organisering av nemndenes arbeid*

A. Funksjonstid og fritak fra verv

§ 2–8–1. *Funksjonstid*

Medlemmer og varamedlemmer i Skatteklagenemnda, Skatteklagenemnda for Svalbard og Klagenemnda for petroleumsskatt oppnevnes for fire år. De skal gjøre tjeneste til ny oppnevning har funnet sted, selv om funksjonstiden utløper.

§ 2–8–2. *Fritak fra vervet som nemndsmedlem*

(1) Departementet kan fritta oppnevnt medlem eller varamedlem av Skatteklagenemnda og Klagenemnda for petroleumsskatt fra vervet. Longyearbyen lokalstyre kan fritta oppnevnt medlem eller varamedlem av Skatteklagenemnda for Svalbard.

(2) Fritak etter første ledd kan gjelde for resten av funksjonstiden eller for en viss tid.

B. Skatteklagenemnda

§ 2–8–3. *Oppnevning av medlemmer*

Nemnda skal ha en leder og en nestleder. Departementet fastsetter hvor mange øvrige medlemmer og varamedlemmer som skal oppnevnes til nemnda.

§ 2–8–4. *Krav til nemndsmedlemmenes utdanning og yrkeserfaring*

(1) Nemndas medlemmer og varamedlemmer skal ha utdanning og yrkeserfaring som

- a) jurist (cand.jur. eller mastergrad i rettsvitenskap)
- b) økonom (mastergrad) eller
- c) revisor (statsautorisert eller registrert).

(2) Nemndas leder og nestleder skal oppfylle kravene for å være tingrettsdommer i domstolloven § 54.

§ 2–8–5. *Organisering*

(1) Nemndas leder organiserer nemnda i avdelinger. Det skal være flere avdelinger med tre medlemmer (alminnelig avdeling) og minst én avdeling med fem medlemmer (stor avdeling).

(2) Nemndas leder og nestleder skal delta i stor avdeling. De øvrige nemndsmedlemmene skal delta i stor avdeling og alminnelig avdeling.

(3) Nemndas leder fordeler saker mellom avdelingene. Alle saker skal behandles i alminnelig avdeling. Dersom alminnelig avdeling ikke avgjør saken ved enighet, eller dersom minst ett av medlemmene krever det, skal saken gå videre til behandling i stor avdeling. Nemndas leder kan beslutte at saker skal gå direkte til behandling i stor avdeling.

§ 2–8–6. *Ledelse av stor avdeling*

(1) Stor avdeling ledes av nemndas leder eller nestleder.

(2) Nemndas leder og nestleder avgjør om den skattepliktige skal ha adgang til å møte i stor avdeling. Avgjørelsen kan ikke påklages.

§ 2–8–7. *Skriftlig eller muntlig behandlingsform*

Alminnelig avdeling avgjør saker etter skriftlig behandling. Stor avdeling avgjør saker i møte.

§ 2–8–8. *Skriftlig behandling*

Når nemnda behandler saker skriftlig, skal nemndas medlemmer gi skriftlig uttrykk for voteringen. Medlemmer som er enige i innstillingen, kan vise til denne. De øvrige skal grunngi voteringen.

§ 2–8–9. *Muntlig behandling*

(1) Når nemnda behandler saker i møte, skal det føres møteprotokoll. Protokollen skal vise voteringen. De medlemmer som er enige i innstillingen, kan vise til denne. De øvrige skal grunngi voteringen i protokollen.

(2) Sekretariatet skal møte når nemnda avgjør saker i møte.

§ 2–8–10. *Avgjørelser i nemnda*

(1) Alminnelig avdeling er beslutningsdyktig når alle tre medlemmer deltar i voteringen. Alminnelig avdeling treffer avgjørelser ved enighet.

(2) Stor avdeling er beslutningsdyktig når minst tre medlemmer inkludert nemndas leder eller nestleder er til stede. Avgjørelser i stor avdeling treffes ved alminnelig flertall. Ved stemmelikhet har leder eller nestleder dobbeltstemme.

C. Klagenemnda for petroleumsskatt

§ 2–8–11. *Oppnevning av medlemmer*

Nemnda skal ha inntil syv medlemmer, inkludert leder og nestleder.

§ 2–8–12. Krav til utdanning og yrkeserfaring

Nemndas leder og nestleder skal oppfylle kravene for å være tingrettsdommer i domstolloven § 54.

§ 2–8–13. Organisering

Nemnda kan beslutte å dele seg i to avdelinger, hver på tre medlemmer. Nemndas leder og nestleder skal etter slik beslutning lede hver sin avdeling. Nemnda beslutter hvilke saker som skal bli avgjort i avdelingene.

§ 2–8–14. Avgjørelser i nemnda

- (1) En avdeling er beslutningsdyktig når alle tre medlemmer deltar. Avgjørelsen treffes ved enighet.
- (2) Når en sak avgjøres av samlet nemnd, skal minst fem medlemmer delta i avgjørelsen. En av disse skal være nemndas leder eller nestleder. Avgjørelser i samlet nemnd treffes ved alminnelig flertall. Ved stemmelikhet har leder eller nestleder dobbeltstemme.
- (3) Oljeskattekontoret skal møte når nemnda avgjør saker i møte.

D. Skatteklagenemnda for Svalbard**§ 2–8–15. Oppnevning av medlemmer og valg av leder**

Nemnda skal ha tre medlemmer og varamedlemmer. Leder velges av nemnda.

§ 2–8–16. Krav til nemndsmedlemmenes utdanning og yrkeserfaring

To tredjedeler av nemndsmedlemmene skal ha utdanning og yrkeserfaring innen regnskap, økonomi eller jus.

§ 2–8–17. Avgjørelser i nemnda

Nemnda treffer avgjørelse skriftlig eller i fulltallig møte.

§ 2–13. Myndighet til andre organer**§ 2–13–1. Fylkesmannens myndighet i saker om særfradrag etter skatteloven § 6–82 og § 6–83**

- (1) Når den skattepliktige i skattemeldingen har fastsatt særfradrag etter skatteloven § 6–82 og § 6–83, kan skattekontoret be fylkesmannen avgjøre
 - a) om en behandling mv. er foretatt utenfor det offentlige helsevesen
 - b) om det offentlige har tilsvarende tilbud som det oppsøkte
 - c) om behandlingen mv. kan anses faglig forsvarlig.
- (2) Dersom fylkesmannen ikke tidligere har vurdert om behandlingen mv. oppfylder vilkårene for særfradrag etter skatteloven § 6–83 annet ledd, avgjør fylkesmannen, etter krav fra den skattepliktige, om vilkårene er oppfylt i forbindelse med endrings- og klagesaker.
- (3) Klage over fylkesmannens vedtak skal sendes fylkesmannen.
- (4) Klageinstans ved klage over fylkesmannens vedtak er Helsedirektoratet.

§ 2–13–2. Arbeids- og velferdsetatens myndighet til å fastsette trygdeavgift

- (1) Arbeids- og velferdsetaten fastsetter grunnlaget for og beregner trygdeavgift for
 - a) medlemmer i folketrygden som ikke er skattepliktige til Norge ved arbeid eller opphold i Norge, på norsk kontinentalsokkel og norskregistrerte skip. Dette gjelder både når inntekten ikke er skattepliktig etter norsk intern rett, og når norsk beskatningsrett er begrenset i skatteavtale eller annen folkerettslig overenskomst. Dette omfatter følgende medlemmer i folketrygden
 1. gjesteforelesere, forskere, lærere og studenter i Norge
 2. personer ansatt ved internasjonale organisasjoner eller skoler i Norge
 3. personer ansatt ved utenlandske ambassader i Norge
 4. personer som utøver næringsvirksomhet i Norge
 5. arbeidstakere som ikke oppholder seg mer enn 183 dager i Norge og som er ansatt av en utenlandsk arbeidsgiver som ikke har fast driftssted i Norge.
 - b) personer som ikke er skattepliktige som bosatt i Norge etter skatteloven § 2–1, og som enten er medlem av folketrygden eller er pensjonister bosatt i annet EØS-land hvor Norge er kompetent stat for fastsetting av trygdeavgift etter EØS-retten. Arbeids- og velferdsetaten fastsetter trygdeavgift fra og med det tidspunkt skatteplikten som bosatt etter skatteloven opphører.
 - c) personer som er frivillige medlemmer av norsk folketrygd og som arbeider i Malaysia eller i internasjonale organisasjoner, uavhengig av om de er skattepliktig som bosatt i Norge.
- (2) Ved frivillig medlemskap i folketrygden fastsetter skattemyndighetene trygdeavgift etter ordinære satser. Har et medlemskap en sats som overstiger de ordinære satsene for trygdeavgift, fastsetter Arbeids- og velferdsetaten differansen mellom den frivillige og den ordinære satsen.
- (3) Klage over vedtak etter første og annet ledd behandles etter reglene i folketrygdloven § 21–12.

§ 2–13–3. Garantikassen for fiskeres myndighet i saker om refusjon etter særavgiftsforskriften kapittel 4–2

- (1) Garantikassen for fiskere fatter vedtak om refusjon etter særavgiftsforskriften kapittel 4–2.
- (2) Klage over Garantikassens vedtak skal sendes Garantikassen.
- (3) Klageinstans ved klage over Garantikassens vedtak er Skattedirektoratet.

§ 2–13–4. Statens vegvesens myndighet i saker om motorkjøretøyavgifter

- (1) Regionvegkontoret kan
 - a) fatte vedtak om avgiftsklassifisering av motorkjøretøy i henhold til engangsavgiftsforskriften § 2–1 til § 2–6
 - b) frita fra omregistreringsavgift etter omregistreringsavgiftsforskriften § 6 nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11 og 12.
- (2) Klage over regionvegkontorets vedtak etter første ledd bokstav a skal sendes regionvegkontoret.
- (3) Klageinstans ved klage over regionvegkontorets vedtak etter første ledd bokstav a er Skattedirektoratet.

§ 2–13–5. Tollregionens myndighet i saker om merverdiavgift og særavgifter som oppstår ved innførsel

- (1) Tollregionen kan, for skattepliktige som skal levere skattemelding etter skatteforvaltningsloven § 8–3 tredje ledd eller § 8–4 femte ledd, endre den skattepliktiges fastsetting av merverdiavgift og særavgifter som oppstår ved innførsel, når denne er uriktig. Tilsvarende gjelder dersom det ikke foreligger en skattefastsetting.
- (2) Skattedirektoratet bestemmer hvilken myndighet tollregionen skal ha når skattepliktige som nevnt i første ledd leverer endringsmelding etter skatteforvaltningsloven § 9–4 med endring av opplysninger i tidligere levert skattemelding.
- (3) Klage over tollregionens vedtak om fastsetting av merverdiavgift og særavgifter skal sendes skattekontoret.
- (4) Klageinstans ved klage over tollregionens vedtak om fastsetting av merverdiavgift og særavgifter er henholdsvis Skatteklagenemnda og Skattedirektoratet.
- (5) Ved søksmål til prøving av avgjørelser truffet etter første og annet ledd utøves statens partsstilling av skattekontoret.
- (6) Tollregionen kan kreve sikkerhetsstillelse etter merverdiavgiftsloven § 7–2 annet ledd.

Kapittel 5. Alminnelige saksbehandlingsregler**§ 5–5. Fristberegning mv.****§ 5–5–1. Angivelse av utløpsdato for frist og fristavbrudd**

- (1) Skattemyndighetene kan angi utløpsdatoen for fristen i underretningen. Fristen må ikke være kortere enn ellers bestemt.
- (2) Ved meddelelser til skattemyndighetene på papir, avbrytes frister etter skatteforvaltningsloven eller denne forskrift ved at klage mv. er avgitt til tilbyder av posttjenester.

Kapittel 6. Bindende forhåndsuttalelser**§ 6–1. Bindende forhåndsuttalelser****A. Bindende forhåndsuttalelser etter skatteforvaltningsloven § 6–1 første ledd****§ 6–1–1. Hvem som avgir bindende forhåndsuttalelse**

- (1) Oljeskattekontoret avgir bindende forhåndsuttalelser om skatt på inntekt fra utvinning, behandling og rørledningstransport av petroleum i område som nevnt i petroleumsskatteloven § 1.
- (2) Skattekontoret avgir bindende forhåndsuttalelser om særavgifter, motorkjøretøyavgifter og merverdiavgiftskompensasjon.
- (3) For øvrige skattearter avgir skattekontoret og Skattedirektoratet bindende forhåndsuttalelser. Skattedirektoratet kan gi utfyllende bestemmelser om hvilke anmodninger om bindende forhåndsuttalelse som skal behandles av skattekontorene, om saksbehandlingen og om organiseringen av ordningen mv. Skattedirektoratet skal normalt behandle anmodninger som gjelder kompliserte spørsmål og spørsmål av allmenn interesse eller prinsipiell betydning.

§ 6–1–2. Hvem som kan fremsette anmodning om bindende forhåndsuttalelse

- (1) Enhver skattepliktig og bruker som har rett til fritak fra særavgift kan fremsette anmodning om bindende forhåndsuttalelse. Anmodningen kan være felles for flere saksforhold og flere skattepliktige (fellesanmodning).
- (2) Selskap som nevnt i skatteloven § 10–40 kan fremsette anmodning som gjelder fastsetting av formue eller inntekt for deltakerne fra selskapet. Boligselskap som nevnt i skatteloven § 7–3 og sameie etter eierseksjonsloven kan fremsette anmodning som gjelder tilsvarende fastsetting for andelseierne i boligselskapet og sameierne i seksjonerte bygg.

§ 6–1–3. Hvor anmodningen skal sendes

- (1) Anmodning om bindende forhåndsuttalelse om skatt på inntekt fra utvinning, behandling og rørledningstransport av petroleum i område som nevnt i petroleumsskatteloven § 1 skal sendes Oljeskattekontoret.
- (2) Andre anmodninger skal sendes skattekontoret. Fellesanmodninger, jf. § 6–1–2 første ledd, som omfatter skattepliktige som hører til forskjellige skattekontor, skal sendes Skattedirektoratet.

§ 6–1–4. Anmodningens innhold mv.

- (1) Anmodningen skal være skriftlig, og den skal fremmes atskilt fra andre henvendelser.
- (2) Anmodningen skal inneholde navn, adresse og fødselsnummer eller organisasjonsnummer for den eller de som saken gjelder. Dette gjelder ikke selskaps- eller sameieforhold som nevnt i § 6–1–2 annet ledd, dersom antallet deltakere, andelseiere eller sameiere overstiger fem.

(3) Anmodningen kan bare gjelde den skattepliktiges egne skatteforhold.

(4) Anmodningen må angå norske skatteforhold. Anmodningen kan ikke angå forhold som skal avgjøres etter skatteloven § 2-1, § 2-3, § 2-34, § 2-37 og § 2-38 første ledd, samt hvorvidt et selskap skal anses hjemmehørende i riket etter skatteloven § 2-2 første ledd. Anmodningen kan angå skatteforhold med tilknytning til Svalbard, unntatt forhold som skal avgjøres etter svalbardskatteloven kapittel 2. Anmodningen kan ikke angå forhold som skal avgjøres etter skatteavtale som Norge har inngått med en fremmed stat.

(5) Bare fremtidige rettsspørsmål som følge av en konkret planlagt disposisjon før den igangsettes, kan tas opp i anmodningen. Det skal redegjøres for spørsmålets betydning for den som vil kunne påberope seg forhåndsuttalelsen som bindende. Spørsmål om bevisvurdering, verdsetting eller andre skjønnsmessige vurderinger utenom selve rettsanvendelsen, kan ikke tas opp.

(6) Den planlagte, fremtidige disposisjonen skal skisseres, med angivelse av sannsynlig tidspunkt for gjennomføring. Det skal gjøres nøyaktig og tilstrekkelig rede for foreliggende og forutsatt fremtidig faktum som kan ha betydning for forhåndsuttalelsen. Det bør videre redegjøres for de rettsspørsmål anmodningen reiser, herunder hvilken konklusjon som den skattepliktige anser som riktig.

(7) Er forholdet til utenlandske rettsregler av betydning, bør anmodningen også redegjøre for disse regler.

(8) Anmodningen skal inneholde opplysninger om tilknyttede personer til partene som disposisjonen gjelder og hvor disse er bosatt. Som tilknyttet person regnes

- a) selskap eller innretning som den skattepliktige, direkte eller indirekte, eier med minst 25 prosent av aksjekapitalen eller har en tilsvarende andel av stemmerettighetene i
- b) personer eller selskap eller innretning som, direkte eller indirekte, eier den skattepliktige med minst 25 prosent av aksjekapitalen eller har en tilsvarende andel av stemmerettighetene i den skattepliktige og
- c) selskap eller innretning som tilknyttede personer etter bokstav b eier med minst 25 prosent av aksjekapitalen eller har en tilsvarende andel av stemmerettighetene i.

Anmodningen skal også inneholde opplysninger om den skattepliktiges direkte morselskap og hvor dette selskapet er bosatt, samt opplysninger om det ultimate morselskapet og hvor dette er bosatt.

(9) Gebyr etter § 6-3-1 betales samtidig med at anmodningen sendes, og anmodningen skal inneholde de opplysninger som er nødvendige for beregningen av gebyret.

§ 6-1-5. Avvisning

(1) Anmodning om bindende forhåndsuttalelse skal avvises dersom reglene om anmodningens fremsettelse eller innhold ikke er fulgt, og feilen ikke kan anses rettet innen den frist som er fastsatt etter skatteforvaltningsloven § 5-1 fjerde ledd. Anmodningen skal også avvises dersom gebyr ikke gjøres opp i henhold til § 6-3-1 og § 6-3-2.

(2) Anmodning om bindende forhåndsuttalelse skal avvises dersom den rettslige avklaring som en slik uttalelse kunne gi, antas verken å være vesentlig for den som har fremsatt anmodningen, eller å ha allmenn interesse.

(3) Avvisning kan skje dersom den planlagte og skisserte disposisjon antas å ha liten egenverdi i forhold til de skattespørsmål som anmodningen involverer. Avvisning kan også skje dersom behandlingen av saken antas å ville bli uforholdsmessig ressurskrevende sett i forhold til den betydning en eventuell uttalelse har for den som har fremsatt anmodningen. Dette gjelder særlig dersom behandlingen ville forsinke andre og antatt viktigere saker om bindende forhåndsuttalelse. Avvisning kan videre skje hvis anmodningen er fremsatt så nær opp til det planlagte beslutningstidspunktet for den aktuelle disposisjon, at det ikke er realistisk å forvente ferdigbehandling av saken innen dette tidspunktet.

(4) Avvisning kan også skje dersom andre tungtveiende grunner taler for det.

(5) Avvisning skjer ved at avsenderen snarest mulig blir skriftlig underrettet om at bindende forhåndsuttalelse ikke vil bli gitt. Avvisningen skal begrunnes kort.

§ 6-1-6. Saksbehandlingstid og avgivelse av bindende forhåndsuttalelse

(1) Skattekontorets og Oljeskattekontorets forhåndsuttalelser bør normalt avgis senest fire uker fra fullstendig anmodning er mottatt. Skattedirektoratets forhåndsuttalelser bør normalt avgis senest tre måneder fra fullstendig anmodning er mottatt.

(2) Fullstendig anmodning anses innkommet når anmodningen er journalført, saken er fullstendig opplyst fra den skattepliktiges side og gebyr er registrert innkommet på gebyrkontoen.

(3) Bindende forhåndsuttalelse gis i avsluttende brev til den som har fremsatt anmodningen. Uttalelsen skal identifisere den eller de berørte skattepliktige og beskrive den disposisjon uttalelsen gjelder med utgangspunkt i anmodningen, jf. § 6-1-4 sjette ledd. I uttalelsen kan det siteres fra sakens dokumenter, men ikke henvises til dokumentinnhold som ikke gjengis.

(4) Når uttalelse er gitt av Oljeskattekontoret og Skattedirektoratet, skal kopi sendes Finansdepartementet og det skattekontoret som forhåndsuttalelsen antas å kunne bli påberopt overfor.

§ 6-1-7. Retting av åpenbare feil

Den myndighet som har avgitt en bindende forhåndsuttalelse kan rette rene skrivefeil og andre åpenbare feil i uttalelsen.

§ 6–1–8. Publisering

(1) Oljeskattekontoret avgjør om og på hvilken måte bindende forhåndsuttalelser om skatt på inntekt fra utvinning, behandling og rørledningstransport av petroleum i område som nevnt i petroleumsskatteloven § 1 skal publiseres.

(2) Skattedirektoratet sørger for hensiktsmessig publisering av egne forhåndsuttalelser. Publisering kan unnlates dersom en uttalelse antas å ha liten allmenn interesse eller dersom saksforholdet er særlig komplisert i forhold til det rettsspørsmål som er avgjort i uttalelsen. I sistnevnte tilfelle kan Skattedirektoratet velge å publisere et sammendrag i stedet.

(3) Skattedirektoratet kan også publisere forhåndsuttalelser avgitt av skattekontorene.

(4) Ved publisering skal forhåndsuttalelsene anonymiseres slik at taushetsplikten ikke brytes.

§ 6–1–9. Virkningen av en bindende forhåndsuttalelse

(1) Forhåndsuttalelsen er bare bindende dersom fastsetting i tråd med uttalelsen skjer i den skattemeldingen som omfatter den aktuelle disposisjon. Det må sannsynliggjøres at disposisjonen er identisk med den disposisjon forhåndsuttalelsen gjelder. Forhåndsuttalelsens bindende virkning inntre bare dersom slik identitet kan konstateres. Beløpsmessige eller andre kvantitative forskjeller uten betydning for det avgjorte rettsspørsmål, ses det bort fra.

(2) En avgitt forhåndsuttalelse har bare bindende virkning under forutsetning av at rettstilstanden ikke er endret ved lov eller forskrift som vil omfatte den aktuelle disposisjonen. Endelig avgitt forhåndsuttalelse er bindende for alle instanser. Dette gjelder likevel ikke dersom den berettigede erklærer at forhåndsuttalelsen ikke ønskes lagt til grunn. En slik erklæring kan ikke trekkes tilbake. Dersom den bindende virkningen av forhåndsuttalelsen påberopes for første gang etter den angitte frist i første ledd, kan vedkommende instans beslutte å legge uttalelsen til grunn dersom parten påviser særlig unnskyldelig grunn for at uttalelsen ikke ble påberopt tidligere.

(3) Den bindende virkningen av forhåndsuttalelsen inntre bare for disposisjoner som er besluttet og iverksatt innen tre år etter utgangen av det året uttalelsen ble avgitt. Den bindende virkning av en forhåndsuttalelse opphører fem år etter utgangen av det året som uttalelsen ble avgitt.

B. Bindende forhåndsuttalelser etter skatteforvaltningsloven § 6–1 annet ledd**§ 6–1–10. Hvem som kan fremsette anmodning om bindende forhåndsuttalelse**

Skattepliktige som driver utvinning, behandling og rørledningstransport av petroleum i område som nevnt i petroleumsskatteloven § 1, kan fremsette anmodning om bindende forhåndsuttalelse om hva som skal medregnes som skattepliktig inntekt etter petroleumsskatteloven § 5 første ledd ved realisasjon av naturgass.

§ 6–1–11. Hvor anmodningen skal sendes

Anmodning om bindende forhåndsuttalelse skal sendes Oljeskattekontoret.

§ 6–1–12. Anmodningens innhold

(1) Anmodningen skal være skriftlig, og den skal fremmes atskilt fra andre henvendelser.

(2) Anmodningen skal inneholde navn, adresse og organisasjonsnummer for den eller de som saken gjelder.

(3) Anmodningen må gjelde en konkret, forstående disposisjon om realisasjon av gass. Utkast til avtale eller endelig avtale om realisasjon av naturgass skal sendes inn sammen med anmodningen.

(4) Anmodningen skal inneholde opplysninger om tilknyttede personer til partene som disposisjonen gjelder og hvor disse er bosatt. Som tilknyttet person regnes

a) selskap eller innretning som den skattepliktige, direkte eller indirekte, eier med minst 25 prosent av aksjekapitalen eller har en tilsvarende andel av stemmerettighetene i

b) personer eller selskap eller innretning som, direkte eller indirekte, eier den skattepliktige med minst 25 prosent av aksjekapitalen eller har en tilsvarende andel av stemmerettighetene i den skattepliktige og

c) selskap eller innretning som tilknyttede personer etter bokstav b eier med minst 25 prosent av aksjekapitalen eller har en tilsvarende andel av stemmerettighetene i.

Anmodningen skal også inneholde opplysninger om den skattepliktiges direkte morselskap og hvor dette selskapet er bosatt, samt opplysninger om det ultimate morselskapet og hvor dette er bosatt.

(5) Anmodningen må inneholde opplysninger og dokumentasjon som godtgjør at prisen som ønskes lagt til grunn er markedsmessig. Det må redegjøres for alle forhold som kan påvirke prisen. Dette kan være leveringssted og leveringstidspunkt, risiko- og funksjonsdeling, fordeling av kostnader og rabatter osv. Relevant dokumentasjon kan være sammenlignbare priser i det uavhengige markedet, videresalgpris til tredjepart, faktisk noterte priser osv.

(6) Oljeskattekontoret kan be om ytterligere opplysninger hvis det er behov for det.

§ 6–1–13. Avvisning

Oljeskattekontoret står fritt til å avvise en anmodning. Når det er klart at Oljeskattekontoret ikke vil avgi uttalelse skal avsenderen snarest mulig bli skriftlig underrettet om dette. Avvisningen skal begrunnes kort.

§ 6–1–14. Avgivelse av bindende forhåndsuttalelse

(1) Oljeskattekontoret skal behandle anmodningen uten ugrunnet opphold etter at fullstendig anmodning foreligger.

(2) Oljeskattekontoret kan

- a) godkjenne prisen selskapet har anmodet om å få lagt til grunn basert på den foreliggende søknad og øvrig faktum
 - b) be om en justering av avtalevilkårene eller
 - c) foreslå en justert pris eller sette vilkår for skatteformål.
- (3) Oljeskattekontoret fastsetter bindingsperioden for forhåndsuttalelsen etter en konkret vurdering.
- (4) Bindende forhåndsuttalelse gis i avsluttende brev til den som har fremsatt anmodningen. Dersom uttalelsen aksepteres av den som har fremsatt anmodningen, foreligger det en bindende forhåndsuttalelse.

§ 6-2. Klage og domstolsprøving

§ 6-2-1. Klage over bindende forhåndsuttalelse etter skatteforvaltningsloven § 6-1 første ledd

- (1) Reglene om krav til anmodningens innhold i § 6-1-4 gjelder tilsvarende for klage over en bindende forhåndsuttalelse.
- (2) Reglene om avgivelse av bindende forhåndsuttalelse i § 6-1-6 annet og tredje ledd og retting av åpenbare feil i § 6-1-7 gjelder så langt de passer for klageinstansen. Klageinstansens forhåndsuttalelser bør normalt avgis senest tre måneder fra fullstendig klage er mottatt.
- (3) Reglene om virkningen av en bindende forhåndsuttalelse i § 6-1-9 gjelder tilsvarende for avgjørelsen i klagesaken.
- (4) Det skal ikke betales gebyr ved klage over bindende forhåndsuttalelse.
- (5) Oljeskattekontoret skal sende kopi av Klagenemnda for petroleumsskatt sin uttalelse til Finansdepartementet. Når Skatteklagenemndas uttalelse gjelder en klage over en bindende forhåndsuttalelse avgitt av Skattedirektoratet, skal Skatteklagenemndas sekretariat sende kopi av uttalelsen til Finansdepartementet, Skattedirektoratet og det skattekontoret som forhåndsuttalelsen antas å kunne bli påberopt overfor.
- (6) Det saksforberedende organ skal sørge for publisering av nemndas uttalelse i samsvar med § 6-1-8.

§ 6-3. Gebyr

§ 6-3-1. Gebyrets størrelse mv.

- (1) Det skal betales gebyr etter skatteforvaltningsloven § 6-3 for hver anmodning om bindende forhåndsuttalelse.
- (2) En fellesanmodning som angår flere skisserte, fremtidige enkeltdisposisjoner, regnes som like mange gebyrpliktige anmodninger, med mindre disposisjonene har så sterk indre saklig og tidsmessig sammenheng at de anses som en samlet hoveddisposisjon. En fellesanmodning som angår flere skattepliktige, regnes også som like mange gebyrpliktige anmodninger, med mindre fellesanmodningen fremsettes av et selskap eller sameie som nevnt i § 6-1-2 annet ledd. Det regnes ikke som flere gebyrpliktige anmodninger, at den skisserte, fremtidige disposisjonen angår flere skattearter, flere skattleggingsperioder eller flere rettsspørsmål med skattemessige konsekvenser.
- (3) Gebyr for en bindende forhåndsuttalelse fra Oljeskattekontoret er 25 rettsgebyr. For øvrig utgjør gebyret
- a) et halvt rettsgebyr for anmodning som gjelder lønnstakere, pensjonister og deres bo
 - b) to rettsgebyr for anmodning som gjelder andre fysiske personer enn nevnt i bokstav a, deres bo og enkeltpersonforetak, samt ikke regnskapspliktig juridisk person
 - c) åtte rettsgebyr for anmodning som gjelder andre, forutsatt at de regnes som små foretak etter grensene i regnskapsloven § 1-6. Dersom det samlede gebyr på grunn av antall deltakere i selskap eller sameie som nevnt i § 6-1-2 annet ledd og skattepliktige etter merverdiavgiftsloven § 2-2 annet og tredje ledd blir lavere ved anvendelse av dette ledds bokstav b, anvendes slik beregning
 - d) 15 rettsgebyr for anmodning som gjelder andre. Dette ledds bokstav c siste punktum gjelder tilsvarende.
- (4) Gebyr for en anmodning bortfaller når anmodningen avvises etter § 6-1-5. Gebyret bortfaller også dersom en anmodning trekkes innen 14 dager etter at det er sendt brev om forventet saksbehandlingstid, jf. skatteforvaltningsloven § 5-2. Dersom en anmodning trekkes tilbake senere enn nevnt i forrige punktum, men før forhåndsuttalelsen er avsendt, fastsettes halvt gebyr.

§ 6-3-2. Fastsetting og oppgjør av gebyr

- (1) Skattemyndighetene fastsetter gebyrets størrelse og underretter avsender dersom gebyret ikke er betalt i henhold til § 6-1-4 og § 6-3-1.
- (2) Avgjørelse om fastsetting av gebyr kan endres til gunst og til skade dersom den er uriktig.
- (3) Når innbetalt gebyr etter § 6-1-4 siste ledd avviker fra fastsatt gebyr, skal det samtidig med underretning etter første ledd, kreves inn ekstra betaling eller opplyses om at tilbakebetaling vil skje. Er beløpet ikke innbetalt innen den fristen som er satt, skal anmodningen avvises etter § 6-1-5.
- (4) Innbetalt gebyr som bortfaller, tilbakebetales straks bortfallsgrunnen foreligger. Renter beregnes ikke. Tilbakebetaling kan skje til den som har gjort innbetalingen, uansett partsforholdene i saken.

Kapittel 7. Opplysningsplikt for tredjeparter

§ 7-2. Lønnsopplysninger mv.

§ 7-2-1. Beløpsmessige begrensninger

- (1) Når samlede lønnsutbetalinger til en person i løpet av kalenderåret ikke overstiger 1 000 kroner, er ikke dette omfattet av opplysningsplikten. Samlede lønnsutbetalinger som ikke overstiger 6 000 kroner er likevel ikke omfattet av opplysningsplikten når utbetalingene bare gjelder arbeid i tilknytning til betalerens eget hjem eller fritidsbolig, eller

arbeid som verge eller representant som godtgjøres etter vergemålsloven § 30 eller utlendingsloven § 98f. Overskrider beløpsgrensene etter første eller annet punktum, skal det gis opplysninger om hele beløpet.

(2) Uavhengig av om det er utbetalt lønn som er fritatt for opplysningsplikt etter første ledd eller om det ikke er utbetalt slik ytelse, vil trekkfri utgiftsgodtgjørelse som utbetales til dekning av merutgifter være fritatt fra opplysningsplikten, når beløpet ikke overstiger 1 000 kroner.

(3) Skattefrie selskaper, foreninger og institusjoner som nevnt i skatteloven § 2–32 første ledd, er fritatt fra opplysningsplikten når samlet utbetaling til en person i løpet av kalenderåret ikke overstiger 10 000 kroner. Overskrider beløpsgrensen, skal det gis opplysninger om hele beløpet.

(4) Uavhengig av om det er utbetalt lønn som er fritatt for opplysningsplikt etter tredje ledd eller lønn som overstiger 10 000 kroner, vil trekkfri utgiftsgodtgjørelse som utbetales til dekning av merutgifter med inntil 10 000 kroner ved et medlems innsats eller opptreden for sin forening, være fritatt fra opplysningsplikt. Det samme gjelder trekkfri utgiftsgodtgjørelse som utbetales til person som mottar lønn over grensen for opplysningsplikt i vedkommende selskap mv. til dekning av utgifter til transport til og fra arrangementer mv. hvor organisasjonen medvirker. Når slike utgiftsgodtgjørelser til en person i løpet av kalenderåret samlet overstiger 10 000 kroner, skal det likevel gis opplysninger om hele utgiftsgodtgjørelsen.

(5) Naturalytelse i form av fri transport til og fra arrangement, men ikke fri bil, kost og losji ved slike, fritt utstyr mv., når slikt ytes i organisasjonens interesse, er unntatt fra opplysningsplikten uten hensyn til om det er betalt lønn som er fritatt for opplysningsplikt etter annet ledd, lønn som overstiger 10 000 kroner eller utgiftsgodtgjørelser som nevnt i foregående ledd.

(5) Ytelse som er skattefri i medhold av Finansdepartementets skattelovforskrift § 5–15–6 niende og tiende ledd er ikke omfattet av opplysningsplikten, når samlet utbetaling til den skattepliktige i løpet av kalenderåret ikke overskrider 10 000 kroner.

(6) Kursteder for alkoholikere, institusjoner for psykisk helsevern, psykisk utviklingshemmede, fysisk funksjonshemmede og andre lignende institusjoner fritas for plikten til å gi opplysninger om lønnsutbetalinger til klienter, når summen av utbetalinger til en klient i løpet av kalenderåret ikke overstiger 2 000 kroner og utbetalingene utelukkende dreier seg om arbeidspenger som er betalt ut fra terapeutiske hensyn.

§ 7–2–2. Skattefrie naturalytelser

(1) Naturalytelser som i sin helhet er skattefrie er ikke omfattet av opplysningsplikten. Dette gjelder ikke for naturalytelser til pendlere i form av helt eller delvis fri kost, losji og besøksreiser i hjemmet, dekning av reiser til og fra hjemmet for stortingsrepresentanter som av hensyn til vervet må bo utenfor hjemmet, samt arbeidsgivers tilskudd til barnehageplass for ansattes barn. Tilsvarende skal det gis opplysninger om naturalytelser i form av fri kost på sokkelinnretning. Det skal også gis opplysninger om arbeidsgivers tilskudd til utenlandsk pensjonsordning etter skatteloven § 6–72.

(2) Det er ikke opplysningsplikt for den del av fordel ved bruk av arbeidsgivers elektronisk kommunikasjonstjeneste som overstiger 4 392 kroner i kalenderåret. Tilsvarende er det ikke opplysningsplikt for fordel som er skattefri etter bestemmelsen i Finansdepartementets skattelovforskrift § 5–12–21 annet ledd.

§ 7–2–3. Reiseutgifter i tjeneste

(1) Reiseutgifter som refunderes i samsvar med fremlagt kvittering eller annet bilag som tilfredsstillter kravene i bokføringsforskriften kapittel 5 omfattes ikke av opplysningsplikten når utbetalingen bare dekker mottakerens tjenesteutgifter.

(2) Som utgiftsrefusjon regnes også godtgjørelse til dekning av reiseutgifter når offentlig kommunikasjonsmiddel er benyttet, og mottakeren leverer signert reiseregning som angir hvilket kommunikasjonsmiddel som er benyttet og billettpris på strekningen. Det må kunne ettervises at reisen er foretatt.

(3) Som utgiftsrefusjon regnes videre dekning av diverse småutgifter uten bilag, som utgifter til bomplassering, parkometer o.l., når disse kan anses som nødvendige utgifter i forbindelse med arbeidet eller oppdraget og utgiftene fremgår av reiseregning.

(4) Reiser foretatt med fly eller tog utover ordinær standard kreves legitimert med kvittering eller annen dokumentasjon fra reiseselskap eller togbillett. Billettløse reiser må legitimeres med reisebeskrivelse fra reiseselskapet som gir opplysninger om foretatte reiser med angivelse av arbeidstakers navn og adresse, tid og sted for avreise og ankomst, samt pris. Dersom reiseselskapet ikke kan levere en reisebeskrivelse om foretatte reiser, må det dokumenteres at utgiften er pådratt for gjennomførte reiser eller bestilte reiser som er betalt ved bestilling. Refusjon til dekning av utgifter ved kjøp av billettløse reiser i form av kort som gjelder et begrenset antall reiser må også legitimeres med faktura fra reiseselskapet. Refusjon til dekning av utgifter ved kjøp av billettløse flyreiser i form av kort som gjelder et ubegrenset antall reiser i et begrenset tidsrom, Travel Pass og lignende ordninger, må legitimeres med faktura fra reiseselskapet og fortløpende reisebeskrivelser over alle foretatte reiser i det tidsrom kortet gjelder. Reisebeskrivelsen skal ha et tilsvarende innhold som etter annet punktum, med unntak for opplysninger om pris.

(5) De fremlagte bilag som tilfredsstillter kravene i bokføringsforskriften kapittel 5 skal vedlegges som bilag til arbeidsgivers regnskaper.

(6) Ved utbetaling av godtgjørelse til dekning av pendlers reiseutgifter ved besøk i hjemmet, skal det gis opplysninger om både beløp og antall slike reiser.

(7) Når det utbetales godtgjørelse til dekning av pendlers reiseutgifter som nevnt i foregående ledd, skal satsene, antall kilometer, utbetalt godtgjørelse, samt at det gjelder besøksreiser, oppgis.

(8) Ved refusjon eller utbetaling av godtgjørelse til dekning av stortingsrepresentanters reiseutgifter ved reiser til og fra hjemmet, skal det gis opplysninger om både beløp og antall slike reiser, herunder utbetalt bilgodtgjørelse og antall kilometer.

§ 7-2-4. Utgifter til overnatting og kost

(1) Når arbeidsgiver gir utgiftsgodtgjørelse, jf. skatteloven § 5-11, for utgifter til overnatting og kost i samsvar med fremlagte bilag som tilfredsstillende kravene i bokføringsforskriften kapittel 5, skal det bare gis opplysninger om antall fraværsdøgn for pendlere.

(2) Som utgiftsrefusjon regnes også dekning av diverse småutgifter uten bilag, som porto, telefon, telegrammer, drikkepenge o.l., når disse kan anses som nødvendige utgifter i forbindelse med arbeidet eller oppdraget.

(3) Opphold med administrativ forpleining likestilles med refusjon. Med administrativ forpleining menes at arbeidsgiveren gjør opp for utgifter til opphold og kost direkte med det enkelte overnattings- og spisested.

(4) Ved utbetalt godtgjørelse til overnatting og kost etter statens særavtaler for reise, skal det gis opplysninger om både beløp og antall reisedøgn. Ved reiser uten overnatting omfatter opplysningsplikten både beløp og antall reisedager.

(5) Skattefrie selskaper, foreninger og institusjoner er fritatt fra å gi opplysninger om beløp og antall reisedøgn og reisedager, når godtgjørelsen er utbetalt til person som ikke mottar lønn over grensen for opplysningsplikt i vedkommende selskap mv. og mottakeren ikke har mer enn 50 reisedøgn og reisedager i kalenderåret og godtgjørelsen er ytet etter satser og legitimasjonskrav i statens særavtaler for reise.

(6) Refusjon av utgifter til kost ved pålagt overtid er ikke omfattet av opplysningsplikten når utgiftsdekningen skjer i samsvar med satser og legitimasjonskrav fastsatt i overenskomst mellom arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjon eller i statlig regulativ.

§ 7-2-5. Vederlag for arbeid som utføres etter avtale i konfliktråd

Skattefri fordel vunnet ved arbeid utført etter skriftlig avtale inngått ved mekling i konfliktråd eller etter ungdomsplan eller plan, jf. skatteloven § 5-15 første ledd bokstav k, er ikke omfattet av opplysningsplikten.

§ 7-2-6. Andre utgiftsgodtgjørelser

Det er ikke opplysningsplikt for utgiftsgodtgjørelse for kostnader til elektronisk kommunikasjonstjeneste som ikke er skattepliktige etter Finansdepartementets skattelovforskrift § 5-11-10.

§ 7-2-7. Utbetalinger til personer bosatt i utlandet

For utbetalinger mv. til personer som fast eller midlertidig oppholder seg i utlandet gjelder:

- a) Utbetalinger vedrørende arbeid eller virksomhet utført i Norge skal det gis opplysninger om etter skatteforvaltningsloven § 7-2, uansett nedenstående bestemmelser. Det samme gjelder for arbeid og virksomhet på norsk kontinentalsokkel og dermed likestilt område, herunder arbeid og virksomhet om bord på skip tilknyttet slik virksomhet uansett om skipet er registrert i Norge (NOR eller NIS) eller i utlandet, jf. petroleumsskatteloven § 1. Lønn, honorar og annen godtgjørelse til utenlandske artister som er skattepliktige etter artistskatteloven, er ikke omfattet av opplysningsplikten etter skatteforvaltningsloven § 7-2.
- b) Utbetalinger til personer som oppholder seg i utlandet, skal det gis opplysninger om etter skatteforvaltningsloven § 7-2, med mindre det er på det rene at mottakeren etter norske interne skatteregler ikke er å anse som bosatt i Norge (bosatt i utlandet). Dersom skatteplikten til Norge for mottakeren er bortfalt, gjelder bestemmelsene i bokstav a og c.
- c) Utbetalinger til personer som er bosatt i utlandet skal det gis opplysninger om i følgende tilfeller:
 1. Ytelser som har karakter av lønn eller annen godtgjørelse for arbeid, pensjon mv., jf. skatteforvaltningsloven § 7-2 første ledd bokstav a til c. Det er likevel ikke opplysningsplikt for lønnsutbetalinger til ansatte ved norske bedrifters faste driftssteder i land Norge har skatteavtale med, såfremt utbetalingene skal belastes regnskapet for vedkommende driftssted.
 2. Tantieme, gratiale og godtgjørelse (herunder pensjon) til direktør eller medlem av styre, kontrollkomité e.l. i selskap eller innretning hjemmehørende her i riket, jf. skatteloven § 2-3 bokstav e og f. Opplysningsplikten gjelder uten hensyn til om Norge har frafalt beskatningsretten til slike godtgjørelser i skatteavtale med vedkommende land.
 3. Lønn og annen godtgjørelse for arbeid om bord på skip registrert i Norsk ordinært Skipsregister (NOR). Det er likevel ikke opplysningsplikt for lønnsutbetalinger til personer som er bosatt utenfor Norden og som er statsborgere i land utenfor EØS, når de er ansatt av en utenlandsk arbeidsgiver som driver næringsvirksomhet om bord.
 4. Lønn eller annen godtgjørelse for arbeid om bord på utenlandsk registrert skip befraktet av norsk rederi på bareboat basis, når mottakeren er bosatt i et annet nordisk land.
 5. Lønn eller annen godtgjørelse for arbeid om bord på skip registrert i Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS), når mottakeren er norsk statsborger, bosatt i et annet nordisk land eller statsborger i en EØS-stat.
- d) Det er likevel ikke opplysningsplikt for lønnsutbetalinger til personer bosatt utenfor Norden som er ansatt i hotell- og restaurantvirksomhet om bord på turistskip registrert i Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS).

§ 7–2–8. Fritak fra og utvidelse av opplysningsplikten

Skattedirektoratet kan i enkelttilfeller eller grupper av tilfelle fritta fra opplysningsplikten, eller utvide opplysningsplikten innenfor rammene av skatteforvaltningsloven § 7–2.

§ 7–2–9. Opplysningspliktenes innhold

- (1) Det skal gis opplysninger om
- varigheten av ansettelsen eller oppdraget
 - ytelser som det skal svares arbeidsgiveravgift av, herunder lønn og annen godtgjørelse og trekkpliktige utgiftsgodtgjørelser
 - pensjoner, uføreytelser og lignende
 - engangsutbetaling etter individuell pensjonsavtale og engangsutbetaling etter innskuddspensjonsloven
 - trekk ved utbetaling av trygdepemier, premier til pensjonsordninger og fradragsberettiget fagforeningskontingent, samt bidrag etter pålegg fra bidragsfogden
 - særskilt fradrag for sjøfolk
 - merutgifter til losji, når arbeidstaker av hensyn til arbeidet må bo utenfor hjemmet og brakkeleie mv. er trukket i lønn eller er betalt direkte av arbeidstakeren
 - forskuddstrekk
 - ytelser som det ikke skal svares arbeidsgiveravgift av, herunder
 - trekkfri godtgjørelse til overnatting og kost, med antall døgn og beløp
 - trekkfri godtgjørelse til kost ved reiser uten overnatting, med antall dager og beløp
 - trekkfri bilgodtgjørelse, med antall kilometer og beløp
 - andre trekkfrie utgiftsgodtgjørelser
 - utbetalinger til næringsdrivende, eksklusiv merverdiavgift
 - andre lønnsopplysningspliktige ytelser.
- (2) Arbeidsgivere på Svalbard skal gi opplysninger om
- varigheten av arbeidsoppholdet
 - all lønn, pensjon og andre ytelser som nevnt i svalbardskatteloven § 3–1
 - skatt og trygdeavgift som er fradratt som lønnstrekk, jf. svalbardskatteloven § 3–1
 - verdien av naturalytelser i perioden
 - utgiftsgodtgjørelser i perioden, herunder
 - godtgjørelse til overnatting og kost, med antall døgn og beløp
 - godtgjørelse til kost ved reiser uten overnatting
 - bilgodtgjørelse, med antall kilometer og beløp.
- Det skal likevel ikke gis opplysninger om reiseutgifter som kun dekker utgifter som arbeidstakeren har pådratt seg i forbindelse med utførelse av arbeidet, når utgiftene dokumenteres i samsvar med fremlagt kvittering eller annet bilag som tilfredsstiller kravene i bokføringsforskriften kapittel 5, og dokumentasjonen vedlegges arbeidsgiverens regnskaper.
- f) at arbeidsgiver legger til grunn at innrapportert lønn eller annen godtgjørelse inngår i lønnstrekkordningen.

§ 7–2–10. Tilpasning av opplysningspliktenes innhold

Innenfor rammene av § 7–2–9 kan Skattedirektoratet tilpasse hvilke opplysninger som skal gis etter type medium opplysningene gis på.

§ 7–2–11. Vedlegg

Når arbeidsgiveren leverer sin skattemelding, skal han legge ved en kontrolloppstilling over bokførte og innberettede beløp. Vedleggene skal være signert av arbeidsgiveren. Har arbeidsgiveren revisor, skal også revisor signere vedleggene.

§ 7–3. Finansielle forhold og forsikringer**A. Opplysningspliktenes innhold og definisjoner****§ 7–3–1. Opplysningspliktenes innhold**

- (1) Opplysningspliktige som nevnt i skatteforvaltningsloven § 7–3 første ledd skal gi opplysninger om finansielle forhold og forsikringer etter reglene i kapittel B.
- (2) Opplysningspliktige som nevnt i kapittel C skal
- registrere seg hos amerikanske skattemyndigheter på en slik måte at de blir tildelt globalt identifikasjonsnummer (GIIN)
 - fastslå
 - hvor kontohavere og reelle rettighetshavere er skattemessig bosatt eller hjemmehørende
 - om kontohavere og reelle rettighetshavere er amerikanske statsborgere
 - om kontohavere er ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA
 - gi enhver umiddelbar betaler av kildeskattepliktig betaling fra amerikansk kilde opplysninger som er nødvendige for å foreta trekk av amerikansk kildeskatt og innrapportere betalingen til amerikanske skattemyndigheter
 - gi opplysninger om betalinger til ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA.

(3) Skattedirektoratet kan gi retningslinjer om gjennomføring og begrense opplysningspliktene etter denne paragraf.

§ 7–3–2. Definisjoner

I denne forskrift § 7–3 menes med

- a) *kontohaver*: enhver person som eier eller som har råderett over en konto eller et produkt som nevnt i § 7–3–3. I forsikringsforhold skal en person i alle tilfelle regnes som kontohaver dersom vedkommende
 1. er navngitt som skadelidt eller forsikret
 2. har rett til å motta utbetaling fra en forsikringsavtale med gjenkjøpsverdi eller en livrente som har forfalt til utbetaling
 3. er berettiget til å få tilgang til en gjenkjøpsverdi eller har rett til å endre begunstigede. Dersom ingen person kan få tilgang til en gjenkjøpsverdi eller endre begunstigede, skal enhver person som er navngitt som eier eller som har en personlig rett til utbetaling etter forsikringsavtalen regnes som kontohaver.Etter kapittel C til K skal andre enn finansielle institusjoner som opptrer profesjonelt på vegne av en annen person ikke anses som kontohaver.
- b) *reelle rettighetshavere*: fysisk person som nevnt i hvitvaskingsloven § 2 nr. 3
- c) *globalt identifikasjonsnummer (GIIN)*: identifikasjonsnummer tildelt av amerikanske skattemyndigheter ved registrering
- d) *dokumentbevis*:
 1. dokumentasjon på bosted utstedt av relevant myndighet der fysisk person er bosatt,
 2. gyldig pass, identitetskort eller lignende dokument utstedt av bemyndiget offentlig organ for legitimasjonsformål
 3. offisiell dokumentasjon utstedt av et bemyndiget offentlig organ som inneholder en enhets navn og adresse til enhetens hovedkontor i jurisdiksjonen hvor enheten er hjemmehørende eller den ble stiftet eller opprettet
 4. revidert regnskap, kredittrapport utstedt av tredjepart, konkurskjennelse, og dokumentasjon utstedt av offentlig tilsynsmyndighet
- e) *enhet*: enhver juridisk person, stiftelse, fond, institusjon, organisasjon eller annen innretning eller sammenslutning
- f) *nærstående enhet*: en enhet er en nærstående enhet til en annen enhet dersom en av enhetene kontrollerer den andre enheten, eller enhetene er under felles kontroll. En enhet anses å være under kontroll når direkte eller indirekte eierskap overstiger 50 prosent av en enhets stemmer eller verdi. Verdipapirfond og alternative investeringsfond anses å være nærstående enheter dersom de er under felles forvaltning.
- g) *internasjonal organisasjon*: mellomstatlig eller overstatlig organisasjon som
 1. er opprettet gjennom en overenskomst mellom flere stater eller jurisdiksjoner
 2. er gitt immunitet og privilegium, jf. lov 19. juni 1947 nr. 5 og
 3. ikke har inntekter som kommer privatpersoner til gode
- h) *etablert verdipapirmarked*: et marked for handel med verdipapirer som er offisielt anerkjent og som overvåkes av offentlig myndighet der markedet er lokalisert, og som har en ikke uvesentlig årlig omsetning
- i) *ikke-deltakende finansiell institusjon som definert i FATCA*: enhet som definert i artikkel 1 punkt 1 r i avtale av 15. april 2013 mellom Norge og USA om forbedret internasjonal overholdelse av skattelovgivningen og gjennomføring av FATCA.

B. Opplysningsplikt om finansielle forhold og forsikringer

§ 7–3–3. Opplysningspliktens omfang

(1) Opplysningspliktige som nevnt i skatteforvaltningsloven § 7–3 første ledd skal gi opplysninger om finansielle forhold og forsikringer.

(2) Opplysningsplikten omfatter innskudd og utlån, boligsparing for ungdom, finansielle instrumenter og andre finansielle produkter egnet for investeringsformål, innskudd i verdipapirfond og alternative investeringsfond, innskudd og interesser i andre investeringsenheter, forsikringer, livrenter, samt innskudd i individuelle pensjonsavtaler. Finansielle instrumenter og andre finansielle produkter omfatter blant annet omsettelige verdipapirer, verdipapirfundsandeler, pengemarkedsinstrumenter, derivater og valuta- og råvaretransaksjoner.

§ 7–3–4. Opplysningspliktens innhold

(1) Det skal gis opplysninger om

- a) opplysningspliktige
 1. navn
 2. adresse
 3. organisasjonsnummer
 4. globalt identifikasjonsnummer (GIIN)
- b) kontohavere og reelle rettighetshavere
 1. navn
 2. adresse med landkode

3. fødselsdato
 4. fødselsnummer, D-nummer eller organisasjonsnummer
 5. landkode
 - i. som viser hvor kontohavere og reelle rettighetshavere er skattemessig bosatt eller hjemmehørende
 - ii. når kontohavere og reelle rettighetshavere er amerikanske statsborgere
 - iii. når kontohavere er ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA
 6. utenlandske identifikasjonsnumre med landkode for utstederland
- c) finans- og forsikringsprodukter
1. hvilken type produkt opplysningene gjelder
 2. kontonummer eller annet nummer hvor produktet er registrert
 3. saldo eller formuesverdi ved utgangen av skattleggingsperioden
 4. renter, utbytte og annen inntekt eller utbetaling, og angivelse av utbetalingstype
 5. kildeskatt på utbytte
 6. gjeldsrenter
 7. salgsvederlag, gevinst og tap, herunder valutagevinst og valutatap
 8. beholdning, erverv, overdragelse og utlån av finansielle instrumenter og andre finansielle produkter
 9. skattepliktige beløp og andre forhold som har betydning for skattleggingen, herunder skjermingsgrunnlag og aksjeandelen i verdipapirfond
 10. retur av forsikringspremie (ristornering)
 11. landkode
 - i. som viser hvor kontohavere og reelle rettighetshavere er skattemessig bosatt eller hjemmehørende
 - ii. når kontohavere og reelle rettighetshavere er amerikanske statsborgere
 - iii. når kontohavere er ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA.

(2) Opplysninger skal også innsendes for den skattleggingsperiode en konto er avsluttet, og det skal angis at kontoen er avsluttet. Dersom en avsluttet konto er merket med amerikansk landkode, skal også saldo eller verdi umiddelbart før avslutning av kontoen oppgis.

(3) Alle beløp skal oppgis i hele norske kroner. Ved omregning av beløp i fremmed valuta til norske kroner skal Norges Banks kurser eller annen offentlig vekslingskurs benyttes. Beløp i utenlandsk valuta skal også oppgis med valutakode og beløp i utenlandsk valuta.

(4) Banker skal merke alle konti som er aktuelle i forbindelse med overføring av tilgodebeløp etter skatteavregning.

(5) Har et lån flere låntakere, skal beløp oppgis for den enkelte låntaker i samsvar med deres ansvarsforhold.

(6) For boligsparing for ungdom (BSU) skal opplysningene også inneholde eventuelt bundet akkumulert sparebeløp og bundne akkumulerte renter, uttak fra konto, utover uttak av årets innbetalte innskudd. Det oppgis hvorvidt uttaket medfører brudd på vilkårene om boligsparing, samt en gjengivelse av innskyterens påstand om årsaken til uttaket. Overdragelse av konto til annen innskyter eller til annen spareinnretning siste år. Det oppgis hvorvidt overføringen medfører brudd på vilkårene om boligsparing, samt en gjengivelse av innskyterens påstand om årsaken til overføringen, og om kontoen er benyttet til frivillig sikkerhetsstillelse siste år.

(7) For individuelle pensjonsavtaler skal opplysningene også inneholde innbetalt premie eller innskudd til pensjonsavtalen samt årlig avtalt vederlag for administrasjon av pensjonsavtalen. Det skal også gis opplysninger om retur av premie og innstående beløp på premiefond per 1. januar i året etter skattleggingsperioden. Utbetalinger skal innrapporteres etter denne forskrift § 7-2.

(8) Skattedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer for hvordan konti som er gjennomgått etter kapittel D til I skal merkes. Dersom samlet saldo på innskuddskonti som eies eller rådes over av en fysisk person ikke overstiger USD 50 000 ved utgangen av skattleggingsperioden, er det ikke påkrevet å merke med landkode for USA.

§ 7-3-5. Levering av opplysninger

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Skattedirektoratet kan bestemme at opplysningspliktige som ikke har opplysninger å levere skal sende inn bekreftelse på dette.
- (3) Opplysningene skal leveres til den tid Skattedirektoratet bestemmer.

C. Opplysningspliktige og konti som omfattes av kapittel D til I

§ 7-3-6. Finansielle institusjoner

- (1) Pliktene etter kapittel D til K gjelder for
 - a) innskuddsinstitusjoner: enheter som mottar innskudd som ledd i ordinær bankvirksomhet eller liknende forretningsvirksomhet, samt enheter som yter kreditt og som tillater at kunden betaler inn et beløp som overstiger utestående uten at dette umiddelbart blir tilbakeført til kunden
 - b) forvaringsinstitusjoner: enheter som oppbevarer eller forvalter finansielle instrumenter og andre finansielle produkter for andres regning. Dette gjelder likevel ikke når mindre enn 20 prosent av enhetens inntekter skriver seg fra oppbevaring og forvaltning av finansielle aktiva og relaterte finansielle tjenester de tre siste regnskapsår eller den periode enheten har eksistert om det er kortere. Verdipapirkonto i verdipapirregister (jf.

verdipapirregisterloven § 1–3) som føres av ekstern registerfører (jf. verdipapirregisterloven § 6–5 annet ledd), anses for å være oppbevart eller forvaltet av registerfører, og ikke av verdipapirregisteret

- c) spesifiserte forsikringsselskaper: forsikringsselskaper og forsikringsselskapers holdingselskaper som utsteder eller er forpliktet til å foreta utbetalinger etter en forsikringsavtale med gjenkjøpsverdi, eller til å foreta utbetalinger etter en pensjonsavtale, en livrente, eller etter en annen avtale, når tidsperioden for utbetalingen er helt eller delvis bestemt under henvisning til en eller flere fysiske personers forventede levealder
- d) investeringsenheter:
1. enheter som har mer enn 50 prosent av sin bruttoinntekt de tre siste regnskapsår fra én eller flere av følgende aktiviteter eller operasjoner, utøvet i forretningsvirksomhet for eller på vegne av en kunde
 - i. omsetning av pengemarkedsinstrumenter (sjekker, veksler, banksertifikater, derivater osv.), utenlandsk valuta, børsm-, rente- og indeksinstrumenter, omsettelige verdipapirer eller råvareterminkontrakter
 - ii. individuell og kollektiv porteføljeforvaltning eller
 - iii. annen form for investering, administrasjon eller forvaltning av midler eller penger på vegne av andre personer
 2. enheter som har inntekter som hovedsakelig kan henføres til investering, reinvestering eller omsetning av finansielle instrumenter og andre finansielle produkter, og som styres, forvaltes eller på annen måte ledes av enhet som oppfyller vilkårene nevnt i bokstav a til c, eller bokstav d nr. 1.
- (2) Første ledd omfatter enheter hjemmehørende i Norge og filialer etablert i Norge av enheter hjemmehørende i utlandet. Utenlandske filialer av enheter hjemmehørende i Norge omfattes ikke. Enheter etablert på Svalbard, Jan Mayen og de norske biland omfattes ikke.

§ 7–3–7. *Fritatte finansielle institusjoner*

- (1) Pliktene etter kapittel D til K gjelder ikke
- a) den norske stat, fylker, kommuner og deres heleide organer og virksomheter, herunder Statens pensjonsfond utland, Folketrygdfondet og Statens pensjonsfond Norge, i den utstrekning aktiviteten ikke utøves som forretningsvirksomhet
 - b) Norges Bank, i den utstrekning aktiviteten ikke utøves som forretningsvirksomhet
 - c) internasjonale organisasjoner som definert i § 7–3–2 bokstav g, i den utstrekning aktiviteten ikke utøves som forretningsvirksomhet
 - d) pensjonskasser (jf. finansforetaksloven § 2–16)
 - e) private pensjonsfond opprettet før 1968 (jf. foretakspensjonsloven § 16–2 23. ledd)
 - f) innskuddspensjonsforetak (jf. finansforetaksloven § 2–17)
 - g) kredittkortutstedere som omfattes av § 7–3–6 utelukkende fordi de har konti nevnt i § 7–3–9 første ledd bokstav f.
- (2) Plikten til å identifisere kontohavere og reelle rettighetshavere som er skattemessig bosatt eller hjemmehørende i USA, amerikanske statsborgere, og ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA, gjelder uansett første ledd ikke
- a) allmennyttig organisasjon: stiftelse, fond, institusjon, organisasjon eller annen innretning som er fritatt fra skatteplikt etter skatteloven § 2–32
 - b) lokal kredittforening som
 1. ikke har erverv til formål
 2. mottar innskudd og gir lån til medlemmer, og ikke noe medlem har mer enn 5 prosent av låne- eller innskuddskapitalen
 3. ikke har fast forretningssted utenfor Norge
 4. ikke aktivt søker kunder utenfor Norge, herunder ikke tillater åpning av konto via internettside og
 5. har en total forvaltningskapital som ikke overstiger USD 175 000 000. Dersom kredittforeningen har nærstående finansielle institusjoner, kan samlet forvaltet beløp ikke overstige USD 500 000 000.
 - c) lokal bank: bank som har norsk konsesjon og som
 1. utelukkende driver ordinær bankvirksomhet i Norge ved å ta imot innskudd og yte kreditt
 2. ikke har fast forretningssted utenfor Norge
 3. ikke aktivt søker kunder utenfor Norge, herunder ikke tillater åpning av konti via internettside
 4. forvaltningskapitalen ikke overstiger USD 175 000 000 og
 5. dersom banken har nærstående enhet som er finansiell institusjon, må den være stiftet eller opprettet i Norge og oppfylle vilkårene listet opp over. Forvaltningskapitalen etter nr. 4 skal samlet ikke overstige USD 500 000 000.
 - d) finansiell institusjon som forvalter lave verdier: opplysningspliktig som nevnt i § 7–3–6 første ledd bokstav a til c, og som ikke har konti med verdi som overstiger USD 50 000, og total forvaltningskapital ikke overstiger USD 50 000 000. Verdien på alle kundenes konti skal summeres dersom det er mulig. Dersom en nærstående enhet er en finansiell institusjon, skal enhetenes samlede forvaltningskapital ikke overstige USD 50 000 000.
 - e) verdipapirfond og alternative investeringsfond, dersom samtlige innskudd (herunder gjeldsinteresser som overstiger USD 50 000) eies eller rådes over av én eller flere finansielle institusjoner som ikke er ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA

- f) små finansielle institusjoner med lokal kundebase: finansielle institusjoner
1. som har konsesjon og er regulert etter norsk lovgivning, eller forvaltes av virksomhet som har slik tillatelse
 2. som ikke har fast forretningssted utenfor Norge
 3. som ikke markedsfører seg til kunder eller kontohavere utenfor Norge
 4. som etter norske skatteregler har plikt til å gi opplysninger om, eller trekke skatt av, samtlige konti som nevnt i kapittel C
 5. hvor minst 98 prosent av verdien av konti som definert i § 7-3-8 eies eller rådes over av personer bosatt eller hjemmehørende i Norge eller annen EØS-stat
 6. som har retningslinjer og rutiner for å identifisere konti som eies eller rådes over av
 - i. fysisk person som er skattepliktig til USA
 - ii. enhet som er hjemmehørende i USA, unntatt enhet nevnt i § 7-3-21 annet ledd
 - iii. ikke-deltakende finansiell institusjon som definert i FATCA og
 - iv. enhet som hovedsakelig har passive inntekter som nevnt i § 7-3-22, og reelle rettighetshavere er skattepliktige til USA
 7. som går gjennom eksisterende konto etter reglene i kapittel D, jf. kapittel F, H og I
 8. som gir opplysninger om konti som eies eller rådes over av kontohaver som nevnt i nr. 6 etter regler i skatteforvaltningsloven kapittel 7 eller trekker skatt etter skattebetalingsloven, og gir opplysninger om betalinger etter regler i kapittel K
 9. som ikke har retningslinjer eller praksis som diskriminerer amerikanske statsborgere eller personer skattemessig bosatt i USA som er bosatt i Norge som oppretter, eier eller råder over konti og
 10. hvor hver nærstående enhet av den opplysningspliktige som er en finansiell institusjon er etablert eller registrert i Norge og oppfyller disse kravene.

§ 7-3-8. *Finansielle konti*

Pliktene etter kapittel D til K omfatter

- a) ethvert innskudd mottatt i ordinær bankvirksomhet eller liknende forretningsvirksomhet, samt ethvert beløp hos et forsikringselskap holdt i henhold til en garantert investeringskontrakt eller lignende avtale om å betale eller kreditere rente
- b) finansielle instrumenter og andre finansielle produkter holdt på konto
- c) innskudd og interesser i innretninger nevnt i § 7-3-6 første ledd bokstav d nr. 2, herunder innskudd i verdipapirfond og alternative investeringsfond
- d) pensjonsavtaler, livrenter og andre avtaler der utsteder påtar seg å foreta utbetalinger i en tidsperiode som helt eller delvis er bestemt under henvisning til én eller flere fysiske personers forventede levealder
- e) forsikringsavtaler med gjenkjøpsverdi der utsteder påtar seg å utbetale et beløp dersom det inntreffer en spesifisert eventualitet som innebærer dødelighets-, sykdoms-, ulykkes-, ansvars- eller eiendelsrisiko.

§ 7-3-9. *Fritatte konti*

(1) Pliktene etter kapittel D til K omfatter ikke

- a) konto for boligsparing for ungdom (jf. skatteloven § 16-10)
- b) skattefavoredte pensjonsordninger (jf. skatteloven § 6-45)
- c) konto som alene eies eller rådes over av dødsbo når dødsfallet er dokumentert med avdødes testament eller dødsattest
- d) konto som er opprettet for å stille sikkerhet dersom kontoen er opprettet i forbindelse med en dom eller kjennelse
- e) konto som er opprettet bare for å stille sikkerhet i forbindelse med salg, bytte eller leie av fast eiendom eller løsøre, forutsatt at
 1. kontoen bare inneholder tilstrekkelige midler til å sikre et krav mot en av partene direkte knyttet til transaksjonen, sikre et lignende krav, eller kontoen består av en finansiell eiendel som er deponert i forbindelse med salg, bytte eller leie av løsøret eller den faste eiendommen
 2. kontoen bare brukes til å stille sikkerhet for kjøperen til å betale salgssummen, selger for å betale en betinget forpliktelse, eller utleier eller leietaker for å stille avtalt sikkerhet til å dekke en mulig skade på løsøret eller eiendommen
 3. verdien på kontoen inkludert avkastning, skal betales eller på annen måte overføres til fordel for kjøper, selger, utleier eller leietaker når eiendommen eller løsøret selges, byttes eller overdras, eller leiekontrakten opphører
 4. kontoen ikke er en marginkonto eller lignende konto opprettet i forbindelse med salg eller bytte av finansielle instrumenter og andre finansielle produkter og
 5. kontoen ikke er knyttet til en kredittkortkonto
- f) kvalifisert kredittkortkonto: konto knyttet til kredittkort
 1. hvor kunden kan betale inn et beløp som overstiger det utestående uten at det overskytende innskudd umiddelbart tilbakeføres til kunden og
 2. det foreligger rutiner fra 1. januar 2016 eller fra tidspunktet for kontoens opprettelse for å hindre at slike innskudd overstiger USD 50 000 eller at innskudd som overstiger USD 50 000 tilbakeføres til kunden

innen 60 dager. Innestående beløp som følge av tilbakelevering av varer anses som innskudd. Omtvistede debiteringer anses ikke som innskudd.

- g) inaktiv innskuddskonto: eksisterende innskuddskonto som ikke overstiger USD 1 000 per 31. desember 2015, når
1. kontohaver ikke har gjennomført noen transaksjon på en konto hos opplysningspliktig de siste tre år og
 2. kontohaver ikke har vært i kontakt med opplysningspliktig de siste seks år om noen konto.
- (2) Plikten til å identifisere kontohavere og reelle rettighetshavere som er skattemessig bosatt eller hjemmehørende i USA, og amerikanske statsborgere, og ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA, gjelder uansett ikke
- a) innskudd i verdipapirfond og alternative investeringsfond som regelmessig omsettes i et etablert verdipapirmarked
 - b) kollektive livrenter (jf. skatteloven § 5–41).

D. Identifisering av konti med utenlandske kontohavere mv.

§ 7–3–10. *Plikt til å identifisere konti med utenlandske kontohavere mv.*

(1) Opplysningspliktige nevnt i kapittel C skal identifisere konti med kontohavere og reelle rettighetshavere som er alminnelig skattepliktige til en annen stat eller jurisdiksjon enn Norge, og ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA.

(2) For å identifisere konti nevnt i første ledd, skal opplysningspliktige innhente og gå gjennom opplysninger etter reglene i kapittel D til I når det er påkrevet etter § 7–3–11, § 7–3–14 og § 7–3–15.

§ 7–3–11. *Når skal en konto gjennomgås*

Opplysningspliktige skal innhente og gå gjennom kontoopplysninger

- a) før en ny konto opprettes
- b) umiddelbart når det foreligger endringer i omstendighetene eller nye relevante opplysninger
- c) innen 12 måneder når kontoen eies eller rådes over av en enhet, og saldo eller verdi overstiger USD 250 000 ved utgangen av et inntektsår, dersom kontoen ikke tidligere er gjennomgått
- d) innen seks måneder når saldo eller verdi på en konto overstiger USD 1 000 000 ved utgangen av et inntektsår, dersom kontoen ikke tidligere har oversteget USD 1 000 000
- e) årlig når kontoen er en udokumentert konto etter reglene i § 7–3–18 fjerde ledd, og saldo eller verdi har oversteget USD 1 000 000 ved utgangen av en skatleggingsperiode
- f) årlig når kontoen er tildelt en kundeansvarlig etter reglene i § 7–3–20.

§ 7–3–12. *Følger av at en konto har utenlandske kontohavere mv.*

(1) Dersom en eller flere kontohavere er skattemessig bosatt eller hjemmehørende i en annen stat eller jurisdiksjon enn Norge, eller er amerikansk statsborger, skal opplysningspliktige innhente utenlandsk identifikasjonsnummer dersom det utstedes. Kontoen, kontohaver og identifikasjonsnummer skal merkes med de(t) aktuelle land(et)s landkode. Udokumenterte konti som nevnt i § 7–3–18 fjerde ledd skal merkes særskilt.

(2) Er kontohaver en enhet som er identifisert som passiv etter § 7–3–22 eller § 7–3–26, skal kontoen merkes særskilt. Opplysningspliktige skal innhente utenlandsk identifikasjonsnummer dersom det utstedes, for reelle rettighetshavere som er skattemessig bosatt i en annen stat eller jurisdiksjon enn Norge, eller er amerikansk statsborger. Kontoen, reelle rettighetshavere og utenlandske identifikasjonsnummer skal merkes med de(t) aktuelle land(et)s landkode.

(3) Konti med kontohaver som er ikke-deltakende finansiell institusjon som definert i FATCA skal merkes.

(4) For eksisterende konti, skal opplysningspliktige innhente kontohaveres og reelle rettighetshaveres fødselsdato, og utenlandske identifikasjonsnummer i de tilfeller dette utstedes innen utgangen av den andre skatleggingsperioden etter at kontoen ble merket med landkode. Amerikansk identifikasjonsnummer skal uansett første punktum innhentes innen 1. januar 2017 for konto som er gjennomgått etter § 7–3–14.

(5) Skattedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer for hvordan konti skal merkes etter denne paragraf.

§ 7–3–13. *Oppbevaring av dokumentasjon*

Opplysningspliktige skal oppbevare dokumentasjon som viser hvordan en konto er gjennomgått etter reglene i kapittel D til I i fem år fra utløpet av året kontoen ble gjennomgått.

§ 7–3–14. *Samlet gjennomgang av eksisterende konti per 30. juni 2014*

(1) Opplysningspliktige skal gå gjennom samtlige eksisterende konti per 30. juni 2014 for å identifisere kontohavere og reelle rettighetshavere som er skattemessig bosatt eller hjemmehørende i USA, amerikanske statsborgere, og ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA

- a) innen 30. juni 2015 når kontohaver er fysisk person og saldo eller verdi oversteg USD 1 000 000 per 30. juni 2014
- b) innen 30. juni 2016 når kontohaver er fysisk person og saldo eller verdi ikke oversteg USD 1 000 000 per 30. juni 2014
- c) innen 30. juni 2016 når kontohaver er en enhet.

(2) Opplysningspliktige kan uansett første ledd velge ikke å gå gjennom

- a) konti med saldo eller verdi som ikke oversteg USD 50 000 per 30. juni 2014 når kontohaver er fysisk person
 - b) forsikringsavtaler med gjenkjøpsverdi og individuelle livrenter med en verdi på USD 250 000 eller mindre per 30. juni 2014 når kontohaver er fysisk person
 - c) forsikringsavtaler med gjenkjøpsverdi og individuelle livrenter som eies eller rådes over av fysisk person, forutsatt at lover eller forskrifter i Norge eller USA i praksis forhindrer salg av forsikringsavtaler med gjenkjøpsverdi eller individuelle livrenter til personer bosatt i USA, slik at den opplysningspliktige ikke har påkrevd registrering etter amerikansk rett, og forsikringsproduktene er opplysningspliktige etter denne forskrift
 - d) konti med saldo eller verdi som ikke overstiger USD 250 000 per 30. juni 2014 når kontohaver er en enhet.
- (3) Plikten til å gå gjennom konti gjelder også konti som er avsluttet før gjennomgangen er fullført.

§ 7–3–15. Samlet gjennomgang av eksisterende konti per 31. desember 2015

(1) Opplysningspliktige skal gå gjennom samtlige eksisterende konto per 31. desember 2015 for å identifisere kontohavere og reelle rettighetshavere som er skattemessig bosatt eller hjemmehørende i en annen stat eller jurisdiksjon enn USA

- a) innen 31. desember 2016 når kontohaver er fysisk person og saldo eller verdi overstiger USD 1 000 000 per 31. desember 2015
- b) innen 31. desember 2017 når kontohaver er fysisk person og saldo eller verdi ikke overstiger USD 1 000 000 per 31. desember 2015
- c) innen 31. desember 2016 når kontohaver er enhet.

(2) Opplysningspliktige kan velge ikke å gå gjennom eksisterende konti som eies eller rådes over av enhet når saldo eller verdi ikke overstiger USD 250 000 per 31. desember 2015.

(3) Plikten til å gå gjennom konti gjelder også konti som er avsluttet før gjennomgangen er fullført.

E. Gjennomgang av nye konti som eies eller rådes over av fysisk person

§ 7–3–16. Fastslå hvor kontohaver er skattemessig bosatt

(1) Opplysningspliktige skal innhente en egenerklæring fra kontohaver som inneholder opplysningene nevnt i § 7–3–31, og fastslå hvor kontohaver er skattemessig bosatt.

(2) Opplysningspliktige skal vurdere om opplysningene gitt i egenerklæringen er pålitelige ut fra andre opplysninger som innhentes ved kontooprettelsen. Dersom opplysningene gitt i egenerklæringen ikke er pålitelige, skal det innhentes en ny egenerklæring eller en rimelig forklaring med tilhørende dokumentasjon.

§ 7–3–17. Følger av at egenerklæring ikke innhentes ved kontooprettelse

Dersom egenerklæring ikke kan innhentes ved opprettelse av en ny konto, skal opplysningspliktige ikke etablere kontoforholdet for kontohaver. Er konto opprettet, men det viser seg at det er gitt feilaktige eller utilstrekkelige opplysninger ved kontooprettelsen, skal kontoen avsluttes om det ikke umiddelbart kan innhentes ny gyldig egenerklæring.

F. Gjennomgang av eksisterende konti som eies eller rådes over av fysisk person

§ 7–3–18. Fastslå hvor kontohaver er skattemessig bosatt

(1) Opplysningspliktige som har en gjeldende bostedsadresse på kontohaver, som er basert på dokumentbevis eller bekreftelse utstedt av relevant offentlig myndighet der kontohaver er bosatt, kan legge til grunn at kontohaver er skattemessig bosatt i den aktuelle stat eller jurisdiksjon. Første punktum gjelder ikke for å fastslå eller avkrefte om kontohaver er skattemessig bosatt i USA.

(2) Opplysningspliktige skal, når det ikke er fastslått hvor kontohaver er skattemessig bosatt etter første ledd, gjennomføre søk i elektronisk søkbare opplysninger om kontohaver.

- a) For å fastslå eller avkrefte om kontohaver er skattemessig bosatt i en annen stat eller jurisdiksjon, eller er amerikansk statsborger, skal det søkes etter
 - 1. identifikasjon av kontohaver som skattemessig bosatt utenfor Norge
 - 2. utenlandsk post- eller bostedsadresse (herunder utenlandsk postboksadresse eller c/o-adresse)
 - 3. utenlandsk telefonnummer uten at det også er registrert et norsk telefonnummer
 - 4. fast instruks om overføring av midler til en utenlandsk konto som ikke er en innskuddskonto
 - 5. fullmakt eller signaturrett er tildelt en person med utenlandsk adresse og
 - 6. en instruks om å oppbevare post eller en utenlandsk c/o-adresse og det ikke er registrert en annen adresse på kontohaver.
- b) For å fastslå eller avkrefte om kontohaver er skattemessig bosatt i USA eller er amerikansk statsborger, skal det i tillegg til indisiene nevnt i bokstav a også søkes etter
 - 1. identifikasjon av kontohaver som amerikansk statsborger
 - 2. amerikansk telefonnummer når det også er registrert et norsk telefonnummer
 - 3. fast instruks om overføring av midler til en amerikansk innskuddskonto eller
 - 4. en c/o-adresse eller en postoppbevaringsadresse som er den eneste adressen oppført for kontohaver. For konti med en verdi som ikke overstiger USD 1 000 000, skal en c/o-adresse utenfor USA eller en postoppbevaringsadresse ikke anses som et indisium.

- (3) Dersom et av indisiene nevnt i annet ledd er identifisert, skal kontohaver likevel ikke anses som skattemessig bosatt i den relevante stat eller jurisdiksjon dersom
- det er identifisert et indisium nevnt i annet ledd bokstav a nr. 2, 3 eller 4, og opplysningspliktige har innhentet en egenerklæring og dokumentbevis som dokumentasjon på at kontohaver ikke er bosatt i den aktuelle jurisdiksjon
 - det er identifisert et indisium nevnt i annet ledd bokstav a nr. 5 eller 6, og opplysningspliktige har innhentet egenerklæring eller dokumentbevis som dokumentasjon på at kontohaver ikke er bosatt i den aktuelle jurisdiksjon
 - kontohaveropplysningene utvetydig angir et amerikansk fødested og opplysningspliktige har
 - en egenerklæring fra kontohaver som viser at kontohaver ikke er amerikansk statsborger eller skattemessig bosatt i USA
 - pass eller annen myndighetsutstedt identitetskort som viser at kontohaver er statsborger av et annet land enn USA og
 - en kopi av kontohavers bekreftelse av tap av amerikansk statsborgerskap, eller en rimelig forklaring på at kontohaver ikke har en slik bekreftelse. Kontohaver kan også gi en rimelig forklaring på hvorfor han eller hun ikke ble tildelt amerikansk statsborgerskap ved fødselen.
 - kontohaver har en gjeldende amerikansk post- eller bostedsadresse, eller ett eller flere amerikanske telefonnumre som eneste telefonnummer, og opplysningspliktige har
 - en egenerklæring fra kontohaver som viser at kontohaver ikke er amerikansk statsborger eller skattemessig bosatt i USA og
 - pass eller annet myndighetsutstedt identitetskort som viser at kontohaver er statsborger av et annet land enn USA
 - det foreligger fast instruks om å overføre midler til en amerikansk konto og opplysningspliktige har
 - en egenerklæring fra kontohaver som viser at kontohaver ikke er amerikansk statsborger eller skattemessig bosatt i USA og
 - en bostedsbekreftelse utstedt av skattemyndighetene i betalingsmottakers bostedsland, pass, nasjonal identitetskort mv. som ikke viser at kontohaver er amerikansk
 - det foreligger en gjeldende fullmakt eller signaturrett tildelt en person med amerikansk adresse, en c/o adresse eller oppbevaringsadresse er den eneste adressen, eller et eller flere amerikanske telefonnumre, og opplysningspliktige har
 - en egenerklæring som viser at kontohaver ikke er amerikansk statsborger eller skattemessig bosatt i USA eller
 - et dokumentbevis som ikke viser tilknytning til USA.
- (4) Dersom et indisium nevnt i annet ledd bokstav a nr. 6 identifiseres som eneste indisium, skal opplysningspliktige gjøre et søk i dokumenter nevnt i § 7–3–19 annet ledd eller innhente en egenerklæring eller dokumentbevis fra kontohaver for å fastslå hvor kontohaver er skattemessig bosatt. Dersom det ikke kan fastslås hvor kontohaver er skattemessig bosatt, skal kontoen merkes som en udokumentert konto.

§ 7–3–19. *Konti med saldo eller verdi som overstiger USD 1 000 000*

- (1) For å fastslå om kontohaver er skattemessig bosatt i en annen stat eller jurisdiksjon, eller er amerikansk statsborger, når kontoverdi overstiger USD 1 000 000, skal opplysningspliktige gjennomføre søk i opplysninger nevnt i § 7–3–18 annet ledd som er elektronisk søkbare.
- (2) Dersom ikke samtlige av opplysningene nevnt i § 7–3–18 annet ledd er elektronisk søkbare, skal opplysningspliktige også gå gjennom kundefilen, og i den utstrekning kundefilen ikke inneholder opplysningene, finne frem dokumenter innhentet siste fem år og gå gjennom
- dokumentbevis
 - kontoavtaler eller annen dokumentasjon på opprettelse av konto
 - dokumenter som er innhentet etter hvitvaskingsloven eller annen lovgivning
 - dokumenter som gir fullmakt eller signaturrett og
 - dokumenter om fast instruks om overføring av midler.

§ 7–3–20. *Konti som er tildelt en kundeansvarlig*

- (1) Opplysningspliktige skal sørge for at der en kundeansvarlig har kunnskap om at kontohaver er skattemessig bosatt i en annen stat eller jurisdiksjon eller er amerikansk statsborger, skal kontoen behandles etter § 7–3–12.
- (2) Første ledd gjelder fra kontoens saldo eller verdi overstiger USD 1 000 000 ved utgangen av en skatteleggingsperiode. For å fastslå om verdien overstiger USD 1 000 000 skal opplysningspliktige påse at kundeansvarlig summerer verdien på alleonti kundeansvarlig forstår eller bør forstå at er direkte eid, kontrollert eller opprettet (annet enn i en forvalterrolle) av samme person.
- (3) Opplysningspliktige skal ha rutiner som sikrer at kundeansvarlige får kjennskap til nye relevante opplysninger.
- (4) Som kundeansvarlig anses personer med et løpende ansvar for å følge opp kundeforholdet med kontohaver.

G. Gjennomgang av nye konti som eies eller rådes over av en enhet

§ 7–3–21. *Fastslå hvor kontohaver er hjemmehørende*

(1) Opplysningspliktige skal innhente egenerklæring fra kontohaver som viser hvor kontohaver er skattemessig hjemmehørende. Kontohaver som ikke er skattemessig hjemmehørende i noe land, skal behandles som hjemmehørende der adressen til kontohavers hovedkontor ligger.

(2) Er kontohaver hjemmehørende i en annen stat eller jurisdiksjon enn Norge skal kontoen behandles etter § 7–3–12, med mindre opplysningspliktig innhenter egenerklæring fra kontohaver eller ut fra tilgjengelige opplysninger rimeligvis konkluderer med at kontohaver er

- a) et selskap, og selskapets aksjer regelmessig omsettes i et etablert verdipapirmarked, eller selskapet er nærstående enhet til slikt selskap
- b) en offentlig enhet, en internasjonal organisasjon eller en sentralbank eller
- c) hjemmehørende i USA og er
 1. en organisasjon som er unntatt fra amerikansk skatteplikt
 2. en amerikansk bank
 3. en forvaltningsformue (trust) for fast eiendomsinvestering
 4. et regulert investeringselskap eller en enhet registrert hos den amerikanske Securities Exchange Commission
 5. et felleslegat
 6. en forvaltningsformue (trust) som er fritatt fra amerikansk skatteplikt eller er en veldedig forvaltningsformue (trust) eller
 7. en registrert verdipapirmegler.

§ 7–3–22. *Fastslå om kontohaver er finansiell institusjon eller annen enhet*

(1) Opplysningspliktige skal innhente en egenerklæring fra kontohaver for å fastslå om kontohaver har status som finansiell institusjon eller annen enhet, med mindre opplysningspliktig verifiserer at kontohaver er registrert med globalt identifikasjonsnummer hos amerikanske skattemyndigheter, eller ut fra tilgjengelige opplysninger rimeligvis konkluderer med at kontohaver har status som aktiv etter tredje ledd.

(2) Kontohaver anses som finansiell institusjon dersom kontohaver

- a) etter multilateral kompetent myndighetsavtale av 29. oktober 2014 om automatisk utveksling av opplysninger om finansielle konti for å forbedre internasjonal overholdelse av skattelovgivningen, anses som
 1. en finansiell institusjon hjemmehørende i en jurisdiksjon som har tiltrådt avtalen
 2. en enhet hjemmehørende i en jurisdiksjon som ikke har tiltrådt avtalen for så vidt gjelder Norge, og som har inntekter som hovedsakelig kan henføres til investering, reinvestering, eller omsetning av finansielle instrumenter og andre finansielle produkter, og som styres, forvaltes eller på annen måte ledes av enhet som oppfyller vilkårene nevnt i § 7–3–6 bokstav a til c, eller bokstav d nr. 1
- b) etter avtale av 15. april 2013 mellom Norge og USA om forbedret internasjonal overholdelse av skattelovgivningen og gjennomføring av FATCA, anses som finansiell institusjon nevnt i vedlegg I punkt V A (ii) og (iii).

(3) Dersom kontohaver ikke anses som finansiell institusjon, skal det fastslås om kontohaver anses som aktiv eller passiv. Anses kontohaver som passiv, skal kontoen merkes særskilt, og det skal fastslås hvor reelle rettighetshavere er skattemessig bosatt. Kontohaver anses som passiv når ingen av vilkårene for å anses som aktiv er oppfylt. Kontohaver anses som aktiv

- a) slik at det ikke skal fastslås hvor reelle rettighetshavere er skattemessig bosatt, når
 1. mindre enn 50 prosent av virksomhetens bruttoinntekt i foregående inntektsår var passiv inntekt og mindre enn 50 prosent av virksomhetens aktiva i foregående inntektsår var passive kapitalplasseringer
 2. selskapets aksjer omsettes jevnlig i et etablert verdipapirmarked eller selskapet er nærstående enhet til slikt selskap
 3. den er et offentlig organ
 4. virksomheten består i å yte finansielle tjenester til ett eller flere datterselskaper som ikke driver virksomhet som finansiell institusjon, unntatt når formålet er å erverve eller finansiere selskaper og deretter beholde eierinteressene for investeringsformål
 5. virksomheten er under oppstart og investerer kapital i aktiva de første 24 måneder for å drive annen virksomhet enn som finansiell institusjon
 6. virksomheten er i ferd med å avvikle eller omorganisere sine aktiva når den ikke har drevet forretningsvirksomhet som finansiell institusjon de siste fem år og ikke skal drive slik virksomhet
 7. virksomheten driver hovedsakelig med finansierings- og sikringstransaksjoner med eller for nærstående enheter som ikke er finansielle institusjoner, og yter ikke finansierings- eller sikringstjenester overfor noen enhet som ikke er en nærstående enhet, forutsatt at gruppen bestående av alle slike nærstående enheter hovedsakelig driver en annen forretningsvirksomhet enn virksomhet som finansiell institusjon eller
 8. den juridiske personen er organisert som en stiftelse (eller lignende person) som drives for rent religiøse, veldedige, vitenskapelige, artistiske, kulturelle eller utdanningsmessige formål, og
 - i. stiftelsen er regulert og fritatt fra inntektsskatt etter lovgivningen i det land den er hjemmehørende

- ii. lovgivningen eller stiftelsesdokumentene er til hinder for uttak fra virksomheten til annet enn formålet og
 - iii. ved eventuell avvikling skal alle eiendeler tilfalle en annen allmenntillegelig organisasjon eller offentlige myndigheter
- b) slik at reelle rettighetshavere som er skattemessig bosatt i USA eller amerikanske statsborgere ikke skal identifiseres, når
- 1. kontohaver er opprettet i et amerikansk territorium og alle eierne av betalingsmottaker er reelt bosatt i vedkommende amerikanske territorium eller
 - 2. kontohaver er en ikke-amerikansk styresmakt, en styresmakt på et amerikansk territorium, en internasjonal organisasjon, en ikke-amerikansk sentralbank eller en enhet som er heleid av en eller flere av de forannevnte.

§ 7-3-23. *Fastslå hvor reelle rettighetshavere er skattemessig bosatt*

(1) Opplysningspliktig skal innhente egenerklæring som nevnt i § 7-3-16 fra kontohaver eller reelle rettighetshavere, som viser hvor reelle rettighetshavere er skattemessig bosatt og om reelle rettighetshavere er amerikanske statsborgere, når kontohaver

- a) er en enhet som nevnt i § 7-3-22 annet ledd bokstav a nr. 2 eller
- b) anses som passiv etter § 7-3-22 tredje ledd.

(2) Plikten til å identifisere reelle rettighetshavere som er skattemessig bosatt i USA eller amerikanske statsborgere gjelder ikke kontohavere som nevnt i § 7-3-22 annet ledd eller § 7-3-22 tredje ledd bokstav b.

§ 7-3-24. *Følger av at egenerklæring ikke innhentes ved kontoopptettelse*

Dersom egenerklæring ikke kan innhentes ved opprettelse av en ny konto, skal opplysningspliktige ikke etablere kontoforholdet for kontohaver. Er konto opprettet, men det viser seg at det er gitt feilaktige eller utilstrekkelige opplysninger ved kontoopptettelsen, skal kontoen avsluttes om det ikke umiddelbart kan innhentes ny gyldig egenerklæring.

H. Gjennomgang av eksisterende konti som eies eller rådes over av en enhet

§ 7-3-25. *Fastslå hvor kontohaver er skattemessig hjemmehørende*

(1) Opplysningspliktige skal gå gjennom tilgjengelige opplysninger for å fastslå om opplysningene indikerer at kontohaver er skattemessig hjemmehørende til en annen stat eller jurisdiksjon enn Norge. Dersom opplysningene viser at kontohaver er stiftet eller etablert i utlandet, eller har utenlandsk adresse, indikerer det at kontohaver er skattemessig hjemmehørende i en annen stat eller jurisdiksjon enn Norge. Forvaltningsformuer (truster) som ikke er skattemessig hjemmehørende i noen jurisdiksjon anses hjemmehørende på forvalters adresse.

(2) Dersom opplysningene viser at kontohaver er hjemmehørende i en annen stat eller jurisdiksjon enn Norge, skal kontoen behandles etter reglene i § 7-3-12, med mindre opplysningspliktige innhenter egenerklæring fra kontohaver som viser at kontohaver likevel er hjemmehørende i Norge eller ut fra tilgjengelige opplysninger rimeligvis konkluderer med at kontohaver er nevnt i § 7-3-21 annet ledd bokstav a til c.

§ 7-3-26. *Fastslå om kontohaver er finansiell institusjon eller annen enhet*

For å fastslå om en kontohaver er en finansiell institusjon eller annen enhet, skal opplysningspliktige gjennomføre undersøkelser på bakgrunn av og gå gjennom tilgjengelige opplysninger og om nødvendig innhente en egenerklæring fra kontohaver for å fastslå kontohavers status som nevnt i § 7-3-22 annet og tredje ledd.

§ 7-3-27. *Fastslå hvor reelle rettighetshavere er skattemessig bosatt og om de er amerikanske statsborgere*

(1) Opplysningspliktig skal innhente egenerklæring som nevnt i § 7-3-31 fra kontohaver eller reelle rettighetshavere, som viser hvor reelle rettighetshavere er skattemessig bosatt og om de er amerikanske statsborgere, når kontohaver er identifisert etter § 7-3-26 som

- a) en enhet som nevnt i § 7-3-22 annet ledd eller
- b) passiv etter § 7-3-22 tredje ledd.

(2) Dersom kontosaldo eller verdi ikke overstiger USD 1 000 000, kan opplysningspliktige basere seg på egne opplysninger for å fastslå hvor reelle rettighetshavere er skattemessig bosatt.

(3) § 7-3-23 annet ledd gjelder tilsvarende.

I. Felles regler for kapittel D til H

§ 7-3-28. *Nye og eksisterende konti*

(1) Konti opprettet 1. januar 2016 eller senere anses som nye konti. En konto opprettet 1. januar 2016 eller senere kan likevel anses som en eksisterende konto dersom

- a) kontohaver allerede eier eller råder over en eksisterende konto hos opplysningspliktig eller hos en nærstående enhet
- b) opplysningspliktig (og eventuell nærstående enhet) summerer verdien av den nye kontoen og de eksisterende konti etter § 7-3-29
- c) det ikke er påkrevet å gjennomføre ny kundekontroll ved opprettelse av kontoen etter lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. og

- d) opprettelse av kontoen ikke medfører at opplysningspliktig må innhente nye kundeopplysninger.
- (2) Konto opprettet før 1. januar 2016, anses som eksisterende konto.
- (3) Konto opprettet 1. juli 2014 eller senere skal uansett første og annet ledd anses som ny konto for så vidt gjelder å fastslå om kontohaver og reelle rettighetshavere er skattepliktig eller hjemmehørende i USA, samt ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA.

§ 7-3-29. Summering av kontoverdi

Opplysningspliktige skal, ved beregning av kontosaldo eller verdi ved gjennomgang av konti, summere saldo og verdi på alle konti med positiv verdi som kontohaver har i den finansielle institusjonen og nærstående enheter. Dette behøver likevel bare gjøres i den utstrekning datasystemer knytter flere konti sammen med et dataelement, for eksempel kundens identifikasjonsnummer, og muliggjør summering av kontosaldo.

§ 7-3-30. Alternativer for gjennomgang av konto

- (1) Opplysningspliktige kan velge å gå gjennom eksisterende konti etter reglene for nye konti.
- (2) Opplysningspliktige kan velge å gå gjennom konto med saldo eller verdi som ikke overstiger USD 1 000 000 etter reglene for konto med saldo eller verdi som overstiger USD 1 000 000.
- (3) Valg etter første og annet ledd må gjelde alle konti, en klart avgrenset type konto, eller en avgrenset del av den opplysningspliktiges virksomhet. Valget har ikke betydning for fristen til å innhente utenlandsk identifikasjonsnummer eller hvilke eksisterende konti det er plikt til å gå gjennom.
- (4) Opplysningspliktige kan velge å ikke gå gjennom kollektive forsikringsavtaler med gjenkjøpsverdi og kollektive livrenter som er utstedt til en arbeidsgiver eller individuelle ansatte inntil utbetaling for å identifisere kontohaver og reelle rettighetshavere som er skattepliktige eller hjemmehørende i et annet land enn USA, dersom
- den kollektive forsikringsavtalen med gjenkjøpsverdi eller den kollektive livrenten er utstedt til en arbeidsgiver og dekker 25 eller flere ansatte
 - de ansatte er berettiget til å motta enhver kontraktsinteresse i tilknytning til sin avtale og til å oppnevne begunstigede i tilfelle arbeidstakers død og
 - den samlede utbetalingen til en ansatt eller begunstigede ikke overstiger USD 1 000 000.

§ 7-3-31. Egenerklæring fra fysisk person

- (1) En egenerklæring skal være signert eller bekreftet av kontohaver, datert og inneholde opplysninger om
- navn
 - adresse
 - stater og jurisdiksjoner hvor kontohaver er skattemessig bosatt
 - amerikansk statsborgerskap
 - utenlandsk identifikasjonsnummer og
 - fødselsdato.
- (2) Egenerklæringen skal også forplikte kontohaver til å ta kontakt med den opplysningspliktige og gi opplysninger ved endringer.

§ 7-3-32. Egenerklæring fra enhet

- (1) En egenerklæring skal være signert eller bekreftet av person med fullmakt, datert og inneholde opplysninger om
- navn
 - adresse
 - stater og jurisdiksjoner hvor kontohaver er skattemessig hjemmehørende
 - utenlandsk identifikasjonsnummer og
 - kontohavers status som nevnt i § 7-3-22.
- (2) Egenerklæringen skal også forplikte kontohaver til å ta kontakt med den opplysningspliktige og gi opplysninger ved endringer.

J. Betalinger med amerikansk kilde

§ 7-3-33. Plikter ved formidling av betalinger med amerikansk kilde

- (1) Dette kapittel gjennomfører artikkel 4 nr. 1 bokstav e i avtale av 15. april 2013 mellom Norge og USA om forbedret internasjonal overholdelse av skattelovgivningen og gjennomføring av FATCA.
- (2) Opplysningspliktige som nevnt i kapittel C, som skal foreta utbetaling av eller opptre som mellomledd ved en utbetaling som er kildeskattepliktig i USA til en ikke-deltakende finansiell institusjon som definert i FATCA, skal gi forutgående finansiell institusjon i betalingskjeden de opplysninger som er påkrevet for å trekke amerikansk kildeskatt og overholde opplysningsplikten om betalinger til ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA.
- (3) Denne paragraf gjelder ikke opplysningspliktige som nevnt i artikkel 4 nr. 1 bokstav d i avtalen nevnt i første ledd.

K. Opplysningsplikt om betalinger til ikke-deltakende finansielle institusjoner

§ 7-3-34. Betalinger til ikke-deltakende finansielle institusjoner

- (1) Opplysningspliktige som nevnt i kapittel C, skal identifisere og gi opplysninger om betalinger til ikke-deltakende finansielle institusjoner som definert i FATCA foretatt i skatleggingsperiodene 2015 og 2016.
- (2) Opplysningene skal vise navn og samlet beløp for hver ikke-deltakende finansiell institusjon som definert i FATCA.
- (3) Finansielle institusjoner har ikke opplysningsplikt for betalinger etter første ledd når de ikke
 - a) er kjent med grunnlaget for utbetalingen
 - b) har kontroll med utbetalingen eller
 - c) har eiendeler betalingen knytter seg til i sin forvaring.

§ 7-3-35. *Definisjoner*

- (1) Betalinger i dette kapittel omfatter
 - a) rente fra ikke-amerikansk kilde betalt eller kreditert til en finansiell konto
 - b) utbytte fra ikke-amerikansk kilde betalt eller kreditert til en finansiell konto
 - c) betalinger knyttet til verdipapirlån, gjenkjøpsavtaler, derivatkontrakter eller lignende transaksjoner som direkte eller indirekte er knyttet til betaling av rente eller utbytte fra amerikanske kilder
 - d) betalinger fra en forsikringsavtale med gjenkjøpsverdi eller en livrentekontrakt.
- (2) Betalinger knyttet til oppgjør for varer eller ikke-finansielle tjenester anses ikke som betalinger.

§ 7-3-36. *Levering av opplysninger*

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Skattedirektoratet kan bestemme at opplysningspliktige som ikke har opplysninger skal sende inn bekreftelse på at de ikke har opplysninger å levere.
- (3) Opplysningene skal leveres til den tid Skattedirektoratet bestemmer.

§ 7-5. *Kjøp, salg, leie, utbetalinger mv.*

A. Opplysninger om leieforhold mv.

§ 7-5-1. *Opplysningsplikt for leietakere*

- (1) Opplysninger som nevnt i skatteforvaltningsloven § 7-5 første ledd skal gis av den som har leiet
 - a) bolig som fritt eller mot vederlag er stillet til disposisjon for arbeids- eller oppdragstaker, unntatt når boligen eies av stat, fylkeskommune, kommune eller norsk aksjeselskap
 - b) boligeiendom eller noen del av slik eiendom fra egen arbeidstaker, unntatt når leibeløpet er innrapportert på a-meldingen. Det samme gjelder når aksjeselskap leier eiendom som nevnt av aksjonær, unntatt når leibeløpet er tatt med i aksjonæroppgave.
- (2) Opplysninger om påløpt leie samt utbetalinger i siste år til den enkelte utleier skal gis uansett om leietakeren skal foreta eller har foretatt utbetalingen selv. Opplysningene skal gis til skattekontoret innen 31. januar året etter skatleggingsperioden. Opplysningene skal gis på fastsatt melding.

§ 7-5-2. *Opplysningsplikt for utleieformidlere*

- (1) Opplysninger som nevnt i skatteforvaltningsloven § 7-5 første ledd skal gis av den som mot godtgjøring har formidlet leie av boligeiendom, herunder fritidseiendom, utleiehytte o.l. Det samme gjelder slik formidling av annen fast eiendom når denne ikke skal benyttes i næring eller forretningsvirksomhet av leietakeren.
- (2) Det skal likevel ikke gis opplysninger
 - a) når eiendommen eies av stat, fylkeskommune, kommune eller norsk aksjeselskap
 - b) når det er formidlet leie av rom, hytte, leilighet mv. i eller tilknyttet hotell, pensjonat eller lignende virksomhet
 - c) når formidlingen vedrører leie med et samlet årlig beløp til den enkelte utleier på opptil 10 000 kroner.
- (3) Opplysninger skal gis om inngåtte kontrakter siste år med den enkelte utleier (navn, adresse og fødselsnummer, eller personnummer når det er kjent), eiendommens navn og adresse (kommune), avtalt leie og i tilfelle leie påløpt i skatleggingsperioden som betales eller formidles av den opplysningspliktige og leie som den opplysningspliktige har betalt eller formidlet betaling av, samt for hvilket tidsrom (første og siste dato) den enkelte kontrakt gjelder. Det skal dessuten opplyses om den opplysningspliktiges navn og adresse, og opplysningene skal være signert. Opplysningene skal gis til skattekontoret innen 31. januar året etter det året kontrakten er inngått. Opplysningene kan gis på fastsatt melding eller på annen fyllestgjørende måte.

B. Utbetalinger av skadeserstatninger

§ 7-5-3. *Hvem som har opplysningsplikt*

Norsk Pasientskadeerstatning og andre utbetalere av erstatning for personskade og tap av forsørger skal gi opplysninger over utbetalinger siste år. Fysiske personer er unntatt fra opplysningsplikten.

§ 7-5-4. *Opplysningspliktens omfang*

Det skal gis opplysninger om

- a) alle utbetalinger ved personskade som skal dekke ervervstap frem til oppgjørstidspunktet og for et tidfestet fremtidig tidsrom. Alle periodiske utbetalinger ved personskade.
- b) renter på alle utbetalinger.

§ 7-5-5. Opplysningspliktens innhold

Det skal gis opplysninger om

- a) navn og organisasjonsnummer på den som gir opplysningene
- b) fødselsnummer eller organisasjonsnummer, navn og adresse på den beløpet utbetales til
- c) utbetalt beløp
- e) utbetalingstype.

§ 7-5-6. Levering av opplysninger

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Opplysningene skal gis samlet innen 20. januar året etter utbetalingsåret.

C. Opplysninger om omsetning av jord- og husdyrprodukter o.l. fra produsent**§ 7-5-7. Hvem som har opplysningsplikt**

Næringsdrivende som utøver næring ved å kjøpe og omsette levende dyr, slakt (herunder fjørfeslakt), huder eller skinn, ull, pelsskinn, melk, egg, poteter, korn, frø, erter, frukt, bær, grønnsaker og tømmer, skal gi opplysninger om all omsetning med produsentene.

§ 7-5-8. Opplysningspliktens innhold

Det skal gis opplysninger om

- a) produsentens fødselsnummer eller organisasjonsnummer, navn og adresse
- b) antall enheter, vekt, og samlet netto verdi av omsetningen inkludert eventuelle tilskudd som utbetales i forbindelse med salgsoppgjøret. Dersom omsetningen består av dyr eller skinn, må verdien for hver dyreart fremgå. Dersom slakt eller deler av slakt tas i retur av produsenten, må dette opplyses om.
- c) organisasjonsnummer eller fødselsnummer, navn og adresse for den som gir opplysningene.

§ 7-5-9. Levering av opplysninger

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Opplysningene skal gis innen 1. februar året etter skattleggingsperioden. Skattedirektoratet kan bestemme en senere frist.

D. Opplysninger om omsetning av råfisk**§ 7-5-10. Hvem som har opplysningsplikt**

Godkjent salgsorganisasjon for fisk skal gi opplysninger om all omsetning av råfisk som i førstehånd er omsatt eller godkjent omsatt gjennom salgsorganisasjonen.

§ 7-5-11. Opplysningspliktens omfang

- (1) Ved landing i Norge skal det gis en melding per fisker eller rederi for hver omsetningstype for all omsetning av råfisk i perioden 1. januar til 31. desember i skattleggingsperioden.
- (2) Ved landing i utlandet skal omsetningen i skattleggingsperioden oppgis per fisker eller rederi og per omsetningstype for hvert land.
- (3) Opplysninger om fisk som er landet, men ikke omsatt per 31. desember i skattleggingsperioden, skal gis for det år omsetning skjer.
- (4) Føringsstilskudd og andre tilskudd knyttet til omsetningen oppgis per fisker eller rederi og per omsetningstype. Tilskudd ved omsetning av fangst landet i utlandet oppgis for hvert land.
- (5) Etterbetaling av salgsoppgjør mv. til fisker eller rederi oppgis som egen omsetningstype og innberettes for den skattleggingsperiode beløpet utbetales.

§ 7-5-12. Opplysningspliktens innhold

Det skal gis opplysninger om

- a) salgsorganisasjonens organisasjonsnummer, navn og adresse
- b) fiskerens fødselsnummer eller rederiets organisasjonsnummer, navn, adresse og kommunenummer. For fisker eller rederi som er bosatt eller lokalisert i utlandet, oppgis navn, adresse og landkode for bostedsland eller lokalisering, samt båtens navn og registreringsnummer.
- c) verdi av omsetningen, fordelt på omsetningstyper
- d) utbetalt føringsstilskudd og andre tilskudd knyttet til omsetningen
- e) etterbetaling av salgsoppgjør mv. til fisker eller rederi
- f) landkode for omsetning og eventuelt tilskudd dersom fisken er landet i utlandet.

§ 7-5-13. Levering av opplysninger

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Opplysningene skal gis innen 1. februar året etter skattleggingsperioden.

§ 7-5-14. Utfyllende bestemmelser

Skattedirektoratet kan gi nærmere regler om utfylling av § 7-5-10 til § 7-5-13.

E. Opplysninger fra drosjesentraler

§ 7–5–15. *Hvem som har opplysningsplikt*

Drosjesentral som nevnt i yrkestransportforskriften § 46 skal gi opplysninger etter reglene i § 7–5–15 til § 7–5–19.

§ 7–5–16. *Opplysningspliktens omfang*

Det skal gis en melding som nevnt i § 7–5–18 for hvert løyve som, i hele eller deler av skattleggingsperioden det leveres opplysninger for, har vært

- a) pliktig tilknyttet drosjesentralen eller
- b) frivillig tilknyttet drosjesentralen som bopelsløyve.

§ 7–5–17. *Skifte av løyvehaver*

Dersom løyvet har skiftet løyvehaver i skattleggingsperioden og begge løyvehaverne har vært tilsluttet drosjesentralen, skal drosjesentralen spesifisere opplysningene som nevnt i § 7–5–18 for hver løyvehaver, slik at meldingen viser kjøring i tidsrommet den aktuelle løyvehaveren hadde løyvet i skattleggingsperioden.

§ 7–5–18. *Opplysningspliktens innhold*

Det skal gis opplysninger om

- a) drosjesentralens organisasjonsnummer og navn
- b) løyvehavers organisasjonsnummer og navn
- c) løyvenummer
- d) akkumulerte tall fra skiftlappene, jf. bokføringsforskriften § 8–2–2, for tidsrommet fra 1. januar til 31. desember i skattleggingsperioden for
 1. kontantomsetning eksklusiv merverdiavgift
 2. kredittomsetning eksklusiv merverdiavgift
 3. kjørte kilometer
 4. besatte kilometer.

§ 7–5–19. *Levering av opplysninger*

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Opplysningene skal gis samlet innen 31. januar året etter skattleggingsperioden. Skattedirektoratet kan bestemme en senere frist.

§ 7–6. *Oppdragstakere og arbeidstakere*

§ 7–6–1. *Opplysningsplikt for oppdragsgiver*

- (1) Oppdragsgiver skal gi opplysninger om
 - a) oppdragstakers navn, adresse i Norge og utlandet samt norsk organisasjonsnummer eller hvis det ikke er tildelt, utenlandsk registreringsnummer. Dersom oppdragstaker er selvstendig næringsdrivende skal det også gis opplysninger om fødselsdato, norsk fødselsnummer eller D-nummer samt utenlandsk identitetsnummer. Er det ikke tildelt norsk fødselsnummer eller D-nummer, skal kjønn, nasjonalitet og sivilstand oppgis.
 - b) oppdragets antatte start- og avslutningstidspunkt, stedet der oppdraget skal utføres, kontraktstype, kontraktsbeløp, antall arbeidstakere og kontraktsnummer. Det skal også gis opplysninger om eventuell hovedoppdragsgivers navn og norske organisasjonsnummer samt hovedkontraktsnummer.
 - c) oppdragsgivers navn, adresse i Norge og utlandet, norsk organisasjonsnummer samt kontaktperson.
- (2) Ved rapportering av arbeidstakere skal det gis opplysninger om
 - a) arbeidstakers navn, fødselsdato, norsk fødselsnummer eller D-nummer, utenlandsk identitetsnummer samt adresse i Norge og utlandet. Dersom arbeidstaker ikke har norsk fødselsnummer eller D-nummer, skal det gis opplysninger om arbeidstakers kjønn, nasjonalitet og sivilstand.
 - b) arbeidstakers første og siste arbeidsdag på oppdraget, arbeidssted og eventuelt kontraktsnummer
 - c) arbeidsgivers navn, adresse i Norge og utlandet samt norsk organisasjonsnummer eller hvis det ikke er tildelt, utenlandsk registreringsnummer
 - d) oppdragsgivers navn, adresse i Norge og utlandet, norsk organisasjonsnummer eller hvis det ikke er tildelt, utenlandsk registreringsnummer. Det skal også gis opplysninger om eventuell hovedoppdragsgivers navn og norske organisasjonsnummer.
 - e) kontaktperson.

§ 7–6–2. *Dokumentasjon av navn, fødselsdato og statsborgerskap*

Når det skal gis opplysninger om en person som ikke har norsk fødselsnummer eller D-nummer, skal navn, fødselsdato og statsborgerskap dokumenteres ved kopi av et legitimasjonsdokument. Legitimasjonsdokumentet skal ha fotografi av personen og inneholde opplysninger om navn, fødselsdato, kjønn og statsborgerskap.

§ 7–6–3. *Avtale om hvem som skal gi opplysninger*

Det kan inngås avtale mellom oppdragsgivere i flere ledd og mellom oppdragsgivere og oppdragstakere om at opplysninger kan gis av en av dem. En slik avtale fritar ikke fra tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr som kan ilegges etter skatteforvaltningsloven § 14–1 og § 14–7, eller ansvar etter skattebetalingsloven § 16–51.

§ 7-6-4. Fritak fra rapporteringsplikten for mindre oppdrag

Plikten til å gi opplysninger etter skatteforvaltningsloven § 7-6 gjelder ikke ved tildeling av oppdrag hvor avtalt vederlag er under 10 000 kroner.

§ 7-6-5. Leveringsfrist

- (1) Opplysninger om oppdragstaker mv. skal gis snarest etter at kontrakt er inngått og senest innen 14 dager etter at arbeidet er påbegynt.
- (2) Opplysninger om arbeidstaker skal gis senest 14 dager etter arbeidstakers første arbeidsdag på oppdraget. Opplysninger om siste arbeidsdag for arbeidstakere skal gis senest 14 dager etter siste arbeidsdag.
- (3) Dersom det skjer endringer etter at opplysningene er gitt, skal det gis korrigerende opplysninger senest 14 dager etter at endringen fant sted.
- (4) Skattekontoret kan godta andre frister etter avtale med den som skal gi opplysninger.

§ 7-6-6. Leveringsmåte

Opplysningene skal gis til skattekontoret. Skattekontoret kan godta at opplysningene gis i en annen form enn ved bruk av fastsatt melding.

§ 7-7. Aksjonærer mv.**§ 7-7-1. Hvem som har opplysningsplikt**

- (1) Aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper og selskaper og sammenslutninger som nevnt i skatteforvaltningsloven § 7-7 tredje ledd skal gi opplysninger etter reglene i § 7-7-2 og § 7-7-3.
- (2) Selskap, hvis aksjer er registrert i et verdipapirregister, fritas for opplysningsplikten i den grad verdipapirregisteret sender inn de samme opplysninger på vegne av selskapet.
- (3) Selskaper og sammenslutninger som nevnt i skatteforvaltningsloven § 7-7 tredje ledd plikter ikke å gi opplysninger om
 - a) endringer i løpet av skattleggingsperioden i andelskapitalens eller grunnfondsbeviskapitalens mv. størrelse og andelenes eller grunnfondsbevisenes antall, som følge av stiftelse, emisjoner, fusjon og fisjon
 - b) erverv og realisasjoner av andeler og grunnfondsbevis mv. i løpet av skattleggingsperioden
 - c) avsatt utbytte.

§ 7-7-2. Selskapsopplysninger

Opplysningene om selskapet skal inneholde

- a) identifikasjonsopplysninger
 1. selskapets organisasjonsnummer
 2. selskapets navn og adresse
 3. aksjeklasse, eventuelt ISIN-nummer
- b) standardopplysninger vedrørende selskapets aksjekapital og overkurs
- c) utdelt utbytte i skattleggingsperioden
- d) utstedelse av aksjer i forbindelse med stiftelse, nyemisjon, fusjon, fisjon mv.
- e) utstedelse av aksjer i forbindelse med fondsemisjon, splitt, skattefri fusjon og skattefri fisjon
- f) sletting av aksjer i forbindelse med likvidasjon, partiell likvidasjon, fusjon, fisjon mv.
- g) sletting av aksjer i forbindelse med spleis, skattefri fusjon og skattefri fisjon
- h) endringer i aksjekapital og overkurs.

§ 7-7-3. Aksjonæropplysninger

Opplysningene om aksjonær skal inneholde

- a) identifikasjonsopplysninger
 1. fødselsnummer, D-nummer, organisasjonsnummer eller lignende
 2. navn og adresse (landkode)
 3. aksjeklasse, eventuelt ISIN-nummer
 4. pålydende
- b) standardopplysninger vedrørende aksjonærs beholdning av aksjer, utdelt utbytte per aksjonær og eventuell kildeskatt
- c) transaksjonsopplysninger (aksjer i tilgang og avgang)
 1. kjøp, arv, gave, stiftelse, nyemisjon, konvertering av fordring, fusjon, fisjon, konsernintern overføring og omdannelse av enkeltpersonforetak
 2. fondsemisjon, splitt, skattefri fusjon og skattefri fisjon
 3. salg, arv, gave, likvidasjon, partiell likvidasjon, fusjon, fisjon, konsernintern overføring, sletting av egne aksjer og fusjon og fisjon med bruk av egne aksjer
 4. spleis, skattefri fusjon og skattefri fisjon
- d) endringer i aksjekapital og overkurs.

§ 7-7-4. Levering av opplysninger

- (1) Aksje- og allmennaksjeselskap skal gi opplysningene til skattekontoret innen 31. januar i året etter skattleggingsperioden.

- (2) Selskaper og sammenslutninger som nevnt i skatteforvaltningsloven § 7–7 tredje ledd skal gi opplysningene til skattekontoret innen 31. mars i året etter skattleggingsperioden.
- (3) Skattedirektoratet fastsetter leveringsfrist for opplysninger som gis elektronisk.
- (4) Meldinger som leveres på papir skal signeres av den opplysningsplikten påhviler etter skatteforvaltningsloven § 7–11.

§ 7–8. Arv

§ 7–8–1. Tingretten og testamentsfullbyrder

- (1) Tingrett og testamentsfullbyrder skal straks sende melding til skattekontoret når de under bobehandlingen blir kjent med forhold som gir grunn til å tro at arvelaterens grunnlag for formues- eller inntektsskatt har blitt fastsatt for lavt.
- (2) Tingretten skal straks sende melding til skattekontoret dersom krav på lønn godkjennes til fradrag i boformuen ved arveavgiftsberegningen.
- (3) Tingretten skal straks sende melding til skattekontoret når dødsboet overtas til privat skifte. I meldingen skal det opplyses om arvelaterens dødsdato, hvem som er arvinger og ektefelle eller samboer. Det skal så vidt mulig opplyses om det foreligger testament og hvem som er boets fullmektig.
- (4) I alle meldinger skal navn, adresse, fødselsdato og personnummer være oppgitt for de personer som meldingen angår.

§ 7–8–2. Tinglysingsmyndighet

- (1) Registerføreren for tinglysing i fast eiendom skal sende melding til skattekontoret når det framgår av dokument som er mottatt til tinglysing at det er overført eiendom eller rettigheter i fast eiendom. Det samme gjelder tinglyste overdragelser av andeler i boligselskap.
- (2) Reglene i § 7–8–1 fjerde ledd får tilsvarende anvendelse.

§ 7–8–3. Vergemålsmyndigheten

- (1) Vergemålsmyndigheten skal sende melding til skattekontoret når de har mottatt midler til forvaltning som antas helt eller delvis å være gave. Melding kan unnlates når skattekontoret vites å være kjent med gaveytelsen.
- (2) Reglene i § 7–8–1 fjerde ledd får tilsvarende anvendelse.

§ 7–9. Offentlige myndigheter

A. Offentlige myndigheter mv. som nevnt i skatteforvaltningsloven § 10–5

§ 7–9–1. Hvem som har opplysningsplikt

- (1) Offentlige myndigheter og innretninger mv. skal gi opplysninger om erstatninger, tilskudd, bidrag, trygder, stønader mv. som er utbetalt i skattleggingsperioden og som ikke er innberetningspliktig etter annen bestemmelse i skatteforvaltningsloven kapittel 7.
- (2) Offentlige myndigheter og innretninger mv. som administrerer offentlige registre over formuesobjekter skal gi opplysninger fra registeret.
- (3) Tollmyndighetene skal gi opplysninger om vareførsel til og fra landet.
- (4) Finanstilsynet skal gi opplysninger om transaksjoner i finansielle instrumenter.

§ 7–9–2. Opplysningspliktens omfang

- (1) Det skal gis en melding per mottaker for hver type erstatning, tilskudd, bidrag, trygd, stønad mv. som er utbetalt i skattleggingsperioden eller som etter skatteloven skal tidfestes til skattleggingsperioden.
- (2) Det skal gis en melding per person som per 1. januar i det året opplysningen gis, er eier av formuesobjekt, eller som var eier av slikt objekt i løpet av foregående år.
- (3) Tollmyndighetene skal overføre opplysninger fra tolldeklarasjonen.
- (4) Finanstilsynet skal gi opplysninger om transaksjoner i finansielle instrumenter mv. som Finanstilsynet har fått innrapportert i henhold til verdipapirhandeloven § 10–18.
- (5) Skattedirektoratet fastsetter nærmere regler om opplysningsplikten, herunder hvilke erstatninger, tilskudd, bidrag, trygder, stønader mv. eller formuesobjekter det skal gis opplysninger om.

§ 7–9–3. Opplysningspliktens innhold

- (1) For melding som nevnt i § 7–9–2 første og annet ledd skal det gis opplysninger om
 - a) navn, adresse, fødselsnummer, D-nummer eller organisasjonsnummer og kommunenummer på den opplysningen gjelder. Der person eller organisasjon som opplysningen gjelder er bosatt eller lokalisert i utlandet skal adresseinformasjonen inneholde landkode for bostedsland. For personer som ikke har norsk fødselsnummer eller D-nummer eller organisasjoner som ikke har norsk organisasjonsnummer skal opplysningen minimum inneholde fødselsdato eller et unikt ID-nummer som kan brukes i utveksling av kontrolloppgaver med utenlandske skattemyndigheter.
 - b) navn, adresse og fødselsnummer, D-nummer eller organisasjonsnummer på den som gir opplysningen.
- (2) For erstatning, tilskudd, bidrag, trygd, stønad mv. skal det gis opplysninger om
 - a) hvilken type erstatning, tilskudd, bidrag, trygd, stønad mv. opplysningen gjelder
 - b) formålet med utbetalingen som nevnt i bokstav a

- c) beløp som er utbetalt i eller som skal tidfestes til siste skattleggingsperiode. Skattedirektoratet kan bestemme at beløp for den enkelte utbetalingsmåned spesifiseres.
 - d) gjeld ved utgangen av skattleggingsperioden
 - e) beløp til gode ved utgangen av skattleggingsperioden
 - f) betalte renter siste år.
- (3) For motorkjøretøyer skal det gis opplysninger om understellsnummer, registreringsforhold, klassifisering og tekniske data mv. som har betydning for skattemyndighetenes fastsetting av skatt.
- (4) For vareførsel til og fra landet skal alle opplysningene på tolldeklarasjonen som har betydning for skattemyndighetenes fastsetting og kontroll av særavgifter og merverdiavgift oppgis.

§ 7-9-4. Levering av opplysninger

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Opplysningene skal gis innen 31. januar året etter skattleggingsperioden. Opplysningene fra offentlige registre om registrerte motorkjøretøyer skal gis fortløpende. Tollmyndighetene skal gi opplysningene fra tolldeklarasjonen fortløpende etter at denne er tildelt ekspedisjons- og løpenummer. Finanstilsynet skal gi opplysninger til den tid Skattedirektoratet bestemmer.

B. Arbeids- og velferdsetatens innkrevingsssentral

§ 7-9-5. Opplysningspliktens omfang

Det skal gis en melding for hver bidragspliktig over bidrag som er tidfestet i skattleggingsperioden og eventuell gjeld eller tilgodehavende per 1. januar året etter skattleggingsperioden.

§ 7-9-6. Opplysningspliktens innhold

Det skal gis opplysninger om

- a) den bidragspliktiges fødselsnummer, navn og adresse
- b) samlet tidfestet underholdsbidrag i skattleggingsperioden
- c) samlet gjeld eller tilgodehavende per 1. januar året etter skattleggingsperioden
- d) tilbakebetaling av underholdsbidrag for tidligere år.

§ 7-9-7. Levering av opplysninger

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Opplysningene skal gis samlet innen 20. januar året etter skattleggingsperioden.

§ 7-10. Annen opplysningsplikt for tredjepart

A. Tilskudd til vitenskapelig forskning og yrkesopplæring

§ 7-10-1. Hvem som har opplysningsplikt

Institutter som er gitt administrativ forhåndsgodkjennelse av skattekontoret om fradragsrett etter skatteloven § 6-42 for den som gir bidrag til instituttet, skal gi opplysninger etter reglene i § 7-10-1 til § 7-10-4.

§ 7-10-2. Opplysningspliktens omfang

Det skal gis en melding for hver giver over bidrag som er tidfestet i skattleggingsperioden. Opplysningsplikten omfatter ikke bidrag fra anonyme givere.

§ 7-10-3. Opplysningspliktens innhold

Det skal gis opplysninger om

- a) giverens fødselsnummer eller organisasjonsnummer, navn og adresse
- b) instituttets organisasjonsnummer, navn og adresse
- c) samlet tidfestet bidrag fra giveren.

§ 7-10-4. Levering av opplysninger

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Opplysningene skal gis samlet innen 20. januar året etter skattleggingsperioden.

B. Betaling for pass og stell av barn

§ 7-10-5. Hvem som har opplysningsplikt

Privat eller offentlig eiet institusjon som driver skolefritidsordning eller barnehage, herunder familiebarnehage og barnepark, og som mottar betaling for pass og stell av barn, skal gi opplysninger etter reglene i § 7-10-5 til § 7-10-8. Privat barnepassordning der foreldre mv. har opplysningsplikt etter skatteforvaltningsloven § 7-2 første ledd bokstav a og j omfattes ikke.

§ 7-10-6. Opplysningspliktens omfang

Det skal gis opplysninger om tidfestede utgifter for pass og stell av barn under 12 år som dekkes av barnets foreldre eller andre foresatte.

§ 7–10–7. Opplysningspliktens innhold

Det skal gis opplysninger om

- a) betalers navn, adresse og fødselsnummer
- b) opplysningspliktiges navn, adresse og organisasjonsnummer
- c) tidfestet beløp.

§ 7–10–8. Levering av opplysninger

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Opplysningene skal gis samlet innen 20. januar året etter skattleggingsperioden.

C. Gaver til visse frivillige organisasjoner mv.**§ 7–10–9. Hvem som har opplysningsplikt**

Selskaper, stiftelser og sammenslutninger som er gitt administrativ forhåndsgodkjenning av skattekontoret om fradragsrett etter skatteloven § 6–50 for den som gir pengegave til selskap, stiftelse eller sammenslutning skal gi opplysninger etter bestemmelsene i § 7–10–9 til § 7–10–12.

§ 7–10–10. Opplysningspliktens omfang

- (1) Det skal gis en melding for hver giver over pengegave som er tidfestet i skattleggingsperioden.
- (2) Opplysningsplikten gjelder ikke pengegaver fra anonyme givere.

§ 7–10–11. Opplysningspliktens innhold

Det skal gis opplysninger om

- a) giverens fødselsnummer eller organisasjonsnummer, navn og adresse
- b) opplysningspliktiges organisasjonsnummer, navn og adresse
- c) samlet gavebeløp fra giveren tidfestet i skattleggingsperioden.

§ 7–10–12. Levering av opplysninger

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Opplysningene skal gis samlet innen 20. januar året etter skattleggingsperioden.

D. Levering av opplysninger fra boligsameier**§ 7–10–13. Hvem som har opplysningsplikt**

- (1) For eierseksjon etter eierseksjonsloven § 1 første ledd annet punktum og annet ledd, jf. § 3 skal det gis opplysninger etter bestemmelsene i § 7–10–13 til § 7–10–17. Opplysningsplikten tilligger sameiets styre.
- (2) Opplysningsplikten er begrenset til boligsameier hvor mer enn åtte av eierseksjonene brukes til boligformål.

§ 7–10–14. Opplysningspliktens omfang

Det skal gis en melding for hver eierseksjon, selv om en sameier eier flere seksjoner. Har boligsameiet fått melding om at flere personer eier en seksjon sammen, skal det gis en melding for hver eier der fordeling av inntekter, utgifter, formue og gjeld etter § 7–10–15 skal skje i forhold til antall eiere. Har en eierseksjon hatt flere etterfølgende sameiere i løpet av skattleggingsperioden, skal det gis en melding for hver av eierseksjonens sameiere.

§ 7–10–15. Opplysningspliktens innhold

Det skal gis opplysninger om

- a) boligsameiets navn og kontoradresse samt kommune-, gårds- og bruksnummer
- b) boligsameiets organisasjonsnummer
- c) sameiers fødselsnummer eller organisasjonsnummer, navn og adresse
- d) boligseksjonens seksjonsnummer
- e) dato til dato angivelse av sameiers eiertid i skattleggingsperioden
- f) sameiers andel av felles skattepliktige inntekter
- g) sameiers andel av felles fradragsberettigete utgifter
- h) sameiers andel av felles formue
- i) sameiers andel av felles gjeld.

§ 7–10–16. Endringsmeldinger

Inneholder de innrapporterte opplysningene feil, foretas ny innrapportering og omberegning kun for sameiere hvor endring medfører at poster som nevnt i § 7–10–15 bokstav f og g blir endret med minst 400 kroner per post, eller poster som nevnt i § 7–10–15 bokstav h og i blir endret med minst 1 000 kroner per post.

§ 7–10–17. Levering av opplysninger

- (1) Opplysningene skal gis elektronisk.
- (2) Opplysningene skal gis samlet innen 31. januar året etter skattleggingsperioden.

E. Levering av opplysninger fra boligselskap**§ 7–10–18. Hvem som har opplysningsplikt**

Boligselskap, herunder borettslag og boligaksjeselskap, som ikke er eget skattesubjekt, jf. skatteloven § 7–3 første til fjerde ledd, skal gi opplysninger etter reglene i § 7–10–18 til § 7–10–21. Opplysningsplikten inntreer fra og med den skattleggingsperioden borettslaget blir lovlig stiftet.

§ 7–10–19. Opplysningspliktens omfang

(1) Det skal gis melding om de inntekter og utgifter samt annen formue og gjeld som andelshaveren skal skatte av. Opplysningsplikten omfatter ikke formue i form av andelshavers boenhet omfattet av skatteloven § 4–10 annet ledd.

(2) Det skal gis en melding for hver andelshaver. Har boligselskapet fått melding om at flere eier en andel sammen, skal det gis en melding for hver eier der fordeling av verdien som skal legges til grunn ved fastsettingen, inntekter, utgifter, formue og gjeld etter § 7–10–20 skal skje i forhold til antall eiere. Har andelshaver eid flere andeler i løpet av året, gis en melding for hver andel.

§ 7–10–20. Opplysningspliktens innhold

(1) Det skal gis opplysninger om

- a) andelshaveres fødselsnummer eller organisasjonsnummer, navn og adresse
- b) boligselskapets organisasjonsnummer, navn, adresse og kommunenummer
- c) boligens andelsnummer og adresse inkludert bolignummer
- d) dato til dato angivelse av den tid andelshaveren har eiet andelen i skattleggingsperioden
- e) andelshavers andel av øvrige skattepliktige inntekter
- f) andelshavers andel av fradragsberettigede utgifter
- g) andelshavers andel av boligselskapets formuesverdi
- h) andelshavers andel av annen formue
- i) andelshavers andel av gjeld.

(2) Er boligselskapet kjent med at andelshaver i løpet av skattleggingsperioden har bruksoverlatt boligen, gis det opplysning om dette.

§ 7–10–21. Endringsmeldinger

Inneholder de innrapporterte opplysningene feil, foretas ny innrapportering og omberegning kun for andelshavere hvor endring medfører at poster som nevnt i § 7–10–20 bokstav e og f blir endret med minst 400 kroner per post, eller poster som nevnt i § 7–10–20 bokstav g, h eller i blir endret med minst 1 000 kroner per post.

§ 7–10–22. Levering av opplysninger

(1) Opplysningene skal gis elektronisk.

(2) Opplysningene skal gis samlet innen 31. januar året etter skattleggingsperioden.

F. Opplysningsplikt for vederlag for tjenester av teknisk, håndverksmessig, juridisk, regnskapsmessig eller annen art

§ 7–10–23. Hvem som har opplysningsplikt

(1) Den som selv eller gjennom andre har mottatt krav på vederlag som er godtgjørelse for tjenester av teknisk, håndverksmessig, juridisk, regnskapsmessig eller annen art skal gi opplysninger etter reglene i § 7–10–23 til § 7–10–25.

(2) Oppdragsgiver er unntatt fra opplysningsplikt når denne ikke har fradragsrett direkte eller gjennom avskrivninger for godtgjørelsen. Unntaket gjelder ikke oppdragsgivere som er skattefrie selskaper, foreninger og institusjoner, offentlige og kommunale myndigheter og boligselskap (borettslag, boligaksjeselskap mv.).

§ 7–10–24. Opplysningspliktens omfang

(1) Med vederlag i § 7–10–23 menes samlet fakturert beløp eksklusive merverdiavgift i siste skattleggingsperiode. Opplysningene skal spesifiseres per mottaker.

(2) Plikten til å gi opplysninger gjelder ikke når mottakeren driver selvstendig næringsvirksomhet fra fast forretningssted i Norge. For utenlandske mottakere med oppdrag i Norge, skal fast forretningssted i Norge forstås som fast driftssted i Norge etter skatteavtalene.

(3) Opplysningsplikten omfatter ikke ytelser som gjelder

- a) vederlag for persontransport
- b) utbetaling av provisjon vedrørende kjøp og salg av fast eiendom eller verdipapir når mottakeren av godtgjøringen har inntjent provisjonen som ledd i selvstendig næringsvirksomhet
- c) utbetaling av kommisjon fra rederier til linjeagenter som samtidig har klarering av skipet
- d) befraktningsprovisjon til ruterederienes ekspeditører i forbindelse med anløp av ruteskip.

§ 7–10–25. Levering av opplysninger

(1) Opplysningene skal gis elektronisk.

(2) Opplysningene skal gis samlet innen 15. februar året etter skattleggingsperioden.

§ 7–12. Identifikasjon av skattepliktig og kopi av opplysninger

§ 7–12–1. Kopi av opplysninger

- (1) Skattepliktig skal ha kopi av opplysninger som er innrapportert etter dette kapittel, med unntak av § 7-2-1 til § 7-2-11.
- (2) For opplysninger fra utbetalere av vederlag som nevnt i § 7-10-23 til § 7-10-25 er fristen 15. februar året etter skattleggingsperioden.
- (3) For øvrige opplysninger er fristen 1. februar året etter skattleggingsperioden.
- (4) Skattedirektoratet kan bestemme at kopien sendes til skattepliktig i en bestemt form.
- (5) Det skal fremgå av kopien om skattepliktig er innrapportert som alminnelig skattepliktig til annen stat eller jurisdiksjon. Kopien skal også inneholde skattepliktiges utenlandske identifikasjonsnummer. Skattepliktig skal orienteres om at norske skattemyndigheter kan utveksle opplysningene til utenlandske skattemyndigheter i henhold til overenskomst med fremmed stat.

§ 7-12-2. Sammenstilling av opplysninger

- (1) Skattepliktig skal motta en sammenstilt oversikt over opplysninger som er innrapportert etter § 7-2-1 til § 7-2-11 innen 1. februar året etter skattleggingsperioden. For opplysninger om lott eller part ved fiske- eller fangstvirksomhet, som innrapporteres etter egen frist i a-opplysningsforskriften § 2-1 fjerde ledd, er fristen 20. februar året etter skattleggingsperioden.
- (2) Sammenstillingen skal inneholde summerte opplysninger av innrapporterte ytelser som fremgår av § 7-2-9. Det skal gis opplysninger om
 - a) feriepengegrunnlaget, jf. ferieloven § 10 første ledd
 - b) summerte opplysninger om innrapportert forskuddstrekk, jf. skattebetalingsloven § 5-11 første ledd
 - c) ansattnummer eller annet nummer som er brukt til å identifisere inntektsmottakeren i arbeidsgivers systemer.
- (3) Flere innrapporteringer av samme type ytelse kan summeres og oppgis samlet. Med samme type ytelse menes ytelser som har like egenskaper i innrapporteringen. Der ytelsene består av en trekkpliktig og en trekkfri del skal hver del spesifiseres.

§ 7-13. Adgang til å innsende datautskrift som erstatning for papirmelding

§ 7-13-1. Adgang til å innsende datautskrift

I stedet for de papirmeldinger som er fastsatt med hjemmel i skatteforvaltningsloven § 7-13 annet ledd, kan det nyttes datautskrift dersom den tilfredsstillende kravene i § 7-13-2 til § 7-13-4.

§ 7-13-2. Innhold

- (1) Datautskriften må inneholde samme felter og poster med samme nummerering og samme tekst som den meldingen utskriften skal erstatte. Nødvendige forkortelser kan godtas. Samtlige poster skal tas med selv om ikke alle anvendes.
- (2) Det skal fremgå av overskriften på utskriften at den er en datautskrift, samt hvilken melding med navn og nummer som den erstatter.
- (3) Datautskriften skal signeres.

§ 7-13-3. Utforming

Datautskriften må ha tilsvarende utforming som den fastsatte meldingen, herunder må felter, poster og kolonner ha samme plassering.

§ 7-13-4. Kvalitet og format

Datautskriften må være av tilnærmet samme papir- og skriftkvalitet og format som den fastsatte meldingen. Datautskrift som erstatter doble meldinger kan leveres på A4-format. Hvert ark skal i tilfelle inneholde opplysninger om skattepliktiges navn, meldingens overskrift og årstall.

§ 7-13-5. Adgang til å kreve innsendt fastsatte meldinger

Skattemyndighetene kan kreve at den fastsatte meldingen innsendes i utfylt stand dersom de finner at datautskriften ikke tilfredsstillende kravene i § 7-13-2 til § 7-13-4.

Kapittel 8. Opplysningsplikt for skattepliktige, trekkpliktige mv.

§ 8-1. Alminnelig opplysningsplikt

§ 8-1-1. Innholdet i skattemeldinger mv.

Opplysninger om grunnlaget for fastsetting av skatt skal spesifiseres slik dette blir krevd i skattemeldinger mv.

§ 8-1-2. Skattemeldinger mv. som skal leveres elektronisk

- (1) Skattemelding for merverdiavgift, skattemelding for merverdiavgiftskompensasjon, melding om realisasjon av naturgass mv. og melding om forenklet registreringsordning for tilbyder av elektroniske tjenester skal leveres elektronisk. Dette gjelder likevel ikke skattemelding for innførselsmerverdiavgift for skattepliktige som ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret.
- (2) Næringsdrivende skal levere følgende meldinger elektronisk
 - a) skattemelding for formues- og inntektsskatt, svalgskatt og petroleumsskatt,
 - b) selskapsmelding og selskapets melding om deltakernes formue og inntekt fra selskapet
 - c) melding over art og omfang av transaksjoner og mellomværender med nærstående selskaper eller innretninger.

§ 8-1-3. Leveringssted for skattemeldinger mv. på papir

Skattemeldinger mv. på papir skal leveres til den mottaksadresse som Skattedirektoratet bestemmer.

§ 8-2. Skattemelding for formues- og inntektsskatt, svalbardskatt og petroleumsskatt**§ 8-2-1. Fritak fra å levere næringsoppgave**

- (1) Skattepliktige er fritatt fra å levere næringsoppgave når den skattepliktige
 - a) ikke driver virksomhet
 - b) leier ut bolig- eller fritidseiendom hvor leieinntektene er skattefrie eller
 - c) driver virksomhet og har samlet driftsinntekt som ikke overstiger 50 000 kroner.
- (2) Fritaket i første ledd bokstav c gjelder likevel ikke for
 - a) selskap som er skattepliktige etter skatteloven § 2-2 første ledd
 - b) selskap som nevnt i skatteloven § 2-2 annet ledd
 - c) skattepliktige som omfattes av skatteloven § 2-3, § 14-81 og § 14-82
 - d) skattepliktige som krever næringsinntekten fordelt med ektefelle etter skatteloven § 2-11
 - e) skattepliktige som har drevet mer enn en virksomhet i året, eller har drevet virksomhet som er skattepliktig til mer enn en kommune, jf. skatteloven § 3-3
 - f) skattepliktige som plikter å levere melding om «Drosje og godstransportnæringen»
 - g) skattepliktige som plikter å levere melding om «Utleie mv. av fast eiendom» sammen med melding om «Avskrivning» som både gjelder næringsvirksomhet og den utleide eiendommen
 - h) skattepliktige som er regnskapspliktige etter regnskapsloven § 1-2
 - i) skattepliktige som er registreringspliktige etter merverdiavgiftsloven § 2-1
 - j) skattepliktige etter svalbardskatteloven.
- (3) Skattepliktige som er fritatt fra å levere næringsoppgave etter første ledd bokstav c skal dokumentere transaksjoner mv. i samsvar med bokføringsloven § 10 og § 11 og bokføringsforskriften kapittel 5, 6 og 8. Dokumentasjonen skal oppbevares i samsvar med bokføringsloven § 13, jf. bokføringsforskriften kapittel 7 og 8. Dersom det ikke blir levert melding for beregning av personinntekt, settes personinntekten til samme beløp som næringsinntekten og negativ beregnet personinntekt kan ikke fremføres.
- (4) Skattekontoret kan fritta virksomhet som skal svare utførselsavgift på kull etter lov 17. juli 1925 nr. 2 fra plikt til å sende næringsoppgave når tungtveiende grunner foreligger. Det må på annen måte sannsynliggjøres at virksomheten ikke har hatt noe skattepliktig overskudd, og virksomheten må fremlegge tilstrekkelige opplysninger til å beregne utførselsavgiften.

§ 8-2-2. Skattleggingsperiode

- (1) Skattemeldingen skal omfatte opplysninger om den skattepliktiges formue per 1. januar i skattefastsettingsåret og inntekts- og fradragposter fra foregående kalenderår.
- (2) Et annet regnskapsår enn kalenderåret kan legges til grunn som skattleggingsperiode av regnskapspliktige skattepliktige som er gitt unntak i medhold av regnskapsloven § 1-7 første ledd annet, tredje eller fjerde punktum. Årsoppgjøret skal ikke omfatte mer enn 12 måneder. Skattepliktige som går over til å nytte et annet regnskapsår enn tidligere, skal levere særskilte opplysninger for tiden mellom avslutningen av det forrige og begynnelsen av det nye regnskapsåret.

§ 8-2-3. Leveringsfrist

- (1) Skattemelding skal leveres
 - a) innen utgangen av mai i året etter skattleggingsperioden for selskap mv. som nevnt i skatteloven § 2-2 første ledd, for selskap som skal levere selskapsmelding mv. etter skatteforvaltningsloven § 8-9 og for eier av enkeltpersonforetak
 - b) innen utgangen av april i året etter skattleggingsperioden for andre skattepliktige, herunder skattepliktige som nevnt i petroleumsskatteloven § 5 første ledd første punktum.
- (2) Ektefeller med forskjellig frist kan benytte den lengste fristen.
- (3) Deltaker i selskap som skal levere selskapsmelding mv. etter skatteforvaltningsloven § 8-9 har samme frist som selskapet.

§ 8-2-4. Levering av skattemelding i skattleggingsperioden

- (1) Før et midlertidig opphold i landet opphører for skattepliktige etter skatteloven § 2-3 første ledd bokstav d og annet ledd, kan det leveres skattemelding med opplysninger om inntekt for inneværende skattleggingsperiode.
- (2) Før oppløsning av bo, selskap eller annen skattepliktig innretning, skal det leveres skattemelding med opplysninger om inntekt for inneværende skattleggingsperiode. Skattemeldingen skal omfatte opplysninger om inntekt frem til slutningsdagen eller oppløsningsdagen.
- (3) Når skattemelding leveres i skattleggingsperioden etter første eller annet ledd, skal det også leveres skattemelding for formue og inntekt for foregående skattleggingsperiode dersom denne ennå ikke er levert.

§ 8-2-5. Søknad om utsatt leveringsfrist

- (1) Skattekontoret kan etter søknad gi utsatt leveringsfrist etter § 8-2-3 første ledd

- a) når det blir godtgjort at det av særlige grunner vil skape betydelige vanskeligheter å levere skattemelding innen fristen eller
 - b) til regnskapsfører eller revisor som bistår næringsdrivende med utfylling av skattemeldingen, for en mindre andel av søkerens klienter. Søknaden må gjelde navngitte skattepliktige. Det kan ikke gis utsettelse lenger enn til 30. juni i skattefastsettingsåret.
- (2) Skattedirektoratet kan forlenge fristen etter § 8–2–3 første ledd, med inntil en måned for grupper av skattepliktige. Dette gjelder likevel ikke for skattepliktige som nevnt i petroleumsskatteloven § 5 første ledd første punktum.

§ 8–2–6. Revisors signatur

Når skattepliktige har plikt til å ha revisor, skal næringsoppgave være signert av revisor.

§ 8–3. Skattemelding for merverdiavgift

A. Alminnelig skattleggingsperiode

§ 8–3–1. Alminnelig skattleggingsperiode

Skattemelding for merverdiavgift skal leveres periodevis. Hver skattleggingsperiode omfatter to kalendermåneder. Første periode er januar og februar, andre periode er mars og april, tredje periode er mai og juni, fjerde periode er juli og august, femte periode er september og oktober og sjette periode er november og desember.

§ 8–3–2. Endring av skattleggingsperiode ved mislighold av opplysningsplikten

- (1) Dersom en skattepliktig gjentatt og i vesentlig grad har overtrådt sin opplysningsplikt kan skattekontoret bestemme at skattemeldingen skal leveres månedlig for en periode på inntil 12 måneder.
- (2) Ved avgjørelsen av om skattemeldingen skal leveres månedlig kan det også legges vekt på at betalingsplikten ikke er blitt overholdt.
- (3) Skattepliktig som har levert månedlig skattemelding og betalt skyldig merverdiavgift til rett tid i den perioden som er fastsatt etter første ledd, skal deretter levere skattemelding etter reglene i § 8–3–1.

B. Skattleggingsperiode for virksomheter med lav omsetning

§ 8–3–3. Skattleggingsperiode ved lav omsetning

- (1) Dersom merverdiavgiftspliktig omsetning og uttak i løpet av et kalenderår ikke overstiger en million kroner, merverdiavgift ikke medregnet, kan skattekontoret samtykke i at skattemelding skal leveres en gang i året. Skattleggingsperioden er kalenderåret.
- (2) Det er et vilkår at skattepliktig har vært registrert i Merverdiavgiftsregisteret med alminnelig skattleggingsperiode i minst 12 måneder og i denne perioden har overholdt sin opplysnings- og betalingsplikt.

§ 8–3–4. Søknadsfrister ved endring av skattleggingsperiode

- (1) Søknad om å levere skattemelding en gang i året må være kommet fram til skattekontoret senest 1. februar for at endringen skal kunne gis virkning for inneværende kalenderår.
- (2) Søknad om endring til alminnelig skattleggingsperiode etter § 8–3–1 må være kommet fram til skattekontoret senest 1. desember for å kunne gis virkning fra 1. januar året etter. Endringen skal gjelde for minst to påfølgende kalenderår.

§ 8–3–5. Avslag på søknad og tilbakekall av retten til å ha årlig skattleggingsperiode

- (1) Skattekontoret kan avslå en søknad om å levere skattemelding etter § 8–3–3 eller bestemme at retten til å levere slik skattemelding skal tilbakekalles dersom
 - a) skattepliktig ikke har overholdt sin opplysnings- eller betalingsplikt
 - b) skattepliktig i vesentlig grad har overtrådt andre bestemmelser i skatteforvaltningsloven eller merverdiavgiftsloven eller
 - c) omsetningen i løpet av kalenderåret overstiger beløpsgrensen.
- (2) Vedtak om tilbakekall av retten til å levere skattemelding en gang i året skal gjelde for minst to påfølgende kalenderår.
- (3) Når overtredelse som nevnt i første ledd er vesentlig, kan vedtak om tilbakekall av retten til å levere skattemelding en gang i året gis virkning allerede for det kalenderår overtredelsen gjelder. Første ledd bokstav c anses som vesentlig overtrådt når omsetningen har oversteget beløpsgrensen med minst 25 prosent og skattepliktige burde ha forutsett dette.

§ 8–3–6. Meldeplikt ved høyere omsetning

Skattepliktig som leverer skattemelding etter § 8–3–3 og som ser at omsetningen vil overstige en million kroner i løpet av kalenderåret, skal straks melde fra til skattekontoret.

C. Skattleggingsperiode for primærnæringer mv.

§ 8–3–7. Skattleggingsperiode for primærnæringer mv.

- (1) Skattepliktig innen fiske skal levere skattemelding en gang i året. Det samme gjelder skattepliktig innen skogbruk eller jordbruk med binæringer (husdyrhold, hagebruk, gartneri) som produserer og omsetter egne produkter. Skattepliktig som er frivillig registrert etter merverdiavgiftsloven § 2–3 annet og fjerde ledd skal også levere skattemelding en gang i året.
- (2) For skattepliktig hvor formålet er å omsette eller foredle produkter fra jordbruk, husdyrhold, hagebruk, gartneri og skogbruk, herunder salgslag, fruktlager, meieri, slakteri, sagbruk mv., skal det leveres skattemelding etter § 8–3–1.
- (3) Som husdyrhold anses avl, oppdrett og hold av husdyr, herunder tamrein og pelsdyr, til bruk i jord- og skogbruk eller for produksjon av melk, kjøtt, skinn, ull, egg mv. Likestilt med husdyrhold anses etter denne bestemmelse bihold.
- (4) Som hagebruk eller gartneri anses dyrking av grønnsaker, frukt, bær og blomster og andre plantevekster på friland eller under glass, plast o.l., samt tiltrekking av planter.
- (5) Det skal også leveres skattemelding for primærnæringen for næringsvirksomhet som består i
 - a) utnyttelse av rett til jakt, fiske, jord, torv, sand, grus, stein, sanking av bær, kongler, mose, tang, tare o.l.
 - b) utføring av tjenester for andre med betydelige driftsmidler som minst 60 prosent av tiden nyttes i egen jord- eller skogbruksvirksomhet eller utleie av slike driftsmidler, forutsatt at virksomheten drives i tilknytning til jord- eller skogbruket og ikke utøves som selvstendig næring.
- (6) Skatteleggingsperioden for primærnæringen er kalenderåret.

D. Kortere skatteleggingsperiode

§ 8–3–8. Kortere skatteleggingsperiode

- (1) Dersom inngående merverdiavgift regelmessig overstiger utgående merverdiavgift med minst 25 prosent, kan skattekontoret samtykke i at skattemeldingen leveres tolv ganger i året.
- (2) Dersom inngående merverdiavgift regelmessig overstiger utgående merverdiavgift med minst 50 prosent, kan skattekontoret samtykke i kortere skatteleggingsperiode enn det som følger av første ledd. Skatteleggingsperioden kan likevel ikke settes kortere enn en uke.
- (3) Når særlige forhold foreligger, kan skattekontoret samtykke i at skattepliktige innen primærnæringene følger de alminnelige skatteleggingsperiodene.
- (4) Samtykke gis normalt for to år regnet fra første forkortede skatteleggingsperiode.
- (5) Når skattekontoret har fattet vedtak etter § 8–3–2, leveres månedlige skattemeldinger.

E. Særskilt skattemelding

§ 8–3–9. Særskilt skattemelding mv.

- (1) Særskilt skattemelding skal leveres av
 - a) mottakere av fjernleverbare tjenester som plikter å beregne merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven § 11–3 første ledd annet punktum
 - b) mottakere av klimakvoter som plikter å beregne merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven § 11–1 annet ledd annet punktum
 - c) mottakere av gull som plikter å beregne merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven § 11–1 tredje ledd annet punktum
 - d) tilbyder i forenklet registreringsordning.
- (2) Særskilt skattemelding som nevnt i første ledd skal leveres periodevis. Hver skatteleggingsperiode omfatter tre kalendermåneder. Første periode er januar, februar og mars, annen periode er april, mai og juni, tredje periode er juli, august og september og fjerde periode er oktober, november og desember.

F. Levering av skattemelding

§ 8–3–10. Leveringsfrist

- (1) Leveringsfrist for skattemeldingen er en måned og ti dager etter utløpet av hver skatteleggingsperiode eller fra tidspunktet for virksomhetens opphør. Fristen for tredje alminnelige skatteleggingsperiode er likevel 31. august.
- (2) For skattepliktig med lav omsetning som har kalenderåret som skatteleggingsperiode, er leveringsfrist to måneder og ti dager etter skatteleggingsperiodens utløp.
- (3) For skattepliktig innen primærnæringene som har kalenderåret som skatteleggingsperiode, er leveringsfrist tre måneder og ti dager etter skatteleggingsperiodens utløp.
- (4) Leveringsfrist for skattemelding i forenklet registreringsordning er 20 dager etter skatteleggingsperiodens utløp.
- (5) For skattemelding som nevnt i skatteforvaltningsloven § 8–3 tredje ledd gjelder leveringsfristene for tolldeklarasjonen gitt i eller i medhold av tolloven kapittel 4.

§ 8–4. Skattemelding for særavgifter

§ 8–4–1. Skatteleggingsperiode

- (1) Skatteleggingsperioden for avgift på elektrisk kraft og NO_x -avgift er kvartalsvis.

(2) Skattleggingsperioden for andre særavgifter er en kalendermåned.

§ 8-4-2. Leveringsfrist

- (1) Leveringsfrist for skattemeldingen er den 18. i måneden etter skattleggingsperioden.
- (2) Leveringsfrist for skattemelding for avgift på elektrisk kraft er en måned og 18 dager etter utløpet av den skattleggingsperioden faktura er sendt eller levering eller uttak uten faktura er foretatt.
- (3) Leveringsfrist for skattemelding for avgift på utslipp av NO_x er den 18. i måneden etter utløpet av den skattleggingsperioden utslippet fant sted.
- (4) Skattekontoret kan fastsette en kortere frist for skattemeldingen dersom det er opplysninger om virksomhetens forhold som gjør det sannsynlig at avgiftsbetalingen ikke vil skje rettidig.
- (5) Dersom vilkårene for fritak ikke lenger oppfylles, jf. skatteforvaltningsloven § 8-4 fjerde ledd, skal bruker levere skattemelding straks.
- (6) For skattemelding som nevnt i skatteforvaltningsloven § 8-4 femte ledd gjelder leveringsfristene for tolldeklarasjonen gitt i eller i medhold av tolloven kapittel 4.

§ 8-5. Skattemelding for motorkjøretøyavgifter

§ 8-5-1. Opplysningsplikt for engangsavgift

Skattepliktig etter motorkjøretøy- og båtavgiftsloven skal levere skattemelding

- a) dersom betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse som forelå ved første gangs registrering av motorkjøretøyet ikke lenger er oppfylt
- b) før motorkjøretøy som ikke tidligere er registrert i Norge tas i registreringspliktig bruk
- c) før oppbygd motorkjøretøy tas i bruk
- d) før motorkjøretøyet avgiftsmessige status eller avgiftsmessige grunnlag endres.

§ 8-5-2. Opplysningsplikt for årsavgift

Skattepliktig etter motorkjøretøy- og båtavgiftsloven skal levere skattemelding når det inntreffer forhold som fører til at et motorkjøretøy som tidligere var avgiftsfritt blir avgiftspliktig, eller kommer inn under andre avgiftsbestemmelser enn tidligere.

§ 8-5-3. Opplysningsplikt for vektårsavgift

Skattepliktig etter motorkjøretøy- og båtavgiftsloven skal levere skattemelding

- a) før endring til en høyere avgiftsgruppe, jf. vektårsavgiftsforskriften § 5 første ledd
- b) før korttidsbruk av tilhenger som utløser plikt til å betale døgnavgift, jf. vektårsavgiftsforskriften § 7
- c) før bruk av reservebuss som er fritatt for ordinær vektårsavgift skal finne sted.

§ 8-7. Skattemelding for merverdiavgiftskompensasjon

§ 8-7-1. Skattleggingsperiode

Skattemelding for merverdiavgiftskompensasjon skal leveres periodevis. Hver skattleggingsperiode omfatter to kalender måneder. Første periode er januar og februar, annen periode er mars og april, tredje periode er mai og juni, fjerde periode er juli og august, femte periode er september og oktober og sjette periode er november og desember. Virksomheter som nevnt i merverdiavgiftskompensasjonsloven § 2 bokstav b til e kan fremsette krav som omfatter et helt kalenderår i skattemeldingen for sjette periode.

§ 8-7-2. Leveringsfrist

- (1) Leveringsfrist for skattemeldingen er en måned og ti dager etter utløpet av hver skattleggingsperiode. Fristen for tredje periode er likevel 31. august.
- (2) Krav om kompensasjon for merverdiavgift på anskaffelser gjort i løpet av en periode kan tidligst fremsettes ved periodens utløp.

§ 8-8. Melding om trekk mv.

A. Artistskatt

§ 8-8-1. Melding om arrangementet mv.

- (1) Melding om arrangementet skal leveres senest tre uker før arrangementet skal finne sted. Når kontrakt inngås senere enn tre uker før arrangementet skal finne sted, skal melding leveres snarest etter at kontrakt er inngått.
- (2) Dersom flere er meldepliktige for samme arrangement, kan de avtale at opplysningene kan gis av en av dem. En slik avtale må leveres samtidig med meldingen om arrangementet. Avtalen fritar ikke fra ansvar som kan pålegges etter artistskatteloven § 12.

§ 8-8-2. Melding om trekk

- (1) På bakgrunn av opplysningene i meldingen om arrangementet, utsteder skattekontoret en forhåndsutfylt melding om trekk for den som er trekkpliktig etter artistskatteloven § 7.
- (2) Meldingen om trekk skal leveres fullstendig utfylt senest syv dager etter at trekk er foretatt. Artisten skal ha kopi av meldingen som kvittering for foretatt trekk.
- (3) Meldingen om trekk erstatter lønnsopplysninger etter skatteforvaltningsloven § 7-2.

B. Kildeskatt på aksjeutbytte

§ 8–8–3. *Leveringsfrist*

Melding om trekk skal leveres senest syv dager etter at trekk er foretatt. Selskaper registrert i VPS-registeret skal likevel levere melding om trekk senest en måned etter at trekk er foretatt.

§ 8–9. *Selskapsmelding mv. for selskap med deltakerfastsetting*

§ 8–9–1. *Plikt til å levere selskapsmelding*

- (1) Opplysningsplikten gjelder fra og med det året selskapet blir registrert i Enhetsregisteret, uavhengig av om det utføres virksomhet eller ikke.
- (2) For uregistrert selskap gjelder opplysningsplikten fra og med det året selskapet begynner å utøve virksomhet.
- (3) Opplysningsplikten gjelder frem til selskapet blir skattemessig oppløst etter skatteloven § 10–44.
- (4) For selskap som er registrert i Enhetsregisteret i 2013 eller senere, gjelder likevel opplysningsplikten bare for stiftelsesåret og de to påfølgende år, dersom
 - a) selskapet er registrert i Enhetsregisteret, men aldri har utøvet virksomhet og
 - b) det registrerte selskapet verken har eiendeler eller skatteposisjoner.

§ 8–9–2. *Deltakere i utenlandske selskaper*

- (1) Deltakere som skal beskattes i Norge for andel i utenlandsk selskap mv. som omfattes av skatteloven § 10–40, skal levere selskapsmelding og melding om deltakernes formue og inntekt fra selskapet. Selskapsmeldingen skal omfatte hele selskapets virksomhet. Hvis mer enn en deltaker skal beskattes i Norge for andel i det utenlandske selskapet, skal meldingene leveres av deltakerne i fellesskap.
- (2) Første ledd gjelder tilsvarende for deltakere som skal beskattes i Norge for andel av overskudd i norsk-kontrollerte utenlandske selskaper mv. hjemmehørende i lavskattelands, jf. skatteloven § 10–60 til § 10–68.
- (3) Årsregnskapet i det utenlandske selskapet mv. skal overføres til selskapsmeldingen, som skal fylles ut i samsvar med norske skatteregler. Ved omregningen av skattemessig resultat til norske kroner, skal valutakursen ved skattleggingsperiodens utløp legges til grunn.
- (4) Er det utenlandske selskapet mv. regnskapspliktig etter intern rett i det land det er hjemmehørende, skal selskapets årsoppgjør vedlegges.

§ 8–9–3. *Kopi av selskapets melding over deltakernes formue og inntekt*

Kopi av selskapets melding over deltakernes formue og inntekt skal leveres til den enkelte deltaker.

§ 8–9–4. *Skattleggingsperiode, leveringsfrist mv.*

Reglene i § 8–2–2 til § 8–2–5 om skattleggingsperiode, leveringsfrist og søknad om utsatt leveringsfrist gjelder for selskap med deltakerfastsetting og for deltakere i utenlandske selskaper som nevnt i § 8–9–2 første og annet ledd. Når selskapet har plikt til å ha revisor, skal næringsoppgave være signert av revisor.

§ 8–10. *Melding om realisasjon av naturgass mv.*

§ 8–10–1. *Omfanget av opplysningsplikten*

- (1) Med naturgass menes tørgass, inkludert LNG, riggass og våtgass, inkludert kondensat. Opplysningsplikten omfatter likevel ikke våtgass, inkludert kondensat.
- (2) Uttak av naturgass er ikke omfattet av opplysningsplikten.

§ 8–10–2. *Dispensasjon*

Oljeskattekontoret kan gi skattepliktig hel eller delvis dispensasjon fra reglene i § 8–10–1 til § 8–10–4, herunder frita skattepliktig som samlet realiserer en begrenset mengde naturgass i skattleggingsperioden fra opplysningsplikten.

§ 8–10–3. *Leveringsfrist*

- (1) Opplysninger om avtale- og salgsvilkår for naturgass som er realisert i et kvartal skal leveres innen 45 dager etter utløpet av kvartalet.
- (2) Endringer i tidligere innsendte opplysninger skal leveres innen fristen for første innsending av opplysninger etter første ledd etter at den opplysningspliktige er blitt kjent med endringen.
- (3) Kopi av avtale om realisasjon av naturgass skal leveres innen den fristen som følger av pålegg etter skatteforvaltningsloven § 8–10 tredje ledd.
- (4) Oljeskattekontoret kan gi utsatt leveringsfrist.

§ 8–10–4. *Hvordan opplysningene skal gis*

Kopi av avtale om realisasjon av naturgass skal gis i den form Oljeskattekontoret bestemmer.

§ 8–11. *Melding og annen dokumentasjon for kontrollerte transaksjoner mv.*

A. Fritak fra plikten til å levere melding for kontrollerte transaksjoner og mellomværender

§ 8–11–1. *Fritak fra plikten til å levere melding mv.*

(1) Plikten til å levere melding etter skatteforvaltningsloven § 8–11 første ledd og plikten til å utarbeide og legge fram dokumentasjon etter skatteforvaltningsloven § 8–11 annet ledd, jf. tredje og femte ledd, skal ikke gjelde for selskap eller innretning som

- a) i skattleggingsperioden har kontrollerte transaksjoner med en samlet virkelig verdi på mindre enn 10 millioner kroner og
- b) ved utgangen av skattleggingsperioden har mindre enn 25 millioner kroner i mellomværender med nærstående selskaper eller innretninger, jf. skatteforvaltningsloven § 8–11 fjerde ledd. Med mellomværender forstås alle typer fordringer og gjeld, samt garantier.

(2) For selskaper og innretninger som har opplysnings- og dokumentasjonsplikt etter skatteforvaltningsloven § 8–11 sjette ledd annet punktum, medregnes transaksjoner og mellomværender etter nevnte bestemmelse ved vurderingen av om beløpsgrensene i første ledd er overskredet.

§ 8–11–2. Definisjoner

I denne forskrift § 8–11 menes med

- a) *kontrollerte transaksjoner*: transaksjoner og overføringer mellom selskaper eller innretninger som er nærstående etter skatteforvaltningsloven § 8–11 fjerde ledd, samt disposisjoner mellom et fast driftssted og andre deler av foretaket
- b) *armlengdeprinsippet*: prinsippet om at kommersielt og finansielt samkvem mellom nærstående foretak skal være inngått på samme vilkår som om transaksjonen var inngått mellom uavhengige foretak under sammenlignbare forhold og omstendigheter, jf. skatteloven § 13–1 og OECDs mønsterskatteavtale artikkel 9 nr. 1
- c) *fast driftssted*: en virksomhet som utgjør eller skal regnes som fast driftssted i medhold av bestemmelser i skatteavtaler som Norge har inngått. Når virksomheten ikke omfattes av skatteavtale som Norge har inngått, skal den regnes som fast driftssted når vilkårene i OECDs mønsterskatteavtale artikkel 5 er oppfylt.
- d) *OECDs mønsterskatteavtale*: OECDs modelloverenskomst for skattlegging av inntekt og formue (Model Tax Convention on Income and on Capital) slik den løpende holdes oppdatert og anbefales fulgt av OECDs Råd
- e) *OECD-retningslinjene*: retningslinjer for internprising for flernasjonale foretak og skattemyndigheter vedtatt av Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) i 1995, med senere vedtatte endringer, publisert i rapporten Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations [C (95) 126/Final]
- f) *interne sammenlignbare transaksjoner*: sammenlignbare transaksjoner som foretaket har inngått med et uavhengig foretak, og som kan anvendes som sammenligningsgrunnlag ved vurderingen av om priser og vilkår anvendt i foretakets kontrollerte transaksjoner er i samsvar med armlengdeprinsippet
- g) *eksterne sammenlignbare transaksjoner*: sammenlignbare transaksjoner inngått mellom uavhengige foretak og som kan anvendes som sammenligningsgrunnlag ved vurderingen av om priser og vilkår anvendt i foretakets kontrollerte transaksjoner er i samsvar med armlengdeprinsippet.

§ 8–11–3. Generelle bestemmelser

(1) Dokumentasjonen som utarbeides etter skatteforvaltningsloven § 8–11 annet ledd skal gi grunnlag for å vurdere om priser og vilkår i kontrollerte transaksjoner er fastsatt i samsvar med armlengdeprinsippet.

(2) Dokumentasjonen skal inneholde opplysninger, redegjørelser og analyser som omtalt i § 8–11–4 til § 8–11–13 nedenfor. Omfanget av disse opplysninger, redegjørelser og analyser skal tilpasses til den kontrollerte transaksjonens økonomiske omfang og kompleksitet, og det som er nødvendig for at skattemyndighetene skal kunne vurdere om transaksjonens priser og vilkår er i samsvar med armlengdeprinsippet.

(3) Dokumentasjonen skal fremstilles på en oversiktlig måte, men det kreves ikke at den følger strukturen i § 8–11–4 til § 8–11–13. Er dokumentasjonen omfattende, skal den inneholde en sammenfatning av hovedpunkter.

§ 8–11–4. Opplysninger om foretaket, konsernet og virksomheten

Dokumentasjonen skal inneholde en overordnet og helhetlig beskrivelse av foretaket og det konsernet det inngår i, og den virksomheten som drives. Denne skal inneholde

- a) en beskrivelse av konsernets juridiske eierstruktur og de enkelte enhetenes geografiske tilhørighet
- b) en beskrivelse av konsernets operasjonelle struktur, herunder de ulike enhetenes viktigste forretningsområder
- c) en kortfattet historisk beskrivelse av konsernet, virksomheten og eventuelle tidligere gjennomførte omstruktureringer
- d) en beskrivelse av bransjen, herunder viktige konkurransemessige forhold
- e) en beskrivelse av vesentlige endringer i foretaket eller konsernet i løpet av skattleggingsperioden, herunder en redegjørelse for omstruktureringer og vesentlige endringer i funksjoner som foretaket utfører, eiendeler det benytter i virksomheten og risikoer det bærer.

§ 8–11–5. Opplysninger om finansielle forhold

(1) Dokumentasjonen skal inneholde opplysninger om omsetning og driftsresultat i de tre siste år for foretaket og andre foretak i konsernet som foretaket i løpet av skattleggingsperioden har hatt kontrollerte transaksjoner med.

(2) Det skal gis en forklaring på eventuelle underskudd som foretaket har hatt i de siste tre skattleggingsperiodene.

§ 8–11–6. Opplysninger om art og omfang av kontrollerte transaksjoner

(1) Dokumentasjonen skal inneholde en beskrivelse av kontrollerte transaksjoner som foretaket har hatt i løpet av skattleggingsperioden. Transaksjonens art og omfang skal spesifiseres for hvert av de nærstående foretak som foretaket har hatt kontrollerte transaksjoner med.

(2) Likeartede eller nært sammenknyttede transaksjoner kan beskrives under ett (aggregert). Det skal redegjøres for hvilke transaksjoner som beskrives aggregert.

(3) Transaksjonene skal videre beskrives i forhold til de fem sammenlignbarhetsfaktorene som er nedfelt i OECD-retningslinjene kapittel I. Dette er

- a) eiendelenes eller tjenestenes karakteristika
- b) en funksjonsanalyse, jf. § 8–11–7
- c) kontraktsvilkår
- d) økonomiske omstendigheter (markedsanalyse)
- e) forretningsstrategier som kan påvirke prissettingen.

(4) Det skal redegjøres for eventuelle kostnadsbidragsordninger som foretaket er deltaker i, jf. OECD-retningslinjene kapittel VIII.

§ 8–11–7. Funksjonsanalyse

Funksjonsanalysen etter § 8–11–6 tredje ledd bokstav b skal beskrive hvilke funksjoner hver av partene utfører, hvilke eiendeler de tilfører og hvilke risikoer de bærer, samt de respektive funksjoners, eiendelers og risikoers økonomiske betydning i forhold til transaksjonen.

§ 8–11–8. Særlig om sentralisert tjenesteyting

Ved sentralisert konsernintern tjenesteyting, herunder tjenester av administrativ, teknisk og finansiell karakter, skal det tjenestemottakende foretaket redegjøre for sin forventede nytte av tjenestene. Ved kostnadsbasert fordeling eller prissetting, skal foretaket redegjøre for kostnadsgrunnlag, fordelingsnøkkel og eventuelt fortjenestepåslag. Dersom det ikke er anvendt fortjenestepåslag, skal det tjenesteytende foretaket begrunne dette særskilt.

§ 8–11–9. Særlige opplysninger om immaterielle verdier

Det skal gis en særskilt beskrivelse av konsernets immaterielle verdier som har betydning for vurderingen av foretakets kontrollerte transaksjoner. Beskrivelsen skal omfatte angivelse av eierforhold, utnyttelse, utvikling og vedlikehold av de immaterielle verdier.

§ 8–11–10. Opplysninger om valg og anvendelse av prissettingsmetode

Dokumentasjonen skal inneholde en redegjørelse for den prissettingsmetode som er anvendt i en kontrollert transaksjon. Det skal redegjøres for hvorfor denne metoden er valgt, og hvorfor prissettingen som bruken av metoden leder til, anses å være i samsvar med armlengdeprinsippet. Det skal videre angis i hvilken utstrekning prissettingsmetoden er forenlig med de metodene som er beskrevet i kapittel II og III i OECD-retningslinjene.

§ 8–11–11. Opplysninger om sammenlignbarhetsanalyse

(1) Med mindre annet følger nedenfor, skal dokumentasjonen inneholde en sammenlignbarhetsanalyse, som sammen med opplysningene gitt i medhold av § 8–11–4 til § 8–11–10 og § 8–11–12 kan danne grunnlag for en vurdering av om priser og vilkår i kontrollerte transaksjoner er i samsvar med armlengdeprinsippet.

(2) Ved sammenlignbarhetsanalysen sammenlignes pris og andre vilkår i kontrollerte transaksjoner med pris og andre vilkår i transaksjoner inngått mellom uavhengige parter. Analysen gjennomføres med utgangspunkt i interne og eksterne sammenlignbare transaksjoner, under hensyntagen til sammenlignbarhetsfaktorene som er beskrevet i OECD-retningslinjene kapittel I. Det skal redegjøres for eventuelle justeringer som er foretatt for å forbedre sammenlignbarheten. Det skal også redegjøres for hvilke prinsipper som ligger til grunn for utvelgelsen av sammenlignbare transaksjoner.

(3) Dersom det ikke eksisterer interne sammenlignbare transaksjoner, og det er uforholdsmessig vanskelig eller kostnadskrevende å innhente og bearbeide informasjon om eksterne sammenlignbare transaksjoner, skal plikten etter skatteforvaltningsloven § 8–11 annet ledd anses oppfylt også uten at en sammenlignbarhetsanalyse som nevnt i annet ledd legges fram innen den tidsfrist som der er angitt. Foretaket skal da begrunne hvorfor en slik analyse ikke er utarbeidet, samt redegjøre for hvilke økonomiske vurderinger og analyser som ligger til grunn for prissettingen som faktisk er anvendt og hvorfor denne anses å være i samsvar med armlengdeprinsippet.

(4) Foretaket er ikke forpliktet til å utarbeide databaseundersøkelser, jf. likevel § 8–11–15 annet ledd. Hvis databaseundersøkelser er utarbeidet, skal disse vedlegges dokumentasjonen.

§ 8–11–12. Opplysninger om avtaler mv.

(1) Dokumentasjonen skal inneholde de avtaler som har betydning for pris og øvrige vilkår i kontrollerte transaksjoner.

(2) Avtaler vedrørende prisingen av kontrollerte transaksjoner som foretaket har inngått med myndighetene i andre land skal vedlegges. Det samme gjelder bindende forhåndsuttalelser eller lignende meddelelser som foretaket har innhentet fra utenlandsk skattemyndighet og som angår prising av foretakets kontrollerte transaksjoner.

(3) Avtaler vedrørende prisingen av kontrollerte transaksjoner som et annet foretak har inngått med myndighetene i andre land, skal vedlegges når foretaket påberoper seg slike som grunnlag for prisingen av kontrollerte transaksjoner.

Det samme gjelder bindende forhåndsuttalelser eller lignende meddelelser som et annet foretak har innhentet fra utenlandsk skattemyndighet, når foretaket påberoper seg slike meddelelser som grunnlag for prisingen av sine kontrollerte transaksjoner.

§ 8–11–13. *Unntak for uvesentlige transaksjoner*

(1) Kravene i § 8–11–4 til § 8–11–12 omfatter ikke kontrollerte transaksjoner som er uvesentlige. For uvesentlige transaksjoner skal det bare angis hvilke typer transaksjoner foretaket har hatt og som det selv anser for å være uvesentlige.

(2) Transaksjoner anses som uvesentlige når de er enkeltstående, har beskjedent økonomisk omfang og ikke er en del av foretakets kjernevirksomhet.

§ 8–11–14. *Utarbeidelse og sammenstilling av dokumentasjonen*

Dokumentasjon i samsvar med § 8–11–4 til § 8–11–13 skal opprettes for hver skattleggingsperiode. Foretaket skal ha rutiner som gjør det mulig å sammenstille og legge fram dokumentasjon for hver skattleggingsperiode innen 45 dager etter at krav fra skattemyndighetene er fremsatt, jf. skatteforvaltningsloven § 8–11 annet ledd.

§ 8–11–15. *Framleggelse etter krav fra skattemyndighetene*

(1) Dokumentasjonen skal, etter krav fra skattemyndighetene, legges fram, utleveres eller sendes innen 45 dager, jf. skatteforvaltningsloven § 8–11 annet ledd. Fristen etter første punktum skal tidligst regnes fra utløpet av fristen for å levere skattemelding.

(2) Når dokumentasjonen etter første ledd ikke inneholder en sammenlignbarhetsanalyse, jf. § 8–11–11 tredje ledd, kan skattemyndighetene, etter vurdering av den mottatte dokumentasjon, anmode foretaket om å legge fram en sammenlignbarhetsanalyse. Skattemyndighetene kan herunder anmode foretaket om å utarbeide en databaseundersøkelse. Ved anmodninger etter dette ledd skal foretaket gis en leveringsfrist på 60 til 90 dager.

(3) Denne forskrift § 8–11 begrenser ikke skattemyndighetenes adgang til å kreve opplysninger i medhold av skatteforvaltningsloven § 10–1 og § 10–4, herunder opplysninger til utdyping av beskrivelser og materiale som nevnt i § 8–11–4 til § 8–11–13.

§ 8–11–16. *Avsluttende bestemmelser*

(1) Dokumentasjonen skal utarbeides på norsk, svensk, dansk eller engelsk.

(2) Foretaket kan velge å utarbeide dokumentasjonen i henhold til EUs Adferdskodeks for internprisingsdokumentasjon (Code of conduct on transfer pricing documentation for associated enterprises in the European Union 2006/C 176/01 28. juli 2006). Opplysningene i § 8–11–4 til § 8–11–13 må i så fall framgå enten av fellesdokumentasjonen eller av den landspesifikke dokumentasjonen. Reglene i § 8–11–3 og § 8–11–12 til og med § 8–11–16 første ledd får tilsvarende anvendelse.

§ 8–12. *Melding om registrering for merverdiavgift og særavgifter*

§ 8–12–1. *Leveringsfrist for registreringsmelding for merverdiavgift*

Melding om registrering for merverdiavgift skal sendes uten ugrunnet opphold når vilkårene for registrering er oppfylt, jf. merverdiavgiftsloven kapittel 2.

§ 8–12–2. *Leveringsfrist for registreringsmelding for særavgifter*

(1) Melding om registrering for særavgifter skal sendes senest en måned før produksjonen eller innførselen starter.

(2) Melding med opplysninger om og dokumentasjon for endringer i tidligere gitte opplysninger eller at virksomheten ikke lenger oppfyller vilkårene for å være registrert skal sendes straks. Slik melding skal også sendes når virksomheten stanser i over tre måneder.

Kapittel 9. Fastsetting

§ 9–4. *Skatte- og trekkpliktiges endring av fastsetting mv.*

§ 9–4–1. *Leveringsmåte og leveringssted*

Bestemmelsene om leveringsmåte og leveringssted i kapittel 8 gis tilsvarende anvendelse for endringsmelding etter dette kapittel.

§ 9–4–2. *For mye angitt merverdiavgift i salgsdokumentasjon*

(1) Når det er oppgitt for mye merverdiavgift i salgsdokumentasjon, kan beregningsgrunnlaget for utgående merverdiavgift bare endres dersom feilen er rettet overfor kjøperen. Skattemyndighetene kan i særlige tilfeller bestemme at dette vilkåret ikke skal gjelde, og at tilbakebetalingskravet, når retting ikke kreves, skal begrenses til den delen av avgiften som skattepliktige ikke har veltet over på andre.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende for mottakere og tilbydere som skal levere skattemelding etter § 8–3–9.

§ 9–5. *Trekkpliktiges adgang til å endre fastsatt skatt på utbytte til utenlandske aksjonærer*

§ 9–5–1. *Krav til dokumentasjon*

Endringsmelding etter skatteforvaltningsloven § 9–5 må inneholde en oversikt over de aksjonærene endret skattetrekk gjelder.

§ 9-6. Søknad om refusjon av skatt fastsatt ved trekk**§ 9-6-1. Krav til dokumentasjon**

Søknad om refusjon av kildeskatt på aksjeutbytte etter skatteforvaltningsloven § 9-6 må inneholde opplysninger og dokumentasjon som godtgjør at skatten skal være lavere enn skattetrekket.

§ 9-8. Takseringsregler mv.**§ 9-8-1. Takseringsregler mv. for formues-, inntekts- og fradragposter**

Takseringsregler og regler om verdsetting av skogeiendom fastsettes årlig for skatleggingsperioden i egne forskrifter om taksering av formues-, inntekts og fradragposter som må fastsettes ved skjønn.

Kapittel 10. Kontroll**§ 10-14. Gjennomføring av kontroll etter skatteforvaltningsloven § 10-1 til § 10-7****§ 10-14-1. Legitimasjon**

Ved kontroll hos den opplysningspliktige skal de som deltar i kontrollen vise legitimasjon overfor den opplysningspliktige.

§ 10-14-2. Informasjon om plikter og rettigheter

Den opplysningspliktige skal orienteres om sin opplysningsplikt og plikt til å medvirke til kontroll.

§ 10-14-3. Kopiering av elektronisk informasjon

(1) Når skattemyndighetene kopierer elektronisk informasjon, skal det benyttes teknikker og programvare som sikrer dataenes konfidensialitet og integritet.

(2) Kopiering av elektronisk arkiv skal fortrinnsvis skje hos opplysningspliktige, men kan skje i lokaler som skattemyndighetene disponerer dersom opplysningspliktige samtykker.

(3) Deler den opplysningspliktige elektronisk arkiv med andre, og arkivet er innrettet slik at skattemyndighetene ikke umiddelbart kan skille mellom hvilke opplysninger som gjelder den opplysningspliktige og opplysninger som gjelder andre (sammenblandet arkiv), kan hele arkivet kopieres.

(4) Dersom opplysningspliktige samtykker, kan utstyr som inneholder elektronisk arkiv tas bort fra den opplysningspliktiges lokaler i forbindelse med kopieringen. Det skal nedtegnes hvilket utstyr som tas med og når og hvordan tilbakelevering skal skje. Opplysningspliktig og skattemyndighetene skal signere dokumentet.

§ 10-14-4. Tilgang til elektronisk arkiv

(1) Tilgangen til kopier som skattemyndighetene har tatt av elektroniske arkiv skal lukkes senest når endelig rapport om kontroll er ferdigstilt. Når tilgangen er lukket, skal skattemyndighetene ikke kjøre søk eller foreta annen gjennomgang av kopien av det elektroniske arkivet.

(2) Tilgangen til elektroniske arkiv kan åpnes igjen for å bekrefte eller avkrefte opplysninger fra opplysningspliktige, for å verifisere tidligere uttrukne data eller hvis saksbehandlingen viser at det er behov for ytterligere opplysninger eller dokumentasjon. Ved gjenåpning skal opplysningspliktige underrettes.

§ 10-14-5. Klage over pålegg

(1) Påklages pålegg om utlevering av papirdokumenter, elektronisk lagrede opplysninger, programmer eller programsystemer, skal papirdokumentene, lagringsmediet, enheten det sitter i eller en kopi av den elektroniske informasjonen forsegles.

(2) Skattemyndighetene beslutter om det er papirdokumentene, lagringsmediet, enheten det sitter i eller en kopi av den elektroniske informasjonen som skal forsegles. Beslutningen kan ikke påklages.

(3) Forseglet materiale skal deponeres hos skattemyndighetene til klagen er avgjort.

(4) Gis klageren medhold, skal det forseglede materialet overleveres klageren dersom det tilhører klageren. Dersom forseglet materiale er lagret på lagringsmedium som tilhører skattemyndighetene, skal opplysningspliktiges data slettes som beskrevet i § 10-14-8. Dersom det ikke vil føre til nevneverdig forsinkelse, skal den opplysningspliktige gis anledning til å være til stede når forseglingen brytes.

(5) Gis klageren ikke medhold, skal klageren underrettes.

§ 10-14-6. Rapport

(1) Den som leder kontrollen har ansvaret for at det blir utarbeidet rapport.

(2) Ved kontroll hos den opplysningspliktige skal rapporten inneholde

- a) opplysninger om når kontrollen fant sted, formålet og lovhjemmel for kontrollen
- b) opplysninger om varsel til den opplysningspliktige
- c) hvem som var til stede ved kontrollen og hvem som var den opplysningspliktiges kontaktperson
- d) oversikt over dokumenter, datalagringsmedium mv. som ble utlevert til skattemyndighetene ved kontrollen
- e) oversikt over de faktiske forhold av betydning for kontrollen, med oppdeling i henholdsvis faktiske opplysninger vedrørende den opplysningspliktige som kontrollen ble avholdt hos og opplysninger vedrørende andre opplysningspliktige
- f) opplysninger om andre særlige forhold.

§ 10-14-7. Tilbakelevering

(1) Papirdokumenter skal tilbakeleveres så snart som mulig, eventuelt etter at det er tatt kopier av dokumenter som antas å få betydning for kontrollen. Dersom det er behov for å beholde originaldokumenter utover rimelig tid, kan den opplysningspliktige kreve å få en kopi av dokumentene.

(2) Utlånte elektroniske lagringsmedier skal tilbakeleveres så snart det ikke lenger er behov for dem av hensyn til kontrollen.

§ 10-14-8. Sletting av elektronisk kopiert arkiv

(1) Sletting skal skje på en slik måte at en rekonstruksjon av dataene er umulig. En representant for virksomheten kan kreve å være til stede ved slettingen.

(2) Kopier av elektroniske arkiv skal slettes senest når saken er endelig avgjort. Saken anses som endelig avgjort når frist for endring og søksmålsfristen er utløpt, eller når det foreligger rettskraftig dom, og kravet er betalt.

(3) Ved kopiering av elektronisk arkiv som er innrettet slik at skattemyndighetene ikke umiddelbart kan skille mellom hvilke opplysninger som gjelder den opplysningspliktige og opplysninger som gjelder andre (sammenblandet arkiv), skal hele arkivet slettes senest når sakene er endelig avgjort.

Kapittel 11. Pålegg om bokføring, revisjon og oppbevaring av regnskapsmateriale**§ 11-2. Pålegg om revisjon****§ 11-2-1. Pålegg om revisjon**

(1) Det kan ikke gis pålegg om revisjon på bakgrunn av feil og mangler i årsregnskap hvor foretaket hadde revisjonsplikt i medhold av revisorloven § 2-1 eller pålegg etter skatteforvaltningsloven § 11-2 eller skattebetalingsloven § 5-13b.

(2) Det kan heller ikke gis pålegg om revisjon på bakgrunn av feil i den løpende bokføringen, dersom årsregnskapet for den aktuelle perioden ennå ikke er fastsatt.

(3) Ved etterfølgende fusjon av selskapet med annet selskap har pålegget virkning for hele det fusjonerte selskapet. Ved etterfølgende fisjon av selskapet har pålegget virkning for hvert selskap som inngår i fisjonen.

§ 11-2-2. Varsel om pålegg

(1) Før det gis pålegg om revisjon skal det sendes varsel med anledning til uttalelse innen en nærmere angitt frist. Fristen skal som hovedregel være to uker. Varsel skal være skriftlig og gjøre rede for hva saken gjelder.

(2) Varsel kan unnlates når skattepliktig på annen måte har fått kjennskap til at pålegg skal gis og har hatt rimelig foranledning til å uttale seg, eller varsel av andre grunner må anses åpenbart unødvendig.

§ 11-2-3. Påleggets form og innhold

(1) Et pålegg om revisjon skal være skriftlig. Bakgrunnen for pålegget skal fremgå, og det skal inntas en kort begrunnelse for pålegget.

(2) Det skal fremgå klart av pålegget for hvilke regnskapsår det gjelder. Hvis pålegget gis innen de tre første månedene i regnskapsåret, kan pålegget gjøres gjeldende for årsregnskapet for inneværende år.

(3) I pålegget skal det gis opplysning om plikt til å gi melding om revisor til Foretaksregisteret, og om konsekvensene av unnlatt oppfyllelse av meldeplikten.

(4) Det skal settes en frist i pålegget for foretaket til å innhente erklæring fra revisor om at denne påtar seg oppdraget (villighetserklæring). Fristen skal normalt være seks uker fra den dag pålegget ble gitt.

§ 11-2-4. Melding til Foretaksregisteret om pålegg om revisjon

(1) Skattekontoret skal sende melding til Foretaksregisteret når kontoret har besluttet å pålegge et foretak revisjonsplikt etter skatteforvaltningsloven § 11-2.

(2) Meldingen skal inneholde opplysninger om navn og organisasjonsnummer for det foretaket pålegget gjelder, samt hvilke regnskapsår pålegget gjelder for.

(3) Meldingen skal sendes inn uten ugrunnet opphold etter klagefristens utløp, eller etter at endelig beslutning er truffet i klagesaken.

§ 11-2-5. Innsending av villighetserklæring fra revisor mv.

Foretaket skal sende en kopi av villighetserklæringen til skattekontoret innen den frist som er satt i pålegget om revisjon, jf. § 11-2-3 fjerde ledd.

Kapittel 12. Endring uten klage**§ 12-4. Summarisk fellesoppgjør****§ 12-4-1. Vilkår for å treffe vedtak om summarisk fellesoppgjør**

(1) I vurderingen etter skatteforvaltningsloven § 12-4 første ledd av om det er uforholdsmessig byrdefullt å gjennomføre ordinære endringssaker skal det blant annet legges vekt på om feilen gjelder små beløp for mange ansatte, om feilen gjelder flere år, omfanget av underlagsmaterialet og muligheten til å koble dette til den enkelte ansatte.

(2) Vedtak om summarisk fellesoppgjør kan alltid treffes når antall ordinære endringssaker, hvor en skattepliktig for en skatleggingsperiode regnes som en sak, samlet ville utgjøre enten

- a) minst 300 saker, og det gjennomsnittlige opplysningspliktige beløp per sak som nevnt ikke overstiger 50 prosent av folketrygdens grunnbeløp for noen skattleggingsperiode
- b) minst 100 saker, og det gjennomsnittlige opplysningspliktige beløp per sak som nevnt ikke overstiger 20 prosent av folketrygdens grunnbeløp for noen skattleggingsperiode eller
- c) minst 50 saker, og det gjennomsnittlige opplysningspliktige beløp per sak som nevnt ikke overstiger 10 prosent av folketrygdens grunnbeløp for noen skattleggingsperiode.

(3) Vedtak om summarisk fellesoppgjør kan også omfatte skattepliktige som ikke kan identifiseres. Disse kan holdes utenom beregningen av om vilkårene i annet ledd er oppfylt. Det samme gjelder identifiserte skattepliktige som med hjemmel i folketrygdloven, sosialkonvensjon eller Europaparlaments- og Rådsforordning (EF) nr. 883/2004 er fritatt fra å svare trygdeavgift.

(4) Vedtak om summarisk fellesoppgjør kan, selv om vilkårene etter annet ledd er oppfylt, ikke omfatte skattepliktige som for noen av de aktuelle skattleggingsperiodene har mottatt en ytelse som overstiger folketrygdens grunnbeløp for året. Dette gjelder likevel ikke for skattepliktige som nevnt i tredje ledd.

(5) Vedtak om summarisk fellesoppgjør kan treffes selv om arbeidsgiveren i ettertid leverer korrigerede eller fullstendige opplysninger om ytelser til de ansatte, men dette forhold skal tillegges vekt ved vurderingen av om vedtak skal treffes. Det samme gjelder dersom mange ansatte vil endre skattefastsettingen.

§ 12-4-2. Varsel om summarisk fellesoppgjør

I varselet skal arbeidsgiveren bli oppfordret til å gi opplysninger om eventuelle ansatte som vil endre skattefastsettingen og ansatte som har tatt med den aktuelle ytelsen i en tidligere skattefastsetting.

§ 12-4-3. Vedtakets innhold

Vedtaket skal angi

- a) hvilke ansatte oppgjøret skal omfatte, så langt mulig angitt ved navn, fødselsnummer og skattekommune, og ellers avgrenset på annen entydig måte når identiteten er ukjent. Slik avgrensning skal i tilfelle skje med angivelse av bestemt antall eller gruppe av ansatte, henført til bestemt arbeidssted eller arbeidsoppdrag, samt hvilken tidsperiode aktuelle arbeidsoppdrag faller innenfor.
- b) hvilke skattleggingsperioder vedtaket omfatter
- c) arten og verdien av ytelser som omfattes av oppgjøret
- d) beløpsmessig beregningsgrunnlag, spesifisert som nevnt i § 12-4-4 første ledd
- e) hvilken sats som skal benyttes ved fastsettelse av kravet på skatt, jf. § 12-4-4 annet ledd og § 12-4-7 tredje ledd.

§ 12-4-4. Beløpsmessig beregningsgrunnlag og skattesats

(1) Beregningsgrunnlaget, som er grunnlaget for beregning av kravene mot arbeidsgiver etter § 12-4-7, skal fastsettes til det dobbelte av verdien av de skattepliktige ytelser som den ansatte har mottatt og som ikke er innberettet. Beregningsgrunnlaget skal spesifiseres på identifiserte skattepliktige. For andre skattepliktige skal beregningsgrunnlaget angis samlet for bestemt antall eller gruppe, slik avgrensningen er gjort etter § 12-4-3 bokstav a annet punktum. Samlet beregningsgrunnlag skal spesifiseres per skattleggingsperiode. Når skattesatsen settes til 35 prosent etter annet ledd annet punktum, skal beregningsgrunnlaget fastsettes ved å multiplisere verdien av de skattepliktige ytelser med 1,5385.

(2) Skattesatsen som skal anvendes på beregningsgrunnlaget etter første ledd, jf. § 12-4-7 tredje ledd første punktum, skal fastsettes til 50 prosent. Når særlige hensyn taler for det, og det synes klart at marginalsatsen for den aktuelle gruppen ansatte ville være vesentlig lavere, kan satsen fastsettes til 35 prosent.

§ 12-4-5. Kopi av melding om vedtak

Kopi av meldingen om vedtaket skal sendes til skatteoppkreveren i arbeidsgiverens (hoved)kontorkommune, jf. skattebetalingsloven § 2-1 annet ledd. Når vedtaket omfatter flere kommuner, skal kopi av meldingen sendes til berørte skattekontor og til Skattedirektoratet, jf. § 12-4-7.

§ 12-4-6. Virkninger av vedtak

Når vedtak om summarisk fellesoppgjør er truffet, bortfaller arbeidsgiverens plikt etter skatteforvaltningsloven § 7-2 til å levere opplysninger om ytelser som omfattes av vedtaket.

§ 12-4-7. Beregning og fastsetting av krav på skatt og arbeidsgiveravgift

(1) Kopi av skattekontorets vedtak sendes til Skattedirektoratet med anmodning om beregning av fordelingsnøkkel.

(2) Skattedirektoratet utarbeider fordelingsnøkkel som en prosentvis fordeling mellom kommunene, basert på vedkommende arbeidsgivers samlede innberetning av opplysningspliktige ytelser og på de skattekommuner som omfattes av innberetningene, og sender denne til skattekontoret. Den prosentvise fordeling beregnes med en desimal og for hver av de aktuelle skattleggingsperioder.

(3) Skattekontoret fastsetter kravet på skatt etter vedtaket om beregningsgrunnlag og skattesats, jf. § 12-4-3 bokstav d og e og § 12-4-4. Kravet fordeles per kommune, og summeres per kommune for alle skattleggingsperioder.

(4) Skattekontoret fastsetter kravet på arbeidsgiveravgift. Avgiften beregnes av beregningsgrunnlaget for hver skatteleggingsperiode, jf. § 12–4–3 bokstav d og § 12–4–4. Ved avgiftsberegningen skal avgiftsgrunnlaget fordeles på de ulike avgiftssoner i samme forhold som arbeidsgiverens øvrige avgiftspliktige ytelser i samme periode fordelte seg.

(5) Skattekontoret oversender de fastsatte krav etter tredje og fjerde ledd til vedkommende skatteoppkrever etter skattebetalingsloven § 2–1.

Kapittel 14. Administrative reaksjoner og straff

§ 14–1. Tvangsmulkt

§ 14–1–1. Utmåling av tvangsmulkt

(1) Tvangsmulkt for manglende oppfyllelse av opplysningsplikten etter

- a) skatteforvaltningsloven kapittel 7 utgjør to rettsgebyr per dag
- b) skatteforvaltningsloven kapittel 8 utgjør et halvt rettsgebyr per dag.

(2) Tvangsmulkt for den som ikke retter seg etter pålegg om bokføring etter skatteforvaltningsloven § 11–1 utgjør ett rettsgebyr per dag.

(3) I særlige tilfeller kan tvangsmulkten settes lavere eller høyere, men begrenset oppad til tre rettsgebyr per dag for tvangsmulkt etter første ledd og ti rettsgebyr per dag for tvangsmulkt etter annet ledd.

(4) Tvangsmulkt løper fra den dagen som fastsettes i vedtak om tvangsmulkt og løper frem til den opplysningspliktige har oppfylt sin opplysningsplikt.

Kapittel 16. Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og endringer i andre forskrifter

§ 16–1. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra 1. januar 2017.

§ 16–2. Overgangsbestemmelser

§ 16–2–1. Overgangsbestemmelser om søksmål

(1) Ved søksmål som gjelder ligningsavgjørelser etter ligningsloven utøves statens partsstilling av det skattekontoret som har truffet vedtaket i første instans. Søksmål til prøving av en ligningsavgjørelse må reises innen seks måneder etter at skatteoppgjøret eller endringsvedtak ble sendt. I saker om kildeskatt på aksjeutbytte må søksmål reises innen 1. juli året etter ligningsåret, likevel slik at søksmål som gjelder endringsvedtak kan reises innen seks måneder etter at vedtaket ble sendt skattyteren. Når endringssak er gjennomført etter ligningsloven § 3–11 nr. 4, jf. § 8–3 nr. 5, regnes søksmålsfristen fra nytt skatteoppgjør ble sendt skattyteren. Det kan gis oppfriskning for oversittelse av fristen etter reglene i tvisteloven § 16–12 til § 16–14. Etter utløpet av denne fristen gjelder likevel fristen i skattebetalingsloven § 17–1 femte ledd i sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring. Når domstolen kommer til at den skattepliktige bare skal betale en del av den ilignede skatten, og det ikke foreligger tilstrekkelige opplysninger til å fastslå det riktige beløpet, skal det i domsslutningen angis hvordan ny fastsetting skal utføres. Kommer domstolen til at en ligningsavgjørelse ikke kan opprettholdes på grunn av formelle mangler, skal den henvise avgjørelsen til ny behandling av vedkommende skattemyndighet.

(2) Ved søksmål som gjelder skatt fastsatt etter petroleumsskatteloven § 6 nr. 1 utøves statens partsstilling av Oljeskattekontoret. Slikt søksmål kan bare reises mot avgjørelse i klagesak etter petroleumsskatteloven § 6 nr. 1 bokstav b. Klagenemnda kan i særlige tilfeller gjøre vedtak om at det likevel kan reises søksmål mot avgjørelse i Oljeskattekontoret etter petroleumsskatteloven § 6 nr. 1 bokstav a. Frist for søksmål er seks måneder fra det tidspunkt klagen er avgjort. Søksmål kan uten hinder av bestemmelsen i forrige punktum reises dersom klagen ikke er avgjort innen ett år etter utløpet av klagefristen.

(3) Ved søksmål som gjelder avgjørelser om merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven utøves statens partsstilling av det skattekontor som har truffet vedtaket i første instans. Søksmål til prøving av avgiftsoppgjør må reises innen seks måneder etter utløpet av terminen avgiftsoppgjøret gjelder eller etter at melding om vedtak ble sendt. Det kan gis oppfriskning for oversittelse av fristen etter reglene i tvisteloven § 16–12 til § 16–14. Etter utløpet av denne fristen gjelder likevel fristen i skattebetalingsloven § 17–1 femte ledd i sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring. Når domstolen i søksmål som gjelder rettigheter eller plikter etter merverdiavgiftsloven kommer til at noen bare skal betale en del av et omtvistet avgiftsbeløp eller bare skal ha tilbake en del av et tilbakebetalingskrav, og det ikke foreligger tilstrekkelige opplysninger til å fastslå det riktige beløpet, skal det i domsslutningen angis hvordan ny fastsetting skal utføres. Kommer domstolen til at et vedtak om grunnlaget for et merverdiavgiftskrav ikke kan opprettholdes på grunn av formelle mangler, skal den henvise vedtaket til ny behandling av vedkommende avgiftsmyndighet.

(4) Søksmål som gjelder avgjørelser truffet i medhold av særavgiftsloven, motorkjøretøy- og båtavgiftsloven eller merverdiavgiftskompensasjonsloven anlegges etter reglene i tvisteloven.

(5) Departementet kan gi instruks om utøvelsen av statens partsstilling generelt og i enkeltsaker. Departementet kan i enkeltsak eller i grupper av saker overta utøvelsen av partsstillingen eller overføre den til en annen skattemyndighet.

§ 16–2–2. Overgangsbestemmelser om endringsmelding for innførselsmerverdiavgift

Tollregionen har myndighet til å kontrollere endringsmelding etter skatteforvaltningsloven § 9–4 som leveres av skattepliktig som er registrert i Merverdiavgiftsregisteret og som gjelder endring av merverdiavgift for innførsel foretatt i 2016 eller tidligere. Dersom tollregionen ikke finner å kunne legge endringsmeldingen til grunn, skal saken oversendes skattekontoret for avgjørelse.

§ 16–2–3. Overgangsbestemmelse om vedtaksmyndighet for klage over ligningen for inntektsårene 2015 og tidligere

Skattekontoret treffer vedtak i klage over ligningen for inntektsårene 2015 og tidligere, når klagen er kommet fram innen 31. desember 2016. Dersom den skattepliktiges klage fullt ut tas til følge, gjelder ikke skatteforvaltningsloven § 5–7. Den skattepliktige kan påklage skattekontorets vedtak til Skatteklagenemnda.

23. nov. Nr. 1361 2016**Forskrift om endring i forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv.**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 23. november 2016 med hjemmel i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) § 7–1. Kunngjort 24. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholforskriften) gjøres følgende endring:

§ 6–2 skal lyde:

§ 6–2. Gebyret skal betales etter følgende satser:

Salg:

- 0,20 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1
- 0,55 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2

Skjenking:

- 0,45 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1
- 1,20 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2
- 3,95 kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 3.

Bevillingsgebyret utgjør pr. år minimum kr 1570 for salg og kr 4900 for skjenking. Bevillingsmyndigheten kan likevel i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere. For ambulerende bevilling kan bevillingsmyndigheten kreve et gebyr på inntil kr 350 pr. gang.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2017.

23. nov. Nr. 1362 2016**Forskrift om endring i forskrift om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger**

Hjemmel: Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 23. november 2016 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 2, § 3, § 6, § 13, § 31, § 32, § 33, § 34, § 35, § 37, § 38 og § 43, jf. delegeringsvedtak 16. februar 2007 nr. 171 og delegeringsvedtak 29. juni 2007 nr. 849 og lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter (småbåtloven) § 38 og § 39, jf. delegeringsvedtak 29. juni 2007 nr. 848 og delegeringsvedtak 29. juni 2007 nr. 849. Kunngjort 24. november 2016 kl. 14.50.

I

I forskrift 30. mai 2012 nr. 488 om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger gjøres følgende endringer:

§ 4 første ledd skal lyde:

Den internasjonale konvensjon om hindring av forurensning fra skip (MARPOL) konsolidert utgave 2011 vedlegg I om hindring av oljeforurensning som endret ved MEPC.216(63), MEPC.235(65), MEPC.238(65), MEPC.246(66), MEPC.256(67) og MEPC.265(68), unntatt regel I/42, gjelder som forskrift.

§ 7 første ledd skal lyde:

MARPOL konsolidert utgave 2011 vedlegg II om hindring av forurensning fra skadelige flytende stoffer i bulk som endret ved MEPC.216(63), MEPC.238(65), MEPC.246(66) og MEPC.265(68) gjelder som forskrift. Tilsvarende gjelder for skip som går i innenriks fart.

§ 8 skal lyde:

§ 8. *Hindring av forurensing fra skadelige forurensende stoffer i pakket form – MARPOL vedlegg III*

MARPOL konsolidert utgave 2011 vedlegg III om hindring av forurensing fra skadelige forurensende stoffer i pakket form som endret ved MEPC.246(66) gjelder som forskrift.

§ 9 første ledd skal lyde:

MARPOL konsolidert utgave 2011 vedlegg IV om hindring av kloakkforurensning som endret ved MEPC.200(62), MEPC.216(63), MEPC.246(66) og MEPC.265(68) gjelder som forskrift. Med «skip» menes i MARPOL også flyttbare innretninger.

§ 11 første ledd skal lyde:

MARPOL vedlegg V om hindring av søppelforurensning jf. MEPC.201(62) som endret ved MEPC.216(63), MEPC.246(66) og MEPC.265(68) gjelder som forskrift. Med «skip» menes i MARPOL også flyttbare innretninger.

§ 12 første ledd skal lyde:

MARPOL konsolidert utgave 2011 vedlegg VI om hindring av luftforurensning som endret ved MEPC.202(62), MEPC.203(62), MEPC.217(63), MEPC.247(66), MEPC.251(66) og MEPC.258(67), samt NOx Technical Code som endret ved MEPC.177(58), MEPC.217(63) og MEPC.251(66), gjelder som forskrift.

Ny § 19 skal lyde:

§ 19. *Polarkoden del II-A*

MEPC.264(68) om et internasjonalt regelverk for skip som opererer i polare farvann (polarkoden) del II-A, og de miljørelaterte bestemmelsene i innledningen, gjelder som forskrift.

Skip av kategori A bygget før 1. januar 2017 som ikke kan tilfredsstillere kravene i polarkoden del II-A nr. 1.1.1 for olje eller oljeholdige blandinger fra maskinrom, og som opererer i arktiske farvann i mer enn 30 dager sammenhengende, skal oppfylle disse kravene senest ved første mellomliggende tilsyn eller første fornyelsestilsyn, dersom dette kommer først, etter 1. januar 2018. Frem til denne datoen skal disse skipene tilfredsstillere utslippskravene i MARPOL vedlegg I regel 15.3.

Nåværende § 19 og § 20 blir ny § 20 og § 21.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

Vedlegg

En norsk gjengivelse av Polarkoden del II som vedtatt ved IMO-resolusjon MSC.385(94) og IMO-resolusjon MEPC.264(68) tilføyes forskriften etter punktet «Forordninger» slik:

Polarkoden del II

For å lese Polarkoden del II se her:

Konsoliderte oversettelser av MARPOL vedlegg I til VI erstatter tidligere kunngjorte oversettelser av MARPOL vedlegg I til VI slik:

MARPOL

MARPOL vedlegg I

For å lese MARPOL vedlegg I se her:

MARPOL vedlegg II

For å lese MARPOL vedlegg II se her:

MARPOL vedlegg III

For å lese MARPOL vedlegg III se her:

MARPOL vedlegg IV

For å lese MARPOL vedlegg IV se her:

MARPOL vedlegg V

For å lese MARPOL vedlegg V se her:

MARPOL vedlegg VI

For å lese MARPOL vedlegg VI se her:

23. nov. Nr. 1363 2016

Forskrift om sikkerhetstiltak for skip som opererer i polare farvann

Hjemmel: Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 23. november 2016 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 6, § 7, § 9, § 11, § 13, § 14, § 15, § 16, § 19, § 20, § 21, § 22 og § 43, jf. delegeringsvedtak 16. februar 2007 nr. 171 og delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 590. Kunngjort 24. november 2016 kl. 14.50.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder for norske passasjerskip og lasteskip med internasjonale sikkerhetssertifikater.

§ 2. SOLAS kapittel XIV

Den internasjonale konvensjon om sikkerhet for menneskeliv til sjøs, 1974 (SOLAS) konsolidert utgave 2014 kapittel XIV, som endret ved MSC.386(94), gjelder som forskrift.

Første ledd gjelder tilsvarende for statseide skip med internasjonale sikkerhetssertifikater.

§ 3. Polarkoden del I–A

MSC. 385(94) om et internasjonalt regelverk for skip som opererer i polare farvann (polarkoden) del I–A, og de sikkerhetsrelaterte bestemmelsene i innledningen, gjelder som forskrift.

Første ledd gjelder tilsvarende for statseide skip med internasjonale sikkerhetssertifikater.

§ 4. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

Polarkoden del I

For å lese norsk gjengivelse av Polarkoden del I som vedtatt ved IMO-resolusjon MSC.385(94) og IMO-resolusjon

MEPC.264(68) se her:

SOLAS kapittel XIV

For å lese nytt kapittel XIV i SOLAS som vedtatt ved IMO-resolusjon MSC.386(94) se her:

23. nov. Nr. 1364 2016

Forskrift om endring i forskrift om restriktive tiltak mot personer som anses ansvarlige for underslag av offentlige midler, samt personer som anses å ha deltatt i menneskerettighetsbrudd i Ukraina

Hjemmel: Fastsatt av Utenriksdepartementet 23. november 2016 med hjemmel i forskrift 9. mai 2014 nr. 612 om restriktive tiltak mot personer som anses ansvarlige for underslag av offentlige midler, samt personer som anses å ha deltatt i menneskerettighetsbrudd i Ukraina § 5. Kunngjort 25. november 2016 kl. 13.50.

I

I forskrift 9. mai 2014 nr. 612 om restriktive tiltak mot personer som anses ansvarlige for underslag av offentlige midler, samt personer som anses å ha deltatt i menneskerettighetsbrudd i Ukraina gjøres følgende endring:

Vedlegg I til vedlegg A skal lyde:

Vedlegg I. Liste over personer

EUs konsoliderte liste over personer og enheter underlagt restriktive tiltak er tilgjengelig her. Listeførte med landkode («programme») UKR og «legal basis» 208/2014 (OJ L66) er listeført under denne forskrift.

II

Forskriften trer i kraft straks.

24. nov. Nr. 1365 2016**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter blåkveite nord for 62° N i 2016**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 24. november 2016 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevende marine ressursar (havressurslova) § 11, § 12, § 16, § 21 og § 59 og forskrift 17. desember 2015 nr. 1722 om regulering av fisket etter blåkveite nord for 62° N i 2016 § 10. Kunngjort 25. november 2016 kl. 13.50.

I

I forskrift 17. desember 2015 nr. 1722 om regulering av fisket etter blåkveite nord for 62° N i 2016 gjøres følgende endring:

§ 6 skal lyde:

Konvensjonelle havfiskefartøy og trålere kan fiske og lande en fartøykvote på 71 tonn. Denne kvoten må også dekke bifangst av blåkveite i andre fiskerier.

II

Forskriften trer i kraft straks.

25. nov. Nr. 1366 2016**Forskrift om endring i forskrift til verdipapirhandelloven (verdipapirforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 25. november 2016 med hjemmel i lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) § 5–6 sjette ledd. Kunngjort 25. november 2016 kl. 13.50.

I

I forskrift 29. juni 2007 nr. 876 til verdipapirhandelloven (verdipapirforskriften) gjøres følgende endring:

§ 5–5 oppheves.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2017 med virkning for regnskapsår påbegynt 1. januar 2017 og senere.

25. nov. Nr. 1367 2016**Forskrift om beskyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. november 2016 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 61a. Fremmet av Klima- og miljødepartementet. Kunngjort 28. november 2016 kl. 13.00.

§ 1. Formål

Forskriften skal legge til rette for at urfolks og lokalsamfunns interesser ivaretas og respekteres ved andres tilgang til og utnyttelse av kunnskap knyttet til genetisk materiale som er utviklet, brukt, bevart og overført av et urfolk eller lokalsamfunn (tradisjonell kunnskap). Tradisjonell kunnskap omfatter blant annet tekniske ferdigheter, fremgangsmåter og læremetoder som er brukt, bevart og overført i fellesskap mellom generasjoner innenfor et urfolk eller lokalsamfunn.

§ 2. Krav om samtykke ved andres tilgang til og utnyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale

Andres tilgang til og utnyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale som er unik eller særpreget for et urfolk eller lokalsamfunn eller som gjelder urfolkets eller lokalsamfunnets tradisjonelle levemåte, krever samtykke fra en representant eller et beslutningsorgan med rett til å representere og forplikte urfolket eller lokalsamfunnet. Kravet om samtykke omfatter også tilgang til og utnyttelse av kunnskap fra kilder som kun har til hensikt å identifisere eller kartlegge tradisjonell kunnskap.

Kravet om samtykke gjelder ikke for personer som tilhører urfolket eller lokalsamfunnet som har utviklet, brukt, overført og bevart kunnskapen.

§ 3. Unntak fra kravet om samtykke

Det kreves ikke samtykke når den tradisjonelle kunnskapen:

- utnyttes i privat øyemed utenfor næringsvirksomhet,
- gjengis eller utnyttes med det formål å sitere eller undervise, og kilden oppgis
- utnyttes ved forskning eller ved eksperiment som angår selve kunnskapen og der formålet er å bekrefte eller avkrefte kunnskapens virkning,
- over en rimelig tidsperiode har vært alminnelig kjent eller tilgjengelig utenfor urfolket eller lokalsamfunnet.

§ 4. Rekkevidden av samtykke og vilkår for bruk

Et samtykke kan gis på særlige vilkår, blant annet om at urfolket eller lokalsamfunnet skal ha en rimelig andel av fordelene som oppnås ved utnyttelse av kunnskapen samtykket gjelder.

Den tradisjonelle kunnskapen skal brukes på en måte som ikke virker krenkende overfor urfolket eller lokalsamfunnet som har brukt, bevart og overført kunnskapen.

Den som bruker tradisjonell kunnskap, skal anerkjenne og, i den utstrekning det fremstår som rimelig, oppgi at kunnskapen er utviklet, brukt, bevart og overført av vedkommende urfolk eller lokalsamfunn.

§ 5. Sanksjoner

Den som får tilgang til eller utnytter tradisjonell kunnskap i strid med § 2 og § 4, kan ved dom forbys å gjenta handlingen, herunder å utnytte kunnskapen på nærmere bestemte måter som vil representere en overtredelse. Ved overtredelse av § 4 tredje ledd kan overtrederen når det fremstår som nødvendig og rimelig også dømmes til å iverksette informasjonstiltak for å legge til rette for at allmennheten får informasjon om at kunnskap er utviklet, brukt, bevart og overført av vedkommende urfolk eller lokalsamfunn.

§ 6. Vederlag og oppreisning ved overtredelser

Den som forsettlig eller uaktsomt har utnyttet tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale uten samtykke etter § 2, skal betale det forurettede urfolket eller lokalsamfunnet et rimelig vederlag for utnyttelsen, samt erstatning for ytterligere tap som utnyttelsen har medført.

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt har overtrådt forbudet mot krenkende bruk i § 4 andre ledd, kan pålegges å betale det forurettede urfolket eller lokalsamfunnet en slik engangssum som retten finner rimelig til oppreisning for krenking eller skade av ikke-økonomisk art.

§ 7. Urfolk og lokalsamfunn i andre stater

Forskriften gjelder for tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale som er utviklet, brukt, bevart og overført av urfolk eller lokalsamfunn i annen stat, forutsatt at tilgang til eller utnyttelse av kunnskapen krever samtykke etter lovgivningen i vedkommende stat.

§ 8. Ikrafttredelse. Overgangsregler

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

Forskriften begrenser ikke adgangen til å utnytte tradisjonell kunnskap som noen har fått tilgang til før ikrafttredelsen. I tilfeller der noen har fått tilgang til kunnskap i strid med lovgivning i en annen stat som krever samtykke fra urfolk eller lokalsamfunn, kan kunnskapen utnyttes etter ikrafttredelsen såfremt det ytes et rimelig engangsvederlag til det aktuelle urfolket eller lokalsamfunnet.

18. nov. Nr. 1401 2016

Forskrift om endring i forskrift om kvoteordningen for melk

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 18. november 2016 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 5a og delegeringsvedtak 7. mai 1999 nr. 435. Kunngjort 29. november 2016 kl. 14.05.

I

I forskrift 23. desember 2011 nr. 1502 om kvoteordningen for melk gjøres følgende endring:

§ 4 annet ledd første punktum skal lyde:

Foretakets disponible kvote i et enkelt kvoteår utgjøre grunnkvote multiplisert med forholdstall for disponibel kvote på 0,98 for kumelkkvote og 0,96 for geitemelkkvote.

II

Endringen trer i kraft fra 1. januar 2017.

23. nov. Nr. 1402 2016

Forskrift om rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23. november 2016 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–2 annet ledd. Kunngjort 29. november 2016 kl. 14.05.

§ 1. Virkeområde og formål

(1) Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1–2 og § 3–1.

(2) Samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 er en mastergradsutdanning som skal kvalifisere for tilsetning i undervisningsstilling i grunnskolen, jf. krav fastsatt med hjemmel i lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa av 17. juli 1998 nr. 61 § 10–1. Utdanningen skal bygge på opplæringsloven og gjeldende læreplaner for grunnsopplæringa.

(3) Den samiske grunnskolelærerutdanningen er likeverdig med den nasjonale grunnskolelærerutdanningen. Hovedundervisningsspråk er samisk. Det kan gjøres unntak for institusjoner som gir lule- og sørsamisk utdanning.

(4) Utdanningen er forankret i samisk kultur og samfunn, og har samiske læringsforståelser og undervisningsmåter som sitt utgangspunkt. Utdanningen gir allsidig kjennskap til samiske forhold og legger vekt på utvidede læringsarenaer og naturen som en viktig arena for læring og danning. Samisk grunnskolelærerutdanning skal sette læreryrket inn i en samisk- og urfolkskontekst.

(5) Forskriftens formål er å sikre at lærerutdanningsinstitusjonene tilbyr en integrert, profesjonsrettet samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10, basert på forskning og erfaringskunnskap. Utdanningen skal kjennetegnes av høy faglig kvalitet, av helhet og sammenheng mellom fag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksisstudier og av et nært samspill med profesjonsfeltet og det samfunnet skolen er en del av. Lærerutdanningsinstitusjonene skal sikre helhetlige studieprogrammer gjennom ledelse og organisering som involverer alle relevante fagmiljøer. Utdanningen skal gi internasjonale perspektiver, sette lærerprofesjonen inn i en historisk, kulturell og samfunnsmessig sammenheng og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse.

(6) Samisk grunnskolelærerutdanning skal kvalifisere for en profesjonsutøvelse som bygger på forsknings- og erfaringsbasert kunnskap, og for videre studier på ph.d.-nivå. Utdanningen skal gi et profesjonsetisk grunnlag, ruste for kontinuerlig profesjonell utvikling og kvalifisere studentene til å videreutvikle skolen som en institusjon for danning og læring i et demokratisk og mangfoldig samfunn.

(7) Samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10 skal kvalifisere studentene til å ivareta opplæring om samiske forhold, herunder kjennskap til den statusen urfolk har internasjonalt, og samiske elevers rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk.

(8) Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for at studentene får nasjonale, allsamiske og urfolksperspektiver i utdanningen.

§ 2. *Læringsutbytte*

(1) Læringsutbyttebeskrivelsene skal være i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, nivå 7 (syklus 2, mastergrad).

(2) Kandidaten skal etter fullført samisk grunnskolelærerutdanning ha følgende samlede læringsutbytte:

Kunnskap

Kandidaten

- har avansert kunnskap enten i et valgt undervisningsfag og fagets didaktikk eller i profesjonsrettet pedagogikk/spesialpedagogikk
- har spesialisert innsikt i et avgrenset fagområde (masteroppgaven)
- har bred profesjonsrettet kunnskap i øvrige fag som inngår i utdanningen
- har inngående kunnskap om relevant forskning og teori, samt vitenskapelige tenkemåter, forskningsmetoder og etikk, spesielt med vekt på samiske og urfolks forskningsperspektiver
- har inngående kunnskap om gjeldende lov- og planverk for grunnopplæringen, og om overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn og fra ungdomstrinn til videregående opplæring
- har inngående kunnskap om videreutvikling av grunnleggende ferdigheter, vurderings- og prøvesystemer, klasseledelse og vurdering av elevers læring og hva som fremmer læring i fagene
- har inngående kunnskap om læringsteori og barn og unges utvikling, danning og læring i ulike sosiale, flerspråklige og kulturelle kontekster
- har kunnskap om barn og unge i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om mobbing, vold og seksuelle overgrep mot barn og unge, gjeldende lovverk og barn og unges rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har bred kunnskap om lærerprofesjonen, fagenes egenart og historie, og forståelse av skolens utvikling som organisasjon, dens mandat, verdigrunnlag og plass i det samiske samfunnet og i samfunnet for øvrig
- har kunnskap om samisk tradisjon innenfor det enkelte fagområde
- har kunnskap i å bruke naturen og nærmiljøet som læringsarena og tilpasse aktiviteter til ulike læringsmiljø.

Ferdigheter

Kandidaten

- kan undervise basert på forskning og erfaringskunnskap, alene og sammen med andre
- kan analysere, tilpasse og bruke gjeldende læreplaner
- kan iverksette tidlig innsats og sikre progresjon i elevens utvikling av grunnleggende ferdigheter og fagkompetanse
- kan skape inkluderende og helsefremmende læringsmiljøer som bidrar til gode faglige, sosiale og estetiske læringsprosesser
- kan analysere, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger, tilpasse opplæringen til elevenes forutsetninger og behov, bruke varierte undervisningsmetoder og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og utvikling
- kan vurdere og bruke relevante læremidler, digitale verktøy og ressurser i opplæringen, og gi elevene opplæring i digitale ferdigheter

- kan analysere og forholde seg kritisk til nasjonal og internasjonal forskning og anvende denne kunnskapen i profesjonsutøvelsen
- kan alene, og i samarbeid med andre, bruke relevante metoder fra forsknings- og utviklingsarbeid, for kontinuerlig utvikling av egen og skolens kollektive praksis, samt gjennomføre avgrensede forskningsprosjekter under veiledning
- kan identifisere tegn på mobbing, vold og seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak, og kunne etablere samarbeid med relevante faginstanser
- kan gjøre nytte av samiske læringsmåter i opplæringen
- kan tilpasse opplæringen i tospråklig eller flerspråklig perspektiv.

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiver ved skolens arbeid, bidra til forståelse av samenes status som urfolk og stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling
- kan initiere og ivareta et godt skole-hjem-samarbeid, og samarbeide med andre aktører relevante for skolens virksomhet
- behersker samisk og norsk, muntlig og skriftlig, og kan bruke språkene på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan på et avansert nivå formidle og kommunisere om faglige problemstillinger knyttet til profesjonsutøvelsen, og har profesjonsfaglig digital kompetanse
- har kompetanse i fjernundervisningsdidaktikk
- kan analysere og vurdere relevante faglige og etiske problemstillinger og bidra til utvikling av faglig felleskap på den enkelte skole
- kan bidra i innovasjonsprosesser knyttet til skolens virksomhet og legge til rette for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen.

§ 3. Innhold og struktur

(1) Utdanningen skal inneholde:

1.–3. studieår:

- minst fem dager observasjonspraksis
- minst 80 dager praksis, veiledet og vurdert
- pedagogikk og elevkunnskap, 30 studiepoeng
- fag I (masterfaget), minst 60 studiepoeng
- fag II (undervisningsfag), minst 60 studiepoeng
- fag III, (nytt undervisningsfag, skolerelevant fag eller fordypning i undervisningsfag), 30 eller 60 studiepoeng.

Fag I (masterfaget) kan være:

- undervisningsfag, 60 studiepoeng eller
- profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk, 30 studiepoeng, som sammen med pedagogikk og elevkunnskap utgjør 60 studiepoeng i 1.–3. år.

Fag III kan være:

- undervisningsfag eller et skolerelevant fag, 30 studiepoeng, hvis masterfaget er undervisningsfag
- nytt undervisningsfag, 60 studiepoeng, hvis masterfaget er profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk.

Alle studenter skal ha minst 60 studiepoeng i to undervisningsfag.

4.–5. studieår:

- minst 30 dager praksis i grunnskolen, veiledet og vurdert
- pedagogikk og elevkunnskap, 30 studiepoeng
- fag I (undervisningsfag som masterfag), 90 studiepoeng eller
- fag I (pedagogikk eller spesialpedagogikk som masterfag), 60 studiepoeng, og fag II eller III, 30 studiepoeng, som bygger på 60 studiepoeng i 1.–3. år.

(2) Utdanningen skal omfatte to til tre undervisningsfag. Alle undervisningsfagene skal være profesjonsrettede lærerutdanningsfag, omfatte fagdidaktikk og svare til et skolefag i gjeldende læreplan for grunnskolen.

(3) Temaet vitenskapsteori og metode skal introduseres tidlig i studiet. Det skal være progresjon i temaet gjennom utdanningen.

(4) Fag I (masterfaget) kan være et undervisningsfag, profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk. Hvis studenten har valgt å fordype seg i undervisningsfag, skal faget utgjøre 90 studiepoeng over 4. og 5. studieår, eventuelt med bidrag fra pedagogikk og spesialpedagogikk. Det obligatoriske pedagogikk og elevkunnskapsfaget i 4. og 5. studieår kommer i tillegg til pedagogikkfaglige bidrag i masterfordypningen. Hvis studenten har valgt pedagogikk eller spesialpedagogikk som masterfag, bør dette knyttes til undervisning i fag. Studenten skal i 4. eller 5. studieår velge 30 studiepoeng i et undervisningsfag, som bygger på 60 studiepoeng i faget i 1.–3. studieår.

(5) I 3. studieår skal studentene skrive en profesjonsrettet FoU-oppgave i kombinasjon mellom et undervisningsfag og faget pedagogikk og elevkunnskap. Oppgaven må være bestått før studentene kan begynne på masteroppgaven.

(6) Masteroppgaven skal være på minimum 30 studiepoeng. Den skal være profesjonsrettet og praksisorientert. Masteroppgaven i undervisningsfag skal ha solid forankring i fag og fagdidaktikk, og kan i tillegg omfatte elementer fra pedagogikk og spesialpedagogikk. Masteroppgaven i pedagogikk eller spesialpedagogikk bør knyttes til undervisning i fag. FoU-oppgaven og masteroppgaven bør ha samisk perspektiv eller urfolksperspektiv.

(7) For å styrke lærerkompetansen i et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn, skal kunnskap om religion, livssyn og etikk utgjøre en modul tilsvarende 15 studiepoeng integrert i pedagogikk og elevkunnskapsfaget.

(8) Praksisstudiet skal bestå av minst 110 dager veiledet, variert og vurdert praksis. Minst 105 dager skal legges til grunnskolen. Inntil fem dager kan legges til videregående skole, med vekt på overgang mellom skoleslagene. Praksisstudiet skal fordeles over minst fire år med minst 80 dager i løpet av de første tre årene og minst 30 dager i løpet av de siste to årene. I tillegg kommer minst fem dager tilrettelagt observasjon i grunnskolen tidlig i studiet. Praksisstudiet skal være en integrert del av alle fagene i utdanningen. Det skal fordeles på høyere og lavere årstrinn på grunnskolenes trinn 5–10, være tilpasset studentenes fagvalg og bidra til at studentene utvikler evnen til å reflektere over og utvikle egen profesjonsutøvelse. Det skal være progresjon i praksisstudiet, fra observasjon og analyse ved starten av studiet til det å kunne innta forskerblick og videreutvikle forsknings- og erfaringsbaserte undervisningspraksiser i den siste delen av studiet.

§ 4. Programplan og nasjonale retningslinjer

(1) Det skal utarbeides nasjonale retningslinjer for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 5–10. Retningslinjene skal være førende for institusjonenes arbeid med samisk grunnskolelærerutdanning. Det skal åpnes for et spenn mellom retningslinjene og det lokale planverket, med rom for nyskaping og institusjonell tilpasning.

(2) Institusjonens styre skal fastsette en programplan for den samiske grunnskolelærerutdanningen. Med utgangspunkt i rammeplanen skal programplanen beskrive hvordan institusjonen legger til rette for en integrert samisk grunnskolelærerutdanning på masternivå med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag. Planen skal beskrive studentenes totale arbeidsinnsats i studiet og inneholde bestemmelser om faglig innhold, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger, som bidrar til at studentene oppnår det totale læringsutbyttet på programnivå, og til at institusjonene kan dokumentere oppnådd læringsutbytte.

(3) Programplanen skal beskrive hvordan institusjonens utdanningsprogram legger til rette for en progresjon i profesjonsretting, praksisstudium, vitenskapsteori og metode, oppbygging av studentenes FoU-kompetanse og utvikling av deres kommunikasjonsferdigheter – muntlige og skriftlige. Programplanen skal også beskrive hvordan internasjonalisering innarbeides, og hvordan arbeid med tverrfaglige temaer ivaretas i oppbyggingen av programmet. Dette gjelder blant annet arbeid med tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter og kompetanser, bruk av IKT i arbeid med fag, samiske emner, det flerkulturelle og flerspråklige aspektet, profesjonsetikk og kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.

§ 5. Nasjonale deksamener

Departementet kan bestemme at det skal avholdes nasjonale obligatoriske deksamener, og om resultatet skal føres på vitnemålet.

§ 6. Fritaksbestemmelser

(1) Eksamen eller prøve som ikke er avlagt som en del av den samiske grunnskolelærerutdanningen for trinn 5–10, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3–5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak, må bestå av fag som tilsvarende de fag som tilbys i grunnskolelærerutdanningen og skal omfatte fagdidaktikk og praksisstudier. Studenten må også kunne dokumentere samiskspråklig kompetanse i faget.

(2) For studenter som ikke velger norsk som ett av sine fag, og som ikke har vurdering i begge norske målformer fra videregående opplæring, kan det gis fritak for vurdering i én av målformene i norsk. Fritak gjelder også for utenlandske studenter som ikke har videregående opplæring fra Norge. For studenter som har norsk i fagkretsen, er det ingen fritaksbestemmelser fra målformene. Det kan gis fritak fra norskkravet i forskriftens § 2, for utenlandske studenter som kan dokumentere bruk av hjemlandets hovedspråk som del av utdanningen.

(3) Fritak skal føres på vitnemålet.

§ 7. Ikrafttredelse og overgangsregler

Forskriften trer i kraft straks og gjelder fra og med opptak til studieåret 2017–2018.

Studenter som følger rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning fastsatt i 2010, har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil 31. desember 2023. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1. mars 2010 nr. 296 om samisk rammeplan for de samiske grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn.

23. nov. Nr. 1403 2016

Forskrift om rammeplan for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23. november 2016 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–2 annet ledd. Kunngjort 29. november 2016 kl. 14.05.

§ 1. Virkeområde og formål

- (1) Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1–2 og § 3–1.
- (2) Samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 er en mastergradsutdanning som skal kvalifisere for tilsetting i undervisningsstilling i grunnskolen, jf. krav fastsatt med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa § 10–1. Utdanningen skal bygge på opplæringsloven og gjeldende læreplaner for grunnopplæringen.
- (3) Den samiske grunnskolelærerutdanningen er likeverdig med den nasjonale grunnskolelærerutdanningen. Hovedundervisningsspråk er samisk. Det kan gjøres unntak for institusjoner som gir lule- og sørsamisk utdanning.
- (4) Utdanningen er forankret i samisk kultur og samfunn, og har samiske læringsforståelser og undervisningsmåter som sitt utgangspunkt. Utdanningen gir allsidig kjennskap til samiske forhold og legger vekt på utvidede læringsarenaer og naturen som en viktig arena for læring og danning. Samisk grunnskolelærerutdanning skal sette læreryrket inn i en samisk- og urfolkskontekst.
- (5) Forskriftens formål er å sikre at lærerutdanningsinstitusjonene tilbyr en integrert, profesjonsrettet samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7, basert på forskning og erfaringskunnskap. Utdanningen skal legge særlig vekt på begynneropplæring og kontaktlærerrollen. Studenter som velger begynneropplæring som masterfag, skal bli eksperter i begynneropplæring i lesing, skriving og regning. Utdanningen skal kjennetegnes av høy faglig kvalitet, av helhet og sammenheng mellom fag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksisstudier og av et nært samspill med profesjonsfeltet og det samfunnet skolen er en del av. Lærerutdanningsinstitusjonene skal sikre helhetlige studieprogrammer gjennom ledelse og organisering som involverer alle relevante fagmiljøer. Utdanningen skal gi internasjonale perspektiver, sette lærerprofesjonen inn i en historisk, kulturell og samfunnsmessig sammenheng og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse.
- (6) Samisk grunnskolelærerutdanning skal kvalifisere for en profesjonsutøvelse som bygger på forsknings- og erfaringsbasert kunnskap, og for videre studier på ph.d.-nivå. Utdanningen skal gi et profesjonsetisk grunnlag, ruste for kontinuerlig profesjonell utvikling og kvalifisere studentene til å videreutvikle skolen som en institusjon for danning og læring i et demokratisk og mangfoldig samfunn.
- (7) Samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 skal kvalifisere studentene til å ivareta opplæring om samiske forhold, herunder kjennskap til den statusen urfolk har internasjonalt, og samiske elevers rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk.
- (8) Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for at studentene får nasjonale, allsamiske og urfolksperspektiver i utdanningen.

§ 2. Læringsutbytte

- (1) Læringsutbyttebeskrivelsene skal være i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, nivå 7 (syklus 2, mastergrad).
- (2) Kandidaten skal etter fullført samisk grunnskolelærerutdanning ha følgende samlede læringsutbytte:

Kunnskap

Kandidaten

- har avansert kunnskap enten i et valgt undervisningsfag og fagets didaktikk eller i profesjonsrettet pedagogikk/spesialpedagogikk
- har spesialisert innsikt i et avgrenset fagområde (masteroppgaven)
- har bred profesjonsrettet kunnskap i øvrige fag som inngår i utdanningen
- har inngående kunnskap om relevant forskning og teori, samt vitenskapelige tenkemåter, forskningsmetoder og etikk, spesielt med vekt på samiske og urfolks forskningsperspektiver
- har inngående kunnskap om gjeldende lov- og planverk for grunnopplæringen, om sammenhengen i utdanningsløpet barnehage–skole og om overgangen fra barnehage til skole og fra barnetrinn til ungdomstrinn
- har inngående kunnskap om begynneropplæring, grunnleggende ferdigheter, vurderings- og kartleggingsverktøy, klasseledelse og vurdering av elevers læring og hva som fremmer læring i fagene
- har inngående kunnskap om læringsteori og barns utvikling, danning og læring i ulike sosiale, språklige og kulturelle kontekster
- har kunnskap om barn i vanskelige livssituasjoner, herunder kunnskap om mobbing, vold og seksuelle overgrep mot barn, gjeldende lovverk og barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har bred kunnskap om lærerprofesjonen, fagenes egenart og historie, og forståelse av skolens utvikling som organisasjon, dens mandat, verdigrunnlag og plass i det samiske samfunnet og i samfunnet for øvrig
- har kunnskap om samisk tradisjon innenfor det enkelte fagområde
- har kunnskap i å bruke naturen og nærmiljøet som læringsarena og tilpasse aktiviteter til ulike læringsmiljø.

Ferdigheter

Kandidaten

- kan undervise basert på forskning og erfaringskunnskap, alene og sammen med andre
- kan analysere, tilpasse og bruke gjeldende læreplaner

- kan iverksette tidlig innsats og sikre progresjon i elevens utvikling av grunnleggende ferdigheter og fagkompetanse, med særskilt vekt på begynneropplæring i lesing, skriving og regning
- kan skape inkluderende og helsefremmende læringsmiljøer som bidrar til gode faglige, sosiale og estetiske læringsprosesser
- kan analysere, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger, tilpasse opplæringen til elevenes forutsetninger og behov, bruke varierte undervisningsmetoder og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og utvikling
- kan vurdere og bruke relevante læremidler, digitale verktøy og ressurser i opplæringen, og gi elevene opplæring i digitale ferdigheter
- kan analysere og forholde seg kritisk til nasjonal og internasjonal forskning og anvende denne kunnskapen i profesjonsutøvelsen
- kan alene, og i samarbeid med andre, bruke relevante metoder fra forsknings- og utviklingsarbeid, for kontinuerlig utvikling av egen og skolens kollektive praksis, samt gjennomføre avgrensede forskningsprosjekter under veiledning
- kan identifisere tegn på mobbing, vold og seksuelle overgrep. På bakgrunn av faglige vurderinger skal kandidaten raskt kunne iverksette nødvendige tiltak, og kunne etablere samarbeid med relevante faginstanser
- kan gjøre nytte av samiske læringsmåter i opplæringen
- kan tilpasse opplæringen i tospråklig eller flerspråklig perspektiv.

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiver ved skolens arbeid, bidra til forståelse av samenes status som urfolk og stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling
- kan initiere og ivareta et godt skole-hjem-samarbeid, og samarbeide med andre aktører relevante for skolens virksomhet
- behersker samisk og norsk, muntlig og skriftlig, og kan bruke språkene på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan på et avansert nivå formidle og kommunisere om faglige problemstillinger knyttet til profesjonsutøvelsen, og har profesjonsfaglig digital kompetanse
- har kompetanse i fjernundervisningsdidaktikk
- kan analysere og vurdere relevante faglige og etiske problemstillinger og bidra til utvikling av faglig felleskap på den enkelte skole
- kan bidra i innovasjonsprosesser knyttet til skolens virksomhet og legge til rette for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen.

§ 3. Innhold og struktur

(1) Utdanningen skal inneholde:

1.–3. studieår:

- minst fem dager observasjonspraksis
- minst 80 dager praksis, veiledet og vurdert
- pedagogikk og elevkunnskap, 30 studiepoeng
- fag I (masterfaget), minst 60 studiepoeng
- fag II (undervisningsfag), minst 30 studiepoeng
- fag III (undervisningsfag), minst 30 studiepoeng
- fag IV (nytt undervisningsfag, skolerlevant fag eller fordypning i undervisningsfag), 30 studiepoeng.

Fag I (masterfaget) kan være:

- undervisningsfag, 60 studiepoeng eller
- profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk, 30 studiepoeng, som sammen med pedagogikk og elevkunnskap utgjør 60 studiepoeng i 1.–3. år.

Fag IV kan være:

- undervisningsfag eller skolerlevant fag, 30 studiepoeng, hvis masterfaget er undervisningsfag
- nytt undervisningsfag, 30 studiepoeng, hvis masterfaget er profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk.

Samisk 30 studiepoeng, norsk 30 studiepoeng og matematikk 30 studiepoeng er obligatorisk. Alle studenter skal ha minst 60 studiepoeng i minst ett av undervisningsfagene i utdanningen.

4.–5. studieår:

- minst 30 dager praksis i grunnskole, veiledet og vurdert
- pedagogikk og elevkunnskap, 30 studiepoeng
- fag I (undervisningsfag som masterfag), 90 studiepoeng eller

- fag I (pedagogikk eller spesialpedagogikk som masterfag), 60 studiepoeng, og fag II eller III, 30 studiepoeng, som bygger på 60 studiepoeng i 1.–3. år.
- (2) Utdanningen skal omfatte tre til fire undervisningsfag. Alle undervisningsfagene skal være profesjonsrettede lærerutdanningsfag, omfatte fagdidaktikk og svare til et skolefag i gjeldende læreplan for grunnskolen.
- (3) Alle fag skal omfatte begynneropplæring. Grunnleggende lese-, skrive- og regneopplæring skal ha særlig vekt.
- (4) Temaet vitenskapsteori og metode skal introduseres tidlig i studiet. Det skal være progresjon i temaet gjennom utdanningen.
- (5) Fag 1 (masterfaget) kan være et undervisningsfag, profesjonsrettet pedagogikk eller spesialpedagogikk. Studenter som velger undervisningsfag som masterfag, kan velge å fordype seg i fagdidaktikk eller begynneropplæring. Hvis studenten har valgt å fordype seg i fagdidaktikk, skal undervisningsfaget utgjøre 90 studiepoeng i 4. og 5. studieår, eventuelt med bidrag fra profesjonsrettet pedagogikk og spesialpedagogikk. Hvis studenten har valgt å fordype seg i begynneropplæring, skal undervisningsfaget sammen med pedagogikk og/eller spesialpedagogikk inngå i masterfordypningen på 90 studiepoeng. Masterfordypningen i begynneropplæring kan også inkludere emner fra de andre undervisningsfagene som inngår i utdanningen. Det obligatoriske pedagogikk og elevkunnskapsfaget i 4. og 5. studieår kommer i tillegg til pedagogikkfaglige bidrag i masterfordypningen. Hvis studenten har valgt pedagogikk eller spesialpedagogikk som masterfag, bør dette knyttes til undervisning i fag. Studenten skal i 4. eller 5. studieår velge 30 studiepoeng i et undervisningsfag, som bygger på 60 studiepoeng i faget i 1.–3. studieår.
- (6) I 3. studieår skal studentene skrive en profesjonsrettet FoU-oppgave i kombinasjon mellom et undervisningsfag og faget pedagogikk og elevkunnskap. Oppgaven må være bestått før studentene kan begynne på masteroppgaven.
- (7) Masteroppgaven skal være på minimum 30 studiepoeng. Den skal være profesjonsrettet og praksisorientert. Masteroppgaven i undervisningsfag skal ha solid forankring i fag og fagdidaktikk, og kan i tillegg omfatte elementer fra pedagogikk og spesialpedagogikk. Masteroppgaven i begynneropplæring skal ha solid forankring i fag, fagdidaktikk og pedagogikk og/eller spesialpedagogikk. Masteroppgaven i pedagogikk eller spesialpedagogikk bør knyttes til undervisning i fag. FoU-oppgaven og masteroppgaven bør ha et samisk- eller urfolksperspektiv.
- (8) For å styrke lærerkompetansen i et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn, skal kunnskap om religion, livssyn og etikk utgjøre en modul tilsvarende 15 studiepoeng integrert i pedagogikk og elevkunnskapsfaget.
- (9) Praksisstudiet skal bestå av minst 110 dager veiledet, variert og vurdert praksis. 105 dager skal gjennomføres i grunnskolen og fem dager skal vektlegge overgangen barnehage–skole, og bør derfor legges til barnehage. Praksisstudiet skal fordeles over minst fire år med minst 80 dager i løpet av de første tre årene og minst 30 dager i løpet av de siste to årene. I tillegg kommer minst fem dager tilrettelagt observasjon i grunnskolen tidlig i studiet. Praksisstudiet skal være en integrert del av alle fagene i utdanningen. Det skal fordeles på høyere og lavere årstrinn på grunnskolenes trinn 1–7, være tilpasset studentenes fagvalg og bidra til at studentene utvikler evnen til å reflektere over og utvikle egen profesjonsutøvelse. Det skal være progresjon i praksisstudiet, fra observasjon og analyse ved starten av studiet til det å kunne innta forskerblick og videreutvikle forsknings- og erfaringsbaserte undervisningspraksiser i den siste delen av studiet.

§ 4. Programplan og nasjonale retningslinjer

- (1) Det skal utarbeides nasjonale retningslinjer for samisk grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7. Retningslinjene skal være førende for institusjonenes arbeid med samisk grunnskolelærerutdanning. Det skal åpnes for et spenn mellom retningslinjene og det lokale planverket, med rom for nyskaping og institusjonell tilpasning.
- (2) Institusjonens styre skal fastsette en programplan for den samiske grunnskolelærerutdanningen. Med utgangspunkt i rammeplanen skal programplanen beskrive hvordan institusjonen legger til rette for en integrert samisk grunnskolelærerutdanning på masternivå med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag. Planen skal beskrive studentenes totale arbeidsinnsats i studiet og inneholde bestemmelser om faglig innhold, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger som bidrar til at studentene oppnår det totale læringsutbyttet på programnivå, og til at institusjonene kan dokumentere oppnådd læringsutbytte.
- (3) Programplanen skal beskrive hvordan institusjonens utdanningsprogram legger til rette for en progresjon i profesjonsretting, praksisstudium, vitenskapsteori og metode, oppbygging av studentenes FoU-kompetanse og utvikling av deres kommunikasjonsferdigheter – muntlige og skriftlige. Programplanen skal også beskrive hvordan internasjonalisering innarbeides, og hvordan arbeid med tverrfaglige temaer ivaretas i oppbyggingen av programmet. Dette gjelder blant annet arbeid med begynneropplæring, tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter og kompetanser, bruk av IKT i arbeid med fag, samiske emner, det flerkulturelle og flerspråklige aspektet, profesjonsetikk og kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.

§ 5. Nasjonale deleksamener

Departementet kan bestemme at det skal avholdes nasjonale obligatoriske deleksamener, og om resultatet skal føres på vitnemålet.

§ 6. Fritaksbestemmelser

- (1) Eksamen eller prøve som ikke er avlagt som en del av den samiske grunnskolelærerutdanningen for trinn 1–7, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3–5 i lov om universiteter og høyskoler. Utdanning som kan gi grunnlag for fritak, må bestå av relevante fag som tilsvarer de fag som tilbys i grunnskolelærerutdanningen og skal omfatte fagdidaktikk og praksisstudier. Studenten må også kunne dokumentere samiskspråklig kompetanse i faget.

(2) For studenter som ikke har vurdering i begge norske målformer fra videregående opplæring, kan det gis fritak for vurdering i én av målformene i norsk. Fritak gjelder også for utenlandske studenter som ikke har videregående opplæring fra Norge. Det kan gis fritak fra norsk, for utenlandske studenter som tar hjemlandets hovedspråk som del av utdanningen.

(3) Fritak skal føres på vitnemålet.

§ 7. *Ikrafttredelse og overgangsregler*

Forskriften trer i kraft straks og gjelder fra og med opptak til studieåret 2017–2018.

Studenter som følger rammeplan for samiske grunnskolelærerutdanninger fastsatt i 2010, har rett til å avlegge eksamen etter denne inntil 31. desember 2023. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1. mars 2010 nr. 296 om rammeplan for de samiske grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn.

25. nov. Nr. 1404 2016

Forskrift om endring i forskrift om midlertidige forebyggende tiltak for å hindre smitte av høypatogen aviær influensa fra ville fugler til fjørfe og andre fugler holdt i fangenskap

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 25. november 2016 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19 tredje ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 29. november 2016 kl. 14.05.

I

I forskrift 5. desember 2005 nr. 1417 om midlertidige forebyggende tiltak for å hindre smitte av høypatogen aviær influensa fra ville fugler til fjørfe og andre fugler holdt i fangenskap gjøres følgende endring:

Vedlegget skal lyde:

Risikoområder:

Oslo

Akershus

Hedmark

Oppland

Vestfold

Østfold

Buskerud

Telemark

Aust-Agder

Vest-Agder

Rogaland

II

Endringen trer i kraft straks.

25. nov. Nr. 1405 2016

Forskrift om endring i forskrift om vilkårsparkering for allmennheten og håndheving av private parkeringsreguleringer (parkeringsforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 25. november 2016 med hjemmel i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) § 4, § 5, § 8, § 31, § 37 og § 38, jf. delegeringsvedtak 10. juni 2016 nr. 612. Kunngjort 29. november 2016 kl. 14.05.

I

I forskrift 18. mars 2016 nr. 260 om vilkårsparkering for allmennheten og håndheving av private parkeringsreguleringer (parkeringsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 3 fjerde ledd skal lyde:

Forskriften gjelder ikke midlertidig tilbud om parkering mot betaling der betalingen skjer til en fysisk person og det ikke ilegges sanksjoner. Forskriften gjelder heller ikke for områder med veiledende skilt og oppmerking som ikke håndheves. Statens vegvesen avgjør i tvilstilfelle om vilkårene er oppfylt.

§ 5 femte ledd fjernes.

§ 9 sjettede ledd skal lyde:

Kontrolltjeneste kan utføres uten å ha gjennomført opplæring i første ledd bokstav b), dersom prøve etter første ledd bokstav a) er bestått og virksomheten på annen måte sikrer at utførelsen skjer i samsvar med reglene. Opplæringen må i alle tilfeller være gjennomført og bestått innen ett år etter ansettelse. Statens vegvesen kan i særlige tilfeller

forlenge denne perioden med inntil 6 måneder. Kravene gjelder også for vikarer og midlertidig ansatte. Overgangsordning følger av § 65.

§ 16 tredje ledd skal lyde:

Alle endringer i skiltplanen med tilleggsinformasjon skal registreres i sentralt elektronisk register med angivelse av når endringen trer i kraft. Før endringer i skiltplanen er meldt inn i registeret, kan endringene ikke håndheves. Innmeldingskravet gjelder ikke for nødvendige reguleringsendringer på inntil 48 timer og heller ikke for midlertidige endringer som følge av akutte hendelser.

§ 22 andre ledd bokstav b skal lyde:

- b) vilkår for bruker, herunder angivelse av eventuell betalingsplikt for forflytningshemmede,

Kapittel 6 skal ha følgende overskrift:

Parkeringstillatelse og maksimal parkeringstid på kommunale vilkårsparkeingsplasser

§ 27 skal lyde:

Kommunen kan utstede tillatelse til parkering for bestemte motorvogner og grupper eller for personer med behov for særskilt parkeringsadgang på kommunale vilkårsparkeingsplasser. Skiltmyndigheten avgjør om, og i hvilket omfang, slike parkeringsplasser skal opprettes.

§ 28 skal lyde:

Kommunen kan på parkeringsplass på kommunale vilkårsparkeingsplasser gi parkerende med særskilt behov tillatelse til å parkere motorvogn ut over eventuell maksimaltid på steder regulert for parkering med skilt 552 eller skilt 376, jf. skilteforskriften § 8 og § 12.

§ 29 skal lyde:

Kommunen kan i nærmere avgrensede områder på kommunale vilkårsparkeingsplasser, etter behovsprøving, reservere parkering for parkerende bosatt i området eller for andre med særlig behov for slik parkering.

§ 32 fjerde ledd skal lyde:

I lukkede anlegg skal det tilbys en betalingsløsning som ikke innebærer behov for manuell betjening av kortleser, automat eller lignende, men hvor kontroll ved inn- og/eller utpassering skjer automatisk, for eksempel ved bruk av særskilt brikke eller kjennemerkegjenkjenning. Overgangsordning for anlegg som var i drift ved forskriftens ikrafttredelse følger av § 65.

§ 33 skal lyde:

Forflytningshemmede med parkeringstillatelse har betalingsfritak på avgiftsbelagte kommunale parkeringsplasser etter forskrift 18. mars 2016 nr. 264 om parkeringstillatelse for forflytningshemmede § 2 første ledd b), med en overgangsordning for lukkede anlegg, jf. § 65. De har også betalingsfritak på andre avgiftsbelagte vilkårsparkeingsplasser, med mindre betalingsplikt er angitt på informasjonsskilt og eventuelt underskilt, med overgangsordning som følger av § 65.

§ 64 skal lyde:

Forflytningshemmede med parkeringstillatelse kan ved skiltet tidsbegrensning fra 30 minutter og oppover stå inntil dobbel tid på slike plasser. Skiltet tidsbegrensning på særskilt avsatte plasser for forflytningshemmede med parkeringstillatelse må respekteres etter sin ordlyd. Frem til 1. januar 21 gjelder utvidede rettigheter på plasser skiltet etter skilteforskriften, jf. § 65.

§ 65 nytt tredje ledd skal lyde:

Kravet i § 16 om innmelding av skiltplan for avgiftsfrie vilkårsparkeingsplasser regulert før 1. januar 2017, trer i kraft 1. januar 2018. Kravet i § 16 om innmelding av skiltplan for avgiftsbelagte vilkårsparkeingsplasser regulert før 1. januar 2017, trer i kraft 1. juli 2017, men antall avgiftsbelagte biloppstillingsplasser må legges inn i registeret innen 1. januar 2017.

§ 65 nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd og skal lyde:

På parkeringsområde som var etablert ved forskriftens ikrafttredelse, og som ikke senere endres, gjelder § 22 og § 23 fra 1. januar 2018. Før håndhevelse må likevel viktige endringer varsles på parkeringsområdet.

§ 65 nytt femte ledd skal lyde:

Overgangsordningen for kravet om universelt utformet betalingsautomat følger av § 32 tredje ledd. For lukkede anlegg som var i drift ved forskriftens ikrafttredelse, gjelder kravet i § 32 fjerde ledd om ikke-manuell betalingsordning fra 1. januar 2021. Bilfører som ikke har fysiske forutsetninger for å betjene et bomsystem, kan kontakte virksomheten på forhånd og avtale assistanse.

§ 65 nåværende fjerde ledd blir sjettede ledd.

§ 65 nytt syvende ledd skal lyde:

Frem til 1. januar 2021 kan forflytningshemmede med parkeringstillatelse, utover bestemmelsene om maksimaltid i § 64, parkere uten tidsbegrensning på plasser med tidsbegrensning på 30 minutter eller mer, regulert etter skiltforskriften. Skiltmyndigheten kan gjennom underskilt fastsette maks parkeringstid på 8 timer eller mer.

§ 65 nytt åttende ledd skal lyde:

Betalingsfritaket i § 33 for forflytningshemmede på plasser der betalingsplikt ikke er skiltet trer i kraft 1. april 2017. Betalingsfritaket i lukkede anlegg trer i kraft 1. januar 2021, men i anlegg der bommen kan betjenes gjennom en forhåndsavtale, ev. kombinert med kort, trer betalingsfritaket i kraft når kommunale tillatelser etter forskrift om parkeringstillatelse for forflytningshemmede av 18. mars 2016 skal være lagt inn i sentralt register. Betalingsfritak faller ikke bort om et anlegg endres.

Ny § 67 skal lyde:

Vegdirektoratet kan gjøre unntak fra denne forskriften, herunder utsette ikrafttreddelsen av de forskjellige kravene i forskriften.

Regionvegkontoret kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra bestemmelsene i forskriften når det foreligger særlig grunner.

Vedlegg 1 punkt 1.1 skal lyde:

Vilkårsparkeringsplasser på offentlig ferdselsåre skal skiltes i henhold til skiltforskriften med skilt 552 «Parkering», skilt 376 «Parkeringszone» og skilt 378 «Slutt på parkeringszone». Det kan også skiltes med skiltene 552, 376 og 378 på andre vilkårsparkeringsplasser forutsatt at det er virksomheter omtalt i § 7 annet ledd eller politiet som håndhever parkeringsreguleringen.

Vedlegg 1 punkt 2.1 skal lyde:

Stans- og parkeringsforbud på offentlig ferdselsåre skal skiltes i henhold til skiltforskriften skilt 370 «Stans forbudt», 372 «Parkering forbudt», 376 «Parkeringszone» og 378 «Slutt på parkeringszone». Det kan også skiltes med skiltene 370, 372, 376 og 378 på andre vilkårsparkeringsplasser forutsatt at det er virksomheter omtalt i § 7 annet ledd eller politiet som håndhever parkeringsreguleringen.

Vedlegg 1 nytt punkt 3.3 skal lyde:

På avgiftsbelagte parkeringsplasser vist med skilt 1P må det på plasser reservert for forflytningshemmede, angis på underskiltet dersom også forflytningshemmede med parkeringstillatelse skal betale.

Vedlegg 1 punkt 5 første og annet ledd skal lyde:

Skilt i punkt 1.2, 2.2, 3.2 og § 22 skal ha en størrelse, folieklasse og skriftstørrelse som gjør dem godt synlige og lesbare.

Vegdirektoratet kan stille nærmere krav til skiltets størrelse, folieklasse og skriftstørrelse også for skilt omtalt i punkt 1.2, 2.2, 3.2 og § 22.

II

Endringene trer i kraft straks.

25. nov. Nr. 1406 2016

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2016

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 25. november 2016 med hjemmel i forskrift 15. desember 2015 nr. 1676 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2016 § 35. Kunngjort 29. november 2016 kl. 14.05.

I

I forskrift 15. desember 2015 nr. 1676 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2016 gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd (endret) skal lyde:

Fartøy med torsketrållatelse og med kvotefaktor 1,00 kan fiske og lande en fartøykvote på 1 514 tonn torsk og en maksimalkvote på 678 tonn hyse hvorav 578 tonn er garantert. Med virkning fra og med 25. november 2016 kan fartøy med torsketrållatelse fiske og lande hyse uten kvotebegrensning.

§ 14 annet ledd (endret) skal lyde:

Konvensjonelle havfiskefartøy som har kvotefaktor 1,0 kan fiske og lande en maksimalkvote på 215 tonn hyse, hvorav 159 tonn er garantert. Med virkning fra og med 25. november 2016 kan konvensjonelle havfiskefartøy fiske og lande hyse uten kvotebegrensning.

II

Forskriften trer i kraft straks.

25. nov. Nr. 1407 2016

Ikraftsetting av lov 4. september 2015 nr. 90 om endringer i vegtrafikkloven mv. (vilkårsparkering)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. november 2016 med hjemmel i lov 4. september 2015 nr. 90 om endringer i vegtrafikkloven mv. (vilkårsparkering) del III. Fremmet av Samferdselsdepartementet. Kunngjort 29. november 2016 kl. 14.05.

Lov 4. september 2015 nr. 90 om endringer i vegtrafikkloven mv. (vilkårsparkering) trer i kraft 1. januar 2017.

28. nov. Nr. 1408 2016

Forskrift om endring i forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet 28. november 2016 med hjemmel i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) § 23a, § 31 og § 31a, jf. delegeringsvedtak 13. juni 1975 nr. 4.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 17a (direktiv 91/671/EØF endret ved direktiv 2003/20/EF). Kunngjort 29. november 2016 kl. 14.05.

I

I forskrift 21. september 1979 nr. 7 om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn gjøres følgende endringer:

§ 1 Påbud om bruk av bilbelte og annet sikringsutstyr

§ 1 sjette ledd skal lyde:

Legeerklæring som nevnt i femte ledd bokstav e skal utformes i samsvar med artikkel 5 i direktiv 91/671/EØF som endret ved direktiv 2003/20/EF. Legeerklæring utstedt i Norge skal i tillegg være påført gyldighetstid på inntil to år.

§ 1 (nytt) sjuende ledd skal lyde:

Legeerklæringer utstedt før 1. januar 2017 vil være gyldige i Norge uten gyldighetstid frem til 1. januar 2019.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

28. nov. Nr. 1418 2016

Forskrift om betaling av bompenger

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet 28. november 2016 med hjemmel i lov 21. juni 1963 nr. 23 om vegar (veglova) § 27 første ledd. Kunngjort 2. desember 2016 kl. 14.15.

§ 1. Denne forskriften gjelder for de tilfeller motorkjøretøy passerer bomstasjon.

§ 2. Ved passering av bomstasjon skal det betales bompenger fastsatt etter nærmere bestemmelser i medhold av lov 21. juni 1963 nr. 23 om vegar § 27 første ledd.

§ 3. Eieren av motorkjøretøyet er ansvarlig for at riktig takst blir betalt. Er føreren av kjøretøyet en annen enn den som var registrert som eier ved passeringen, er føreren og den registrerte eieren solidarisk ansvarlig for bompengene. Hvis kjøretøyet er fravendt eieren ved et lovbrudd, er det likevel bare føreren som er ansvarlig.

§ 4. Forskriften trer i kraft 1. oktober 2017. Forskrift 30. april 2004 nr. 678 om betaling av bomavgift og tilleggsavgift oppheves med virkning fra samme dato.

1. des. Nr. 1419 2016

Forskrift om minstekvantum av epleråstoff til bearbeidingsindustrien

Hjemmel: Fastsatt av Landbruksdirektoratet 1. desember 2016 med hjemmel i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) § 9–2, § 9–3 og § 9–4, jf. delegeringsvedtak 21. desember 2007 nr. 1708, jf. forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer § 18b. Kunngjort 2. desember 2016 kl. 14.15.

§ 1. *Fastsettelse av minstekvantum*

Minstekvantumet kan oppfylles ved kjøp av eplekonsentrat, eplejuice eller epler til press.

Minstekvantumet for perioden 1. oktober 2016–30. september 2017 er fastsatt til å være:

<i>Foretaksstørrelse</i>	<i>Minstekvantum</i>		
	<i>Konsentrat</i>	<i>Saft</i>	<i>Epler</i>
Små foretak	1000 kg	6400 kg	8000 kg
Store foretak	4000 kg	25 600 kg	32 000 kg

§ 2. *Grupper av foretak*

Foretak inndeles i grupper etter samlet forbruk av eplekonsentrat, eplesaft og epler til press, omregnet til konsentrat, i perioden 1. oktober 2015–30. september 2016.

<i>Foretaksstørrelse</i>	<i>Samlet forbruk målt i konsentrat</i>
Små foretak	Til og med 550 000 kg
Store foretak	Over 550 000 kg

Med et foretaks samlede forbruk menes summen av lagerbeholdning per 1. oktober 2015 og innkjøp av råvare i perioden 1. oktober 2015–30. september 2016. Foretakets lagerbeholdning ved periodens slutt trekkes fra i beregningen. Beregningen omfatter både norsk og importert vare. Forbruk av andre typer epleråstoff enn eplekonsentrat, må omregnes til konsentrat. Omregningsfaktorene som ligger til grunn for denne beregningen er som følger:

- 8 kg epler = 1 kg konsentrat
- 6,4 kg eplesaft = 1 kg konsentrat.

§ 3. *Ikraftredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 1. desember 2015 nr. 1373 om minstekvantum av epleråstoff til bearbeidingsindustrien.

2. des. Nr. 1420 2016

Ikraftsetting av lov 2. desember 2016 nr. 87 om endringer i energiloven (utenlandskonsesjon)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 2. desember 2016 med hjemmel i lov 2. desember 2016 nr. 87 om endringer i energiloven (utenlandskonsesjon) del II. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 2. desember 2016 kl. 14.15.

Lov om endringer i energiloven (utenlandskonsesjon) trer i kraft 1. januar 2017.

2. des. Nr. 1421 2016

Forskrift om endring i forskrift 13. november 2015 nr. 1287 om kommunenes plikt til å sørge for øyeblikkelig hjelp døgntilbud

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 2. desember 2016 med hjemmel i lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 3–5 fjerde ledd. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 2. desember 2016 kl. 14.15.

I

I forskrift 13. november 2015 nr. 1287 om kommunenes plikt til å sørge for øyeblikkelig hjelp døgntilbud gjøres følgende endringer:

§ 2 andre ledd skal lyde:

Kommunens plikt etter § 1 gjelder pasienter og brukere med somatisk sykdom og sykdom innenfor psykisk helse- og rusområdet.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

2. des. Nr. 1425 2016

Forskrift om oppheving av forskrift 18. juli 1958 nr. 3904 om kontroll med omsetning av maltekstrakt

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 2. desember 2016 med hjemmel i lov 5. april 1927 om innførsel og omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl § 35 annet ledd. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 5. desember 2016 kl. 14.15.

I

Forskrift 18. juli 1958 nr. 3904 om kontroll med omsetning av maltekstrakt oppheves.

II

Endringene under I trer i kraft straks.

2. des. Nr. 1426 2016**Tildeling av myndighet etter tolloven § 7–4 fjerde ledd, § 8–3 fjerde ledd, § 9–1, § 9–2, § 9–3, § 9–4, § 10–6 og § 12–9**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 2. desember 2016 med hjemmel i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) § 7–4 fjerde ledd, § 8–3 fjerde ledd, § 9–1, § 9–2, § 9–3, § 9–4, § 10–6 og § 12–9. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 5. desember 2016 kl. 14.15.

Departementets myndighet etter lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) § 7–4 fjerde ledd, § 8–3 fjerde ledd om en sikkerhetsmekanisme for tilfeller der preferansesystemet utløser vesentlige markedsforstyrrelser for landbrukssektoren, § 9–1, § 9–2, § 9–3, § 9–4, § 10–6 og § 12–9 tildeles Landbruks- og matdepartementet. Departementets myndighet etter loven for øvrig beholdes i Finansdepartementet.

2. des. Nr. 1427 2016**Delt ikraftsetting av lov 17. juni 2016 nr. 58 om endringer i utlendingsloven mv. (innstramminger II)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 2. desember 2016 med hjemmel i lov 17. juni 2016 nr. 58 om endringer i utlendingsloven mv. (innstramminger II) del IV pkt. 1. Fremmet av Justis- og beredskapsdepartementet. Kunngjort 5. desember 2016 kl. 14.15.

Delt ikraftsetting av lov 17. juni 2016 nr. 58 om endringer i utlendingsloven mv. (innstramminger II). Lovens romertall II trer i kraft 1. januar 2017.

1. nov. Nr. 1428 2016**Forskrift om endring i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning**

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 1. november 2016 med hjemmel i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 52 nr. 2. Kunngjort 6. desember 2016 kl. 15.25.

I

I forskrift 9. juni 2009 nr. 635 om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning

I § 2 til § 6 og § 8 skal «finansforvaltning» erstattes med «finans- og gjeldsforvaltning».

§ 3 første ledd andre punktum skal lyde:

Reglementet skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen eller fylkeskommunen fra å ta vesentlig finansiell risiko i sin finans- og gjeldsforvaltning, herunder bestemmelser for å begrense kommunens eller fylkeskommunens refinansieringsrisiko ved opptak av lån.

§ 4 skal lyde:

Reglementet skal omfatte forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens midler og gjeld, herunder:

- a) ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål
- b) langsiktige finansielle aktiva
- c) gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler.

Reglementet skal minimum angi:

- a) formålet med forvaltningen
- b) hva som regnes som langsiktige finansielle aktiva
- c) rammer og begrensninger for forvaltningen av de ulike forvaltningstyper som angitt i første ledd, herunder tillatt risikonivå, krav til risikospredning og tillatte finansielle instrumenter
- d) tidspunkt for og innhold i statusrapporteringen for finans- og gjeldsforvaltningen i tråd med § 6 og § 7
- e) håndtering av avvik fra finansreglementet.

§ 7 skal lyde:

§ 7. Innholdet i rapportene

Rapportene skal inneholde en beskrivelse og vurdering av kommunens eller fylkeskommunens finansielle risiko. Rapportene skal inneholde en nærmere beskrivelse av hvordan aktiva og passiva er sammensatt. Rapportene skal vise markedsverdien for aktiva, både samlet og for hver gruppe av aktiva.

Rapportene skal vise verdien for passiva, både samlet og for hver gruppe av passiva. I tillegg skal rapportene opplyse om løpetiden for passiva, og om verdien av lån som forfaller og som må refinansieres innen 12 måneder.

Rapportene skal inneholde en beskrivelse av vesentlige markedsendringer og endringer i kommunens eller fylkeskommunens finansielle risiko, og det skal gis en vurdering av dette. I tillegg skal rapportene inneholde en beskrivelse av aktuelle markedsrenter og kommunens eller fylkeskommunens egne rentebetingelser.

Hvis det har oppstått avvik mellom kravene i finansreglementet og den faktiske forvaltningen, skal dette angis i rapportene.

§ 8 første ledd andre punktum skal lyde:

Det skal etableres rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko, herunder refinansieringsrisiko ved opptak av lån, og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

7. nov. Nr. 1429 2016

Forskrift om endring i forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner og i forskrift om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 7. november 2016 med hjemmel i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 49 nr. 2 og lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper § 42. Kunngjort 6. desember 2016 kl. 15.25.

I

I vedlegg 3 til forskrift 15. desember 2000 nr. 1425 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner og i vedlegg 3 til forskrift 21. oktober 2003 nr. 1445 om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet foretas følgende endringer i artsinndelingen:

Følgende arter endrer navn:

- 240 Driftsavtaler, reparasjoner og vaktmestertjenester
- 250 Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg/nyanlegg

II

I vedlegg 6 til forskrift 15. desember 2000 nr. 1425 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner foretas følgende endringer i balanseoppstillingen:

Det legges til en ny balansekonto under Langsiktig gjeld Kap. 2.4:
2.42 Ihendehaverobligasjoner med forfall i neste regnskapsår

III

I vedlegg 5 til forskrift 21. oktober 2003 nr. 1445 om rapportering fra interkommunale selskaper og kommunale og fylkeskommunale foretak som driver næringsvirksomhet foretas følgende endringer i balanseoppstillingen:

Det legges til en ny balansekonto under Langsiktig gjeld Kap. 5.4:
5.42 Ihendehaverobligasjoner med forfall i neste regnskapsår

IV

Endringene trer i kraft 1. januar 2017 (for rapporteringsåret 2017).

1. des. Nr. 1430 2016

Forskrift om endring i forskrift om folkeregistrering

Hjemmel: Fastsatt av Skattedirektoratet 1. desember 2016 med hjemmel i lov 16. januar 1970 nr. 1 om folkeregistrering § 14 og § 15, jf. delegeringsvedtak 2. mars 2007 nr. 1263 og delegeringsvedtak 24. oktober 2007 nr. 1266. Kunngjort 6. desember 2016 kl. 15.25.

I

I forskrift 9. november 2007 nr. 1268 om folkeregistrering gjøres følgende endring:

§ 2–1 annet ledd fjerde avsnitt litra b tredje linje skal lyde:
4 = inaktiv

II

Endringen i I trer i kraft 1. januar 2017.

2. des. Nr. 1431 2016**Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 2. desember 2016 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 5–22 tredje ledd og § 10–12 annet ledd. Kunngjort 6. desember 2016 kl. 15.25.

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endringer:

§ 5–22–4 første ledd skal lyde:

Skjermingsrenten er rentegrunnlaget etter annet ledd nedjustert med 25 prosent og avrundet til nærmeste tiendedels prosentpoeng.

§ 10–12–1 første ledd annet punktum skal lyde:

Renten nedjusteres med 25 prosent og skal avrundes til nærmeste tiendedels prosentpoeng.

II

Endringene under I trer i kraft straks.

3. des. Nr. 1432 2016**Forskrift om endring i forskrift om biocider (biocidforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Klima- og miljødepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet 3. desember 2016 med hjemmel i lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4 og § 8a, jf. forskrift 5. august 1977 nr. 2 om gjennomføring av lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester, delegeringsvedtak 7. september 1990 nr. 730 og lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 4–5 syvende ledd og § 5–4 tredje ledd.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XV nr. 12 nny (beslutning (EU) 2016/1174) og nr. 12nnz (beslutning (EU) 2016/1175). Kunngjort 6. desember 2016 kl. 15.25.

I

I forskrift 10. april 2014 nr. 548 om biocider gjøres følgende endringer:

Etter nr. 12nnx (beslutning (EU) 2016/904) i feltet «EØS-henvisninger» tilføyes nr. 12nny (beslutning (EU) 2016/1174), nr. 12nnz (beslutning (EU) 2016/1175),

§ 2. EØS-rettsakter tilknyttet biocidforordningen 7. ledd skal lyde:

Beslutning om begrensninger i produktgodkjenninger: EØS-avtalen vedlegg II kapittel XV nr. 12nnc (beslutning 2014/402/EU) om begrensninger i godkjenning av biocidprodukter som inneholder IPBC, meddelt av Tyskland i samsvar med direktiv 98/8/EF, nr. 12nny (beslutning (EU) 2016/1174) om vilkår og betingelser for godkjenning av et biocidprodukt som inneholder difenakum, henvist av Spania i samsvar med artikkel 36 i forordning (EU) nr. 528/2012, nr. 12nnz (beslutning (EU) 2016/1175) om vilkår og betingelser for godkjenning av et biocidprodukt som inneholder spinosad, henvist av Storbritannia i samsvar med artikkel 36 i forordning (EU) nr. 528/2012, nr. 14 (beslutning 2014/756/EU) om begrensninger i godkjenning av biocidprodukter som inneholder IPBC og propikonazol, meddelt av Tyskland i samsvar med direktiv 98/8/EF og nr. 15 (beslutning 2014/757/EU) om begrensninger i godkjenning av biocidprodukter som inneholder IPBC, meddelt av Tyskland i samsvar med direktiv 98/8/EF, gjelder som forskrift med de endringer og tillegg som følger av vedlegg II kapittel XV, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

II

Forskriften trer i kraft straks.

Rettsakter

Avsnittet «Rettsakter» skal lyde:

Nedenfor gjengis EØS-avtalen vedlegg II kapittel XV nr. 12n (forordning (EU) nr. 528/2012), (forordning (EU) nr. 736/2013), (forordning (EU) nr. 837/2013) og (forordning (EU) nr. 334/2014), nr. 12nk (forordning (EU) nr. 354/2013), nr. 12nl (forordning (EU) nr. 564/2013), nr. 12nm (forordning (EU) nr. 88/2014), 12nza (forordning (EU) nr. 1062/2014), 12nna (beslutning 2014/492/EU), nr. 12nnb (beslutning 2014/397/EU), nr. 12nnc (beslutning 2014/402/EU), nr. 12nnd (beslutning (EU) 2015/646), nr. 12nne (beslutning (EU) 2015/655), nr. 12nno (beslutning (EU) 2015/1737), nr. 12nnp (beslutning (EU) 2015/1751), nr. 12nnv (beslutning (EU) 2015/1985), nr. 12nnw

(beslutning (2016/903), nr. 12nnx (beslutning (EU) 2016/904), nr. 12nny (beslutning (EU) 2016/1174), nr. 12nnz (beslutning (EU) 2016/1175), nr. 12zzp (forordning (EU) nr. 414/2013), nr. 12zzv (beslutning (EU) 2015/411), nr. 12zzzk (beslutning (EU) 2016/135), nr. 14 (beslutning 2014/756/EU), nr. 15 (beslutning 2014/757/EU), nr. 16 (beslutning 2014/758/EU), nr. 19 (beslutning (EU) 2016/678) slik Klima- og miljødepartementet tolker denne delen av EØS-avtalen med de endringer og tillegg som følger av EØS-tilpasningen av rettsaktene i samsvar med vedlegg II kapittel XV, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

I listen over kunngjorte «rettsakter» skal følgende tilføyes etter beslutning (EU) 2016/904:

For å lese beslutning (EU) 2016/1174 om vilkår og betingelser for godkjenning av et biocidprodukt som inneholder difenakum, henvist av Spania i samsvar med artikkel 36 i forordning (EU) nr. 528/2012 se her:

For å lese beslutning (EU) 2016/1175 om vilkår og betingelser for godkjenning av et biocidprodukt som inneholder spinosad, henvist av Storbritannia i samsvar med artikkel 36 i forordning (EU) nr. 528/2012 se her:

3. des. Nr. 1433 2016

Forskrift om endring i forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

Hjemmel: Fastsatt av Klima- og miljødepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet 3. desember 2016 med hjemmel i lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4, § 5 og § 8a, jf. forskrift 5. august 1977 nr. 2 om gjennomføring av lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester og delegeringsvedtak 7. september 1990 nr. 730, lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 9, § 49, § 51 og § 78, lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 1–4 første ledd, § 3–1 tredje ledd, § 4–5 sjette ledd og syvende ledd og § 5–4 tredje ledd og fjerde ledd og lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 26 tredje ledd, § 27 og § 43 bokstav a og b.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XV nr. 12zc (forordning (EU) 2016/1688). Kunngjort 6. desember 2016 kl. 15.25.

I

I forskrift 30. mai 2008 nr. 516 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

§ 1. REACH-forordningen

EØS-avtalen vedlegg II kapittel XV nr. 12zc (forordning (EF) nr. 1907/2006 som endret ved forordning (EF) nr. 1354/2007, forordning (EF) nr. 987/2008, forordning (EF) nr. 134/2009, forordning (EF) nr. 552/2009, forordning (EU) nr. 276/2010, forordning (EU) nr. 143/2011 med senere korrigering, forordning (EU), nr. 207/2011, forordning (EU) nr. 253/2011, forordning (EU) nr. 453/2010, forordning (EU) nr. 252/2011, forordning (EU) nr. 366/2011, forordning (EU) nr. 109/2012, forordning (EU) nr. 125/2012, forordning (EU) nr. 412/2012, forordning (EU) nr. 494/2011 med senere korrigering, forordning (EU) nr. 835/2012, forordning (EU) nr. 836/2012, forordning (EU) nr. 126/2013, forordning (EU) nr. 348/2013, forordning (EU) nr. 847/2012, forordning (EU) nr. 1272/2013, forordning (EU) nr. 848/2012, forordning (EU) nr. 301/2014, forordning (EU) nr. 474/2014, forordning (EU) nr. 895/2014, forordning (EU) 2015/282, forordning (EU) nr. 317/2014, forordning (EU) 2015/628, forordning (EU) 2015/326, forordning (EU) 2015/1494, forordning (EU) 2015/830, forordning (EU) 2016/26, forordning (EU) 2016/217, forordning (EU) 2016/863, forordning (EU) 2016/1005, forordning (EU) 2016/1017 og forordning (EU) 2016/1688) om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH) gjelder som forskrift med de endringer og tillegg som følger av vedlegg II kapittel XV, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

II

Forskriften trer i kraft straks.

Forordninger

Under «Forordninger» første avsnitt skal følgende tilføyes etter forordning (EU) 2016/1017:

forordning (EU) 2016/1688 om endring av vedlegg VII til forordning (EF) nr. 1907/2006,

I listen over kunngjorte forordninger skal følgende tilføyes etter forordning (EU) 2016/1017:

For å lese forordning (EU) 2016/1688 se her:

3. des. Nr. 1434 2016**Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler mv. (blåreseptforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 3. desember 2016 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–14 og lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 6–2. Kunngjort 6. desember 2016 kl. 15.25.

I

I forskrift 28. juni 2007 nr. 814 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler mv. (blåreseptforskriften) gjøres følgende endring:

§ 4 nr. 3 skal lyde:

3. Det ytes stønad til vaksiner, immunglobuliner og immunsera til forebygging og behandling av allmennfarlige smittsomme sykdommer i henhold til følgende tabell:

<i>Sykdom</i>	<i>Preparater</i>	<i>Indikasjoner</i>
Botulisme	Botulisme antiserum	Til personer med botulisme.
Difteri	Difterivaksine eller difteristivkrampe-vaksine	Til særlig smitteutsatte personer ved utbrudd i Norge. Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon.
Flekktufus	Difteri antiserum Flekktufusvaksine	Til personer med difteri. Til særlig smitteutsatte personer ved utbrudd i Norge.
Gulfeber	Gulfebervaksine	Til særlig smitteutsatte personer ved utbrudd i Norge.
Hepatitt A	Hepatitt A vaksine Hepatitt A immunglobulin	Brukt pre- og posteksposisjonelt etter retningslinjer gitt av departementet. Brukt posteksposisjonelt etter retningslinjer gitt av departementet.
Hepatitt B	Hepatitt B-vaksine Hepatitt B immunglobulin	Brukt pre- og posteksposisjonelt etter retningslinjer gitt av departementet. Brukt posteksposisjonelt etter retningslinjer gitt av departementet.
Kikhoste	Kikhostevaksine	Til uvaksinerte eller delvis vaksinerte nærkontakter under 2 år av person med kikhoste. Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon.
Kolera	Koleravaksine	Til særlig smitteutsatte personer ved utbrudd i Norge.
Meningokokk-sykdom	Meningokokkvaksine	Til personer med nedsatt eller manglende miltfunksjon. Til personer med alvorlig medfødt eller ervervet komplementdefekt. Til nærkontakter av personer med meningokokk A-, B-, C-, W- eller Y-sykdom.
Pest	Pestvaksine	Til særlig smitteutsatte personer ved utbrudd i Norge.
Poliomyelitt	Poliovaksine	Til særlig smitteutsatte personer ved utbrudd i Norge. Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon.
Rabies	Rabiesvaksine Rabiesimmunglobulin	Brukt posteksposisjonelt.
Røde hunder	MMR-vaksine	Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon
Tuberkulose	BCG-vaksine	Etter forskrift om tuberkulosekontroll.
Tyfoidfieber	Tyfoidfiebervaksine	Til særlig smitteutsatte personer ved utbrudd i Norge.

Det ytes stønad til vaksiner, immunglobuliner og immunsera til forebygging og behandling av smittsomme sykdommer i henhold til følgende tabell.

<i>Sykdom</i>	<i>Preparater</i>	<i>Indikasjoner</i>
Haemophilus influenza type B Kusma	Haemophilus influenza type B-vaksine MMR-vaksine	Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon. Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon.
Meslinger	MMR-vaksine	Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon.
Pneumokokk-sykdom	Pneumokokk-vaksine	Til personer med hiv-infeksjon. Til personer uten miltfunksjon. Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon.
Røde hunder	MMR-vaksine	Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon.
Stivkrampe	Tetanus-vaksine	Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon.
Vannkopper	Vannkopp-vaksine Immunglobulin mot vannkopper	Til personer som har gjennomgått stamcelletransplantasjon. Til personer med immunsvikt. Til personer med immunsvikt.

Preparatene rekvireres fra og utleveres av Folkehelseinstituttet som foretar en nærmere vurdering av om indikasjonen i det enkelte tilfelle er i samsvar med denne paragrafen.

Oppgjør for legemidler, vaksiner og sera som utleveres av Folkehelseinstituttet foretas av det organ Helsedirektoratet bestemmer.

Utgifter til vaksiner for beskyttelse på reiser utenfor Norge dekkes ikke av folketrygden.

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

5. des. Nr. 1435 2016

Forskrift om endring i aromaforskriften

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 2. november 2015 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zzzzs (forordning (EU) 2016/1244). Kunngjort 6. desember 2016 kl. 15.25.

I

I forskrift 6. juni 2011 nr. 669 om aroma og næringsmiddelingsredienser med aromagivende egenskaper til anvendelse i og på næringsmidler (aromaforskriften) gjøres følgende endringer:

EØS-henvisningen skal lyde:

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54q (forordning (EF) nr. 2232/96 som endret ved forordning (EF) nr. 1334/2008), nr. 54zg (forordning (EF) nr. 1565/2000), nr. 54zy (forordning (EF) nr. 622/2002), nr. 54zpz (forordning (EF) nr. 2065/2003), nr. 54zzx (forordning (EF) nr. 627/2006), nr. 54zzzss (forordning (EF) nr. 1334/2008 som endret ved forordning (EU) nr. 872/2012, forordning (EU) nr. 545/2013, forordning (EU) nr. 985/2013, forordning (EU) nr. 246/2014, forordning (EU) nr. 1098/2014, forordning (EU) 2015/648, forordning (EU) 2015/1102, forordning (EU) 2015/1760), forordning (EU) 2016/54, forordning (EU) 2016/55, forordning (EU) 2016/178, forordning (EU) 2016/637, forordning (EU) 2016/692 og forordning (EU) 2016/1244 nr. 54zzzzr (forordning (EU) nr. 873/2012), og nr. 84 (forordning (EU) nr. 1321/2013).

§ 1 første ledd skal lyde:

EØS-avtalen vedlegg II kapittel XII nr. 54zzzzs (forordning (EF) nr. 1334/2008 som endret ved forordning (EU) nr. 872/2012, forordning (EU) nr. 545/2013, forordning (EU) nr. 985/2013, forordning (EU) nr. 246/2014, forordning (EU) nr. 1098/2014, forordning (EU) 2015/648, forordning (EU) 2015/1102, forordning (EU) 2015/1760, forordning (EU) 2016/54, forordning (EU) 2016/55, forordning (EU) 2016/178, forordning (EU) 2016/637, forordning (EU) 2016/692 og forordning (EU) 2016/1244 om aroma og næringsmiddelingsredienser med aromagivende egenskaper til anvendelse i og på næringsmidler og om endring av rådsforordning (EØF) nr. 1601/91, forordningene (EF) nr. 2232/96 og (EF) nr. 110/2008 og direktiv 2000/13/EF gjelder som forskrift med de tilpasningene som følger av vedlegg II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

II

Endringene trer i kraft straks.

Forordninger

Endringer som gjøres i avsnittet «Forordninger»:

I punktet om Konsolidert forordning (EF) nr. 1334/2008 gjøres følgende endringer:

Innledningsteksten skal lyde:

Nedenfor gjengis til informasjon en uoffisiell norsk oversettelse av forordning (EF) nr. 1334/2008. Dette er grunnrettsakten. Grunnrettsakten er endret av forordning (EU) nr. 872/2012, forordning (EU) nr. 545/2013, forordning (EU) nr. 985/2013, forordning (EU) nr. 246/2014, forordning (EU) nr. 1098/2014, forordning (EU) 2015/648, forordning (EU) 2015/1102 og forordning (EU) 2015/1760, forordning (EU) 2016/54, forordning (EU) 2016/55, forordning (EU) 2016/178, forordning (EU) 2016/637, forordning (EU) 2016/692 og forordning (EU) 2016/1244. Alle endringer av grunnrettsakten og de endringer og tillegg som følger av EØS-tilpasningen av rettsakten i samsvar med vedlegg II kapittel XII nr. 54zzzzs er innarbeidet nedenfor.

Konsolideringsoversikten skal lyde:

- ▶ **B** Forordning (EF) nr. 1334/2008 som endret ved
- ▶ **M1** Forordning (EU) nr. 872/2012
- ▶ **M2** Forordning (EU) nr. 545/2013
- ▶ **M3** Forordning (EU) nr. 985/2013
- ▶ **M4** Forordning (EU) nr. 246/2014
- ▶ **M5** Forordning (EU) nr. 1098/2014
- ▶ **M6** Forordning (EU) 2015/648
- ▶ **M7** Forordning (EU) 2015/1102
- ▶ **M8** Forordning (EU) 2015/1760
- ▶ **M9** Forordning (EU) 2016/54
- ▶ **M10** Forordning (EU) 2016/56
- ▶ **M11** Forordning (EU) 2016/178
- ▶ **M12** Forordning (EU) 2016/637
- ▶ **M13** Forordning (EU) 2016/692
- ▶ **M14** Forordning (EU) 2016/1244

I del A i vedlegg I til forordning (EF) nr. 1334/2008 gjøres følgende endring (endringen skal angis som ▶ **M14** og ▶ **M14**, henholdsvis før og etter endringene):

I del A, avsnitt 2, tabell 1, i vedlegg I til konsolidert forordning (EF) nr. 1334/2008 endres følgende poster:

(a) Raden for FL-no 02.060 erstattes med følgende:

▶ M14 02.060	p-mentha-1,8-dien-7-ol	536– 59–4	974	2024	I kategori 1, 3, 4.2, 5 (unntatt kategori 5.3), 6, 7, 14.1, 14.2 og 16	1	EFSA ◀ M1 4
------------------------	------------------------	--------------	-----	------	--	---	--------------------------

(b) Raden for FL-no 02.091 erstattes med følgende:

▶ M14 02.091	myrtenol	515– 00–4	981	10285	I kategori 1, 3, 5, 6, 14.1, 14.2, 15 og 16	1	EFSA ◀ M1 4
------------------------	----------	--------------	-----	-------	---	---	--------------------------

(c) Raden for FL-no 05.106 erstattes med følgende:

▶ M14 05.106	myrtenal	564– 94–3	980	10379	I kategori 1, 2, 3, 4.2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14.1, 14.2, 15 og 16	1	EFSA ◀ M1 4
------------------------	----------	--------------	-----	-------	--	---	--------------------------

(d) Raden for FL-no 09.278 erstattes med følgende:

▶ M14 09.278	p-mentha-1,8-dien-7-ylacetat	15111 –96–3	975	10742	I kategori 1, 3, 5, 6, 7, 8, 14.1, 14.2 og 16	1	EFSA ◀ M1 4
------------------------	------------------------------	----------------	-----	-------	---	---	--------------------------

(e) Raden for FL-no 09.302 erstattes med følgende:

►M14 09.302	myrtenylacetat	1079– 01–2	982	10887	I kategori 1, 3, 4.2, 5, 6, 7, 14.1 og 14.2	1	EFSA ◀M1 4
----------------	----------------	---------------	-----	-------	--	---	------------------

26. okt. Nr. 1442 2016

Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO)

Hjemmel: Fastsatt av styret for Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo 26. oktober 2016 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3. Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

Del I. Innledende bestemmelser

§ 1. Forskriftens virkeområde

Denne forskriften gjelder utdanning som fører frem til graden philosophiae doctor (ph.d.). Forskriften fastsetter regler om opptak til, gjennomføring og avslutning av ph.d.-utdanningen, herunder fellesgrader og cotutelle.

§ 2. Omfang, innhold og målsetting for ph.d.-utdanningen

Ph.d.-utdanningen skal kvalifisere for forskningsvirksomhet av internasjonal standard og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt og analytisk tenkning, i samsvar med god vitenskapelig skikk og forskningsetiske standarder.

Ph.d.-utdanningen skal gi kandidaten kunnskap, ferdigheter og kompetanse i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Ph.d.-utdanningen er normert til tre (3) års fulltidsstudier og inkluderer en opplæringsdel av minimum 30 studiepoengs omfang.

Ph.d.-utdanningens viktigste komponent er et selvstendig forskningsarbeid eller kombinert forsknings- og utviklingsarbeid som gjennomføres under aktiv veiledning.

Ph.d.-graden tildeles på grunnlag av

- godkjent gjennomføring av opplæringsdelen
- godkjent vitenskapelig avhandling
- godkjent prøveforelesning over oppgitt emne
- godkjent offentlig forsvar av avhandlingen (disputas).

§ 3. Ansvaret for ph.d.-utdanningen

AHOs styre har det overordnede ansvaret for ph.d.-utdanningen.

§ 4. Kvalitetssikring

Ph.d.-utdanningen omfattes av AHOs kvalitetssystem.

Del II. Opptak

§ 5. Opptak

§ 5–1. Vilkår for opptak

For å bli tatt opp på doktorgradsprogrammet må søkeren normalt ha mastergrad i arkitektur, design, landskapsarkitektur eller tilsvarende femårig utdanning som AHO har godkjent som grunnlag for gjennomføring av doktorgradsstudiet.

Opptak skal normal ikke gis dersom:

- finansiering av doktorgradsarbeidet ikke er klarlagt,
- opphavsrettslige avtaler med eksternt tredjepart er til hinder for offentlig forsvar og publisering av avhandlingen,
- de immaterielle rettslige avtaler som er inngått, er så urimelige at AHO ikke bør medvirke i prosjektet,
- det gjenstår mindre enn ett års fulltidsarbeid med doktorgradsprosjektet. Det gjøres unntak for doktorander som søker om å få levere inn ferdig – eller nesten ferdigstilt – avhandling etter opptaksperiodens utløp, jf. § 5–3 siste ledd.

En søker som allerede er funnet kvalifisert for opptak til doktorgradsutdanning ved et annet doktorgradsprogram med faglig relevans, skal normalt anses kvalifisert for opptak til doktorgradsprogrammet ved AHO.

Likestillingshensyn ved opptak/tilsetting av stipendiater skal ivaretas jf. universitets- og høyskoleloven § 6–2.

AHO kan stille krav om at søkere gjennomgår særskilte kurs og/eller består særskilte prøver før opptak.

Dersom søkeren planlegger å bruke annet språk i avhandlingen enn det som er godkjent i henhold til forskriften § 10, skal søknad om godkjenning av dette leveres sammen med søknaden.

Søkere fra land utenfor Norden må kunne dokumentere engelskkunnskaper som følger:

- TOEFL – Test of English as a Foreign Language, med minst 550 poeng på papirbasert test, 213 poeng på computer based test (TOEFL CBT) eller 80 poeng på Internet based test (TOEFL IBT), eller
- IELTS – International English Language Testing Service, British Council, med minst 6.0 poeng (overall score), eller

- Certificate in Advanced English eller Certificate of Proficiency in English fra University of Cambridge. Søkere med følgende dokumentasjon er unntatt fra engelskkravet:
- Statsborgere fra Australia, Canada, Irland, New Zealand, Storbritannia og USA
- Ett års universitetsstudier i ett av de ovenfor nevnte land, hvor undervisningsspråket har vært engelsk
- Fullført universitetsutdanning hvor faget engelsk utgjør hoveddelen av studiet
- Bachelorgrad hvor undervisningsspråket har vært engelsk gjennom hele skolegangen
- A-level i engelsk med minimum C eller bedre.

§ 5-2. *Infrastruktur*

Kandidaten skal ha til disposisjon nødvendig infrastruktur for gjennomføring av forskningsprosjektet. Avgjørelsen av hva som anses som nødvendig infrastruktur for gjennomføring, tas av AHO. For kandidater med ekstern finansiering eller arbeidsplass inngås det avtale mellom institusjon og ekstern part i forbindelse med det enkelte forskningsprosjekt. Slik avtale skal som hovedregel foreligge på det tidspunkt opptaksvedtaket for den aktuelle kandidaten fattes, eller umiddelbart etterpå.

§ 5-3. *Opptaksperiode*

Doktorgradsutdanningen er normert til tre års fulltidsstudier. Ved lovhjemlede avbrudd forlenges opptaksperioden tilsvarende. Det er normalt ikke anledning til å planlegge gjennomføring av doktorgradsutdanning med en progresjon som gir lengre studieløp enn 6 år.

Det skal normalt søkes om opptak på programmet innen tre måneder etter oppstart av det forskningsprosjekt som skal lede frem til ph.d.-graden. Dersom det gjenstår mindre enn ett års fulltidsarbeid med doktorgradsprosjektet, skal søkeren avvises, jf. § 5-1.

Maksimaltid på doktorgradsprogrammet er 8 år fra opprinnelig startdato.

Etter opptaksperiodens utløp opphører partenes rettigheter og plikter i henhold til doktorgradsavtalen, slik at doktoranden mister rett til veiledning, kursdeltagelse og tilgang til AHOs infrastruktur. Doktoranden kan likevel søke om å få levere inn avhandlingen til bedømmelse for ph.d.-graden etter opptaksperiodens utløp.

§ 5-4. *Frivillig avslutning før avtalt tid*

Kandidaten og AHO kan avtale at ph.d.-utdanningen avsluttes før avtalt tid. Ved slik avslutning av ph.d.-utdanningen skal det fastsettes skriftlig hvordan spørsmål knyttet til eventuelle tilsetningsforhold, finansiering, rettigheter til resultater mv. skal ordnes. Ved frivillig avslutning som skyldes kandidatens ønske om å skifte prosjekt eller overgang til annet program, skal kandidaten søke nytt opptak på grunnlag av det nye prosjektet.

§ 5-5. *Tvungen avslutning ved forsinkelse eller manglende fremdrift*

Når ett eller flere av de følgende vilkårene er oppfylt, kan AHO vedta tvungen avslutning av ph.d.-utdanningen:

- Vesentlig forsinkelse i gjennomføringen av opplæringsdelen.
- Gjentatte eller vesentlige brudd fra kandidatens side på informasjons-, oppfølgings- eller rapporteringsplikt, herunder unnlatt innsendelse av fremdriftsrapport, jf. § 9.
- Forsinkelse i fremdriften av forskningsprosjektet som er av en slik art at det skaper begrunnet tvil om kandidaten vil kunne fullføre prosjektet innenfor avtalt tid.
- Tvungen avslutning etter reglene her kan bare vedtas dersom fremdriftssvikten eller forsinkelsen skyldes forhold som ph.d.-kandidaten selv rår over.
- Vedtak etter paragrafen her fattes av det organet som styret bestemmer. Klager behandles av AHOs klagenemnd.

§ 5-6. *Tvungen avslutning ved fusk på eksamen eller prøver underveis i ph.d.-utdanningen*

Ved fusk på eksamener eller prøver underveis i ph.d.-utdanningen, kan AHO vedta annullering, jf. universitets- og høyskolelovens § 4-7. Dersom forholdet eller forholdene er så alvorlig at det er å anse som uredelighet, jf. samme lovs § 4-13 (1), jf. forskningsetikklovens § 5 andre ledd, kan AHO vedta tvungen avslutning, jf. § 5-7 nedenfor. Vedtak etter paragrafen her fattes av styret selv eller av AHOs klagenemnd. Klager behandles av Felles klagenemnd for studentsaker, jf. universitets- og høyskolelovens § 5-1 og forskrift i medhold av denne.

§ 5-7. *Tvungen avslutning ved uredelighet*

Dersom en ph.d.-kandidat som gjør seg skyldig i vitenskapelig uredelighet, jf. universitets- og høyskolelovens § 4-13 (1), jf. forskningsetikklovens § 5 2. ledd, kan AHO vedta tvungen avslutning. Vedtak om tvungen avslutning på grunn av uredelighet fattes av det organet som styret bestemmer. Klage over slikt vedtak behandles av departementet eller særskilt klagenemnd oppnevnt av departementet.

§ 5-8. *Oppsigelse og avskjed*

En ph.d.-kandidat kan sies opp fra sin stilling når det er saklig grunn i virksomhetens eller ph.d.-kandidatens forhold, jf. lov om statens tjenestemenn § 9 og § 10, eller avskjediges i henhold til § 15.

§ 6. *Ph.d.-avtalen*

Opptak til AHOs ph.d.-utdanning formaliseres ved at skriftlig avtale underskrives av ph.d.-kandidat, veileder(e) og AHO. Avtalen regulerer partenes rettigheter og plikter i opptaksperioden og skal sikre at kandidaten deltar regelmessig i et aktivt forskermiljø og legge til rette for at ph.d.-utdanningen skal kunne gjennomføres til avtalt tid. AHO fastsetter avtaleskjema.

For ph.d.-kandidater med finansiering fra, tilsetning hos eller andre bidrag fra en ekstern part, skal det, i tråd med fastsatte retningslinjer, inngås egen avtale mellom kandidaten, AHO og den eksterne part.

I tilfeller hvor ph.d.-kandidaten skal ha tilknytning til utenlandske institusjoner, må AHOs retningslinjer for slikt samarbeid følges, og egne avtaler inngås på fastsatte skjema. Avtalen skal normalt foreligge sammen med opptaksavtalen.

Stipendiater har normalt tilstedeværelsesplikt ved AHO. Annen arbeidsplass for kortere eller lengre tid kan avtales.

Øvrige doktorander må normalt tilbringe minimum ett år ved AHO.

Del III. Gjennomføring

§ 7. Veiledning

Arbeidet med doktoravhandlingen skal foregå under individuell veiledning. AHO og veilederne skal sammen sikre at ph.d.-kandidaten deltar i et aktivt forskningsmiljø.

§ 7-1. Oppnevning av veiledere

Ph.d.-kandidaten skal som hovedregel ha to veiledere, hvor én oppnevnes som hovedveileder. Hovedveileder skal være oppnevnt på opptakstidspunktet.

Hovedveilederen har det faglige hovedansvaret for kandidaten og skal være ansatt ved AHO dersom kompetansen finnes ved institusjonen. Dersom kandidaten ikke har hovedveileder ved AHO, skal det oppnevnes en medveileder ved AHO.

Medveiledere er fagpersoner som gir veiledning og som deler det faglige ansvaret for kandidaten med hovedveileder.

Habilitetsreglene i forvaltningslovens andre kapittel, «Om ugildhet» (§ 6 – § 10), gjelder for veilederne.

Alle veiledere skal ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse innenfor fagfeltet og være aktive forskere. Minst én av de oppnevnte veilederne bør ha tidligere erfaring fra og/eller opplæring som veileder av ph.d.-kandidater.

Ph.d.-kandidat og veileder kan be AHO om å oppnevne ny veileder for kandidaten. Veileder kan ikke fratre før ny veileder er oppnevnt. Tvister om veileders og kandidats faglige rettigheter og plikter kan bringes inn av partene til behandling og avgjørelse ved AHO.

§ 7-2. Veiledningens innhold

Kandidat og veiledere bør ha jevnlig kontakt. Veileder har ansvar for å følge opp kandidatens faglige utvikling. Kontakthyppheten bør fremgå av den årlige fremdriftsrapporteringen, jf. § 9. Veilederne plikter å holde seg orientert om fremdriften i kandidatens arbeid og vurdere den i forhold til prosjektbeskrivelsens fremdriftsplan, jf. § 5-1. Veilederne plikter å følge opp faglige forhold som kan medføre forsinket gjennomføring av forskerutdanningen, slik at denne kan fullføres innenfor normert tid.

Veilederne skal gi råd om formulering og avgrensning av tema og problemstillinger, drøfte og vurdere hypoteser og metoder, drøfte resultater og tolkningen av disse, drøfte opplegg og gjennomføring av fremstillingen, herunder disposisjon, språklig form, dokumentasjon mv., og gi hjelp til orientering i faglitteratur og datagrunnlag i forhold til bibliotek, arkiv, etc. Videre bør veilederne gi kandidaten veiledning i forskningsetiske spørsmål knyttet til avhandlingen.

§ 7-3. Tilknytning til forskermiljø

Hovedveileder har hovedansvar for å legge til rette for at ph.d.-kandidaten deltar regelmessig i et aktivt forskermiljø med seniorforskere og andre ph.d.-kandidater.

For ph.d.-kandidater som har hovedtilknytning ved annen institusjon skal det inngås avtale mellom gradstildelende og samarbeidende institusjon som regulerer arbeidsvilkårene og herunder sikrer ph.d.-kandidatens deltagelse i et aktivt forskermiljø.

§ 8. Opplæringsdel

§ 8-1. Formål, innhold og omfang

Ph.d.-utdanningen skal være lagt opp slik at den skal kunne fullføres innenfor normert tidsramme. AHO har ansvar for at opplæringsdelen, sammen med avhandlingsarbeidet, gir utdanning på høyt faglig nivå og i henhold til internasjonal standard, med gjennomføring av et forskningsarbeid, trening i faglig formidling og innføring i forskningsetikk, vitenskapsteori og vitenskapsmetode. Opplæringen skal sammen med forskningsarbeidet bidra til oppnåelse av forventet læringsutbytte i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

AHO bør tilby ph.d.-kandidaten veiledning om fremtidige yrkesmuligheter i og utenfor academia, herunder bevisstgjøring om den kompetansen som kandidaten har oppnådd gjennom forskningsarbeidet.

Opplæringsdelen skal, sammen med avhandlingsarbeidet gi forskerutdanning på høyt faglig nivå. Opplæringsdelen er på minimum 30 studiepoeng.

Opplæringsdelens pensum skal være spesifisert i en egen studieplan.

Kurs på doktorgradsnivå ved annen institusjon skal godkjennes i samsvar med reglene i lov om universiteter og høyskoler, § 3-5 første ledd.

§ 8–2. *Kandidatens rettigheter ved permisjon*

Ph.d.-kandidater som har foreldrepermisjon fra ph.d.-utdanningen, kan likevel følge undervisning og avlegge eksamener i emner og kurs som skal inngå som en del av kandidatens opplæringsdel under permisjonstiden, i tråd med lov om folketrygd (folketrygdloven), kapittel 14, § 14–10, fjerde ledd og NAVs rundskriv til § 14–10, fjerde ledd av 18. desember 2006, sist endret 14. desember 2015.

§ 9. *Rapportering, midtveisevaluering og reader*

§ 9–1. *Rapportering*

AHOs system for kvalitetssikring av ph.d.-utdanningen skal omfatte tiltak for å avdekke manglende progresjon i avhandlingsarbeidet, opplæringsdel og mangler ved veiledningen, samt rutiner for å følge opp avdekkede mangler. Systemet skal normalt omfatte årlig og separat rapportering fra ph.d.-kandidat og veileder, og utformes slik at dobbeltrapportering unngås. Kandidat og veileder har et likeverdig ansvar for rapportering. Alle ph.d.-kandidater skal i etterkant av rapportering få tilbud om å innkalles til progresjonsseminar. Manglende eller mangelfull fremdriftsrapportering fra kandidaten kan medføre tvungen avslutning av forskerutdanningen før opptaksperiodens utløp, jf. § 5–5. Veiledere som unnlater å følge opp rapporteringsplikten kan bli fratatt veilederansvaret. AHO kan ved behov kreve særskilt rapportering.

§ 9–2. *Midtveisevaluering*

En midtveisevaluering av doktorgradsarbeidet bør normalt finne sted i tredje eller fjerde semester. AHO kan lage utfyllende retningslinjer for midtveisevalueringen om ønskelig.

§ 9–3. *Reader eller sluttseminar*

Det skal normalt oppnevnes en reader eller arrangeres et sluttseminar som et kvalitetssikringstiltak før avhandlingen kan leveres inn til endelig bedømming. Readerrapporten eller sluttseminaret skal normalt godkjennes av AHO før ph.d.-avhandling kan innleveres til endelig bedømmelse.

§ 10. *Ph.d.-avhandlingen*

§ 10–1. *Krav til avhandlingen*

Avhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid eller et forsknings- og utviklingsarbeid som oppfyller internasjonale standarder med hensyn til etiske krav, faglig nivå metode, og praksis innen fagområdet. Avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et nivå som tilsier at den vil kunne publiseres eller offentliggjøres i egnet format som en del av fagets forskningsbaserte kunnskapsutvikling. Avhandlingen kan bestå av en monografi eller en sammenstilling av flere mindre, arbeider. Dersom avhandlingen består av flere mindre arbeider, skal det redegjøres for den teoretiske sammenhengen mellom dem.

AHO bestemmer om en avhandling som er produsert av flere i fellesskap, kan innleveres til bedømmelse dersom de individuelle bidragene kan identifiseres. Dersom avhandlingen eller deler av den er blitt til i samarbeid med andre forfattere eller samarbeidspartnere, skal ph.d.-kandidaten følge de normer for medforfatterskap som er allment akseptert i fagmiljøet og i henhold til internasjonale standarder. Dersom avhandlingen hovedsakelig består av artikler, skal kandidaten normalt være førsteforfatter på minst halvparten av artiklene. I avhandlinger hvor det inngår arbeider med flere forfattere eller samarbeidspartnere, skal det følge en underskrevet erklæring som beskriver kandidatens innsats i hvert enkelt arbeid.

§ 10–2. *Arbeider som ikke godtas*

Arbeider eller deler av et arbeid som har vært godtatt som grunnlag for tidligere avlagte eksamener eller grader, kan ikke antas til bedømmelse med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeider. Data, analyser eller metoder fra tidligere grader kan likevel benyttes som grunnlag for arbeid med ph.d.-prosjektet. Ved bruk av publiserte arbeider kan disse ikke godtas som del av avhandlingen hvis de ved opptakstidspunkt er eldre enn fem (5) år fra publiseringsdato. AHO kan dispensere fra dette kravet dersom helt ekstraordinære forhold tilsier det. Avhandlingen kan innleveres for bedømmelse ved kun ett lærested, jf. § 13.1.

§ 10–3. *Rettigheter ved bruk av resultater*

Ph.d.-kandidatens rettigheter til bruk av egne resultater, utnyttelse av patentbare oppfinnelser, opphavsrettigheter m.m., er regulert av AHOs generelle regler på dette området samt de regler som er bestemt i Arbeidstakeroppfinnelsesloven.

§ 10–4. *Språk*

Avhandlinger skal være skrevet på et skandinavisk språk (bokmål, nynorsk, svensk eller dansk) eller på engelsk. Dersom ph.d.-kandidaten ønsker å benytte et annet språk skal det være søkt om særskilt tillatelse til dette ved opptak.

§ 11. *Meldeplikt om arbeidsresultater som har potensial for næringsmessig utnyttelse*

Regulering av rettigheter mellom samarbeidende institusjoner må reguleres i avtale. AHOs til enhver tid gjeldende regelverk skal danne utgangspunkt for hvilken meldeplikt ph.d.-kandidater med tilsetning ved AHO har for arbeidsresultater med næringsmessig potensial som gjøres i arbeidsforholdet.

For ph.d.-kandidater med ekstern arbeidsgiver skal tilsvarende meldeplikt nedfelles i avtale mellom AHO, ph.d.-kandidaten og den eksterne arbeidsgiver. For ph.d.-kandidater uten arbeidsgiver skal tilsvarende meldeplikt nedfelles i opptaksavtalen mellom AHO og ph.d.-kandidaten.

Del IV. Fullføring

§ 12. Bedømmelse

§ 12-1. Grunnlag for bedømmelse

Ph.d.-graden tildeles på grunnlag av:

- godkjent vitenskapelig avhandling
- godkjent gjennomføring av opplæringsdelen, eventuelt annen godkjent faglig skoloring eller kompetanse
- godkjent prøveforelesning over oppgitt emne
- godkjent offentlig forsvar av avhandlingen (disputas).

§ 12-2. Tidsbruk fra innlevering til disputas

AHO må bestrebe seg på at tiden fra innlevering til disputas er kortest mulig. Det skal normalt ikke gå mer enn fem (5) måneder fra innlevering til disputas. Det er hovedveilederens ansvar å gjøre ansvarlig instans ved AHO oppmerksom på at innlevering er nært forestående, slik at nødvendige forberedelser kan starte.

§ 13. Innlevering

§ 13-1. Innlevering av avhandlingen

Søknad om å få avhandlingen bedømt kan først leveres når opplæringsdelen er godkjent.

Som vedlegg til søknaden skal følge:

- Avhandlingen i godkjent format og i henhold til AHOs bestemmelser i den form og det antall eksemplarer AHO har bestemt.
- Dokumentasjon på at nødvendige tillatelser er innhentet, jf. § 5-1.
- Medforfattererklæringer hvor dette er påkrevd i henhold til § 11-1.
- Erklæring om hvorvidt doktorgradsarbeidet leveres inn til bedømmelse for første eller andre gang.
- Erklæring om at doktorgradsarbeidet ikke er levert inn til bedømmelse ved annen institusjon.

AHO kan på selvstendig grunnlag avvise søknad om å få avhandlingen bedømt dersom det er åpenbart at avhandlingen ikke holder høy nok vitenskapelig kvalitet og vil bli underkjent av en komité. Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig senest to uker før disputas, jf. § 19-1.

§ 13-2. Behandling av søknaden

AHO behandler søknad om å få avhandlingen bedømt. Søknad som ikke fyller kravene i § 14-1 skal avvises.

§ 14. Oppnevning av bedømmelseskomiteé

Når AHO har godkjent søknad om å få avhandlingen bedømt, oppnevnes en sakkyndig komité på minst tre medlemmer som skal bedømme avhandlingen, prøveforelesningen og disputasen. Habilitetsreglene i forvaltningslovens § 6 gjelder for komiteens medlemmer. Komiteens sammensetning bør normalt være klarlagt ved innleveringstidspunkt.

Bedømmelseskomiteen skal normalt settes sammen slik at:

- begge kjønn er representert
- minst to av medlemmene er uten tilknytning til AHO
- minst ett av medlemmene er uten tilknytning til norske institusjoner
- alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Dersom kriteriene fravikes, skal dette begrunnes særskilt. AHO fastsetter prosedyre for oppnevning. Komiteens sammensetning skal begrunnes og vise hvordan den samlet dekker avhandlingens fagfelt. AHO utpeker en koordinator blant komiteens medlemmer eller i tillegg til komiteens medlemmer. Oppnevnte veiledere og andre som har bidratt til avhandlingen, kan ikke være medlem av bedømmelseskomiteen eller administrere den. AHO kan, når det er påkrevd, oppnevne et settemedlem til bedømmelseskomiteen.

Kandidaten skal underrettes om forslaget til sammensetning av komité og har anledning til å innlevere skriftlige merknader, senest innen én uke etter at forslaget til sammensetning er gjort kjent for kandidaten.

§ 15. Bedømmelseskomiteens arbeid

§ 15-1. Innhenting av supplerende opplysninger

Bedømmelseskomiteen kan kreve fremlagt ph.d.-kandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon. Bedømmelseskomiteen kan be veileder om å gjøre rede for veiledningen og arbeidet med avhandlingen.

§ 15-2. Omarbeiding av innlevert avhandling

Bedømmelseskomiteen kan på grunnlag av den innleverte avhandlingen og eventuelt tilleggsmateriale, jf. § 15-1, anbefale at AHO gir tillatelse til mindre omarbeiding før endelig innstilling foreligger. Komiteen skal gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide i skriftlig form.

Tillater AHO en mindre omarbeiding av avhandlingen, skal det gis en frist for slik omarbeiding som normalt ikke skal være lengre enn tre (3) måneder. Det skal også fastsettes en ny frist for oversendelse av komiteens endelige innstilling. AHOs vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages av ph.d.-kandidaten.

Omarbeidet avhandling skal såfremt mulig bedømmes av opprinnelig komité.

Dersom komiteen finner at dyptgripende endringer vedrørende teori, hypotese, materiale eller metode er nødvendige for at arbeidet skal kunne anbefales til disputas, skal komiteen underkjenne avhandlingen.

§ 15–3. Bedømmelseskomiteens innstilling

Bedømmelseskomiteen avgir innstilling om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for ph.d.-graden. Innstilling og eventuelle dissenser skal begrunnes. Bedømmelseskomiteens innstilling skal foreligge senest innen tre (3) måneder etter at komiteen har mottatt avhandlingen. Tillater komiteen omarbeiding av avhandlingen, løper ny frist fra den dato avhandlingen leveres på nytt. Bedømmelseskomiteens innstilling oversendes AHO, som forelegger denne for ph.d.-kandidaten. Kandidaten gis en frist på ti (10) virkedager til å fremme skriftlige merknader til innstillingen. Hvis kandidaten ikke ønsker å fremme merknader, skal AHO snarest underrettes skriftlig om dette. Ph.d.-kandidatens eventuelle merknader skal sendes AHO. AHO fatter vedtak i saken i samsvar med § 17.

§ 15–4. Retting av formelle feil i avhandlingen

Et innlevert arbeid kan ikke trekkes tilbake før det er endelig avgjort om det er verdig til å forsvares for ph.d.-graden. Ph.d.-kandidaten kan etter innlevering søke om tillatelse til å rette formelle feil i avhandlingen. Søknaden skal vedlegges en fullstendig oversikt over de feil (errata) som ønskes rettet. Søknad om retting av formelle feil må leveres inn senest fire (4) uker før disputasdatoen. Errata-listen skal følge med den trykte avhandlingen.

§ 16. AHOs behandling av bedømmelseskomiteens innstilling

AHO fatter, på grunnlag av bedømmelseskomiteens innstilling, vedtak om hvorvidt ph.d.-avhandlingen er verdig til å forsvares.

Enstemmig innstilling

Dersom komiteen avgir enstemmig innstilling og AHO finner å legge den enstemmige innstillingen til grunn for sitt vedtak, fatter AHO selv vedtak i samsvar med den enstemmige innstillingen.

Dersom AHO finner at det foreligger begrunnet tvil om hvorvidt komiteens enstemmige innstilling skal legges til grunn, skal AHO selv søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen og/eller oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen. Slike tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges ph.d.-kandidaten, som gis anledning til å komme med merknader. AHO fatter vedtak i saken på grunnlag av innstillingen og de innhentede uttalelsene.

Delt innstilling

Dersom komiteen avgir delt innstilling og AHO finner å legge flertallets uttalelser til grunn for sitt vedtak, fatter AHO vedtak i samsvar med flertallets innstilling. Dersom komiteen avgir delt innstilling og AHO vurderer å legge mindretallets uttalelser til grunn for sitt vedtak, kan AHO søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen og/eller oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen. Slike tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges ph.d.-kandidaten, som gis anledning til å komme med merknader. Dersom begge de nye sakkyndige slutter seg til flertallets innstilling i den opprinnelige komitéinnstillingen, skal denne innstillingen følges. Kandidaten skal underrettes om utfallet etter behandling av uttalelser fra nye sakkyndige.

§ 17. Ny innlevering

En ph.d.-avhandling som ikke er funnet verdig til forsvar, kan bedømmes i omarbeidet utgave først seks (6) måneder etter at AHO har fattet sitt vedtak. Ny bedømmelse kan bare finne sted én gang. Ph.d.-kandidaten skal ved ny innlevering opplyse om at arbeidet tidligere har vært bedømt ved AHO eller ved annen institusjon og ikke blitt funnet verdig til å forsvares.

For bedømmelse av avhandlingen ved 2. gangs innlevering oppnevnes en ny bedømmelseskommité på tre (3) medlemmer etter reglene i § 14. Minst ett av medlemmene fra den første komiteen bør oppnevnes som medlem i den nye komiteen.

§ 18. Offentliggjøring av avhandlingen

§ 18–1. Krav til den trykte avhandlingen

Når avhandlingen er funnet verdig til å forsvares, skal ph.d.-kandidaten levere avhandlingen til AHO i godkjent format og i henhold til AHOs bestemmelser, jf. § 13–1. Ph.d.-kandidaten skal levere et kortfattet sammendrag av avhandlingen på engelsk og norsk. Dersom avhandlingen hverken er skrevet på engelsk eller norsk, skal det i tillegg leveres et sammendrag på avhandlingens språk. Sammendraget skal, i likhet med selve avhandlingen, publiseres offentlig.

§ 18–2. Offentliggjøring

Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig senest to (2) uker før dato for offentlig forsvar. Avhandlingen gjøres tilgjengelig i den form den ble innlevert til bedømmelse, eventuelt etter omarbeiding på grunnlag av komiteens foreløpige kommentarer, jf. § 15–2.

Det kan ikke legges restriksjoner på offentliggjøring av en doktorgradsavhandling med unntak av en på forhånd avtalt utsettelse av datoen for offentliggjøring. Slik utsettelse kan finne sted for at AHO og eventuelt ekstern part som helt eller delvis har finansiert ph.d.-utdanningen, skal kunne ta stilling til eventuell patentering. Ekstern part kan ikke stille krav om at hele eller deler av ph.d.-avhandlingen ikke skal kunne offentliggjøres, jf. § 5–3.

Doktoranden er forpliktet til å publisere et sammendrag av avhandlingen i AHOs Open access-løsning og undertegne AHOs Avtale om elektronisk arkivering av doktoravhandling.

Ved publisering av avhandlingen eller andre skriftlige arbeider som har sammenheng med doktorgradsutdanningen, herunder vitenskapelige artikler, antologiartikler og monografier, skal doktoranden følge gjeldende retningslinjer for kreditering av institusjoner.

§ 19. Doktorgradsprøven

§ 19-1. Prøveforelesning

Etter at avhandlingen er innlevert til bedømmelse og funnet verdig til å forsvares, jf. § 16, skal ph.d.-kandidaten prøveforelese. Prøveforelesningen er en selvstendig del av doktorgradsprøven og skal være over oppgitt emne. Hensikten er å prøve kandidatens evne til å tilegne seg kunnskaper utover avhandlingens tema og evnen til å formidle disse i en forelesningssituasjon.

Tittel for prøveforelesning kunngjøres for ph.d.-kandidaten ti (10) virkedager før forelesningen. Emnet for forelesningen skal ikke stå i direkte forbindelse med temaet for avhandlingen. Prøveforelesningen skal skje på avhandlingsspråket med mindre AHO godkjenner et annet språk. AHO avgjør om prøveforelesningen er bestått eller ikke bestått. Det skal begrunnes dersom prøveforelesningen anbefales *ikke bestått*. Prøveforelesningen skal være bestått før disputas kan avholdes.

§ 19-2. Offentlig forsvar av avhandlingen (disputas)

Offentlig forsvar av avhandlingen skal finne sted etter at prøveforelesningen er avholdt og godkjent, og normalt innen to (2) måneder etter at AHO har funnet avhandlingen verdig til å forsvares. Tid og sted for det offentlige forsvaret skal kunngjøres minst ti (10) virkedager før det avholdes. Den komiteen som opprinnelig har bedømt avhandlingen, bedømmer også det offentlige forsvaret. Det offentlige forsvaret skjer på avhandlingsspråket med mindre AHO, etter forslag fra bedømmelseskomiteen, godkjenner et annet språk.

Det skal normalt være to opponenter. De to opponentene skal være medlemmer av bedømmelseskomiteen og utpekes av AHO. Disputasen ledes av den AHO bemyndiger. Den som leder disputasen, gjør rede for innlevering og bedømmelse av avhandlingen, og for prøveforelesningen. Deretter redegjør doktoranden for hensikten med, og resultater av, den vitenskapelige undersøkelsen. Førsteopponenten innleder opposisjonen, andreopponenten avslutter opposisjonen. AHO kan eventuelt fastsette en annen oppgavefordeling mellom opponentene og mellom doktoranden og førsteopponenten.

Etter at førsteopponenten har avsluttet sin opposisjon, gis de øvrige tilstedeværende anledning til å kommentere ex auditorio. Øvrige tilstedeværende som ønsker å opponere ex auditorio, må under disputasen gi melding om dette til disputasens leder innen det tidspunkt som denne fastsetter. Andreopponenten avslutter opposisjonen, og disputasleder avslutter disputasen (jf. UHRs anbefalte bestemmelser for evaluering av norske doktorgrader).

Bedømmelseskomiteen avgir innstilling til AHO der den gjør rede for hvordan den har vurdert forsvaret av avhandlingen. Innstillingen skal konkludere med om disputasen er godkjent eller ikke godkjent. Innstillingen skal begrunnes dersom disputasen anbefales ikke godkjent.

§ 20. Godkjenning av doktorgradsprøve

AHO selv fatter vedtak om godkjenning av doktorgradsprøven på grunnlag av bedømmelseskomiteens innstilling.

Dersom AHO ikke godkjenner prøveforelesningen, må det avholdes ny prøveforelesning. Ny prøveforelesning må holdes over nytt emne og ikke senere enn seks (6) måneder etter første forsøk. Ny prøveforelesning kan bare holdes én gang. Forelesningen bedømmes så vidt mulig av den samme komité som den opprinnelige, dersom ikke AHO har bestemt noe annet. Dersom AHO ikke godkjenner disputasen, kan ph.d.-kandidaten forsvare avhandlingen på nytt én gang. Ny disputas kan tidligst avholdes etter seks (6) måneder og bedømmes så vidt mulig av den samme komité som den opprinnelige.

§ 21. Kreering og vitnemål

På grunnlag av AHOs innberetning om at opplæringsdelen, avhandlingen og doktorgradsprøven er godkjent, kreeres kandidaten til philosophiae doctor. Vitnemål utstedes av AHO. I vitnemålet skal det gis opplysninger om den faglige opplæringen kandidaten har deltatt i. AHO fastsetter hvilke ytterligere opplysninger som skal inngå i vitnemålet.

§ 22. Vedlegg til vitnemål (Diploma Supplement)

AHO skal utstede vedlegg til doktorgradsdiplomet i tråd med gjeldende retningslinjer for Diploma Supplement.

Del V. Klage, ikrafttredelse og overgangsbestemmelser (RH)

§ 23. Klage

§ 23-1. Klage over avslag på søknad om opptak, vedtak om opphør av studierett, klage over avslag på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen

Avslag på søknad om opptak, vedtak om opphør av studierett og klage på søknad om godkjenning av elementer i opplæringsdelen kan påklages etter reglene i forvaltningslovens § 28 flg. Grunnlagt klage sendes til forskningsutvalget. Blir avslaget opprettholdt, sendes klagen til styret til avgjørelse.

§ 23–2. Klage over godkjenning av opplæringsdelen

Ved klage på avslag på søknad om godkjenning av kurs eller andre deler av opplæringsprogrammet, gjelder § 12 nr. 1 i forvaltningsloven tilsvarende. Ved klage over sensur ved særskilt eksamen eller prøver, gjelder lov om universiteter og høyskoler. Forskningsutvalget oppnevner ankesensor ved klage på karakterfastsettelse (bestått/ikke bestått).

§ 23–3. Klage over avslag på søknad om bedømmelse, ikke godkjent avhandling, prøveforelesning eller forsvar

Avslag på søknad om å få avhandlingen bedømt og vedtak om ikke godkjent avhandling, prøveforelesning eller forsvar kan påklages etter reglene i forvaltningslovens § 28 flg. Grunnlagt klage sendes forskningsutvalget som kan oppheve eller endre vedtaket hvis det finner klagen begrunnet. I motsatt fall sendes klagen til styret for avgjørelse. Styret kan prøve alle sider ved det påklagede vedtak. Dersom AHO finner grunn til det, kan det oppnevnes enkeltpersoner eller et utvalg til å foreta en vurdering av den foretatte bedømmelsen og de kriteriene denne bygger på, eller til å foreta en ny eller supplerende sakkyndig vurdering.

§ 24. Fellesgrader og cotutelle-avtaler

§ 24–1. Fellesgrader og cotutelle-avtaler

AHO kan inngå samarbeid med en eller flere norske eller utenlandske institusjoner om samarbeid i form av fellesgrader eller cotutelle-avtaler. I avtaler om fellesgradssamarbeid og cotutelle kan det gjøres unntak for de øvrige bestemmelsene i disse anbefalte retningslinjene, dersom det er nødvendig av hensyn til regelverket ved de samarbeidende institusjonene. Slike unntak skal, både enkeltvis og samlet, fremstå som fullt ut forsvarlige.

§ 24–2. Fellesgrader

Med fellesgrader menes et samarbeid mellom flere institusjoner, der alle i fellesskap har ansvar for opptak, veiledning, gradstildeling og annet som er beskrevet i disse anbefalte forskriftene. Samarbeidet organiseres normalt i et konsortium og reguleres i avtale mellom konsortiedeltakerne. For fullført fellesgrad utstedes felles vitnemål i form av: a) et vitnemålsdokument utstedt av alle konsortiedeltakerne, b) et vitnemål fra hver av konsortiedeltakerne, eller en kombinasjon av a) og b).

Fellesgrader skal normalt bare inngås dersom det fra før er et etablert, stabilt faglig samarbeid mellom AHO og minst en av de andre konsortiedeltakerne. Styret vedtar nærmere retningslinjer for fellesgradssamarbeid, herunder mal for samarbeidsavtaler jf. første ledd.

§ 24–3. Cotutelle-avtaler

Med cotutelle-avtaler menes felles veiledning av ph.d.-kandidater og samarbeid om utdanning av ph.d.-kandidater. Cotutelle-avtalen inngås for hver enkelt kandidat og bør bygges på et stabilt, faglig institusjonelt samarbeid.

§ 24–4. Krav ved fellesgrader og cotutelle

Kvalifikasjonskrav for opptak, krav om at avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig, krav om offentlig disputas med en habil bedømmelseskommité kan ikke fravikes.

§ 25. Utfyllende bestemmelser

AHOs styre kan gi forskningsutvalget (FU) fullmakt til å utforme retningslinjer, instruksjoner og rutiner til denne forskrift. Forskningsutvalgets utfyllende retningslinjer og rutiner skal forelegges AHOs ledelse til godkjenning.

§ 26. Ikrafttredelse

Denne forskrift med vedtatte endringer trer i kraft straks og erstatter forskrift 21. juni 2006 nr. 1741 for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved AHO.

23. nov. Nr. 1443 2016

Forskrift om endring i forskrift om endring i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst

Hjemmel: Fastsatt av Miljødirektoratet 23. november 2016 med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 39, jf. delegeringsvedtak 2. april 1982 nr. 592. Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

I

I forskrift 7. mars 2016 nr. 221 om endring i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst gjøres følgende endring:

§ 9 nytt 2. ledd skal lyde:

Kurset skal være på 30 timer. Den obligatoriske undervisningen skal gjennomføres ved ett av tre alternativer:

1. Over to helger (fredag–søndag)

<i>Fredag (3 t)</i>	<i>Lørdag (6 t)</i>	<i>Søndag (6 t)</i>	<i>Fredag (3 t)</i>	<i>Lørdag (6 t)</i>	<i>Søndag (6 t)</i>
Samling 1	Samling 2+3	Samling 4	Samling 5	Samling 6 + 7	Samling 8 + 9

2. Over fem hele sammenhengende dager

<i>Dag 1 (6 t)</i>	<i>Dag 2 (6 t)</i>	<i>Dag 3 (6 t)</i>	<i>Dag 4 (6 t)</i>	<i>Dag 5 (6 t)</i>
Samling 1+5	Samling 2+3	Samling 4	Samling 6+7	Samling 8+9

3. Over ni dager

<i>Dag 1 (3 t)</i>	<i>Dag 2 (3 t)</i>	<i>Dag 3 (3 t)</i>	<i>Dag 4 (6 t)</i>	<i>Dag 5 (3 t)</i>	<i>Dag 6 (3 t)</i>	<i>Dag 7 (3 t)</i>	<i>Dag 8 (3 t)</i>	<i>Dag 9 (3 t)</i>
Samling 1	Samling 2	Samling 3	Samling 4	Samling 5	Samling 6	Samling 7	Samling 8	Samling 9

Rekkefølgen på dagene i de tre alternativene kan endres dersom lokale forhold tilsier det. Kombinasjoner mellom ulike alternativ er ikke tillatt ved gjennomføring.

§ 9 nytt 3. ledd skal lyde:

Kurset skal ledes av instruktør som er utdannet etter opplegg godkjent av Miljødirektoratet.

Ny § 12 skal lyde:

§ 12. *Ny jegerprøve ved tap av retten til å utøve jakt og fangst*

Den som etter rettskraftig dom er fradømt retten til å drive jakt og fangst, jf. lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) § 56, må avlegge ny jegerprøve for å bli registrert som jeger.

II

Ikraftredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

2. des. Nr. 1444 2016

Forskrift om endring i forskrift om trafikkopplæring og førerprøve m.m.

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 2. desember 2016 med hjemmel i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) § 24, § 26, § 27 og § 28, jf. delegeringsvedtak 29. september 2003 nr. 1196. Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

I

I forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve m.m. gjøres følgende endringer:

§ 2–3 nytt andre ledd skal lyde:

Øvingskjøring på øvingsbane eller annet avsperrt område kan gjennomføres med inntil tre elever per lærer i klasse A1, A2 og A eller inntil seks elever per lærer i klasse AM 146.

§ 4–5 nytt andre ledd skal lyde:

Lærevogn i klassene C1, C1E, C og CE skal være registrert med minst tre sitteplasser.

§ 4–8 femte ledd nytt sjette punktum skal lyde:

Ved øving med opplastet slede i trinn 3 og 4 i klasse S må sleden ha aktuell totalvekt på minimum 150 kg.

§ 5–8 skal lyde:

Kursarrangør skal minst disponere:

- tilhenger med totalvekt minst 1950 kg
- lang last på minst 4 meter
- kolli tilsvarende pallekasse, med minstemål 1 x 1 x 1 meter eller 0,8 x 1,2 x 1 meter
- last tilsvarende rundballe eller storsekk, vekt minst 350 kg
- sikringsutstyr som er nødvendig for å sikre lasten i punktene ovenfor.

§ 6–1 første, andre, tredje, fjerde, femte og nytt sjette ledd skal lyde:

Undervisningspersonell er ansvarlig for at opplæringen drives i samsvar med gjeldende regelverk og er av forsvarlig pedagogisk karakter.

Undervisningspersonell må ha førerrett for den klassen og den koden som det skal gis undervisning i.

Undervisningspersonell må følge med i den faglige utviklingen og kan pålegges å delta i offentlig godkjente kurs. Fortsatt godkjenning kan gjøres betinget av at læreren består eventuelle prøver i samband med slike kurs.

Undervisningspersonell må ha tilstrekkelige norskkunnskaper til å kunne utføre yrket sitt på en tilfredsstillende og forsvarlig måte.

Trafikklærer som ikke lenger fyller kravene til helse eller vandel plikter å melde fra om dette til regionvegkontoret.

Undervisning i plikter ved trafikkuhell og førstehjelp kan bare gis av personer med instruktørgodkjenning fra Norsk Førstehjelpsrad. Kravene til undervisningspersonell i andre, tredje og femte ledd behøver ikke være oppfylt for å kunne undervise i plikter ved trafikkuhell og førstehjelp.

§ 6–5 andre ledd skal lyde:

For å kunne undervise i obligatoriske kurs ved utvidelse fra klasse A1 til A2 jf. § 9–21 eller obligatorisk kurs ved utvidelse fra klasse A2 til A jf. § 9–24 må vedkommende trafikklærer delta på et to dagers kurs godkjent av Vegdirektoratet.

§ 6–6 første ledd og nytt tredje ledd skal lyde:

Undervisningspersonell på tohjuls moped skal enten være godkjent trafikklærer, eller ha pedagogisk utdanning som tilsvarer kravene til lærere i det offentlige skoleverk. Trafikklærer skal i tillegg ha spesialutdanning for klasse AM 146 godkjent av Vegdirektoratet. Undervisningspersonell som ikke er trafikklærer skal ha spesialutdanning for klasse AM 146 og spesialutdanning for trafikalt grunnkurs godkjent av Vegdirektoratet jf. § 6–4.

Godkjent trafikklærer i klasse A1, A2 og A kan undervise i klasse AM 146 .

§ 6–8 overskrift og nytt andre ledd skal lyde:

Spesielle krav til trafikklærer – tunge klasser og klasse T

For å kunne undervise i klasse T kreves godkjenning som trafikklærer og spesialutdanning godkjent av Vegdirektoratet.

§ 6–13 skal lyde:

Krav til undervisningspersonell – Sikkerhetskurs klasse T 141 og klasse T 148

Undervisningspersonell på sikkerhetskurs klasse T kode 141 og klasse T kode 148 skal, i tillegg til å oppfylle kravene i § 6–8 andre ledd, ha spesialutdanning godkjent av Vegdirektoratet.

§ 7–1 sjette ledd skal lyde:

Når det av pedagogiske eller praktiske grunner er hensiktsmessig for eleven, kan likevel deler av den ikke-obligatoriske opplæringen i neste trinn gjennomføres sammen med opplæringen i det trinnet eleven befinner seg på, før dette fullføres. Obligatorisk opplæring skal alltid gjennomføres i det trinnet den tilhører, når ikke annet er fastsatt for det enkelte kurset.

§ 7–2 nytt andre ledd skal lyde:

Innenfor hvert trinn og innenfor deler av kurs kan det arbeides med å nå flere mål samtidig eller i en annen rekkefølge enn den som fremgår av forskriften, dersom ikke annet er fastsatt spesielt for vedkommende trinn eller kurs.

Gjeldende andre ledd blir nytt tredje ledd.

§ 7–3 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom en elev ikke har tilstrekkelige kjøreferdigheter til å gjennomføre den praktiske obligatoriske opplæringen på en meningsfull måte, skal undervisningspersonellet avvise eleven.

§ 7–5 skal lyde:

Trinnvurdering

Eleven skal, med utgangspunkt i sine prestasjoner, ta stilling til i hvilken grad målene for trinnet er nådd og om grunnlaget for videre opplæring er tilstrekkelig. Læreren skal gi eleven en tilråding i spørsmålet om eleven har den kompetansen som er nødvendig for å få et godt utbytte av opplæringen i neste trinn.

Trinnvurderingen skal vare 45 minutter og inneholde før- og ettersamtale, i tillegg til praktisk kjøring. For klasse AM 147 og klasse S gjennomføres trinnvurderingen som en del av den øvrige obligatoriske opplæringen med en eller flere elever.

§ 8–1 tredje, fjerde, femte, sjette og nytt syvende ledd skal lyde:

Kurset er på 17 undervisningstimer, fordelt over minst 5 samlinger, og kan gjennomføres med inntil 16 elever. Det er adgang til å ta med inntil 2 elever i tillegg på deler av kurset, dersom disse har hatt forfall ved deler av tidligere kurs. Alternativt kan 2 elever som faller inn under unntakene i § 8–2 første ledd bokstavene b), c) eller d) tas i tillegg til de 16 elevene under opplæring i plikter ved trafikkuhell og førstehjelp.

Det skal være 4 timer undervisning om plikter ved trafikkuhell og førstehjelp hvorav 1 time brukes til praktisk øving i forbindelse med en arrangert ulykke.

Det skal være 3 timer undervisning om å være trafikant i mørket. Minst 1 av timene skal være demonstrasjon på et uteområde med liten eller ingen trafikk, der både gåendes og kjørendes perspektiv erfares. Denne delen kan gjennomføres med inntil 6 elever per lærer. Minst 1 time skal være demonstrasjon i bil på veg i reelle trafikksituasjoner med elevene som passasjerer. Denne delen kan gjennomføres med inntil 2 elever i bilen. Resterende tid disponeres til forventninger, mål, oppsummering og refleksjon med medelever og lærere i klasserom.

Øvrig undervisning, jf. § 8–3 andre ledd nr. 1–4, skal være på 10 timer og fordeles jevnt over minst 3 samlinger.

Det kan gjennomføres bare en samling i trafikalt grunnkurs per dag.

§ 8–3 andre ledd nummer to, tre, fire, fem, seks og syv skal lyde:

2. ha grunnleggende forståelse for trafikk og førerrollen ved å
 - a. bli bevisst hvordan regler om plassering, fart, vikeplikt, skilt og vegoppmerking og andre former for regulering og styring bidrar til sikrere og mer effektiv trafikkavvikling
 - b. drøfte samfunnets behov og miljømessige konsekvenser av vegtrafikken

- c. bli bevisst ansvaret føreren har for å velge andre måter å reise på enn ved eget kjøretøy, eller å la være å reise, om dette er det beste for en selv, eventuelle passasjerer, miljø m.m.
3. videreutvikle sin kunnskap om mennesket i trafikken ved å
 - a. drøfte ulike trafikantgruppers forutsetninger, behov og perspektiv
 - b. beskrive vesentlige elementer i kjøreprosessen og bli bevisst betydningen av motivasjon og følelser
 - c. forstå betydningen av kommunikasjon og samhandling
 - d. bli bevisst hvilken betydning ansvarsforståelse, selvinnsikt og vilje har for hvordan vi handler i trafikken
4. ha kunnskap om betydningen av trafikkopplæring ved å
 - a. kjenne til reglene for øvingskjøring
 - b. drøfte sammenhengen mellom kjøreerfaring og trafikkulykker
 - c. forstå betydningen av automatisering av grunnleggende handlinger og handlingsmønstre
 - d. drøfte føreropplæringsmodellen, og hvordan opplæring ved trafikkskole og privat øving er nyttig og nødvendig for å nå målet for opplæringen
5. beherske grunnleggende ferdigheter i forbindelse med trafikkulykker og førstehjelp ved å
 - a. ha kunnskap om plikter ved trafikkuhell
 - b. kjenne til rutiner for sikring av og opptreden på skadested
 - c. kunne vurdere skadeomfang og øve på praktisk førstehjelp
6. delta i redningsarbeidet ved en arrangert ulykke og gjennom denne
 - a. oppleve å komme først til skadestedet, forstå viktigheten av å kjenne skadeomfanget før ulykken varsles og hvordan varsling gjøres
 - b. øve på grunnleggende rutiner på skadestedet
 - c. videreutvikle den praktiske ferdigheten i grunnleggende livreddende førstehjelp ved trafikkulykker
7. bli bevisst gjennom demonstrasjon ute og i bil hvordan trafikkulykker i mørket kan unngås ved å
 - a. oppleve og erfare årsaksforhold ved typiske ulykker som skjer i mørket og ha grunnlag for å vurdere risiko ved kjøring i mørket
 - b. drøfte hvordan vi som trafikanter kan opptre for å redusere risikoen ved ferdsel i mørket
 - c. drøfte hva som er riktig lysbruk og atferd ellers ved kjøring, parkering og nødstopp i mørket.

§ 9–2 første ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

§ 9–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte og nytt sjette ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, motorsykkelen.

Eleven skal

1. gjøre rede for motorsykkelenes oppbygning med tanke på sikkerhet og miljø
2. gjøre rede for eiers og brukers ansvar for kjøretøyets stand og bruk, økonomisk ansvar, offentlige reaksjoner og plikter ved trafikkuhell
3. gjøre rede for menneskets kapasitet og trafikkens krav
4. gjøre seg klar for kjøring
5. utføre igangsetting og stans, giring, styring og bremsing i områder med liten trafikk
6. beherske grunnleggende kjøretøybehandling i områder med liten trafikk
7. utføre aktuell sikkerhetskontroll av motorsykkelen.

En elev som skal erverve førerrett for en motorsykelklasse for første gang skal innledningsvis i trinn 2 gjennomføre grunnkurs klasse A1, A2 og A i samsvar med § 9–6 og § 9–7.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 9–4 første, andre, tredje, fjerde, femte, nytt sjette, nytt syvende og nytt åttende ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Eleven skal kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal ha tilstrekkelig øving i kjøring med læreren som passasjer, hvis det kan skje lovlig, eller med last som utnytter minimum 80 prosent av tillatt nyttelast.

Eleven skal

1. gjøre rede for trafikksystemet og trafikantgrupper
2. gjøre rede for veg, vegoppmerking, skilt og annen trafikkregulering

3. gjøre rede for tydelig, sikker og effektiv atferd i trafikken, herunder kjøring i tunnel og de regler som gjelder for motorsykelkjøring
4. anvende systematisk og automatisert informasjonsinnhenting
5. anvende presis kjøreteknikk for styring og bremsing av motorsykkelen
6. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i bolig, tettsted og bymiljø
7. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i landevegsmiljø og forutse, oppfatte og motvirke risiko for møte- og utforkjøringsulykker, å bli forbikjørt og kjøre forbi
8. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i forbindelse med kø, i tunnel og i mørket
9. mestre å kjøre effektivt og behagelig, miljøvennlig og økonomisk i variert trafikkmiljø i god samhandling med andre trafikanter.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

Elever som skal erverve førerrett i klasse A1 skal gjennomføre sikkerhetskurs i trafikk i trinn 3 jf. § 9–8 og § 9–9.

Elever som skal erverve førerrett i klasse A2 og A skal gjennomføre sikkerhetskurs i presis kjøreteknikk for klasse A2 og A i trinn 3 jf. § 9–10 og § 9–11.

§ 9–5 skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha tilegnet seg den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre motorsykel i samsvar med hovedmålet. Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs på veg for den aktuelle klassen jf. § 9–12, § 9–14 og § 9–16. Eleven skal i tillegg ha tilstrekkelig øving.

§ 9–6 skal lyde:

Grunnkurs klasse A1, A2 og A

Grunnkurset består av 3 undervisningstimer. Undervisningen gjennomføres i klasserom med inntil 16 elever.

§ 9–7 skal lyde:

Kursmål for grunnkurs klasse A1, A2 og A

Eleven skal gjennom drøfting med medelever og lærer, og gjennom refleksjon og oppsummering, utvikle grunnleggende forståelse for hva kjøring med motorsykel innebærer.

Eleven skal:

1. gjøre rede for reglene for førerkort og trafikkopplæring, og grunntankene i opplæringen i klasse A1, A2 og A
2. drøfte eget ønske og behov for å kjøre motorsykel og samfunnets behov
3. analysere mulige konflikter mellom motorsyklister og andre trafikantgrupper
4. drøfte begrepet førerdyktighet, motorsykkelenes kraftressurser og sammenhengen mellom disse og de krav trafikkmiljøet stiller til motorsykkelførere
5. drøfte og ta stilling til sikkerhet ved motorsykelkjøring, årsakene til de vanligste og alvorligste motorsykelulykkene og effektive tiltak for å motvirke disse
6. gjøre rede for bruk av riktig motorsykelbekledning og påbudt sikkerhetsutstyr
7. sette ord på egne meninger om utfordringene ved å kjøre motorsykel.

§ 9–8 skal lyde:

Sikkerhetskurs i trafikk – klasse A1

Sikkerhetskurset er på 4 undervisningstimer hvor minst 3 timer skal være praksis bestående av kjøring med refleksjonspauser og resterende tid fordeles til planlegging og oppsummering.

§ 9–9 skal lyde:

Kursmål for sikkerhetskurs i trafikk – klasse A1

Eleven skal gjennom opplevelse, aktiviteter og drøftinger videreutvikle sin kompetanse i å kjøre sikkert i trafikale situasjoner i samsvar med målet for trinn 3.

Eleven skal

1. gjøre rede for begrepet kjørestrategi og hva som kan kjennetegne en sikker kjørestrategi
2. videreutvikle sin kjørestrategi i ulike trafikale miljø
3. videreutvikle en sikker, taktisk og strategisk kjøring
4. forstå og videreutvikle sikker samhandling og kommunikasjon med andre trafikanter
5. reflektere over sine erfaringer og opplevelser.

§ 9–10 overskrift, første, nytt andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Sikkerhetskurs i presis kjøreteknikk – klasse A2 og A

Kurset er på 4 undervisningstimer. Av dette gjennomføres 3 timer som en sammenhengende praktisk øving på bane eller lukket område, resterende tid fordeles til planlegging, refleksjonspauser og oppsummering.

Eleven kan kjøre på egen motorsykkel i dette kurset.
Lærer kan undervise inntil 3 elever samtidig på dette kurset.

§ 9–11 overskrift, første og nytt andre ledd skal lyde:

Kursmål for sikkerhetskurs i presis kjøreteknikk – klasse A2 og A

Eleven skal gjennom praktiske øvelser, drøftinger og refleksjoner videreutvikle sin kjøretekniske kompetanse i motorsykkelkjøring. Gode arbeidsvaner og teknikker for bremsing og styring av motorsykkelen skal være etablert før kurset gjennomføres.

Eleven skal

1. kjenne til kursets mål og organisering, og bli bevisst sine egne forventninger til kurset
2. utvikle forståelse for at en presis kjøreteknikk er basis for all kontroll med motorsykkelen under kjøring
3. kjenne til de fysiske og psykiske begrensninger hos mennesket som har betydning for motorsykkelførere og kunne forklare hvordan føreren kan ta hensyn til dette i praktiske situasjoner
4. bli bevisst på at motorsykkelkjøring er krevende og at gjentatt øving er nødvendig for å motvirke instinktive feilhandlinger
5. videreutvikle sin kjørekompetanse ved å
 - a. øve på å bremse effektivt fra 80 km/t ved angitt bremsepunkt på rettstrekning med stabil kurs ved hjelp av god forankring, sittestilling og blikkbruk
 - b. øve på å bremse fra omlag 50 km/t ved angitt bremsepunkt til gangfart og mestre slik bremsing i både høyre- og venstresving
 - c. øve på styring og endring av kurs i svinger som består av en markert halvsirkel med kurveradius minst 10 meter, en hel sirkel med radius på minst 10 meter eller i en tilsvarende naturlig kurve, og mestre å styre motorsykkelen presist med god forankring, riktig blikkbruk og styrekommando med nødvendig gasskontroll
 - d. øve på styring og endring av kurs ved hastighet om lag 40 km/t og mestre dette med høy grad av presisjon.

§ 9–12 skal lyde:

Sikkerhetskurs på veg klasse A1

Kurset er på 5 undervisningstimer, hvorav minst 4 timer skal være praksis bestående av kjøring med refleksjonspauser og resterende tid fordeles til planlegging og oppsummering.

§ 9–13 skal lyde:

Kursmål for sikkerhetskurs på veg klasse A1

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal videreutvikle evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å velge kjøremåter med lav risiko.

Eleven skal

1. planlegge en sammenhengende kjøretur og ta hensyn til særlige forhold knyttet til kjøreturen
2. kjøre selvstendig, sikkert og effektivt over lengre strekninger i krevende og variert miljø
3. beskrive og begrunne sin kjøring i tillegg til taktiske og strategiske valg
4. oppleve og beskrive sammenhengen mellom godt utviklede ferdigheter og kjøre glede
5. oppleve og drøfte trafikksituasjoner hvor motorsyklister er spesielt ulykkesutsatt
6. reflektere over og vurdere egen kompetanse som motorsyklister.

Ny § 9–14 skal lyde:

Sikkerhetskurs på veg klasse A2

Kurset er på 5 undervisningstimer, hvorav minst 4 timer skal være praksis bestående av kjøring med refleksjonspauser og resterende tid fordeles til planlegging og oppsummering.

Lærer kan undervise 2 elever om gangen når begge elevene gjennomfører sikkerhetskurs på veg klasse A2 som en del av obligatoriske kurs for utvidelse fra klasse A1 til A2 jf. § 9–21. Den praktiske øvingen gjennomføres ved at eleven kjører alene på motorsykkelen.

Ny § 9–15 skal lyde:

Kursmål for sikkerhetskurs på veg klasse A2

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal videreutvikle evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å velge kjøremåter med lav risiko.

Eleven skal

1. planlegge en sammenhengende kjøretur og ta hensyn til særlige forhold knyttet til kjøreturen
2. kjøre tydelig, sikkert og selvstendig over lengre strekninger i krevende og variert miljø
3. beskrive og begrunne sin kjøring i tillegg til taktiske og strategiske valg
4. oppleve og beskrive sammenhengen mellom godt utviklede ferdigheter og kjøre glede
5. oppleve og drøfte trafikksituasjoner hvor motorsyklister er spesielt ulykkesutsatt

6. reflektere over og vurdere egen kompetanse som motorsyklist.

Ny § 9–16 skal lyde:

Sikkerhetskurs på veg klasse A

Kurset er på 8 undervisningstimer.

Det skal være minst 1 time innledning og klargjøring. Minst 5 timer skal være kjøring der lærer og elev kan benytte noe av denne tiden til refleksjonspauser. Minst 1 time skal benyttes til oppsummering i etterkant av kjøringen. Oppsummeringen kan gjennomføres med inntil 16 elever. Øvrig tid disponeres ut i fra elevens behov.

Ny § 9–17 skal lyde:

Kursmål for sikkerhetskurs på veg klasse A

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal videreutvikle evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å velge kjøremåter med lav risiko.

Eleven skal

1. drøfte og ta stilling til begrepene risiko, sikkerhet, strategisk og taktisk i forbindelse med motorsykkelskjøring og hvilke påvirkningsmuligheter eleven har
2. kjøre selvstendig, sikkert og effektivt over lengre strekninger i krevende og variert miljø, og beskrive og begrunne sin kjørestrategi
3. oppfatte og vurdere trafikksituasjoner hvor motorsyklister er spesielt ulykkesutsatt
4. oppleve og beskrive sammenhengen mellom godt utviklede ferdigheter og kjøre glede
5. vurdere egne sterke og svake sider som motorsyklist og velge ut områder med utviklingsmuligheter.

Ny § 9–18 skal lyde:

Utvidelse fra klasse A1 til A2

Ved utvidelse fra klasse A1 til A2 skal eleven gjennomføre trinnvurdering og obligatoriske kurs for klasse A2 på trinn 3 og 4.

Ny § 9–19 skal lyde:

Utvidelse fra klasse A1 til A

Ved utvidelse fra klasse A1 til A skal eleven gjennomføre trinnvurdering og obligatoriske kurs for klasse A på trinn 3 og 4.

Ny § 9–20 skal lyde:

Utvidelse fra klasse B til klasse A1

Eleven med førerrett i klasse B er ved erverv av klasse A1 unntatt fra å gjennomføre sikkerhetskurs i trafikk klasse A1 jf. § 9–8.

Ny § 9–21 skal lyde:

Obligatoriske kurs ved utvidelse fra klasse A1 til A2

Ved utvidelse fra A1 til A2 skal eleven gjennomføre obligatorisk kurs ved utvidelse fra A1 til A2. Dette kurset er på 2 timer hvor minst 1 time er praktisk kjøring jf. § 9–22. Den praktiske øvingen gjennomføres ved at eleven kjører alene på motorsykkelen. Lærer kan maksimalt undervise 2 elever om gangen. Dette kurset gjennomføres innledningsvis.

I tillegg skal eleven ved utvidelse fra A1 til A2 gjennomføre sikkerhetskurs i presis kjøreteknikk – klasse A2 og A jf. § 9–10 og § 9–11 og sikkerhetskurs på veg klasse A2 jf. § 9–14 og § 9–15.

Dokumentert fullført obligatoriske kurs ved utvidelse av førerrett i klasse A1 til A2 gir rett til førerrett i klasse A2.

Førerrett i klasse A2, på bakgrunn av dokumentert fullført obligatoriske kurs ved utvidelse fra A1 til A2, forutsetter to års førerrett i klasse A1. Kurset kan tidligst påbegynnes når eleven har ett års førerrett i klasse A1.

Ny § 9–22 skal lyde:

Kursmål for obligatorisk kurs ved utvidelse fra A1 til A2

Etter å ha gjennomført opplæringen skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre mellomtung motorsykel i samsvar med hovedmålet. Eleven skal ha videreutviklet vilje til å ta ansvar, forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal med bakgrunn i egen erfaring som fører at lett motorsykel sette seg mål for opplæringen. Eleven skal gjennom samtaler og aktiviteter bli bevisst på hvilken kompetanse som kreves for en fører av mellomtung motorsykel.

Eleven skal

1. beskrive egen kjøre dyktighet
2. drøfte begrepet sikkerhet i sammenheng med motorsykkelskjøring
3. drøfte kjøring med tyngre motorsykel og egen utvikling som motorsykkelfører

4. vise tilstrekkelige tekniske kjøreferdigheter for å ha godt utbytte av de øvrige obligatoriske kursene.

Ny § 9–23 skal lyde:

Utvidelse fra klasse A2 til A

Ved utvidelse fra klasse A2 til klasse A skal eleven gjennomføre obligatorisk kurs ved utvidelse fra A2 til A jf. § 9–24 og § 9–25.

Elever fylt tjuetvåre år med mindre enn to års førerrett i klasse A2, kan erverve førerrett i klasse A ved å gjennomføre minst 7 timers obligatorisk kurs og praktisk prøve. Dette kurset kan også gjennomføres av elever fylt tjuetre år med mindre enn ett års førerrett i klasse A2.

Ny § 9–24 skal lyde:

Obligatorisk kurs ved utvidelse fra klasse A2 til A

Kurset er på minst 7 undervisningstimer hvorav minst 4 timer er praktisk øving. Minst 2 timer benyttes til bevisstgjøring og planlegging, refleksjon og oppsummering. Undervisningen skal så langt det er mulig organiseres slik at kurset fremstår som en helhet for eleven.

De praktiske øvingene gjennomføres ved at eleven kjører alene på motorsykkelen.

Lærer kan maksimalt undervise 3 elever om gangen på de praktiske øvingene.

Dokumentert fullført obligatorisk kurs ved utvidelse fra klasse A2 til A jf. § 9–25, gir rett til førerrett i klasse A.

Førerrett i klasse A, på bakgrunn av dokumentert fullført obligatorisk kurs ved utvidelse fra A2 til A, forutsetter to års førerrett i klasse A2. Kurset kan tidligst påbegynnes når eleven har ett års førerrett i klasse A2.

Ny § 9–25 skal lyde:

Kursmål for obligatorisk kurs ved utvidelse fra klasse A2 til A

Etter å ha gjennomført opplæringen skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre tung motorsykkel i samsvar med hovedmålet. Eleven skal ha videreutviklet vilje til å ta ansvar, forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal med bakgrunn i egen erfaring som fører av mellomtung motorsykkel sette seg mål for opplæringen. Eleven skal gjennom samtale og aktiviteter bli bevisst på hvilken kompetanse som kreves for en fører av tung motorsykkel.

Eleven skal

1. kjenne til motorsyklisters ulykkesutsatthet
2. drøfte erfaringer med vekt på egen kjørestrategi
3. planlegge en sammenhengende kjøretur med vekt på egne utviklingsmuligheter
4. vise tilstrekkelige tekniske kjøreferdigheter til å ha utbytte av kurset
5. kjøre selvstendig, sikkert og effektivt over lengre strekninger i krevende og variert miljø, og beskrive og begrunne egen kjørestrategi
6. oppfatte og vurdere trafikksituasjoner hvor motorsyklist er spesielt ulykkesutsatt
7. reflektere over og vurdere egen kompetanse som motorsyklist og vise evne og vilje til ettertanke og selvkritisk vurdering.

§ 10–2 første ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

§ 10–3 skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, mopeden.

Eleven skal

1. gjøre seg klar for kjøring
2. utføre igangsetting og stans, giring, styring og bremsing i områder med liten trafikk
3. beherske grunnleggende kjøretøybehandling i områder med liten trafikk
4. utføre aktuell sikkerhetskontroll av mopeden.

Eleven skal gjennomføre grunnkurs klasse AM 146 i samsvar med § 10–6 og § 10–7. Kurset gjennomføres som innledning til opplæringen i klasse AM 146. Øvrig opplæring mot vederlag kan i trinn 2 gjennomføres med inntil tre elever.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 10–4 første, tredje, fjerde, femte og nytt sjette ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. gjøre rede for trafikksystemet, trafikantgrupper og interessemotsetninger
2. gjøre rede for veg, vegoppmerking, skilt og annen trafikkregulering
3. gjøre rede for tydelig, sikker og effektiv atferd i trafikken, i ulike vegmiljø og de regler som gjelder for mopedkjøring
4. anvende systematisk og automatisert informasjonsinnhenting og presis kjøreteknikk
5. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i bolig, tettsted og bymiljø
6. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i landevegsmiljø og forutse, oppfatte og motvirke risiko for møte- og utforkjøringsulykker, å bli forbikjørt og kjøre forbi
7. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i forbindelse med kø, i tunnel og i mørket
8. mestre å kjøre effektivt og behagelig, miljøvennlig og økonomisk i variert trafikkmiljø i god samhandling med andre trafikanter.

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs i trafikk klasse AM 146 i samsvar med § 10–8 og § 10–9. Kurset gjennomføres mot slutten av opplæringen i trinn 3. Øvrig opplæring mot vederlag kan i trinn 3 gjennomføres med inntil tre elever.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 10–5 skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre moped i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, til å ta forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs på veg i klasse AM 146 i samsvar med § 10–10 og § 10–11. Eleven skal i tillegg ha tilstrekkelig øving. Øvrig opplæring mot vederlag kan i trinn 4 gjennomføres med inntil tre elever.

§ 10–6 skal lyde:

Grunnkurs klasse AM 146

Kurset er på 3 undervisningstimer. Undervisningen gjennomføres i klasserom med inntil 16 elever.

Ny § 10–7 skal lyde:

Kursmål for grunnkurs klasse AM 146

Eleven skal gjennom drøfting med medelever og lærer, og gjennom refleksjon og oppsummering, utvikle grunnleggende forståelse for hva kjøring med moped innebærer.

Eleven skal

1. gjøre rede for reglene for førerkort og trafikkopplæring, og grunntankene i opplæringen i klasse AM 146
2. drøfte mopedførerens kapasitet og trafikkens krav
3. drøfte mopedens oppbygning med tanke på sikkerhet og miljø
4. gjøre rede for mopedførerens bekledning med tanke på sikkerhet
5. drøfte eiers og brukers ansvar for kjøretøyets stand og bruk, økonomisk ansvar, offentlige reaksjoner og plikter ved trafikkuhell
6. drøfte begrepene sikker, strategisk og taktisk kjøring.

Ny § 10–8 skal lyde:

Sikkerhetskurs i trafikk – klasse AM 146

Sikkerhetskurset er på 4 undervisningstimer der minst 3 timer skal være praksis bestående av kjøring med refleksjonspauser og resterende tid fordeles til planlegging og oppsummering.

Dette kurset kan gjennomføres med inntil 3 elever per lærer.

Ny § 10–9 skal lyde:

Kursmål for sikkerhetskurs i trafikk – klasse AM 146

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal videreutvikle evne til refleksjon, til å samhandle med andre trafikanter og til å velge kjøremåter med lav risiko.

Eleven skal

1. mestre å kjøre effektivt og behagelig, miljøvennlig og økonomisk i variert trafikkmiljø i god samhandling med andre trafikanter, herunder å forutse, oppfatte og motvirke risiko for møteulykker, å bli forbikjørt og å kjøre forbi

2. vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Ny § 10–10 skal lyde:

Sikkerhetskurs på veg – klasse AM 146

Sikkerhetskuret består av 4 undervisningstimer der minst 3 timer skal være praksis bestående av kjøring med refleksjonspauser og resterende tid fordeles til planlegging og oppsummering.

Dette kurset kan gjennomføres med inntil 3 elever per lærer.

Ny § 10–11 skal lyde:

Kursmål for sikkerhetskurs på veg – klasse AM 146

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal utvikle evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å velge kjøremåter med lav risiko.

Eleven skal

1. videreutvikle tydelig, sikker og selvstendig kjøring med moped i tettbygd strøk og landevegsmiljø ved bruk av systematisk informasjonsinnhenting og presis kjøre- teknikk
2. erfare og velge kjørerute som gir størst mulig trygghet og minst mulig ulempe for annen trafikk
3. reflektere over egne opplevelser og mopeds muligheter for sikker transport.

Ny § 10–12 skal lyde:

Unntak for elever som har gjennomført opplæring i klasse A, A2 eller A1

Elev som har gjennomført all obligatorisk opplæring i klasse A, A2 eller A1, men som ikke har ervervet førerrett, kan avlegge førerprøven i klasse AM 146 etter å ha gjennomført obligatorisk opplæring på trinn 4 for AM 146, jf. § 10–5.

§ 11–2 første ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

§ 11–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, bilen.

Eleven skal

1. gjøre rede for reglene for førerkort og trafikkopplæring, og grunntankene i opplæringen i klasse B
2. gjøre rede for bilens oppbygning med tanke på sikkerhet og miljø
3. gjøre rede for eiers og brukers ansvar for kjøretøyets stand og bruk, økonomisk ansvar, offentlige reaksjoner og plikter ved trafikkuhell
4. gjøre rede for kjøring med tilhenger
5. gjøre rede for menneskets kapasitet og trafikks krav herunder rus, rusmidler og bilkjøring
6. gjøre seg klar for kjøring
7. utføre igangsetting og stans, giring, styring, bremsing og rygging i variert terreng
8. beherske grunnleggende kjøretøybehandling i områder med liten trafikk
9. utføre aktuell sikkerhetskontroll av bilen.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 11–4 første, andre, tredje, fjerde, femte og nytt sjette ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av avsluttende opplæring i trinn 4.

Eleven skal kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. gjøre rede for trafikksystemet, trafikantgrupper og interessemotsetninger
2. gjøre rede for veg, vegoppmerking, skilt og annen trafikkregulering
3. gjøre rede for tydelig, sikker og effektiv atferd i trafikken i ulike vegmiljø, herunder kjøring i tunnel, og de regler som gjelder for bilkjøring
4. anvende systematisk og automatisert informasjonsinnhenting
5. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i bolig, tettsted og bymiljø

6. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i landevegsmiljø og forutse, oppfatte og motvirke risiko for møte- og utforkjøringsulykker, å bli forbikjørt og kjøre forbi
7. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i forbindelse med kø, i tunnel og i mørket
8. mestre å kjøre effektivt og behagelig, miljøvennlig og økonomisk i variert trafikkmiljø i god samhandling med andre trafikanter.

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs på øvingsbane i samsvar med §§ 11–6 og 11–7. Kurset gjennomføres mot slutten av opplæringen i trinn 3. Unntaksvis kan kurset gjennomføres i tilknytning til kjøring i landevegsmiljø eller til kjøring i variert trafikkmiljø i sikkerhetskurs på veg, jf. § 11–8 tredje og fjerde ledd, når dette kan være fordelaktig for eleven. Det skal særlig tas hensyn til den totale undervisningsbelastningen og elevens læringsutbytte når undervisningen organiseres på denne måten.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 11–6 andre, tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Ved kjøring på bane kan det være inntil to elever i hver bil. Det skal være en trafikklærer i hver bil. Øvrig undervisning kan gjennomføres med inntil 16 elever.

Øvingsbanens størrelse, kjøremønster, kapasitet og sikkerhetssoner bestemmer hvor mange biler det er forsvarlig å ha på banen samtidig.

Banen, baneleien og hvor mange biler som kan øve på banen samtidig, godkjennes av Vegdirektoratet.

§ 11–7 første, andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal lære å sikre personer og last, og forstå hvordan bilens bremse- og styremuligheter påvirkes av førerens kjøremåte og bilens utrustning.

Eleven skal

1. kjenne kursets mål og organisering, og bli bevisst og sette ord på egne forventninger og mål
2. forstå betydningen av å sikre personer og last i eller på bil ved å
 - a. oppleve hvordan løse gjenstander påvirkes og tilegne seg kunnskap om hvilke krefter en person utsettes for ved bråstopp
 - b. tilegne seg kunnskap om og øve på å sikre barn, voksne, last og gjenstander
3. videreutvikle sin kompetanse til å ha kontroll over bilen ved å
 - a. oppleve hvordan fart, kjøremåte, førerstøttesystem, dekk og tilgjengelig veggrep virker inn på bilens bremse- og styremuligheter
 - b. oppleve krisesituasjoner og bli bevisst egne reaksjoner
4. reflektere over sine erfaringer og opplevelser ved å
 - a. dele disse med medelever og lærere
 - b. vurdere egne sterke og svake sider som bilførere og velge ut områder med utviklingsmuligheter.

§ 11–8 tredje, fjerde, sjette og syvende ledd skal lyde:

Andre del er 5 timer praktisk øving i landevegskjøring.

Tredje del er 4 timer undervisning i planlegging og kjøring i variert trafikkmiljø. Minst 3 timer skal være selvstendig kjøring i variert trafikkmiljø, resterende tid skal benyttes til planlegging og oppsummering.

Praktisk øving gjennomføres med inntil 2 elever. Kjøring i variert trafikkmiljø gjennomføres som hovedregel med 2 elever som arbeider sammen. Øvrig undervisning kan gjennomføres med inntil 16 elever.

Hver del av kurset gjennomføres samlet og i fastsatt rekkefølge. Andre og tredje del kan ikke gjennomføres på samme dag.

§ 11–9 første, andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal videreutvikle evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å velge kjøremåter med lav risiko.

Eleven skal

1. ha forståelse for bilkjøringens risiko ved å
 - a. kjenne kursets mål og organisering og sette ord på egne forventninger og mål
 - b. drøfte begrepet kjøredyktighet
 - c. kjenne til fordelingen av de alvorligste ulykkene i forhold til alder, kjønn og tidspunkt
 - d. drøfte årsakene til de vanligste og alvorligste ungdomsulykkene og foreslå, argumentere for og ta stilling til effektive tiltak for å motvirke disse
 - e. identifisere og beskrive mulige risikofaktorer i en gitt trafikksituasjon, forklare hva risikoen består i og velge ut, beskrive og argumentere for en ønsket atferd
 - f. drøfte hvordan de selv påvirker og påvirkes av andre og være bevisst på sin personlige kjørestil med tanke på risiko og miljø
2. videreutvikle sin kjørekompertanse i landevegsmiljø ved å
 - a. øve på kjøring på landeveg med varierende standard

- b. identifisere og beskrive trafikkmiljøet, forutsette og påpeke mulige risikomomenter og angi en hensiktsmessig kjøremåte fremover i tid
 - c. anvende presis kjøreteknikk og videreutvikle en miljøvennlig og økonomisk kjøremåte
 - d. oppleve og erfare situasjoner med særlig stor risiko ved inn- og/eller avkjøring fra større veg og vurdere og utvise hensiktsmessig atferd i slike situasjoner
 - e. oppleve og erfare møtesituasjoner og å bli forbikjørt, og vurdere og utvise hensiktsmessig atferd og vilje til å ivareta egen og andres sikkerhet i slike situasjoner og ved vurdering av om egen forbikjøring kan gjennomføres eller ikke
 - f. skrive logg
3. planlegge og gjennomføre kjøring i variert trafikkmiljø ved å
 - a. anvende hensiktsmessige hjelpemidler for å kunne beskrive, forklare og begrunne ulike forhold en må vente og ta hensyn til i løpet av kjøreturen
 - b. kjøre selvstendig over lengre strekninger i et skiftende miljø som varierer i vegstandard og mellom typisk landeveg, by- og tettstedsmiljø
 - c. begrunne handlingsvalg og kjøremåter
 - d. skrive logg
 4. reflektere over sine erfaringer og opplevelser ved å
 - a. dele disse med medelever og lærere
 - b. beskrive og begrunne egne valg og kjøremåter
 - c. vurdere egne sterke og svake sider som bilførere og velge ut områder med utviklingsmuligheter
 - d. vurdere og ta stilling til ulike løsninger i en gitt problemstilling, gjøre rede for sitt syn og kunne argumentere for dette.

§ 12–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven skal ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter. Eleven skal forstå behovet for sikkerhetskontroll og lastsikring.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, bil og tilhenger.

Eleven skal

1. ha kunnskap om risiko i tilknytning til å kjøre bil med tilhenger
2. ha grunnleggende kunnskap om lastsikring
3. kunne kople til og fra tilhengeren og utføre aktuell sikkerhetskontroll
4. kunne vurdere plassbehov ved kjøring rett fram og i sving, og kjøre vogntoget i mot- og utforbakke
5. kunne rygge rett bakover og i sving, og kjenne førerens ansvar og plikter i forbindelse med rykking.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 12–4 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæring i trinn 4.

Eleven skal kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal i vurdere sin egen ferdighet til å kjøre bil med tilhenger i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. ha systematisk og automatisert informasjonsinnhenting
2. kunne kjøre tydelig, sikkert og effektivt i variert terreng
3. kunne vurdere snuplasser, snumåter og bruk av medhjelper
4. kunne kjøre selvstendig i variert trafikkmiljø på en måte som gir god samhandling med andre trafikanter og samtidig er økonomisk og miljøvennlig.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 12–5 tredje ledd skal lyde:

Eleven skal gjennomføre kurs i sikring og merking av last – klassene B kode 96, BE, D1E, DE og T i samsvar med § 27–1 og sikkerhetskurs på veg – klassene B kode 96 og BE i samsvar med § 12–6 og § 12–7. Sikkerhetskurs på veg – klassene B kode 96 og BE er på 3 timer. Kurs i sikring av last kan også gjennomføres i trinn 2 eller 3 når grunnleggende opplæring i lastsikring som beskrevet i trinn 2 er gjennomført.

§ 13–3 tredje, fjerde, femte og nytt sjette ledd skal lyde:

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet.

Eleven skal

1. ha kunnskap om førerkort og trafikkopplæring
2. ha kunnskap om mopedens konstruksjon i forhold til sikkerhet og miljø
3. ha kunnskap om eierens og førerens ansvar for kjøretøyets stand og bruk, økonomisk ansvar, offentlige reaksjoner og plikter ved trafikkuhell
4. ha kunnskap om menneskets kapasitet og informasjonsbearbeiding.

Eleven skal gjennomføre obligatorisk kurs i grunnleggende kjøretøybehandling i samsvar med § 13–6. Kurset er på 4 undervisningstimer.

Eleven skal mot slutten av det obligatoriske kurset i trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 13–4 andre, tredje, fjerde, femte og nytt sjette ledd skal lyde:

Eleven skal kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. kunne gjøre rede for trafikksystemet, trafikantgrupper og interessemotsetninger
2. ha kunnskap om veg, vegoppmerking, skilt og annen trafikkregulering
3. ha kunnskap om de regler som gjelder for kjøring med moped i trafikken.

Eleven skal gjennomføre obligatorisk kurs i kjøring i trafikk i samsvar med § 13–7. Kurset er på 6 undervisningstimer.

Eleven skal mot slutten av det obligatoriske kurset i trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 15–2 første ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

§ 15–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å bruke, og oppdage mangler ved, traktor med tilhenger.

Eleven skal:

1. gjøre rede for reglene for førerkort og trafikkopplæring, og grunntankene i opplæringen i klasse T
2. kjenne til at det finnes regler om motorferdsel i utmark og Arbeidstilsynets regler om bruk av traktor
3. gjøre rede for traktorens og tilhengerens konstruksjon med tanke på sikkerhet og miljø, og grunnleggende lastsikring
4. gjøre rede for eiers og brukers ansvar for kjøretøyets stand og bruk, økonomisk ansvar, offentlige reaksjoner og plikter ved trafikkuhell
5. gjøre rede for menneskets kapasitet og trafikkenes krav
6. gjøre seg klar for kjøring
7. utføre igangsetting og stans i variert terreng
8. utføre riktig bruk av girsystem i variert terreng
9. utføre bremsing i variert terreng
10. utføre styring og svinging i kryss
11. utføre rygging med og uten tilhenger, og til- og frakobling av tilhenger
12. utføre aktuell sikkerhetskontroll av traktor og tilhenger, herunder legge på kjetting.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 15–4 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal elevene ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Eleven skal kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal:

1. gjøre rede for trafikksystemet, trafikantgrupper og interessemotsetninger
2. gjøre rede for veg, vegoppmerking, skilt og annen trafikkregulering
3. gjøre rede for tydelig, sikker og effektiv atferd i trafikken i ulike vegmiljø, herunder kjøring i tunnel, og de regler som gjelder for traktor med tilhenger
4. gjøre rede for kjøring på glatt føre

5. anvende systematisk og automatisert informasjonsbearbeiding
6. øve på å kjøre tydelig inn mot, gjennom og mellom kryss
7. øve på å tilpasse kjøremåten til boligmiljø, tettsteds- og bymiljø
8. øve på å tilpasse kjøremåten for kryssing av jernbaneplassovergang og til lokale kjøreforhold
9. øve på vending og parkering
10. øve på å kjøre med lav risiko på landeveg
11. øve på å bruke traktor med tilhenger riktig i variert terreng og trafikkmiljø.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 15–5 tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Eleven skal

1. mestre å forutse og vurdere risikoforhold riktig og i god tid
2. mestre tydelig tegngiving, fartstilpassing og plassering
3. mestre å ha handlingsberedskap når det er nødvendig
4. mestre å ta hensyn til egne og kjøretøyets begrensninger, slik at kjøringen hele tiden er under kontroll
5. reflektere over hvordan trafikkbildet kan endre seg, legge planer ut i fra det og kunne begrunne handlingsvalg i ettertid.

Eleven skal gjennomføre kurs i sikring og merking av last for klassene B kode 96, BE, D1E, DE, og T jf. § 27–1. Kurs i sikring av last kan også gjennomføres i trinn 2 eller 3 når grunnleggende opplæring i lastsikring som beskrevet i trinn 2 er gjennomført.

§ 15–7 skal lyde:

Sikkerhetskurs klasse T kode 141 og klasse T kode 148

Kurset er på 7 undervisningstimer hvorav minst 2 timer er praktisk kjøring i trafikk med traktor og tilhenger med konstruktiv hastighet 50 km/t. Vekten av lasten må utgjøre minst 50 % av tillatt nyttelast inntil aktuell totalvekt er 7000 kg, likevel være minst 2000 kg. Aktuell totalvekt skal være minst 4000 kg. De øvrige timene av kurset kan gjennomføres med inntil 16 elever.

§ 16–1 skal lyde:

Personer som skal erverve førerrett i tung klasse for første gang, skal i opplæringens trinn 1 gjennomføre grunnkurs for tunge kjøretøy, jf. kapitlene 17 til og med 24.

Kurset er på 3 undervisningstimer.

Kurset kan gjennomføres med inntil 16 elever.

Ny § 16–2 skal lyde:

Kursmål for grunnkurs tunge kjøretøy

Eleven skal gjennom demonstrasjon, drøfting med medelever og lærer, og gjennom refleksjon og oppsummering, utvikle grunnleggende forståelse for hva kjøring med tyngre kjøretøy innebærer.

Eleven skal

1. erfare hvordan kjøring og samhandling med tunge kjøretøy skiller seg fra kjøring med personbil
2. drøfte hvordan tungbilføreren kan skape et positivt forhold til andre trafikantgrupper
3. drøfte hvordan andre trafikantgrupper kan overvurdere tungbilførerens muligheter til å manøvrere kjøretøyet i vanskelige situasjoner, og at dette kan medføre at andre misforstår, eller ikke samarbeider slik tungbilføreren forventer
4. drøfte hvordan interessekonflikter mellom trafikantgrupper kan reduseres og hvordan tungbilføreren kan skape et positivt forhold til andre trafikanter
5. drøfte at trafikkulykker nesten uten unntak skyldes menneskelige feilhandlinger
6. vite at tungbilføreren må sette seg inn i et omfattende regelverk når det gjelder
 - a. helsekrav, alderskrav og andre regler om førerkort som gjelder generelt for alle tungbilklasser
 - b. kjøre- og hviletid, kjøring i utlandet, pliktmessig avhold og yrkestransport.

§ 17–2 første og nytt andre ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

Eleven skal ha en grunnleggende forståelse for hvordan tunge kjøretøy skiller seg fra personbiler når det gjelder kjøring og samhandling.

Dagens andre ledd blir nytt tredje ledd.

§ 17–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, lastebilen.

Eleven skal

1. beskrive lastebilens oppbygning
2. forklare styringens funksjon og kunne utføre kontroll av denne
3. forklare egenskaper og utføre kontroll av hjul og dekk, risiko ved varmgang i hjullager og hvordan en kan identifisere dette
4. forklare bestemmelsene for bruk av kjetting, egenskaper ulike kjettinger har, metoder for pålegging, utføre pålegging og kunne vurdere risiko knyttet til pålegging og kjøring med kjetting
5. forklare grunnleggende oppbygging og bruk av kjøretøyets bremses, alarmfunksjoner og kontrollpunkter, og kunne utføre nødvendig ettersyn og kontroll
6. beskrive hvordan motoren i en lett lastebil fungerer, og forklare konsekvenser av manglende ettersyn av smøre- og kjølesystem
7. beskrive lastebilens drivverk og forklare hvordan en skal kjøre for å unngå unødig slitasje på drivverkets hoveddeler; kopling, girkasse, mellomaksel, differensial og drivaksler
8. beskrive kjøretøyets elektriske anlegg og utføre ettersyn av påbudte og nødvendige komponenter i det elektriske anlegget
9. avgjøre nødvendig daglig ettersyn og vurdere hva som må utbedres før kjøring finner sted
10. forklare riktig bruk av, og bruke, lastebilens betjeningsorganer
11. beskrive og bruke aktuelle førerstøttesystem, og vite betydningen av varselanordninger og konsekvenser av feil
12. forklare bruken av, og bruke, aktuelle girsystemer med tanke på best mulig driftsøkonomi, framdrift og sikkerhet
13. sette i gang, stanse og kjøre rett fram og i sving med observasjon, tegngiving og plassering som gir god kommunikasjon og tilstrekkelig sikkerhetsmargin
14. forklare hvordan føreren må opptre for å redusere områdene rundt kjøretøyet hvor andre trafikanter kan være skjult og tilpasse atferden etter dette
15. forklare risiko for tap av veggrep og velt ved kjøring i sving, og tilpasse observasjon, fart og plassering i tråd med dette
16. forklare riktig kjøring i utforbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føret, last, bremsinnretninger, girsystem, motorbremskraft og økonomi
17. forklare riktig kjøring i motbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føret, last, bremsinnretninger, girsystem, motorkraft og økonomi
18. forklare og utføre forsvarlig rygging, vurdere bruk av medhjelper og forklare hvordan denne skal instrueres.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 17–4 første, andre, tredje, nytt fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Eleven skal ha kunnskap om aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen og kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. kjenne til reglene i førerkortforskriften om førerrett, helsekrav, alderskrav og gyldighetstid, og i yrkessjåførforskriften og yrkestransportloven om yrkesrett
2. forklare reglene i skiltforskriften som gjelder for kjøring med gjeldende kjøretøy
3. beskrive hvordan en kan beregne tillatt totalvekt og aksellast på kjøretøyet ved hjelp av vognkort og veglister
4. forstå hvordan last må være plassert og sikret både med tanke på sikkerhet og best mulig utnyttelse av kjøretøy og last, vurdere riktig bruk av sikringsutstyr og uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av sikringsutstyr
5. forklare faremoment ved bruk av tipp, kran, løftelem og annet arbeidsutstyr påmontert lastebilen, og forstå at slikt utstyr kan komme inn under andre opplæringsforskrifter
6. kjenne til at transport av farlig gods og spesialtransport er underlagt egne regelverk og beskrive hvilken kompetanse som kreves for å transportere farlig gods
7. kjenne til aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen om øvingskjøring, pliktmessig avhold, fraktavtaler og forsikring for lastebil og gods
8. kjenne til kjøre- og hviletidsbestemmelsene og kunne anvende digital og analog fartsskriver
9. forstå hvordan hjernen bearbeider informasjon, og kjenne til hvordan hjernens funksjoner påvirkes av emosjoner, stress, personlighet, søvn, ernæring og generell helse
10. forstå hvordan en kan planlegge kjøringen i forhold til vilkår for bruk, forventede veg- og føreforhold og forklare miljømessige konsekvenser ut fra valg av kjørerute og kjøremåte

11. uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av rusmidler i forbindelse med vegtrafikk
12. forstå hvordan kultur i bransjen, og blant kollegaer, påvirker atferd og oppførsel
13. mestre å oppfatte trafikkbildet fullstendig ved å ha god observasjonsteknikk, ha kontroll over kjøretøyets blindsoner, kunne forutsi risikofulle situasjoner og handle på en måte som bidrar til sikkerhet
14. mestre å kjøre presist og behagelig, økonomisk og miljøvennlig, herunder ved kjøring i mot- og utforbakke, og på smal og svingete veg
15. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i forbindelse med kø, i tunnel og i mørket
16. mestre samhandling med andre trafikanter, bidra til god trafikkflyt og ha evne til å tilpasse seg andre trafikanters behov.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 17–5 første, andre, nytt tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre lastebil i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, til å ta forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal gjennomføre obligatorisk kurs i ulykkesberedskap jf. kapittel 25, sikkerhetskurs på veg jf. kapittel 26, kurs i sikring av last jf. § 27–2, og i tillegg ha tilstrekkelig øving.

Når det er hensiktsmessig kan kurs i ulykkesberedskap gjennomføres i trinn 2 eller trinn 3. Kurs i sikring av last kan også gjennomføres i trinn 2 eller 3 når grunnleggende opplæring i lastsikring som beskrevet i trinn 3 er gjennomført.

§ 18–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknikk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, vogntoget.

Eleven skal

1. beskrive hvordan ulike tilhengere for lastebil er bygd opp
2. beskrive ulike tilhengerkoplinger, betjene disse og forklare og utføre nødvendig kontroll og vedlikehold
3. kontrollere kraftforbindelsen mellom lastebil og tilhenger
4. beskrive grunnleggende oppbygging av bremses på tilhengere, forklare kontrollpunkter og alarmfunksjoner og kunne utføre nødvendig ettersyn og kontroll
5. gjengi krav til lysutstyr og refleks på tilhenger, beskrive vanlige feil og kontrollere utstyret
6. avgjøre hva som er nødvendig daglig ettersyn og vurdere hva som må utbedres før kjøring finner sted
7. kople til og fra ulike slag tilhengere
8. kjøre vogntog rett fram og i sving med observasjon, tegngiving og plassering som gir god kommunikasjon og tilstrekkelig sikkerhetsmargin
9. forklare hvordan føreren må opptre for å redusere områdene rundt kjøretøyet hvor andre trafikanter kan være skjult og tilpasse atferden etter dette
10. forklare risiko for tap av veggrep og velt ved kjøring i sving med ulike slag tilhengere, og tilpasse observasjon, fart og plassering i tråd med dette
11. forklare riktig kjøring i utforbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føret, last, bremsinnretninger, girsystem, motorbremskraft og økonomi
12. forklare riktig kjøring i motbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føret, last, bremsinnretninger, girsystem, motorkraft og økonomi
13. forklare og utføre forsvarlig rygging mot angitte mål med minst mulig påkjenning på kjøretøyene, vurdere bruk av medhjelper og forklare hvordan denne skal instrueres.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 18–4 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Eleven skal ha kunnskap om aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen og kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. beskrive hvordan en kan beregne tillatt totalvekt og nyttelast for lastebil, tilhenger og vogntoget ved hjelp av vognkort, veglister og andre aktuelle hjelpemidler

2. forstå hvordan last må være plassert og sikret både med tanke på sikkerhet og best mulig utnyttelse av kjøretøy og last, vurdere riktig bruk av sikringsutstyr og uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av sikringsutstyr
3. forstå hvordan en kan planlegge kjøringen i forhold til vilkår for bruk, forventete veg- og føreforhold og forklare miljømessige konsekvenser ut fra valg av kjørerute og kjøremåte
4. mestre å oppfatte trafikkbildet fullstendig ved å ha god observasjonsteknikk, ha kontroll over kjøretøyets blindsoner, kunne forutsi risikofulle situasjoner og handle på en måte som bidrar til sikkerhet
5. mestre tilhengerens innvirkning på kjøringen
6. mestre å kjøre presist og behagelig, sikkert, økonomisk og miljøvennlig, herunder ved kjøring i mot- og utforbakke og på smal svingete veg
7. mestre samhandling med andre trafikanter, bidra til god trafikkflyt og ha evne til å tilpasse seg andre trafikanters behov.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5. Eleven kan velge hvilken vogntogtype som skal brukes ved trinnvurderingen.

§ 18–5 første ledd, andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre vogntog i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal utvikle vilje til å ta ansvar, til å ta forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs på veg, jf. kapittel 26, og i tillegg ha tilstrekkelig øving.

§ 19–2 første, andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

Eleven skal ha en grunnleggende forståelse for hvordan tunge kjøretøy skiller seg fra personbiler når det gjelder kjøring og samhandling.

Eleven skal gjennomføre grunnkurs for tunge kjøretøy, jf. kapittel 16.

§ 19–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, lastebilen.

Eleven skal

1. beskrive lastebilens oppbygning
2. forklare styringens funksjon og kunne utføre kontroll av denne
3. forklare egenskaper og utføre kontroll av hjul og dekk, risiko ved varmgang i hjullager og hvordan en kan identifisere dette.
4. forklare bestemmelsene for bruk av kjetting, egenskaper ulike kjettinger har, metoder for pålegging, utføre pålegging og kunne vurdere risiko knyttet til pålegging og kjøring med kjetting
5. forklare grunnleggende oppbygging og bruk av kjøretøyets bremsesystem, alarmfunksjoner og kontrollpunkter, og kunne utføre nødvendig ettersyn og kontroll
6. beskrive hvordan motoren i en lastebil fungerer, og forklare konsekvenser av manglende ettersyn av smøre- og kjølesystem
7. beskrive lastebilens drivverk og forklare hvordan en skal kjøre for å unngå unødig slitasje på drivverkets hoveddeler; kopling, girkasse, mellomaksel, differensial og drivaksler
8. beskrive kjøretøyets elektriske anlegg og utføre ettersyn av påbudte og nødvendige komponenter i det elektriske anlegget
9. avgjøre nødvendig daglig ettersyn og vurdere hva som må utbedres før kjøring finner sted
10. forklare riktig bruk av, og bruke, lastebilens betjeningsorganer
11. beskrive og bruke aktuelle førerstøttesystem, og vite betydningen av varselanordninger og konsekvenser av feil
12. forklare bruken av, og bruke, aktuelle girsystemer med tanke på, best mulig driftsøkonomi, framdrift og sikkerhet
13. sette i gang, stanse og kjøre rett fram og i sving med observasjon, tegngiving og plassering som gir god kommunikasjon og tilstrekkelig sikkerhetsmargin
14. forklare hvordan føreren må opptre for å redusere områdene rundt kjøretøyet hvor andre trafikanter kan være skjult og tilpasse atferden etter dette
15. forklare risiko for tap av veggrep og velt ved kjøring i sving, og tilpasse observasjon, fart og plassering i tråd med dette
16. forklare riktig kjøring i utforbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føret, last, bremsinnretninger, girsystem, motorbremskraft og økonomi

17. forklare riktig kjøring i motbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føret, last, bremsinnretninger, girsystem, motorkraft og økonomi
18. forklare og utføre forsvarlig rygging, vurdere bruk av medhjelper og forklare hvordan denne skal instrueres. Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 19–4 første, andre, tredje og nytt fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Eleven skal ha kunnskap om aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen og kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. kjenne til reglene i førerkortforskriften om førerrett, helsekrav, alderskrav og gyldighetstid, og i yrkessjåførforskriften og yrkestransportloven om yrkesrett
2. forklare reglene i skiltforskriften som gjelder for kjøring med gjeldende kjøretøy
3. beskrive hvordan en kan beregne tillatt totalvekt og aksellast på kjøretøyet ved hjelp av vognkort og veglister
4. forstå hvordan last må være plassert og sikret med tanke på sikkerhet og best mulig utnyttelse av kjøretøy og last, vurdere riktig bruk av sikringsutstyr og uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av sikringsutstyr
5. forklare faremoment ved bruk av tipp, kran, løftelem og annet arbeidsutstyr påmontert lastebilen, og forstå at slikt utstyr kan komme inn under andre opplæringsforskrifter
6. kjenne til at transport av farlig gods og spesialtransport er underlagt egne regelverk og beskrive hvilken kompetanse som kreves for å transportere farlig gods
7. kjenne til aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen om øvingskjøring, pliktmessig avhold, fraktavtaler og forsikring for lastebil og gods
8. kjenne til kjøre- og hviletidsbestemmelsene og kunne anvende digital og analog fartsskriver
9. forstå hvordan hjernen bearbejder informasjon, og kjenne til hvordan hjernens funksjoner påvirkes av emosjoner, stress, personlighet, søvn, ernæring og generell helse
10. forstå hvordan en kan planlegge kjøringen i forhold til vilkår for bruk, forventete veg- og føreforhold og forklare miljømessige konsekvenser ut fra valg av kjørerute og kjøremåte
11. uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av rusmidler i forbindelse med vegtrafikk
12. forstå hvordan kultur i bransjen og blant kollegaer påvirker atferd og oppførsel
13. mestre å oppfatte trafikkbildet fullstendig ved å ha god observasjonsteknikk, ha kontroll over kjøretøyets blindsoner, kunne forutsi risikofulle situasjoner og handle på en måte som bidrar til sikkerhet
14. mestre å kjøre presist og behagelig, økonomisk og miljøvennlig, herunder ved kjøring i mot- og utforbakke, og på smal og svingete veg
15. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i forbindelse med kø, i tunnel og i mørket
16. mestre samhandling med andre trafikanter, bidra til god trafikkflyt og ha evne til å tilpasse seg andre trafikanters behov.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 19–5 første, andre og nytt tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre lastebil i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, til å ta forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal gjennomføre obligatorisk kurs i ulykkesberedskap jf. kapittel 25, sikkerhetskurs på veg jf. kapittel 26, kurs i sikring av last jf. § 27–2 og sikkerhetskurs på øvingsbane jf. kapittel 28 og i tillegg ha tilstrekkelig øving.

Når det er hensiktsmessig kan kurs i ulykkesberedskap og gjennomføres i trinn 2 eller trinn 3. Kurs i sikring av last kan også gjennomføres i trinn 2 eller 3 når grunnleggende opplæring i lastsikring som beskrevet i trinn 3 er gjennomført.

§ 20–1 første ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført opplæringen for klasse CE skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre vogntog forsvarlig, og for å kunne ivareta de oppgaver som er førerens ansvar.

§ 20–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, vogntoget.

Eleven skal

1. beskrive hvordan ulike tilhengere for lastebil er bygd opp
2. beskrive ulike tilhengerkoplere, betjene disse og forklare og utføre nødvendig kontroll og vedlikehold
3. kontrollere kraftforbindelsen mellom lastebil og tilhenger
4. beskrive grunnleggende oppbygging av bremsere på aktuelle tilhengere, forklare kontrollpunkter og alarmfunksjoner og kunne utføre nødvendig ettersyn og kontroll
5. gjengi krav til lysutstyr og refleks på tilhenger, beskrive vanlige feil og kontrollere utstyret
6. avgjøre hva som er nødvendig daglig ettersyn og vurdere hva som må utbedres før kjøring finner sted
7. kople til og fra ulike slag tilhengere
8. kjøre vogntog rett fram og i sving med observasjon, tegngiving og plassering som gir god kommunikasjon og tilstrekkelig sikkerhetsmargin
9. forklare hvordan føreren må opptre for å redusere områdene rundt kjøretøyet hvor andre trafikanter kan være skjult og tilpasse atferden etter dette
10. forklare risiko for tap av veggrep og velt ved kjøring i sving med ulike slag tilhengere, og tilpasse observasjon, fart og plassering i tråd med dette
11. forklare riktig kjøring i utforbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føre, last, bremsinnretninger, girsystem, motorbremskraft og økonomi
12. forklare riktig kjøring i motbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føre, last, bremsinnretninger, girsystem, motorkraft og økonomi
13. forklare og utføre forsvarlig rygging mot angitte mål med minst mulig påkjenning på kjøretøyene, vurdere bruk av medhjelpere og forklare hvordan denne skal instrueres.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 20–4 første, andre, tredje, nytt fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av avsluttende opplæring i trinn 4.

Eleven skal ha kunnskap om aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen og kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. beskrive hvordan en kan beregne tillatt totalvekt og nyttelast for lastebil, tilhenger og vogntoget ved hjelp av vognkort, veglister og andre aktuelle hjelpemidler
2. forstå hvordan last må være plassert og sikret med tanke på sikkerhet og best mulig utnyttelse av kjøretøy og last, vurdere riktig bruk av sikringsutstyr og uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av sikringsutstyr
3. forstå hvordan en kan planlegge kjøringen i forhold til vilkår for bruk, forventete veg- og føreforhold og forklare miljømessige konsekvenser ut fra valg av kjørerute og kjøremåte
4. mestre å oppfatte trafikkbildet fullstendig ved å ha god observasjonsteknikk, ha kontroll over kjøretøyets blindsoner, kunne forutsi risikofulle situasjoner og handle på en måte som bidrar til sikkerhet
5. mestre tilhengerens innvirkning på kjøringen
6. mestre å kjøre presist og behagelig, sikkert, økonomisk og miljøvennlig, herunder ved kjøring i mot- og utforbakke og på smal svingete veg
7. mestre samhandling med andre trafikanter, bidra til god trafikkflyt og ha evne til å tilpasse seg andre trafikanters behov.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5. Eleven kan velge hvilken vogntogtype som skal brukes ved trinnvurderingen.

§ 20–5 første, andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre vogntog i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, til å ta forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs på veg, jf. kapittel 26 og sikkerhetskurs på øvingsbane, jf. kapittel 28, og i tillegg ha tilstrekkelig øving.

§ 21–2 første, andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

Eleven skal ha en grunnleggende forståelse for hvordan tunge kjøretøy skiller seg fra personbiler når det gjelder kjøring og samhandling.

Eleven skal gjennomføre grunnkurs tunge kjøretøy i samsvar med kapittel 16.

§ 21–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, minibussen.

Eleven skal

1. beskrive minibussenes oppbygning
2. forklare styringens funksjon og kunne utføre kontroll av denne
3. forklare egenskaper og utføre kontroll av hjul og dekk, risiko ved varmgang i hjullager og hvordan en kan identifisere dette
4. forklare bestemmelsene for bruk av kjetting, egenskaper ulike kjettinger har, metoder for pålegging, utføre pålegging og kunne vurdere risiko knyttet til pålegging og kjøring med kjetting
5. forklare grunnleggende oppbygging og bruk av kjøretøyets bremses, alarmfunksjoner og kontrollpunkter, og kunne utføre nødvendig ettersyn og kontroll
6. beskrive hvordan motoren i en minibuss fungerer, og forklare konsekvenser av manglende ettersyn av smøre- og kjølesystem
7. beskrive minibussens drivverk og forklare hvordan en skal kjøre for å unngå unødig slitasje på drivverkets hoveddeler; kopling, girkasse, mellomaksel, differensial og drivaksler
8. beskrive kjøretøyets elektriske anlegg og utføre ettersyn av påbudte og nødvendige komponenter i det elektriske anlegget
9. avgjøre nødvendig daglig ettersyn og vurdere hva som må utbedres før kjøring finner sted
10. forklare riktig bruk av, og bruke, minibussens betjeningsorganer
11. beskrive og bruke aktuelle førerstøttesystem, og vite betydningen av varselanordninger og konsekvenser av feil
12. forklare riktig bruk av minibussens nødutstyr
13. forklare bruken av, og bruke, aktuelle girsystemer med tanke på best mulig driftsøkonomi, framdrift og sikkerhet
14. sette i gang, stanse og kjøre rett fram og i sving med observasjon, tegngiving og plassering som gir god kommunikasjon og tilstrekkelig sikkerhetsmargin
15. forklare hvordan føreren må opptre for å redusere områdene rundt kjøretøyet hvor andre trafikanter kan være skjult og tilpasse atferden etter dette
16. forklare risiko for tap av veggrep og velt ved kjøring i sving, og tilpasse observasjon, fart og plassering i tråd med dette
17. forklare riktig kjøring i utforbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føret, last, bremsinnretninger, girsystem, motorbremskraft og økonomi
18. forklare riktig kjøring i motbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føret, last, bremsinnretninger, girsystem, motorkraft og økonomi
19. forklare og utføre forsvarlig rygging, vurdere bruk av medhjelper og forklare hvordan denne skal instrueres.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 21–4 første, andre, tredje, nytt fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Eleven skal ha kunnskap om aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen og kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. kjenne til reglene i førerkortforskriften om førerrett, helsekrav, alderskrav og gyldighetstid, og i yrkessjåførforskriften og yrkestransportloven om yrkesrett
2. forklare reglene i skiltforskriften som gjelder for kjøring med gjeldende kjøretøy
3. beskrive hvordan en kan beregne tillatt totalvekt og aksellast på kjøretøyet ved hjelp av vognkort og veglister
4. forstå hvordan last må være plassert og sikret med tanke på sikkerhet og best mulig utnyttelse av kjøretøy og last, vurdere riktig bruk av sikringsutstyr og uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av sikringsutstyr
5. forklare faremoment ved bruk av arbeidsutstyr påmontert minibussen, og forstå at slikt utstyr kan komme inn under andre opplæringsforskrifter
6. kjenne til at transport av farlig gods og spesialtransport er underlagt egne regelverk og beskrive hvilken kompetanse som kreves for å transportere farlig gods
7. kjenne til aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen om øvingskjøring, pliktmessig avhold, fraktavtaler og forsikring
8. kjenne til kjøre- og hviletidsbestemmelsene og kunne anvende digital og analog fartsskriver

9. forstå hvordan hjernen bearbejder informasjon, og kjenne til hvordan hjernens funksjoner påvirkes av emosjoner, stress, personlighet, søvn, ernæring og generell helse
10. forstå hvordan en kan planlegge kjøringen i forhold til vilkår for bruk, forventete veg- og føreforhold og forklare miljømessige konsekvenser ut fra valg av kjørerute og kjøremåte
11. uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av rusmidler i forbindelse med vegtrafikk
12. forstå hvordan kultur i bransjen og blant kolleger påvirker atferd og oppførsel
13. mestre å oppfatte trafikkbildet fullstendig ved å ha god observasjonsteknikk, ha kontroll over kjøretøyets blindsoner, kunne forutsi risikofulle situasjoner og handle på en måte som bidrar til sikkerhet
14. mestre å kjøre presist og behagelig, økonomisk og miljøvennlig, herunder ved kjøring i mot- og utforbakke, og på smal og svingete veg
15. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i forbindelse med kø, i tunnel og i mørket
16. mestre samhandling med andre trafikanter, bidra til god trafikkflyt og ha evne til å tilpasse seg andre trafikanters behov.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 21–5 første, andre, nytt tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre minibuss i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, til å ta forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal gjennomføre obligatorisk kurs i ulykkesberedskap, jf. kapittel 25, og sikkerhetskurs på veg, jf. kapittel 26 og i tillegg ha tilstrekkelig øving.

Når det er hensiktsmessig kan kurs i ulykkesberedskap gjennomføres i trinn 2 eller trinn 3.

§ 22–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, vogntoget.

Eleven skal

1. beskrive hvordan ulike tilhengere for minibuss er bygd opp
2. beskrive ulike tilhengerkoplinger, betjene disse og forklare og utføre nødvendig kontroll og vedlikehold
3. kontrollere kraftforbindelsen mellom minibuss og tilhenger
4. beskrive grunnleggende oppbygging av bremses på aktuelle tilhengere, forklare kontrollpunkter og alarmfunksjoner og kunne utføre nødvendig ettersyn og kontroll
5. gjengi krav til lysutstyr og refleks på tilhenger, beskrive vanlige feil og kontrollere utstyret
6. avgjøre hva som er nødvendig daglig ettersyn og vurdere hva som må utbedres før kjøring finner sted
7. kople til og fra ulike slag tilhengere
8. kjøre vogntog rett fram og i sving med observasjon, tegngiving og plassering som gir god kommunikasjon og tilstrekkelig sikkerhetsmargin
9. forklare hvordan føreren må opptre for å redusere områdene rundt kjøretøyet hvor andre trafikanter kan være skjult og tilpasse atferden etter dette
10. forklare risiko for tap av veggrep og velt ved kjøring i sving med ulike slag tilhengere, og tilpasse observasjon, fart og plassering i tråd med dette
11. forklare riktig kjøring i utforbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føre, last, bremsinnretninger, girsystem, motorbremskraft og økonomi
12. forklare riktig kjøring i motbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føre, last, bremsinnretninger, girsystem, motorkraft og økonomi
13. forklare og utføre forsvarlig rygging mot angitte mål med minst mulig påkjenning på kjøretøyene, vurdere bruk av medhjelper og forklare hvordan denne skal instrueres.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 22–4 første, andre, tredje, nytt fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Eleven skal ha kunnskap om aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen og kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. beskrive hvordan en kan beregne tillatt totalvekt og nyttelast for minibuss, tilhenger og vogntoget ved hjelp av vognkort og veglister og andre aktuelle hjelpemidler
2. forstå hvordan last må være plassert og sikret med tanke på sikkerhet og best mulig utnyttelse av kjøretøy og last, vurdere riktig bruk av sikringsutstyr og uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av sikringsutstyr
3. forstå hvordan en kan planlegge kjøringen i forhold til vilkår for bruk, forventete veg- og føreforhold og forklare miljømessige konsekvenser ut fra valg av kjørerute og kjøremåte
4. mestre å oppfatte trafikkbildet fullstendig ved å ha god observasjonsteknikk, ha kontroll over kjøretøyets blindsoner, kunne forutsi risikofulle situasjoner og handle på en måte som bidrar til sikkerhet
5. mestre tilhengerens innvirkning på kjøringen
6. mestre å kjøre presist og behagelig, sikkert, økonomisk og miljøvennlig, herunder ved kjøring i mot- og utforbakke og på smal svingete veg
7. mestre samhandling med andre trafikanter, bidra til god trafikkflyt og ha evne til å tilpasse seg andre trafikanters behov.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5. Eleven kan velge hvilken vogntogtype som skal brukes ved trinnvurderingen.

§ 22–5 første, andre og nytt tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre vogntog i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, til å ta forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs på veg, jf. kapittel 26, kurs i sikring og merking av last for klassene B kode 96, BE, D1E, DE og T, jf. § 27–1 og i tillegg ha tilstrekkelig øving.

Kurs i sikring av last kan også gjennomføres i trinn 2 eller 3 når grunnleggende opplæring i lastsikring som beskrevet i trinn 3 er gjennomført.

§ 23–2 første, andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

Eleven skal ha en grunnleggende forståelse for hvordan tunge kjøretøy skiller seg fra personbiler når det gjelder kjøring og samhandling.

Eleven skal gjennomføre grunnkurs tunge kjøretøy i samsvar med kapittel 16.

§ 23–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, bussen.

Eleven skal

1. beskrive bussens oppbygning
2. forklare styringens funksjon og kunne utføre kontroll av denne
3. forklare egenskaper og utføre kontroll av hjul og dekk, risiko ved varmgang i hjullager og hvordan en kan identifisere dette.
4. forklare bestemmelsene for bruk av kjetting, egenskaper ulike kjettinger har, metoder for pålegging, utføre pålegging og kunne vurdere risiko knyttet til pålegging og kjøring med kjetting
5. forklare grunnleggende oppbygging og bruk av kjøretøyets bremsesystem, alarmfunksjoner og kontrollpunkter, og kunne utføre nødvendig ettersyn og kontroll
6. beskrive hvordan motoren i en buss fungerer, og forklare konsekvenser av manglende ettersyn av smøre- og kjølesystem
7. beskrive bussens drivverk og forklare hvordan en skal kjøre for å unngå unødig slitasje på drivverkets hoveddeler; kopling, girkasse, mellomaksel, differensial og drivaksler
8. beskrive kjøretøyets elektriske anlegg og utføre ettersyn av påbudte og nødvendige komponenter i det elektriske anlegget
9. avgjøre nødvendig daglig ettersyn og vurdere hva som må utbedres før kjøring finner sted
10. forklare riktig bruk av, og bruke, bussens betjeningsorganer
11. beskrive og bruke aktuelle førerstøttesystem, og vite betydningen av varselanordninger og konsekvenser av feil
12. forklare riktig bruk av bussens nødutstyr
13. forklare bruken av, og bruke, aktuelle girsystemer med tanke på, best mulig driftsøkonomi, framdrift og sikkerhet
14. sette i gang, stanse og kjøre rett fram og i sving med observasjon, tegngiving og plassering som gir god kommunikasjon og tilstrekkelig sikkerhetsmargin

15. forklare hvordan føreren må opptre for å redusere områdene rundt kjøretøyet hvor andre trafikanter kan være skjult og tilpasse atferden etter dette
16. forklare risiko for tap av veggrep og velt ved kjøring i sving, og tilpasse observasjon, fart og plassering i tråd med dette
17. forklare riktig kjøring i utforbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føret, last, bremsinnretninger, girsystem, motorbremskraft og økonomi
18. forklare riktig kjøring i motbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føret, last, bremsinnretninger, girsystem, motorkraft og økonomi
19. forklare og utføre forsvarlig rygging, vurdere bruk av medhjelper og forklare hvordan denne skal instrueres. Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 23–4 første, andre, tredje, nytt fjerde ledd og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Eleven skal ha kunnskap om aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen og kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. kjenne til reglene i førerkortforskriften om førerrett, helsekrav, alderskrav og gyldighetstid, og i yrkessjåførforskriften og yrkestransportloven om yrkesrett
2. forklare reglene i skiltforskriften som gjelder for kjøring med gjeldende kjøretøy
3. beskrive hvordan en kan beregne tillatt totalvekt og aksellast på kjøretøyet ved hjelp av vognkort og veglister
4. forstå hvordan last må være plassert og sikret med tanke på sikkerhet og best mulig utnyttelse av kjøretøy og last, vurdere riktig bruk av sikringsutstyr og uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av sikringsutstyr
5. forklare faremoment ved bruk av arbeidsutstyr påmontert bussen, og forstå at slikt utstyr kan komme inn under andre opplæringsforskrifter
6. kjenne til at transport av farlig gods og spesialtransport er underlagt egne regelverk og beskrive hvilken kompetanse som kreves for å transportere farlig gods
7. kjenne til aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen om øvingskjøring, pliktmessig avhold, fraktavtaler og forsikring for lastebil og gods
8. kjenne til kjøre- og hviletidsbestemmelsene og kunne anvende digital og analog fartsskriver
9. forstå hvordan hjernen bearbeider informasjon, og kjenne til hvordan hjernens funksjoner påvirkes av emosjoner, stress, personlighet, søvn, ernæring og generell helse
10. forstå hvordan en kan planlegge kjøringen i forhold til vilkår for bruk, forventete veg- og føreforhold og forklare miljømessige konsekvenser ut fra valg av kjørerute og kjøremåte
11. uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av rusmidler i forbindelse med vegtrafikk
12. forstå hvordan kultur i bransjen og blant kolleger påvirker atferd og oppførsel
13. mestre å oppfatte trafikkbildet fullstendig ved å ha god observasjonsteknikk, ha kontroll over kjøretøyets blindsoner, kunne forutsi risikofulle situasjoner og handle på en måte som bidrar til sikkerhet
14. mestre å kjøre presist og behagelig, økonomisk og miljøvennlig, herunder ved kjøring i mot- og utforbakke, og på smal og svingete veg
15. mestre å kjøre tydelig, sikkert og effektivt i forbindelse med kø, i tunnel og i mørket
16. mestre samhandling med andre trafikanter, bidra til god trafikkflyt og ha evne til å tilpasse seg andre trafikanters behov.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 23–5 første, andre og nytt tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre buss i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, til å ta forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal gjennomføre obligatorisk kurs i ulykkesberedskap, jf. kapittel 25. og sikkerhetskurs på veg jf. kapittel 26, sikkerhetskurs på øvingsbane, jf. kapittel 28 og i tillegg ha tilstrekkelig øving.

Når det er hensiktsmessig kan kurs i ulykkesberedskap gjennomføres i trinn 2 eller trinn 3.

§ 24–3 første, andre, tredje, fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trafikal opplæring i trinn 3.

Eleven skal ha så god kjøreteknisk ferdighet at oppmerksomheten kan flyttes fra eget kjøretøy til trafikkbildet og samhandlingen med andre trafikanter.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, vogntoget.

Eleven skal

1. beskrive hvordan ulike tilhengere for buss er bygd opp
2. beskrive ulike tilhengerkoplere, betjene disse og forklare og utføre nødvendig kontroll og vedlikehold
3. kontrollere kraftforbindelsen mellom buss og tilhenger
4. beskrive grunnleggende oppbygging av bremses på aktuelle tilhengere, forklare kontrollpunkter og alarmfunksjoner og kunne utføre nødvendig ettersyn og kontroll
5. gjengi krav til lysutstyr og refleks på tilhenger, beskrive vanlige feil og kontrollere utstyret
6. avgjøre hva som er nødvendig daglig ettersyn og vurdere hva som må utbedres før kjøring finner sted
7. kople til og fra ulike slag tilhengere
8. kjøre vogntog rett fram og i sving med observasjon, tegngiving og plassering som gir god kommunikasjon og tilstrekkelig sikkerhetsmargin
9. forklare hvordan føreren må opptre for å redusere områdene rundt kjøretøyet hvor andre trafikanter kan være skjult og tilpasse atferden etter dette
10. forklare risiko for tap av veggrep og velt ved kjøring i sving med ulike slag tilhengere, og tilpasse observasjon, fart og plassering i tråd med dette
11. forklare riktig kjøring i utforbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føre, last, bremsinnretninger, girsystem, motorbremskraft og økonomi
12. forklare riktig kjøring i motbakker og tilpasse kjøringen etter sikt, føre, last, bremsinnretninger, girsystem, motorkraft og økonomi
13. forklare og utføre forsvarlig rygging mot angitte mål med minst mulig påkjenning på kjøretøyene, vurdere bruk av medhjelpere og forklare hvordan denne skal instrueres.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 24–4 første, andre, tredje, nytt fjerde og nytt femte skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av den avsluttende opplæringen i trinn 4.

Eleven skal ha kunnskap om aktuelle bestemmelser i vegtrafikklovgivningen og kjøre tydelig, sikkert og selvstendig i variert trafikk.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre i god samhandling med andre.

Eleven skal

1. beskrive hvordan en kan beregne tillatt totalvekt og nyttelast for buss, tilhenger og vogntoget ved hjelp av vognkort, veglister og andre aktuelle hjelpemidler
2. forstå hvordan last må være plassert og sikret med tanke på sikkerhet og best mulig utnyttelse av kjøretøy og last, vurdere riktig bruk av sikringsutstyr og uttrykke egne meninger om samfunnets holdninger og bransjens kultur når det gjelder bruk av sikringsutstyr
3. forstå hvordan en kan planlegge kjøringen i forhold til vilkår for bruk, forventete veg- og føreforhold og forklare miljømessige konsekvenser ut fra valg av kjørerute og kjøremåte
4. mestre å oppfatte trafikkbildet fullstendig ved å ha god observasjonsteknikk, ha kontroll over kjøretøyets blindsoner, kunne forutsi risikofulle situasjoner og handle på en måte som bidrar til sikkerhet
5. mestre tilhengerens innvirkning på kjøringen
6. mestre å kjøre presist og behagelig, sikkert, økonomisk og miljøvennlig, herunder ved kjøring i mot- og utforbakke og på smal svingete veg
7. mestre samhandling med andre trafikanter, bidra til god trafikkflyt og ha evne til å tilpasse seg andre trafikanters behov.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5. Eleven kan velge hvilken vogntogtype som skal brukes ved trinnvurderingen.

§ 24–5 første, andre, nytt tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre vogntog i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar, til å ta forholdsregler og til å samarbeide i trafikken.

Eleven skal gjennomføre kurs i sikring og merking av last for klassene B kode 96, BE, D1E, DE og T, jf. § 27–1 og i tillegg ha tilstrekkelig øving.

Kurs i sikring av last kan også gjennomføres i trinn 2 eller 3 når grunnleggende opplæring i lastsikring som beskrevet i trinn 3 er gjennomført.

§ 26–3 andre, nytt tredje, nytt fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse til å opptre slik at ulykker unngås.

Eleven skal videreutvikle evne til refleksjon, til å ta andres perspektiv og til å velge kjøremåter med lav risiko.

Eleven skal kunne foreta de kjøreforberedelser som er førerens ansvar og kjøre forsvarlig i lengre sammenhengende tid.

Eleven skal

1. planlegge en lengre sammenhengende kjøretur ved å
 - a. bli klar over og anvende hjelpemidler som er vanlig å bruke for vedkommende kjøretøygruppe
 - b. videreutvikle forståelse for hvordan hjernen bearbeider informasjon, og hvordan hjernens funksjoner påvirkes av emosjoner, personlighet, stress, søvn, ernæring og generell helse, samt hvordan kultur i bransjen, og blant kolleger, påvirker atferd og oppførsel og drøfte hvordan dette kan tas hensyn til før og under kjøring, for at kjøringen skal bli mest mulig sikker
 - c. utvikle forståelse for at kjøringen er en del av et sosialt samspill hvor det stilles spesielle krav til tungbilførerens vurdering av trafikksituasjonene
 - d. utvikle forståelse for at føreren ved feilhandling, og utilstrekkelig sikring av last og passasjerer, kan forårsake alvorlige ulykker, og at konsekvensene etter en tungbilulykke ofte blir dramatiske
2. gjennomføre kjøreturen og
 - a. kontrollere kjøretøy, dekk, bremses og nav med tanke på eventuell varmgang, sikkerhetsutstyr, lastsikring og plassering av bagasje før, under, og etter kjøring
 - b. videreutvikle sin evne til å oppfatte trafikkbildet fullstendig og iverksette nødvendige handlinger ved å vurdere vegens videre forløp og planlegge møtesituasjoner, vurdere trafikken bak og eventuelt finne steder hvor andre kan slippes forbi, og kjøre riktig til og fra stoppested
 - c. videreutvikle sin evne til å oppfatte risiko ved å vurdere mulighet for forbikjøring kontinuerlig, tilpasse kjøringen ut fra at møtende som foretar forbikjøring kan feilvurdere, ta spesielle hensyn ved kjøring på smal og svingete veg, og under vanskelige kjøreforhold, ivareta informasjonsbehovet ved vending og rygging, vurdere eventuelle tiltak med bakgrunn i føreforholdene, ha nødvendig sikkerhetsmargin på begge sider slik at oppmerksomheten hovedsakelig kan rettes mot trafikale forhold, ta hensyn til møtende trafikk, hindringer, vegbredde, vegoppmerking m.m., vurdere om andre kan misforstå hvordan videre kjøring er planlagt, holde riktig avstand til andre trafikanter, foreta riktig sporvalg og begrunne sine handlingsvalg og -tendenser
 - d. videreutvikle sin evne til å kjøre på en måte som gir god trafikkavvikling og lav risiko, god driftsøkonomi og minst mulig miljøbelastning
3. reflektere over sine erfaringer og opplevelser ved å
 - a. drøfte disse med sine medelever og lærere
 - b. beskrive og begrunne egne valg og kjøremåter
 - c. vurdere egne sterke og svake sider som tungbilfører og velge ut områder med utviklingsmuligheter
 - d. lytte til og forstå lærerens vurdering av elevens kjørekompetanse.

§ 27–1 fjerde ledd skal lyde:

Eleven skal

1. vite at mangelfull sikring har årsak i menneskelig svikt, kan forårsake tragedier og få store konsekvenser
2. kjenne til regelverket som gjelder for sikring av last på kjøretøy og for transport av farlig gods når føreren ikke har særskilt kompetansebevis
3. gjennom demonstrasjon oppleve kreftene som virker inn på lasten under kjøring, friksjonens betydning og bli kjent med ulike metoder for sikring av last som låsing, stenging, surring, og dekking
4. gjøre rede for spesielle faremoment ved last som er feil plassert, last med høyt tyngdepunkt, hengende last, flytende last, levende dyr og persontransport
5. øve på å
 - a. plassere, sikre og merke lang last tilsvarende en tømmerstokk
 - b. plassere og sikre ett kolli med minstemål 1 x 1 x 1 meter eller 0,8 x 1,2 x 1 meter
 - c. plassere og sikre annen last som rundballe eller storsekk, vekt minst 350 kg
6. forstå behovet for vedlikehold og avgjøre om lastsikringsutstyret er i forsvarlig stand.

§ 29–8 andre ledd skal lyde:

Føreretten i klasse C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D og DE begrenses allikevel ikke til automatgiret kjøretøy hvis kandidaten allerede har ervervet førerrett i en eller flere av klassene B, BE, C1, C1E, C, CE, D, DE, D1 eller D1E med manuelt gir ved praktisk prøve, prøvekjøretøyet gir mulighet for å velge gir manuelt og kandidaten benytter denne muligheten når det er nødvendig for å gjøre kjøringen sikrere eller redusere drivstofforbruket ved fartsøkning, fartsreduksjon og kjøring i mot- eller utforbakke.

§ 30–1 åttende ledd skal lyde:

Sikkerhetskontroll, kontroll før kjøring og ferdighetsprøve på avsperrt område skal være gjennomført før kjøring i trafikk. Dersom ferdighetene ved prøving på avsperrt område er slik at det synes farlig for sensor å gjennomføre kjøring i trafikk, skal prøven avbrytes og vurderes til ikke bestått.

§ 31–1 nytt andre, nytt tredje, nytt fjerde, nytt femte ledd og nytt sjette ledd skal lyde:

Kravet § 6–1 om førerrett for den koden trafikklærer underviser i, gjelder ikke for trafikklærer som er godkjent og registrert for vedkommende klasse og kode før 1. januar 2017.

Kravet i § 6–6 om spesialutdanning i trafikalt grunnkurs gjelder ikke for undervisningspersonell for klasse AM 146 godkjent før 1. januar 2017.

Godkjent trafikklærer i klasse AM 146 før 1. januar 2017, har rett til å undervise i klassen fram til 1. januar 2018, uten å oppfylle kravet i § 6–6 om spesialutdanning i AM 146.

Godkjent trafikklærer i klasse T før 1. januar 2017, har rett til å undervise i klassen fram til 1. januar 2020, uten å oppfylle kravet i § 6–8 om spesialutdanning.

Godkjent undervisningspersonell for sikkerhetskurs klasse T kode 141 og klasse T kode 148 før 1. januar 2017, har rett til å undervise i sikkerhetskurset fram til 1. januar 2020, uten å oppfylle kravet i § 6–8 om spesialutdanning i klasse T, jf. § 6–14.

§ 31–2 andre, tredje, nytt fjerde og nytt femte ledd skal lyde:

Fullført obligatorisk opplæring i klasse A før 19. januar 2013 anses som fullført obligatorisk opplæring i klasse A2. Deler av obligatorisk opplæring i klasse A, gjennomført før 19. januar 2013, gir rett til fradrag i deler av obligatorisk opplæring ved klasse A2.

Elev som har fullført obligatorisk opplæring i klasse AM 146 før 1. januar 2017 kan avlegge førerprøven på bakgrunn av denne opplæringen innen 1. januar 2018. Deler av obligatorisk opplæring i klasse AM 146, gjennomført før 1. januar 2017, gir rett til fradrag i tilsvarende obligatorisk opplæring i klasse AM 146 innen 1. januar 2018.

Elev som har fullført obligatorisk opplæring i klasse A1 før 1. januar 2017 kan avlegge førerprøven på bakgrunn av denne opplæringen innen 1. januar 2018. Deler av obligatorisk opplæring i klasse A1, gjennomført før 1. januar 2017, gir rett til fradrag i tilsvarende obligatorisk opplæring i klasse A1 innen 1. januar 2018.

Elev som har fullført obligatorisk opplæring i klasse S før 1. juli 2017 kan avlegge førerprøven på bakgrunn av denne opplæringen innen 1. juli 2018. Deler av obligatorisk opplæring i klasse S, gjennomført før 1. juli 2017, gir rett til fradrag i tilsvarende obligatorisk opplæring i klasse S innen 1. juli 2018.

§ 31–3 første ledd, andre, tredje, fjerde og femte ledd skal lyde :

Kravet i § 4–7 andre ledd e) og § 30–14 tredje ledd e) gjelder ikke for kjøretøy godkjent før 1. juli 2006.

Kravet i § 6–14 andre ledd om at faglig leder skal utarbeide en årlig plan, kravet i § 7–6 om at innmeldingen skal skje elektronisk, kravet i § 7–6 om at opplæring må være innmeldt senest 3 virkedager før praktisk prøve kan avlegges og kravet i § 29–1 om godkjenning av tolk, trer i kraft 1. januar 2010.

Bestått teoretisk prøve i klasse A før 19. januar 2013 anses som bestått teoretisk prøve i klasse A og A2 etter 19. januar 2013.

Den praktiske prøven til klasse A avlegges på motorsykkel uten sidevogn. Motorsykkelen skal ha et slagvolum på minst 595 cm³, en effekt på minst 40 kW og en konstruktiv hastighet på minst 100 km/t. Denne overgangsregelen gjelder fram til 31. desember 2018.

Godkjent lærevogn før 1. januar 2017 i klasse C1, C1E, C og CE registrert med mindre enn 3 sitteplasser kan likevel benyttes som lærevogn fram til 1. januar 2022 jf. § 4–5.

II

§ 14–1 skal lyde:

Etter å ha gjennomført opplæringen i klasse S skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kjøre beltemotorsykkel på en ansvarlig måte.

Eleven skal ha de kunnskaper og ferdigheter, den selvinnsikt og risikoforståelse som er nødvendig for å kjøre på en måte som:

1. ivaretar egen og andres sikkerhet
2. gir god samhandling med andre brukere av naturen
3. tar hensyn til helse og trivsel
4. tar hensyn til natur og miljø
5. er i samsvar med gjeldende regelverk.

§ 14–2 første ledd skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 1 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av videre opplæring.

§ 14–3 tittelen, første, andre, tredje, fjerde, femte, nytt sjette, nytt syvende og nytt åttende ledd skal lyde:

Trinn 2 – grunnleggende kjøretøy og kjørekompetanse klasse S

Etter å ha gjennomført trinn 2 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av trening i variert terreng i trinn 3.

Eleven skal tilegne seg så god kjøreteknisk ferdighet at eleven kan flytte oppmerksomheten fra eget kjøretøy til naturen, terrenget og samhandling med annen ferdsel.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet i å bruke, og oppdage mangler ved, beltemotorsykkelen.

Eleven skal

1. utføre aktuell sikkerhetskontroll
2. utføre start og stopp av motor
3. benytte korrekt sittestilling og styreteknikk
4. utføre igangsetting, fartsøkning og bremsing på en sikker og behagelig måte.

Eleven skal innledningsvis i trinn 2 gjennomføre grunnkurs i klasse S jf. § 14–6 og § 14–7.

Eleven skal, i tillegg til grunnkurs klasse S, ha 3 undervisningstimer i praktisk opplæring.

På avgrenset område kan undervisningen gjennomføres med inntil 4 elever per lærer.

Eleven skal mot slutten av trinn 2 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 14–4 første, tredje, fjerde, femte, sjette, nytt syvende og nytt åttende skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 3 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å ha godt utbytte av avsluttende opplæring i trinn 4.

Eleven skal gjennom hele trinnet drøfte sin egen motivasjon og vilje til å anvende kunnskaper og ferdigheter som tilegnes gjennom trinnet. Eleven skal vurdere sin egen ferdighet til å kjøre selvstendig, sikkert, miljøbevisst og i god samhandling med andre brukere av naturen.

Eleven skal:

1. øve på kontroll før kjøring og skifte av variatorrem
2. tilpasse sin kjøring i forhold til terreng, føreforholdene og egne ferdigheter
3. velge kjøreadferd som er tilpasset andre brukere av naturen, dyreliv, natur og miljø, herunder lokale restriksjoner
4. utføre kontroll av slede og lastning av slede med rett plassering og sikring av last
5. oppleve utfordringene ved, og få øving i, kjøring med passasjer og med opplastet tilhengerslede
6. forstå veltefaren og gjøre sikre vegvalg i ulendt terreng og løssnø, med og uten passasjer, slede og last
7. kjenne til faremomentene ved, og få øving i kjøring på veg og glatt underlag med og uten slede, ved kryssing av veg
8. øve på observasjon og kommunikasjon, i den hensikt å ta ansvar for andre førere i et følge
9. øve på å orientere seg ved hjelp av kart og kompass og GPS relaterte hjelpemidler.

Eleven skal ha 4 undervisningstimer hvorav minst 3 timer skal være egenkjøring i variert terreng.

I trinn 3 kan undervisningen gjennomføres med inntil 4 elever samtidig.

Læreren skal benytte egen beltemotorsykel. Læreren kan likevel sitte på med eleven på kortere strekninger.

Eleven skal mot slutten av trinn 3 gjennomføre trinnvurdering i samsvar med § 7–5.

§ 14–5 skal lyde:

Etter å ha gjennomført trinn 4 skal eleven ha den kompetansen som er nødvendig for å kunne kjøre beltemotorsykel i samsvar med hovedmålet.

Eleven skal ha utviklet vilje til å ta ansvar og til å ta forholdsregler.

Eleven skal gjennomføre sikkerhetskurs i naturen – klasse S, jf. § 14–8 og § 14–9.

Ny § 14–6 skal lyde:

Grunnkurs klasse S

Grunnkurset er på 3 undervisningstimer.

Undervisningen gjennomføres i klasserom med inntil 16 elever.

Ny § 14–7 skal lyde:

Kursmål for grunnkurs klasse S

Eleven skal gjennom drøftinger og aktiviteter, refleksjon og oppsummering utvikle grunnleggende forståelse for hva kjøring med beltemotorsykel, ferdsel med motorvogn i naturen og sikkerhet i fjellet innebærer.

Eleven skal

1. gjøre rede for regler om førerkort og føreropplæring, og grunntankene i opplæringen i klasse S
2. drøfte eiers og brukers ansvar for kjøretøyets stand og bruk, økonomisk ansvar, offentlige reaksjoner og plikter ved uhell
3. drøfte førers ansvar for natur, miljø og andre brukere av naturen
4. drøfte rett bekledning og nødvendig sikkerhetsutstyr
5. drøfte GPS baserte hjelpemidler til bruk ved orientering
6. gjøre rede for kjøretøyets konstruksjon og virkemåte
7. gjøre rede for sikkerhetskontroll av beltemotorsykel.

Ny § 14–8 skal lyde:

Sikkerhetskurs i naturen klasse S

Kurset er på 7 undervisningstimer.

Kurset begynner med 2 timer innledning i klasserom med inntil 16 elever.

Andre del er på 5 timer, hvorav minst 3 timer skal være selvstendig sammenhengende kjøring i og utenfor løype, med refleksjonspauser. Minst halvparten av den selvstendige kjøringen skal gjennomføres med opplastet slede. Kurset avsluttes med felles oppsummering.

Den praktisk øvingen kan gjennomføres med inntil 4 elever per lærer.

Læreren skal benytte egen beltemotorsyssel. Læreren kan likevel sitte på med eleven på kortere strekninger.

Ny § 14–9 skal lyde:

Kursmål for sikkerhetskurs i naturen – klasse S

Eleven skal gjennom opplevelse og erfaring videreutvikle sin kompetanse i å opptre slik at ulykker unngås og ha rett opptreden hvis ulykke oppstår.

Eleven skal lære å gjøre gode forberedelser før kjøring, gode valg under kjøring, og aktuelle nødtiltak og førstehjelp ved ulykke.

Eleven skal

1. lære å gjøre gode forberedelser før kjøring ved å kunne:
 - a. gjøre rede for fjellvettreglene
 - b. finne frem på og anvende varsom.no, andre nettsted og kilder til planlegging av sikker ferdsel i mulig skredterreng og på islagt vann
 - c. vurdere isforhold, og andre utfordringer i løyper
 - d. gjøre rede for bruk av smarttelefoner for navigasjon, skredvarsling og ulykkesvarsling
 - e. gjøre rede for bruk av nødpeilesender til ulykkesvarsling
 - f. gjøre rede for værtegn og utfordringer ved vind og dårlige siktforhold
 - g. gjøre rede for symptomer på lokal og generell nedkjøling og hvordan forebygge nedkjøling
 - h. velge rett bekledning og nødvendig sikkerhetsutstyr
2. videreutvikle sin kjørekompetanse på beltemotorsyssel ved å:
 - a. gjennomføre selvstendig sammenhengende kjøring med og uten last, herunder selv velge sikre ruter tilpasset skredfare, miljø, dyreliv og natur
 - b. orientere seg ved hjelp av kart, kompass og GPS baserte hjelpemidler
 - c. benytte rett observasjon og kommunikasjon, i den hensikt å ta ansvar for andre førere i et følge
 - d. videreutvikle sin forståelse for de farer og ulemper kjøring med beltemotorsyssel medfører for miljø, dyreliv, natur, fører, passasjer og andre brukere av naturen
3. lære å utføre aktuelle nødtiltak, kameratredning og førstehjelp ved å:
 - a. etablere nødbivuakk i snøen og bruke vindsekk
 - b. utføre søk med skredsøker (sender/mottaker) og søkestang mot nedgravd person eller simulert person ved f.eks. ryggsekk
 - c. utføre førstehjelp og kameratredning ved simulert ulykke med beltemotorsyssel i naturen
4. reflektere over sine erfaringer og opplevelser ved å
 - a. drøfte disse med sine medelever og lærer
 - b. vurdere egne sterke og svake sider som fører av beltemotorsyssel og velge ut områder med utviklingsmuligheter.

III

§ 5–10 første ledd skal lyde:

Kursarrangør skal minst disponere følgende kjøretøy:

- lastebil med slepvogn
- lastebil med 2 akslet eller 3 akslet påhengsvogn
- lastebil med tilhengerkobling for semitrailer, 2 akslet og 3 akslet
- semitrailer 2 eller 3 akslet
- semitrailer 3 akslet med selvsporende aksel med og uten låsing
- busser 2 akslet og 3 akslet
- personbil
- 1 lastebil uten last.

IV

Endringer under romertall I trer i kraft 1. januar 2017.

Endringer under romertall II trer i kraft 1. juli 2017.

Endringen under romertall III trer i kraft 1. januar 2018.

2. des. Nr. 1445 2016**Overføring av forvaltningen av statens eierskap i Bjørnøen AS og Kings Bay AS fra Nærings- og fiskeridepartementet til Klima- og miljødepartementet 1. januar 2017**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 2. desember 2016. Fremmet av Statsministerens kontor. Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

Forvaltningen av statens eierskap i Bjørnøen AS og Kings Bay AS overføres fra Nærings- og fiskeridepartementet til Klima- og miljødepartementet 1. januar 2017.

5. des. Nr. 1446 2016**Forskrift om endring i forskrift om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Klima- og miljødepartementet 5. desember 2016 med hjemmel i lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) § 8 og § 10. Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

I

I forskrift 23. desember 2004 nr. 1851 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 3–6 tredje ledd skal lyde:

Vedtak som nevnt i første og annet ledd kan omgjøres på bakgrunn av EFTAs overvåkningsorgan sin vurdering av vedtaket. Videre kan vedtak som nevnt i første ledd omgjøres på bakgrunn av endringer i EUs klimakvoteregelverk av betydning for tildelingen av vederlagsfrie kvoter. Vedtak som nevnt i første ledd kan også omgjøres på bakgrunn av fastsettelsen av en felleseuropeisk korreksjonsfaktor i henhold til direktiv 2003/87/EF artikkel 10a nr. 5, som innlemmet i EØS-avtalen. Omgjøring på grunnlag av korreksjonsfaktoren som nevnt i forrige punktum kan ikke påklages.

§ 3–7 skal lyde:

§ 3–7. *(informasjon om endringer ved virksomheten)*

Virksomheten skal sende all relevant informasjon om alle planlagte og faktiske endringer i kapasitet, aktivitetsnivå eller drift ved virksomheten og informasjon om gjennomføring av slike endringer til Miljødirektoratet innen 31. desember hvert år.

§ 3–16 fjerde ledd skal lyde:

Virksomheten skal bruke søknadskjema som Miljødirektoratet har gitt anvising på.

§ 3–25 nytt siste ledd skal lyde:

Virksomheter med vesentlig kapasitetsreduksjon skal sende Miljødirektoratet informasjon om kapasitet og drift som angitt i vedlegg 21. Virksomheten skal bruke skjema som anvist av Miljødirektoratet.

§ 3–26 nytt siste ledd skal lyde:

Virksomheter som er delvis nedlagt skal sende inn informasjon om aktivitet og drift på skjema anvist av Miljødirektoratet. Det samme gjelder dersom virksomhetens aktivitetsnivå deretter øker igjen i henhold til femte eller sjettede ledd. Innsendte data skal være verifisert av en uavhengig tredjepart.

§ 7–4 overskrift og første setning skal lyde:

§ 7–4. *(krav til ordinær politiattest fra kontohaver, kontorepresentant eller fullmaktsgiver for kontorepresentant)*

Den som ønsker å opprette eller disponere konto i Det norske registeret for klimakvoter, skal levere ordinær politiattest til Miljødirektoratet.

§ 10–1 nytt andre ledd skal lyde:

For virksomheter som har hatt en vesentlig kapasitetsreduksjon eller er delvis nedlagt i løpet av det foregående året, deles kvotene først ut når tildelingsvedtaket er omgjort i henhold til § 3–6 andre og tredje ledd.

Nåværende § 10–1 andre og tredje ledd blir til tredje og fjerde ledd.

Vedlegg 21 skal lyde:

Vedlegg 21. Industri: Krav til søknadens innhold for nye virksomheter og virksomheter med vesentlige kapasitetsendringer etter 30. juni 2011

Nye virksomheter skal sende Miljødirektoratet informasjon om:

1. hvilke typer delinstallasjoner virksomheten er delt inn i
2. dato for oppstart av normal drift

3. følgende informasjon om faktor for relevant kapasitetsutnyttelse:
 - i. forslag til faktor for relevant kapasitetsutnyttelse i prosent av opprinnelig installert kapasitet
 - ii. informasjon om planlagt normal drift, vedlikehold og driftssyklus
 - iii. energieffektiv og klimagassreducerende teknologi som kan installeres og påvirke kapasitetsutnyttelsen
 - iv. typisk kapasitetsutnyttelse i den relevante sektoren
4. opprinnelig installert kapasitet for alle delinstallasjoner
5. planlagt mengde målbar varme importert til virksomheten
6. planlagt forbruk av elektrisitet i delinstallasjoner med utslippsstandard for produkt med mulighet for veksling mellom brensel og elektrisitet
7. klimagassutslipp før oppstart av normal drift.

Virksomheter med vesentlig kapasitetsendring etter 30. juni 2011 skal sende Miljødirektoratet informasjon om:

1. dato for oppstart av endret drift
2. følgende informasjon om faktor for relevant kapasitetsutnyttelse:
 - i. forslag til faktor for relevant kapasitetsutnyttelse
 - ii. informasjon om planlagt normal drift, vedlikehold og driftssyklus
 - iii. energieffektiv og klimagassreducerende teknologi som kan installeres og påvirke kapasitetsutnyttelsen
 - iv. typisk kapasitetsutnyttelse i den relevante sektoren
3. opprinnelig installert kapasitet før vesentlig kapasitetsendring for de aktuelle delinstallasjonene
4. økt eller redusert kapasitet for de aktuelle delinstallasjonene
5. ny installert kapasitet etter vesentlig kapasitetsendring for de aktuelle delinstallasjonene
6. planlagt mengde målbar varme importert til virksomheten
7. planlagt forbruk av elektrisitet i aktuelle delinstallasjoner med utslippsstandard for produkt med mulighet for veksling mellom brensel og elektrisitet.

Informasjon som nevnt i første og andre ledd skal være verifisert av en uavhengig tredjepart.

Kapasiteten for nye virksomheter og virksomheter med vesentlig kapasitetsendring skal oppgis i følgende enheter for de ulike delinstallasjonene:

Delinstallasjon med utslippsstandard for produkt	Definert enhet for det enkelte produktet gitt i Annex 1
Delinstallasjon med utslippsstandard for varme	TJ import av målbar varme i basisperioden fra en annen kvotepliktig virksomhet og/eller målbar varme som forbrukes av virksomheten selv og/eller overføres til en annen virksomhet eller enhet som ikke er kvotepliktig
Delinstallasjon med utslippsstandard for brensel	TJ forbrukt brensel pr. år
Delinstallasjon med prosessutslipp	Utslipp i tonn CO ₂ -ekvivalenter pr. år

II

Forskriften trer i kraft straks.

5. des. Nr. 1447 2016

Forskrift om endring i forskrift om visse forurensende stoffer i næringsmidler

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 5. desember 2016 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9, § 16 og § 33, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II Kap XII nr. 54zzzz (forordning (EU) 2015/1933 og forordning (EU) 2015/1940). Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

I

I forskrift 3. juli 2015 nr. 870 om visse forurensende stoffer i næringsmidler gjøres følgende endringer:

EØS-henvisningsfeltet skal lyde:

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54f (forordning (EØF) nr. 315/93), nr. 54zzzz (forordning (EF) nr. 1881/2006 endret ved forordning (EF) nr. 1126/2007, forordning (EF) nr. 565/2008, forordning (EF) nr. 629/2008, forordning (EU) nr. 105/2010, forordning (EU) nr. 165/2010, forordning (EU) nr. 420/2011, forordning (EU) nr. 835/2011, forordning (EU) nr. 1258/2011, forordning (EU) nr. 1259/2011, forordning (EU) nr. 594/2012, forordning (EU) nr. 1058/2012, forordning (EU) nr. 1067/2013, forordning (EU) nr. 212/2014, forordning (EU) nr. 488/2014, forordning (EU) nr. 696/2014, forordning (EU) 2015/1137, forordning (EU) 2016/239, forordning (EU) 2015/1005, forordning (EU) 2015/1006, forordning (EU) 2015/704, forordning (EU) 2015/1933 og forordning (EU) 2015/1940) og kap. XIX nr. 1 (direktiv 98/34/EF).

I § 3 tilføyes følgende bokstaver:

- u) forordning (EU) 2015/1933 om PAH i diverse næringsmidler
- v) forordning (EU) 2015/1940 om melldrøyesklerotier

II

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forordninger

Endringer som gjøres under avsnittet «Forordninger»

I den konsoliderte versjonen av forordning (EF) nr. 1881/2006 gjøres følgende endringer:

Innledningsteksten skal lyde:

Nedenfor gjengis til informasjon den norske oversettelsen av forordning (EF) nr. 1881/2006. Dette er grunnrettsakten. Grunnrettsakten er endret ved forordning (EF) nr. 1126/2007, forordning (EF) nr. 565/2008, forordning (EF) nr. 629/2008, forordning (EU) nr. 105/2010, forordning (EU) nr. 165/2010, forordning (EU) nr. 420/2011, forordning (EU) nr. 835/2011, forordning (EU) nr. 1258/2011, forordning (EU) nr. 1259/2011, forordning (EU) nr. 594/2012, forordning (EU) nr. 1058/2012, forordning (EU) nr. 1067/2013, forordning (EU) nr. 212/2014, forordning (EU) nr. 488/2014, forordning (EU) nr. 696/2014, forordning (EU) 2015/1137, forordning (EU) 2016/239, forordning (EU) 2015/1005, forordning (EU) 2015/1006, forordning (EU) 2015/704, forordning (EU) 2015/1933 og forordning (EU) 2015/1940.

Alle endringer av grunnrettsakten samt de endringene og tilleggene som følger av EØS-tilpasningen av grunnrettsakten i samsvar med vedlegg II er innarbeidet nedenfor.

I konsolideringsoversikten tilføyes følgende:

- **M21** forordning (EU) 2015/1933 om PAH i diverse næringsmidler
- **M22** forordning (EU) 2015/1940 om melldrøyesklerotier

Følgende endringer konsolideres som M21 og M22:

I vedlegget til forordning (EF) nr. 1881/2006 gjøres følgende endringer:

1) I avsnitt 6 skal 6.1.2 lyde:

► M21	Kakaobønner og avledete produkter med unntak av produktene nevnt i nr. 6.1.11	5,0 µg/kg fett fra 1.4.2013	35,0 µg/kg fett fra 1.4.2013 til 31.3.2015 30,0 µg/kg fett fra 1.4.2015 ◀ M21
--------------	---	-----------------------------------	---

2) I avsnitt 6 skal ny 6.1.11, 6.1.12, 6.1.13, 6.1.14 og 6.1.15 tilføyes:

► **M21**

6.1.11	Kakaofiber og avledete produkter, beregnet på bruk som næringsmiddelingsrediens	3,0	15,0
6.1.12	Bananchips	2,0	20,0
6.1.13	Kosttilskudd som inneholder planteprodukter og preparater av disse ³⁹ *****	10,0	50,0
6.1.14	Tørkede urter	10,0	50,0
6.1.15	Tørkede urter med unntak av kardemomme og røkt <i>Capsicum</i> spp.	10,0	50,0

***** Plantepreparater er preparater framstilt av planteprodukter (dvs. hele planter, plantedeler, fragmenterte eller avskårne planter) ved forskjellige prosesser (dvs. pressing, ekstraksjon, fraksjonering, destillasjon, konsentrering, tørking og gjæring). Denne definisjonen omfatter findelte eller pulveriserte planter, plantedeler, alger, sopp, lav, tinkturer, ekstrakter, eteriske oljer (bortsett fra de vegetabiliske oljene nevnt i nr. 6.1.1), presset juice og bearbejdede eksudater.

***** Grenseverdien får ikke anvendelse på kosttilskudd som inneholder vegetabiliske oljer. Vegetabiliske oljer som brukes som ingrediens i kosttilskudd, bør overholde grenseverdien fastsatt i nr. 6.1.1.

◀ **M21**

I forordning (EF) nr. 1881/2006 gjøres følgende endringer:

Artikkel 9 skal lyde:

►M22

Artikkel 9
Overvåking og rapportering

1. Medlemsstatene skal overvåke nitratinholdet i grønnsaker der innholdet av dette stoffet kan være betydelig, særlig i grønne bladgrønnsaker, og regelmessig meddele resultatene til EFSA.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen et sammendrag av resultatene for aflatoksiner som er oppnådd i samsvar med Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) nr. 884/2014,* og de individuelle forekomstdataene skal rapporteres til EFSA av medlemsstatene.

3. Medlemsstatene og de berørte organisasjonene skal hvert år underrette Kommisjonen om resultatene fra undersøkelsene som er gjort, og om framdriften med hensyn til anvendelsen av forebyggende tiltak for å unngå forurensning med deoksynivalenol, zearalenon, fumonisin B₁ og B₂, T-2-toksin og HT-2-toksin. Kommisjonen skal gjøre resultatene tilgjengelige for medlemsstatene. De relevante forekomstdataene skal oversendes EFSA.

4. Medlemsstatene og de berørte organisasjoner oppfordres sterkt til å overvåke forekomsten av melldrøyealkaloider i korn og kornprodukter.

Medlemsstatene og de berørte organisasjoner oppfordres sterkt til å rapportere sine resultater om melldrøyealkaloider til EFSA innen 30. september 2016. Disse resultatene skal omfatte forekomstdata og særlige opplysninger om forholdet mellom forekomsten av melldrøyesklerotier og nivået av individuelle melldrøyealkaloider.

Kommisjonen skal gjøre resultatene tilgjengelige for medlemsstatene.

5. Forekomstdata for andre forurensende stoffer enn dem som er nevnt i nr. 1–4, og som er innsamlet av medlemsstatene og berørte organisasjoner, kan rapporteres til EFSA.

6. Data om forekomst av forurensende stoffer skal oversendes EFSA i EFSAs innsendingsformat i samsvar med kravene i EFSAs standardprøvebeskrivelse (Standard Sample Description (SSD)) for næringsmidler og fôr** og EFSAs supplerende rapporteringskrav for særskilte forurensende stoffer. Berørte organisasjoner kan, dersom det er relevant, framlegge forekomstdata for EFSA i et enklere format angitt av EFSA.

* Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) nr. 884/2014 av 13. august 2014 om særlige vilkår for import av visse produkter med opprinnelse i visse tredjestater som følge av risikoen for at produktene er forurenset av aflatoksiner og om opphevelse av forordning (EF) nr. 1152/2009 (EUT L 242 av 14.8.2014, s. 4).

** <http://www.efsa.europa.eu/en/datex/datexsubmitdata.htm>

◄M22

I vedlegget til forordning (EF) nr. 1881/2006 gjøres følgende endringer:

1) I avsnitt 2 skal ny 2.9 lyde:

►M22

2.9	<i>Meldrøyesklerotier og melldrøyealkaloider</i>	
2.9.1.	Meldrøyesklerotier	
2.9.1.1.	Ubearbeidede typer korn ⁽¹⁸⁾ med unntak av mais og ris	0,5 g/kg ^{****}
2.9.2.	Meldrøyealkaloider ^{*****}	
2.9.2.1.	Ubearbeidede typer korn ¹⁸ med unntak av mais og ris	— ^{*****}
2.9.2.2.	Malte kornprodukter unntatt malte mais- og risprodukter	— ^{*****}
2.9.2.3.	Brød (herunder små bakverk), kaker, kjeks, kornsnavs, frokostkorn og pasta	— ^{*****}
2.9.2.4.	Kornbaserte næringsmidler beregnet på spedbarn og småbarn	— ^{*****}

**** Prøvetakingen skal utføres i samsvar med del B i vedlegg I til kommisjonsforordning (EF) nr. 401/2006 (EUT L 70 av 9.3.2006, s. 12). Analysen skal foretas med mikroskopisk undersøkelse.

***** Summen av 12 melldrøyealkaloider: ergokristin/ergokristinin, ergotamin/ergotaminin, ergokryptin/ergokryptinin, ergometrin/ergometrinin, ergosin/ergosinin, ergokornin/ergokorninin.

***** Fø 1. juli 2017 skal det for disse relevante næringsmiddelkategoriene vurderes passende og oppnåelige grenseverdier som sikrer et høyt nivå for vern av menneskers helse.

◄M22

2) Fotnote 18 skal lyde:

►M22

18 Grenseverdien gjelder for ubearbeidet korn som bringes i omsetning for første bearbeiding.

Med «første bearbeiding» menes all fysisk behandling eller varmebehandling av eller på kornet, unntatt tørking. Rensemetoder, herunder tining, samt sorterings- og tørkemethoder anses ikke som «første bearbeiding», ettersom hele kjernen er intakt etter rensingen og sorteringen. Tining er rensing av korn ved kraftig børsting og/eller skrubbing.

Dersom tining benyttes i forbindelse med forekomst av melldrøyesklerotier, må kornene gjennomgå et første rensetrinn før tining. Tiningen, som utføres i kombinasjon med støvsuging, etterfølges av en sortering etter farge før maling.

Med integrerte produksjons- og bearbeidingsystemer menes systemer der alle innkommende partier av korn renses, sorteres og bearbeides i samme virksomhet. I slike integrerte produksjons- og bearbeidingsystemer gjelder grenseverdiene for ubearbeidet korn etter rensing og sortering, men før første bearbeiding.

Driftsansvarlige for næringsmiddelforetak skal sikre overholdelse gjennom deres HACCP-prosedyre, som sikrer at det fastsettes og gjennomføres en effektiv overvåkingsordning på dette kritiske kontrollpunkt.

◀M22

5. des. Nr. 1448 2016

Forskrift om opphevelse av forskrift om rett til stønad når barnets far ikke er kjent

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og sosialdepartementet 5. desember 2016 med hjemmel i lov 19. juni 2015 nr. 42 om endringer i folketrygdloven mv. (stønader til enslig mor eller far og tilleggsstønader til tiltaksdeltakere) del IV. Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

I

Forskrift 11. mars 1997 nr. 222 om rett til stønad når barnets far ikke er kjent oppheves.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2017.

6. des. Nr. 1449 2016

Forskrift om endring i forskrift om rammeplan for treårige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 6. desember 2016 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–2 annet ledd. Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

I

I forskrift 18. mars 2013 nr. 290 om rammeplan for treårige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag gjøres følgende endring:

Det fastsettes følgende endringer i § 1 Virkeområde og formål:

Ny setning i § 1 første ledd:

Forskriftens virkeområde er treårige faglærerutdanninger i praktiske og estetiske fag; Design, kunst og håndverk, Kroppsøving og idrettsfag og Musikk, dans og drama, som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1–2 og § 3–1. Forskriften definerer de nasjonale rammene for de 3-årige faglærerutdanningene for grunnsopplæringen.

II

Forskriften trer i kraft straks.

6. des. Nr. 1450 2016

Forskrift om endring i forskrift om forebygging av, kontroll med og utryddelse av overførbare spongiforme encefalopatier (TSE)

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 6. desember 2016 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 12, § 16 og § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I del 7.2 nr. 49 (beslutning (EU) 2016/1100). Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

I

I forskrift 30. mars 2004 nr. 595 om forebygging av, kontroll med og utryddelse av overførbare spongiforme encefalopatier (TSE) gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet skal henvisningen til vedtak 2007/453/EF lyde:

(vedtak 2007/453/EF som endret ved vedtak 2009/830/EF, beslutning 2010/749/EU, beslutning 2012/111/EU, beslutning 2012/489/EU, forordning (EU) nr. 519/2013, beslutning 2013/429/EU, beslutning 2014/732/EU, beslutning (EU) 2015/1356, beslutning (EU) 2016/600, beslutning (EU) 2016/701 og beslutning (EU) 2016/1100)

Vedlegg A skal lyde:

Vedlegg A – BSE-risiko i forskjellige land og regioner

A. Land og regioner med ubetydelig (neglisjerbar) BSE-risiko

EU

- Belgia
- Bulgaria

- Kroatia
- Danmark
- Estland
- Ungarn
- Italia
- Latvia
- Luxembourg
- Malta
- Nederland
- Portugal
- Romania
- Østerrike
- Slovenia
- Slovakia
- Finland
- Sverige
- Tsjekkia
- Kypros
- Tyskland
- Litauen
- Spania.

EFTA-stater

- Island
- Norge
- Liechtenstein
- Sveits.

Tredjeland

- Argentina
- Australia
- Brasil
- Chile
- Colombia
- India
- Israel
- Japan
- New Zealand
- Panama
- Paraguay
- Peru
- Singapore
- USA
- Uruguay
- Costa Rica
- Namibia.

*B. Land og regioner med kontrollert BSE-risiko**EU*

- Irland
- Hellas
- Polen
- Frankrike
- Det forente Kongeriket.

Tredjeland

- Canada
- Nicaragua
- Sør-Korea
- Taiwan
- Mexico.

C. Land og regioner med ikke-fastsatt BSE-risiko

- Land og regioner som ikke er listet opp under punkt A og B.

II

Denne forskriften trer i kraft straks.

6. des. Nr. 1451 2016**Forskrift om endring i forskrift om byggesak**

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 6. desember 2016 med hjemmel i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 20–5, § 21–1, § 22–3, § 23–8, § 24–2, § 25–2 og § 32–8. Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

I

I forskrift 26. mars 2010 nr. 488 om byggesak (byggesaksforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 4–1 skal lyde:

§ 4–1. Tiltak som ikke krever søknad og tillatelse

Oppføring, endring, fjerning, riving og opparbeidelse av følgende tiltak er unntatt fra kravet om byggesaksbehandling, dersom tiltaket ikke er i strid med lovens bestemmelser med tilhørende forskrifter, kommuneplanens arealdel og reguleringsplan, tillatelser eller annet regelverk:

- a. Frittliggende bygning på bebygd eiendom som ikke skal brukes til beboelse, og som verken har et samlet bruksareal (BRA) eller bebygd areal (BYA) på over 50 m². Mønehøyden skal ikke være over 4,0 m og gesimshøyde ikke over 3,0 m. Høyde måles i forhold til ferdig planert terrengs gjennomsnittsnivå rundt bygningen. Bygningen kan oppføres i én etasje og kan ikke underbygges med kjeller. Tiltaket kan plasseres inntil 1,0 m fra nabogrense og annen bygning på eiendommen. Bygningen må ikke plasseres over ledninger i grunnen.
- b. Tilbygg som ikke inneholder rom til varig opphold eller beboelse, og som verken har et samlet bruksareal (BRA) eller bebygd areal (BYA) på over 15 m². Tilbygget må være understøttet. Tilbygget kan ikke overstige to etasjer eller plan på det eksisterende byggverket.
- c. Frittliggende byggverk som er knyttet til drift av jordbruks, skogbruks- eller reindriftsområder, og som verken har et samlet bruksareal (BRA) eller bebygd areal (BYA) på over 15 m². Bygningen kan oppføres i én etasje og kan ikke underbygges med kjeller.
- d. Følgende mindre tiltak i eksisterende byggverk:
 1. ikke-bærende vegg innenfor en branncelle eller et lydrområde
 2. reparasjon av bygningstekniske installasjoner
 3. installering, endring og reparasjon av våtrom i eksisterende byggverk innenfor en bruksenhet eller branncelle
 4. installering og endring av enkle installasjoner i eksisterende byggverk innenfor en bruksenhet eller branncelle
 5. installering, endring og reparasjon av ildsted i eksisterende byggverk innenfor en bruksenhet eller branncelle.
- e. Følgende mindre tiltak utendørs:
 1. Levegg (skjermvegg) med høyde inntil 1,8 m og lengde inntil 10,0 m. Leveggen kan være frittstående eller forbundet med bygning, og avstand til nabogrense skal ikke være mindre enn 1,0 m
 2. levegg (skjermvegg) med høyde inntil 1,8 m og lengde inntil 5,0 m. Leveggen kan være frittstående eller forbundet med bygning og kan plasseres inntil nabogrense
 3. innhegning mot veg inntil 1,5 m høyde
 4. skilt- og reklameinnretning inntil 3,0 m² som monteres flatt på vegg. Unntaket omfatter ikke montering av flere skilt- og reklameinnretninger på samme fasade
 5. antennesystem med høyde inntil 5,0 m. Parabolantenne kan ha diameter inntil 1,2 m. Panelantenne plassert på vegg kan ha høyde inntil 2,0 m. Bestemmelsen omfatter ikke plassering av antennesystem som kan utgjøre fare for personsikkerhet eller når flere antennesystemer skal plasseres på samme sted eller på samme fasade
 6. mindre forstøtningsmur på inntil 1,0 m høyde og avstand fra nabogrense på minst 1,0 m eller forstøtningsmur på inntil 1,5 m høyde og avstand fra nabogrense på minst 4,0 m
 7. mindre fylling eller planering av terreng. Tiltaket må uansett ikke føre til mer enn 3,0 m avvik fra opprinnelig terrengnivå i spredtbygd strøk, eller 1,5 m avvik fra opprinnelig terrengnivå i tettbygd strøk. På eiendom for rekke- eller kjedehus o.l. med tett bebyggelse må avviket ikke være mer enn 0,5 m fra opprinnelig terrengnivå. Avstand fra fyllingsfoten til nabogrense må være minst 1,0 m
 8. graving for kabler
 9. lokal drenering, samt reparasjoner ved rør- og ledningsbrudd

10. intern veg på tomt og biloppstillingsplasser for tomtens bruk som ikke krever vesentlig terrenginngrep. Unntaket omfatter også anlegg av oppstillingsplass for landbruksmaskiner til bruk på landbrukseiendom. Avstand til nabogrense må være minst 1,0 m.

Tiltakshaver har ansvar for at tiltaket utføres i samsvar med vilkårene i første ledd.

Tiltak etter denne bestemmelsen kan ikke settes i gang før det er gitt nødvendig tillatelse eller samtykke fra berørte myndigheter. For tiltak unntatt etter første ledd bokstav a, b, c og e må plasseringen ikke komme i strid med veglovas bestemmelser om for eksempel avkjøring, frisiktsoner, avstand til veimidte, eller byggeforbudssonen etter jernbaneloven § 10.

For tiltak etter første ledd bokstav a, b og c skal tiltakshaver informere kommunen om tiltaket og plasseringen når det er ferdigstilt, slik at kommunen kan oppdatere kart- og matrikkeldata.

I § 4–3 første ledd innledningsvis, § 4–3 annet ledd innledningsvis, § 4–3 annet ledd bokstav b og § 4–3 tredje ledd skal uttrykket (Godkjenning av foretak for ansvarsrett) endres til (Sentral godkjenning av foretak).

§ 4–3 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) Offentlige veganlegg som anlegges etter bestemmelser gitt i eller med hjemmel i veglov 21. juni 1963 nr. 23 så langt tiltaket er detaljert avklart i gjeldende reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. Selv om tiltaket ikke omfattes av unntaket i første punktum, kan offentlige veganlegg hvor Statens vegvesen, fylkeskommunen eller et statlig utbyggingsselskap for veg er tiltakshaver utføres uten at reglene i plan- og bygningsloven kapitlene 22 (Sentral godkjenning av foretak), 23 (Ansvar i byggesaker), 24 (Kvalitetssikring og kontroll med prosjektering og utførelse av tiltak) og 25 (Tilsyn) kommer til anvendelse. Bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 29–2 (Visuelle kvaliteter) og § 29–3 (Krav til universell utforming og forsvarlighet) skal likevel gjelde.

§ 6–1 sjette ledd skal lyde:

Kommunen har ansvar for å føre referat fra forhåndskonferansen. Referatet skal dokumentere de forutsetninger som er lagt til grunn, og danner grunnlag for videre behandling. Referatet skal slutføres i forhåndskonferansen, og kommunen skal straks gjøre referatet tilgjengelig for tiltakshaver. Referatet skal følge med som saksdokument i den videre saksbehandlingen.

§ 11–2 første ledd skal lyde:

Foretak som påtar seg ansvarsrett i byggesak, skal ha faglig ledelse med eksamen eller annen bestått prøve som er relevant for foretakets ansvarsrett. Følgende alternative utdanningsnivåer skal være oppfylt:

- a. fag- eller svenneprøve i henhold til læreplaner fastsatt med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregående opplæringa, eller tilsvarende
- b. mesterbrev eller fagskole (teknisk fagskole med 120 fagskolepoeng), eller tilsvarende
- c. utdanning på høyskolenivå (høgskoleingeniør, bachelor eller tilsvarende grad) med 180 studiepoeng eller tilsvarende
- d. utdanning på universitetsnivå (sivilarkitekt, sivilingeniør, mastergrad eller tilsvarende grad) med 300 studiepoeng eller tilsvarende.

§ 13–1b annet ledd skal lyde:

For at opplysninger etter bokstav a skal fremgå av det sentrale godkjenningsregisteret, kan godkjenningsmyndigheten innhente informasjon etter første ledd bokstav a direkte fra relevant myndighet.

§ 14–7 tredje ledd bokstav d skal lyde:

d. at avvik lukkes ved å etterkomme kontrollerendes merknad eller ved verifikasjon av samsvar med tekniske krav. Der avvik ikke lukkes, skal det gis melding om dette, jf. § 12–5 første ledd bokstav d.

§ 14–7 fjerde ledd bokstav d skal lyde:

- d. at avvik lukkes ved å etterkomme kontrollerendes merknad eller ved verifikasjon av samsvar med tekniske krav. Der avvik ikke lukkes skal det gis melding om dette, jf. § 12–5 første ledd bokstav d.

§ 15–3 annet ledd skal lyde:

Kommunen skal i en ny periode på 2 år fra 1. januar 2016, la følgende inngå i kommunens prioriterte tilsynsområder, jf. § 15–1 første ledd bokstav c:

- At krav til kvalifikasjoner er oppfylt i tiltaket, jf. tredje del. Kvalifikasjoner og ansvar
- At krav til produktdokumentasjon av byggevarer er oppfylt, jf. forskrift om dokumentasjon av byggevarer (DOK).

§ 16–1 første ledd bokstav c nr. 2 skal lyde:

2. inntil kr 50 000 ved avvik fra krav i byggeteknisk forskrift, regler for plassering mv., samt plan, plankrav og forbudet i plan- og bygningsloven § 1–8 som ikke er mindre

§ 16–3 skal lyde:

§ 16–3. *Kommunens varslingsplikt til påtalemyndigheten*

Kommunen skal varsle påtalemyndigheten dersom kommunen har grunn til å tro at det foreligger straffbare forhold etter plan- og bygningsloven § 32–9 eller annet regelverk. Varsling bør skje så tidlig som mulig.

Ny § 16–4 skal lyde:

§ 16–4. Krav til innhold i varsel om overtredelsesgebyr

I varsel etter plan- og bygningsloven § 32–8 tredje ledd skal det opplyses om at det foreligger en rett for parten til å avstå fra å uttale seg i saken.

Følgende bestemmelser skal oppheves:

- § 13–6 sjette ledd
- § 14–9 Unntak fra krav om kontroll i særlige tilfeller
- § 14–10 Forlengelse av sentral godkjenning for kontroll.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2017.

6. des. Nr. 1452 2016

Forskrift om endring i forskrift om plantevernmidler

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 6. desember 2016 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9, § 12 og § 33, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XV (forordning (EU) 2016/548, forordning (EU) 2016/549, forordning (EU) 2016/560, forordning (EU) 2016/864, forordning (EU) 2016/871 og forordning (EU) 2016/872). Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

I

I forskrift 6. mai 2015 nr. 455 om plantevernmidler gjøres følgende endringer:

EØS-hjemmelfeltet skal lyde:

EØS-avtalen vedlegg XX kap. I (direktiv 2009/128/EF) og vedlegg II kap. XV (forordning (EF) nr. 1107/2009 (som endret ved forordning (EU) nr. 518/2013), forordning (EU) nr. 540/2011 (sist endret ved forordning (EU) 2016/872), forordning (EU) nr. 544/2011 (sist endret ved forordning (EU) nr. 283/2013 og forordning (EU) nr. 1136/2014), forordning (EU) nr. 545/2011 (sist endret ved forordning (EU) nr. 284/2013), forordning (EU) nr. 546/2011, forordning (EU) nr. 547/2011, forordning (EU) nr. 942/2011, forordning (EU) nr. 943/2011, forordning (EU) nr. 1045/2011, forordning (EU) nr. 1078/2011, forordning (EU) nr. 1127/2011, forordning (EU) nr. 1372/2011, forordning (EU) nr. 1381/2011, forordning (EU) nr. 823/2012 (sist endret ved forordning (EU) nr. 460/2014), forordning (EU) nr. 578/2012, forordning (EU) nr. 686/2012 (sist endret ved forordning (EU) 2016/183), forordning (EU) nr. 844/2012, forordning (EU) nr. 108/2014, forordning (EU) nr. 116/2014, forordning (EU) 2015/707, forordning (EU) 2015/1191, forordning (EU) 2015/2046, forordning (EU) 2015/2082, forordning (EU) 2015/2083, forordning (EU) 2016/138, beslutning 2012/677/EU, beslutning 2012/480/EU, beslutning 2012/191/EU, beslutning 2012/363/EU, beslutning 2013/205/EU, beslutning 2013/38/EU, beslutning 2013/431/EU og beslutning 2014/289/EU).

§ 4 skal lyde:

§ 4. Forordning (EU) nr. 540/2011 om liste over aktive stoffer

EØS-avtalens vedlegg II kapittel XV (forordning (EU) nr. 540/2011 som endret ved forordning (EU) nr. 541/2011, forordning (EU) nr. 542/2011, forordning (EU) nr. 702/2011, forordning (EU) nr. 703/2011, forordning (EU) nr. 704/2011, forordning (EU) nr. 705/2011, forordning (EU) nr. 706/2011, forordning (EU) nr. 736/2011, forordning (EU) nr. 740/2011, forordning (EU) nr. 786/2011, forordning (EU) nr. 787/2011, forordning (EU) nr. 788/2011, forordning (EU) nr. 797/2011, forordning (EU) nr. 798/2011, forordning (EU) nr. 800/2011, forordning (EU) nr. 806/2011, forordning (EU) nr. 807/2011, forordning (EU) nr. 810/2011, forordning (EU) nr. 820/2011, forordning (EU) nr. 974/2011, forordning (EU) nr. 993/2011, forordning (EU) nr. 1022/2011, forordning (EU) nr. 1100/2011, forordning (EU) nr. 1134/2011, forordning (EU) nr. 1143/2011, forordning (EU) nr. 87/2012, forordning (EU) nr. 127/2012, forordning (EU) nr. 287/2012, forordning (EU) nr. 359/2012, forordning (EU) nr. 369/2012, forordning (EU) nr. 571/2012, forordning (EU) nr. 582/2012, forordning (EU) nr. 589/2012, forordning (EU) nr. 595/2012, forordning (EU) nr. 597/2012, forordning (EU) nr. 608/2012, forordning (EU) nr. 637/2012, forordning (EU) nr. 735/2012, forordning (EU) nr. 746/2012, forordning (EU) nr. 1037/2012, forordning (EU) nr. 1043/2012, forordning (EU) nr. 1197/2012, forordning (EU) nr. 1237/2012, forordning (EU) nr. 1238/2012, forordning (EU) nr. 17/2013, forordning (EU) nr. 22/2013, forordning (EU) nr. 175/2013, forordning (EU) nr. 187/2013, forordning (EU) nr. 188/2013, forordning (EU) nr. 190/2013, forordning (EU) nr. 200/2013, forordning (EU) nr. 201/2013, forordning (EU) nr. 350/2013, forordning (EU) nr. 355/2013, forordning (EU) nr. 356/2013, forordning (EU) nr. 365/2013, forordning (EU) nr. 366/2013, forordning (EU) nr. 367/2013, forordning (EU) nr. 368/2013, forordning (EU) nr. 369/2013, forordning (EU) nr. 373/2013, forordning (EU) nr. 375/2013, forordning (EU) nr. 378/2013, forordning (EU) nr. 485/2013, forordning (EU) nr. 532/2013, forordning (EU) nr. 533/2013, forordning (EU) nr. 546/2013,

forordning (EU) nr. 568/2013, forordning (EU) nr. 570/2013, forordning (EU) nr. 762/2013, forordning (EU) nr. 767/2013, forordning (EU) nr. 781/2013, forordning (EU) nr. 790/2013, forordning (EU) nr. 798/2013, forordning (EU) nr. 802/2013, forordning (EU) nr. 826/2013, forordning (EU) nr. 827/2013, forordning (EU) nr. 828/2013, forordning (EU) nr. 829/2013, forordning (EU) nr. 832/2013, forordning (EU) nr. 833/2013, forordning (EU) nr. 1031/2013, forordning (EU) nr. 1089/2013, forordning (EU) nr. 1124/2013, forordning (EU) nr. 1136/2013, forordning (EU) nr. 1150/2013, forordning (EU) nr. 1165/2013, forordning (EU) nr. 1166/2013, forordning (EU) nr. 1175/2013, forordning (EU) nr. 1176/2013, forordning (EU) nr. 1177/2013, forordning (EU) nr. 1178/2013, forordning (EU) nr. 1187/2013, forordning (EU) nr. 1192/2013, forordning (EU) nr. 1195/2013, forordning (EU) nr. 1199/2013, forordning (EU) nr. 85/2014, forordning (EU) nr. 140/2014, forordning (EU) nr. 141/2014, forordning (EU) nr. 143/2014, forordning (EU) nr. 144/2014, forordning (EU) nr. 145/2014, forordning (EU) nr. 149/2014, forordning (EU) nr. 151/2014, forordning (EU) nr. 154/2014, forordning (EU) nr. 187/2014, forordning (EU) nr. 192/2014, forordning (EU) nr. 193/2014, forordning (EU) nr. 462/2014, forordning (EU) nr. 485/2014, forordning (EU) nr. 486/2014, forordning (EU) nr. 487/2014, forordning (EU) nr. 496/2014, forordning (EU) nr. 504/2014, forordning (EU) nr. 563/2014, forordning (EU) nr. 571/2014, forordning (EU) nr. 629/2014, forordning (EU) nr. 632/2014, forordning (EU) nr. 678/2014, forordning (EU) nr. 878/2014, forordning (EU) nr. 880/2014, forordning (EU) nr. 890/2014, forordning (EU) nr. 891/2014, forordning (EU) nr. 916/2014, forordning (EU) nr. 917/2014, forordning (EU) nr. 918/2014, forordning (EU) nr. 921/2014, forordning (EU) nr. 922/2014, forordning (EU) nr. 1316/2014, forordning (EU) nr. 1330/2014, forordning (EU) nr. 1334/2014, forordning (EU) 2015/51, forordning (EU) 2015/58, forordning (EU) 2015/232, forordning (EU) 2015/306, forordning (EU) 2015/307, forordning (EU) 2015/308, forordning (EU) 2015/404, forordning (EU) 2015/415, forordning (EU) 2015/418, forordning (EU) 2015/543, forordning (EU) 2015/553, forordning (EU) 2015/762, forordning (EU) 2015/1106, forordning (EU) 2015/1107, forordning (EU) 2015/1108, forordning (EU) 2015/1115, forordning (EU) 2015/1116, forordning (EU) 2015/1154, forordning (EU) 2015/1165, forordning (EU) 2015/1166, forordning (EU) 2015/1176, forordning (EU) 2015/1192, forordning (EU) 2015/1201, forordning (EU) 2015/1295, forordning (EU) 2015/1392, forordning (EU) 2015/1396, forordning (EU) 2015/1397, forordning (EU) 2015/1885, forordning (EU) 2015/2033, forordning (EU) 2015/2047, forordning (EU) 2015/2069, forordning (EU) 2015/2084, forordning (EU) 2015/2085, forordning (EU) 2015/2105, forordning (EU) 2015/2198, forordning (EU) 2015/2233, forordning (EU) 2016/139, forordning (EU) 2016/146, forordning (EU) 2016/147, forordning (EU) 2016/177, forordning (EU) 2016/182, forordning (EU) 2016/370, forordning (EU) 2016/389, forordning (EU) 2016/548, forordning (EU) 2016/549, forordning (EU) 2016/560, forordning (EU) 2016/636, forordning (EU) 2016/638, forordning (EU) 2016/864, forordning (EU) 2016/871 og forordning (EU) 2016/872 om gjennomføring av forordning (EF) nr. 1107/2009 vedrørende liste over godkjente aktive stoffer gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II kapittel XV, protokoll I til avtalen om avtalen for øvrig.

II

Endringene trer i kraft straks.

Forordninger

Endringer som gjøres under avsnittet «Forordninger i pdf»:

Under overskriften «Forordning (EU) nr. 540/2011 (ikke konsolidert)» første avsnitt tilføyes følgende etter forordning (EU) nr. 2016/638:

forordning (EU) 2016/548, forordning (EU) 2016/549, forordning (EU) 2016/560, forordning (EU) 2016/864, forordning (EU) 2016/871 og forordning (EU) 2016/872.

Under Forordning (EU) nr. 540/2011, legges følgende forordninger inn nederst i listen over endringsforordninger:

► **M178** Forordning (EU) 2016/548

► **M179** Forordning (EU) 2016/549

► **M180** Forordning (EU) 2016/560

► **M181** Forordning (EU) 2016/864

► M182 Forordning (EU) 2016/871**► M183** Forordning (EU) 2016/872**6. des. Nr. 1453 2016****Forskrift om opphevelse av forskrifter hjemlet i forskrift om tilskudd til audiovisuell produksjon**

Hjemmel: Fastsatt av Norsk filminstittutt 6. desember 2016 med hjemmel i forskrift 7. september 2009 nr. 1168 om tilskudd til audiovisuelle produksjoner. Kunngjort 8. desember 2016 kl. 15.00.

§ 1. Opphevelse

Følgende forskrifter oppheves:

- forskrift 9. mars 2010 nr. 359 om føring av regnskap for audiovisuelle produksjoner,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1751 om tilskudd til produksjon av kinofilm etter markedsvurdering,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1752 om tilskudd til pakkefinansiert utvikling og produksjon av flere kinofilmer og pakkefinansiert utvikling av dokumentarfilmer som ikke er kinofilmer,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1753 om tilskudd til utvikling og produksjon av fjernsynsserier,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1754 om tilskudd til utvikling og produksjon av dokumentarfilm som ikke er kinofilm,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1755 om tilskudd til utvikling av interaktive produksjoner,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1756 om tilskudd til samproduksjon av kinofilm med utenlandsk hovedprodusent,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1757 om tilskudd til lansering av audiovisuelle produksjoner,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1758 om krav til materiale for profilering av audiovisuelle produksjoner i utlandet,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1759 om etterhåndstilskudd til kinofilm,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1760 om tilskudd til utvikling og produksjon av kortfilm,
- forskrift 17. desember 2009 nr. 1761 om tilskudd til utvikling og produksjon av kinofilm etter kunstnerisk vurdering.

§ 2. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

5. des. Nr. 1454 2016**Forskrift om utenrettslige tvisteløsningsordninger etter forsikringsavtaleloven og finansavtaleloven**

Hjemmel: Fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet 5. desember 2016 med hjemmel i lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleloven) § 20–1 annet punktum og lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag (finansavtaleloven) § 4 annet punktum, jf. delegeringsvedtak 17. juni 2016 nr. 704. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

§ 1. Godkjenning av klageorgan

Et klageorgan som er godkjent etter lov om klageorganer for forbrukersaker § 3, anses uten forutgående søknad som godkjent klageorgan for behandling av tvister etter forsikringsavtaleloven § 20–1 og finansavtaleloven § 4, forutsatt at klageorganet i sine vedtekter har angitt hvilke kunder og institusjoner som kan bringe sak inn for klageorganet. Andre klageorganer kan godkjennes etter søknad til Justis- og beredskapsdepartementet.

§ 2. Klageorganets virksomhet

Når ikke annet følger av lov eller forskrift, gjelder reglene i eller i medhold av lov om klageorganer for forbrukersaker kapittel 1 til 4 og § 26 tilsvarende så langt de passer for klageorganets virksomhet.

Klageorganet kan oppfylle sine rapporterings-, opplysnings- og informasjonsforpliktelser til det offentlige ved innarbeidelse i, eller som vedlegg til, oppfyllelsen av de tilsvarende forpliktelsene for virksomhet omfattet av lov om klageorgan for forbrukersaker.

§ 3. Forholdet til alminnelige domstoler

Lov om klageorganer for forbrukersaker § 26 første ledd første punktum er ikke til hinder for tvangsfullbyrdelse etter tvangsfullbyrdselsloven eller midlertidig sikring etter tvisteloven.

§ 4. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

6. des. Nr. 1455 2016**Forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2017 (deltakerforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 6. desember 2016 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, § 28 og § 29, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

*Kapittel 1. Innledende bestemmelser***§ 1. (virkeområde)**

Forskriften inneholder bestemmelser om begrensninger i adgangen til å delta i følgende fiskerier:

- a) fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy,
- b) fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord,
- c) fisket etter torsk for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med konvensjonelle redskap i Nordsjøen sør for 62 grader nord,
- d) fisket etter makrell for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum,
- e) fisket etter sild for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum i Nordsjøen sør for 62 grader nord,
- f) fisket etter sei for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med not nord for 62 grader nord,
- g) fisket etter sei for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med not eller konvensjonelle redskap sør for 62 grader nord,
- h) fisket etter reker med trål i Nordsjøen og Skagerrak sør for 62 grader nord,
- i) fisket etter norsk vårgytende sild for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum,
- j) fisket etter rognkjeks for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum i Nordland, Troms og Finnmark,
- k) fisket etter blåkveite for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord,
- l) fisket etter brisling for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum,
- m) fisket etter lange og brosme for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum og
- n) fangst av kongekrabbe innenfor kvoteregulert område.

§ 2. (definisjoner)

I denne forskriften menes med:

- a) «eier»: fysisk person som direkte, eller indirekte gjennom foretak, innehar mer enn 50 prosent av eierandelene i et fiskefartøy. Dersom ingen fysisk person innehar mer enn 50 prosent av eierandelene i fiskefartøyet, ses det hen til en konstellasjon av fysiske personer som direkte, eller indirekte gjennom foretak, innehar mer enn 50 prosent av eierandelene i fiskefartøyet. Der det unntaksvis følger naturlig av sammenhengen skal en likevel med «eier» forstå fysisk eller juridisk person som direkte eier fartøyet. Dette gjelder enkelte bestemmelser i kapittel III om tildeling av tillatelse eller ny adgang til å delta.
- b) «deltakeradgang»: adgang til å delta i et fiskeri hvor det er fastsatt et største antall fartøy som gis adgang til fiskeriet (lukket gruppe).
- c) «høvedsmann»: leder av mannskapet om bord, med ansvar for driften av fartøyet.

§ 3. (forholdet til reguleringene av fiske)

Bestemmelsene om begrensning av adgangen til å delta i fiske i denne forskriften gir bare rett til å utøve fiske i samsvar med de reguleringene av fiske som til enhver tid er fastsatt i eller i medhold av lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressurser (havressurslova).

§ 4. (krav til tidligere deltakelse i fisket)

For å kunne delta i lukket gruppe i et fiskeri i 2017, må fartøyet ha hatt adgang til å delta i fiskeriet i samme fartøygruppe og med samme redskap i 2016.

Kravet i første ledd gjelder ikke deltakeradgang som fartøyeier er tildelt med virkning fra 2017 i rekrutteringsøyemed i medhold av forskrift 27. juni 2016 nr. 798 om nytildeling av deltakeradganger i rekrutteringsøyemed for 2017.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra kravet i første ledd, dersom eieren av fartøyet har hatt tillitsverv i fiskerioorganisasjon eller offentlig verv, og vervet har medført at eieren ikke har hatt adgang til å delta. Slik tillatelse kan bare gis til eieren av et fartøy som kan vise til tidligere deltakelse med eget fartøy i det aktuelle fisket.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra kravet i første ledd dersom eier av fartøyet i 2016 hadde et tilsagn etter § 46 tredje ledd om tillatelse til å delta i fisket med ubestemt erstatningsfartøy, og fartøyet deretter har fått tillatelse til å delta som erstatningsfartøy.

§ 5. (begrensninger i antall fartøy en eier kan delta i ett fiskeri med)

Hvis eier av fartøy som deltar i lukket gruppe eier 50 % eller mer i annet fartøy, kan ikke sistnevnte fartøy delta i åpen gruppe i samme fiskeri.

Hvis eier av fartøy som deltar i åpen gruppe eier 50 % eller mer i annet fartøy, kan ikke sistnevnte fartøy delta i åpen gruppe i samme fiskeri.

Hvis ingen enkeltperson alene kan anses som eier av fartøyet, jf. § 2 bokstav a, er det avgjørende etter første og annet ledd om enhver konstellasjon av enkeltpersoner som innehar mer enn 50 % av eierandelene i fartøyet, også innehar mer enn 50 % i det andre fartøyet.

§ 6. (*gruppetilhørighet*)

Eier av fartøy som har startet fiske i lukket gruppe innenfor ett fiskeri, kan ikke skifte gruppetilhørighet innenfor dette fiskeriet i løpet av reguleringsåret.

§ 7. (*kontroll og godkjenning*)

Fiskeridirektoratets regionkontor kan kreve kontroll av at eier og fartøy oppfyller vilkårene som er satt for å delta i det enkelte fiskeri. Fartøy som skal delta i åpen gruppe i fangst av kongekrabbe innenfor kvoteregulert område kan Fiskeridirektoratet region Finnmark kreve framstilt for godkjenning.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan i vedtaket stille krav til fartøyets egnethet, bemanning, utstyr og fremstilling for kontroll.

Kapittel 2. Deltakerbegrensede fiskerier i 2017

I. Fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy

§ 8. (*vilkår for å delta i lukket gruppe*)

For å kunne delta i fiske med havfiskefartøy som fisker med annet redskap enn trål og not (konvensjonelle havfiskefartøy) etter torsk, hyse, sei, brosme, lange (hvitlange og blålange), blåkveite, uer og steinbit må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk, hyse og sei mv.

For å kunne delta i fisket etter sei med garn, må fartøyet ha hatt adgang til å delta i dette fisket i 2016 og være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter sei med garn.

For å kunne delta i fisket etter torsk i området sør for 62 grader nord, vest for en rett linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr, øst for fire grader vest og nord for 51 grader nord, må fartøyet ha hatt adgang til å delta i dette fisket i 2016.

Når vilkårene for deltakelse i denne bestemmelsen og kravet til tidligere deltakelse i § 4 er oppfylt, har fartøyet adgang til å delta i lukket gruppe i dette fiske i 2017.

Dispensasjonsadgangen fra kravet til tidligere deltakelse i § 4 tredje ledd gjelder ikke for dette fiskeriet.

§ 9. (*eierkonsentrasjon*)

En person, et selskap eller en sammenslutning kan ikke direkte eller indirekte ha deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy for flere fartøy enn det antall fartøy som til sammen vil bli tildelt inntil 15 % av gruppeknoten for det enkelte fiskeslag. Tilsvarende grense skal legges til grunn for tillatelse til endring i eiersammensetningen i medhold av deltakerloven § 9. Kvote fra fartøy som en person, et selskap eller en sammenslutning har direkte eller indirekte eierandel i skal tilordnes personen, selskapet eller sammenslutningen i henhold til forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 1–6.

II. Fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord

§ 10. (*avgrensning av deltakelsen i fiske*)

Deltakelsen i fiske gjelder for fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62 grader nord med fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med annet redskap enn trål og not.

§ 11. (*vilkår for å delta i lukket gruppe*)

For å delta i lukket gruppe i kystfartøygruppens fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62 grader nord må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum, med mindre det er gitt dispensasjon fra lengdebegrensningen som gjaldt før 2008 i henhold til de regler som gjaldt da dispensasjonen ble gitt.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk, hyse og sei.
- d) vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 12. (*vilkår for å delta i åpen gruppe*)

Når vilkårene for deltakelse i lukket gruppe ikke er oppfylt, kan fartøy som oppfyller følgende vilkår delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62 grader nord:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde under 11 meter.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet.

c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk, hyse og sei.

Kravet i første ledd bokstav a om at fartøyet må ha en største lengde under 11 meter gjelder ikke dersom:

- a) eier av fartøyet har fisket og levert torsk med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord i åpen gruppe med dette fartøyet i minst ett av årene 2003, 2004, 2005, 2006 og 2007,
- b) eier av fartøyet har fått innvilget ervervstillatelse 1. januar 2006 eller senere for dette fartøyet på grunnlag av søknad innsendt senest 28. november 2007, eller har inngått bindende avtale om kjøp av dette fartøyet mellom 1. januar 2006 og 28. november 2007,
- c) eier av fartøyet har fisket og levert torsk med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord i åpen gruppe i minst ett av årene 2003, 2004, 2005, 2006 og 2007 og har adgang til å delta i lukket gruppe i et annet fiskeri etter reglene i denne forskriften, eller
- d) eier av fartøyet har hatt adgang til å delta i lukket gruppe i et annet fiskeri mellom 1. januar 2007 og 28. november 2007 og har adgang til å delta i lukket gruppe i et annet fiskeri etter reglene i denne forskriften.

Fartøy med torsketrållatelse, seitrållatelse eller ringnotillatelse etter forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 2-1, § 2-14 og § 4-1 kan likevel ikke delta i åpen gruppe.

III. Fisket etter torsk for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med konvensjonelle redskap i Nordsjøen sør for 62 grader nord

§ 13. *(avgrensning av deltakelsen i fiske)*

Deltakelsen i fiske gjelder fiske etter torsk i området sør for 62 grader nord, vest for en rett linje gjennom Lindenes fyr og Hanstholmen fyr, øst for fire grader vest og nord for 51 grader nord med fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med annet redskap enn not og trål.

§ 14. *(vilkår for å delta i lukket gruppe)*

For å delta i lukket gruppe i kystfartøygruppens fiske etter torsk sør for 62 grader nord må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum, med mindre det er gitt dispensasjon fra lengdebegrensningen som gjaldt før 2008 i henhold til de regler som gjaldt da dispensasjonen ble gitt.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk.
- d) vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 15. *(vilkår for å delta i åpen gruppe)*

Når vilkårene for deltakelse i lukket gruppe ikke er oppfylt, kan fartøy som oppfyller følgende vilkår delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter torsk sør for 62 grader nord:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter torsk.

IV. Fisket etter makrell for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum

§ 16. *(vilkår for å delta med garn og snøre i lukket gruppe)*

For å delta i lukket gruppe i kystfartøygruppens fiske med garn og snøre etter makrell må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum, med mindre det er gitt dispensasjon fra lengdebegrensningen som gjaldt før 2008 i henhold til de regler som gjaldt da dispensasjonen ble gitt.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for å delta i fiske med garn eller snøre.
- d) vilkårene i § 4 må være oppfylt.

Eier av fartøy større enn 13 meter største lengde, men mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som deltok i fiske med garn eller snøre i 2010 uten å være ført på blad B i fiskermanntallet, kan etter søknad til Fiskeridirektoratets regionkontor gis adgang til å delta uavhengig av vilkåret i første ledd bokstav b dersom eier og høvedsmann er ført i fiskermanntallet.

§ 17. *(vilkår for å delta med not i lukket gruppe)*

For å delta i lukket gruppe i kystfartøygruppens fiske med not etter makrell må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum, med mindre det er gitt dispensasjon fra lengdebegrensningen som gjaldt før 2008 i henhold til de regler som gjaldt da dispensasjonen ble gitt.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for å delta i fisket med not.
- d) vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 18. *(vilkår for å delta i lukket gruppe – små ringnotfartøy)*

For å delta i lukket gruppe i kystfartøygruppens fiske med ringnot etter makrell må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret, og ha en hjemmelslengde mellom 21,35 og 28 meter.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter makrell med ringnot.
- d) vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 19. *(vilkår for å delta med not eller garn og snøre i åpen gruppe)*

Når vilkårene for deltakelse i lukket gruppe ikke er oppfylt, kan fartøy som oppfyller følgende vilkår delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter makrell med not eller garn og snøre:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde under 13 meter.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- c) fartøy som skal fiske med not må være egnet, bemannet og utstyrt for å delta i fisket med not. Fartøy som skal fiske med garn eller snøre må være egnet, bemannet og utstyrt for å delta i fisket med garn eller snøre.

V. Fisket etter sild for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum i Nordsjøen sør for 62 grader nord**§ 20.** *(vilkår for å delta i lukket gruppe)*

For å delta i lukket gruppe i kystfartøygruppens fiske etter sild må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum, med mindre det er gitt dispensasjon fra lengdebegrensningen som gjaldt før 2008 i henhold til de regler som gjaldt da dispensasjonen ble gitt.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter sild med snurpenot eller landnot. Fartøy som benyttes til fiske ved lysing, skal ha særskilt lysebåt.
- d) vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 21. *(vilkår for deltakelse i lukket gruppe – små ringnotfartøy)*

For å delta i lukket gruppe i kystfartøygruppens fiske etter sild med ringnot må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret, og ha en hjemmelslengde mellom 21,35 og 28 meter.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for å fiske etter sild med ringnot.
- d) vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 22. *(vilkår for å delta i åpen gruppe)*

Når vilkårene for deltakelse i lukket gruppe ikke er oppfylt, kan fartøy som oppfyller følgende vilkår delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter sild:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum,
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter nordsjøisild med snurpenot, landnot eller garn. Fartøy som benyttes til fiske ved lysing, skal ha særskilt lysebåt.

VI. Fisket etter sei for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med not nord for 62 grader nord**§ 23.** *(vilkår for å delta i lukket gruppe)*

For å delta i kystfartøygruppens fiske etter sei med not nord for 62 grader nord må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde på eller over 13 meter men mindre enn 500 m³ lasteromsvolum, med mindre det er gitt dispensasjon fra lengdebegrensningen som gjaldt før 2008 i henhold til de regler som gjaldt da dispensasjonen ble gitt.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter sei med not.
- d) vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 24. *(vilkår for å delta i åpen gruppe)*

Når vilkårene for deltakelse i lukket gruppe ikke er oppfylt, kan fartøy som oppfyller følgende vilkår delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter sei med not nord for 62 grader nord:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde under 13 meter.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter sei med not.

VII. Fisket etter sei for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med not eller konvensjonelle redskap sør for 62 grader nord**§ 25.** *(vilkår for å delta med not i lukket gruppe)*

For å delta i lukket gruppe i kystfartøygruppens fiske etter sei med not sør for 62 grader nord må følgende vilkår være oppfylt:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde på eller over 13 meter men mindre enn 500 m³ lasteromsvolum, med mindre det er gitt dispensasjon fra lengdebegrensningen som gjaldt før 2008 i henhold til de regler som gjaldt da dispensasjonen ble gitt.
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter sei med not.
- vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 26. *(vilkår for å delta med not eller konvensjonelle redskap i åpen gruppe)*

Når vilkårene for deltakelse i lukket gruppe ikke er oppfylt kan fartøy som oppfyller følgende vilkår delta i kystfartøygruppens fiske etter sei med not eller konvensjonelle redskap sør for 62 grader nord:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret og være under 13 meter største lengde ved deltakelse med not og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum ved deltakelse med konvensjonelle redskap.
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter sei med not eller konvensjonelle redskap.

VIII. Fisket etter reker med trål i Nordsjøen og Skagerrak sør for 62 grader nord

§ 27. *(vilkår for å delta i lukket gruppe)*

For å delta i kystfartøygruppens fiske etter reker sør for 62 grader nord må følgende vilkår være oppfylt:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde på eller over 11 meter.
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter reker med trål.
- Vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 28. *(vilkår for å delta i åpen gruppe)*

Når vilkårene for deltakelse i lukket gruppe ikke er oppfylt, kan fartøy som oppfyller følgende vilkår delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter reker med trål sør for 62 grader nord:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde under 11 meter.
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter reker med trål.

IX. Fisket etter norsk vårgytende sild for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum

§ 29. *(vilkår for å delta i lukket gruppe)*

For å delta i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild må følgende vilkår være oppfylt:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum, med mindre det er gitt dispensasjon fra lengdebegrensningen som gjaldt før 2008 i henhold til de regler som gjaldt da dispensasjonen ble gitt.
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter norsk vårgytende sild med snurpenot, landnot eller snurrevad.
- fartøy som skal fiske med snurpenot, landnot eller snurrevad må ha hatt adgang til å delta i fisket i 2016 med samme redskap. I tillegg kan fartøy som hadde adgang til å delta i fisket i 2004, og som fortsatt har samme eier som før 1. juli 2004, delta. For eier av fartøy som nevnt i 2. pkt. som har søkt om utskifting eller fått tilsagn om utskifting før 24. november 2005, kan Fiskeridirektoratets regionkontor etter søknad gi samme eier adgang til å delta i fisket med et erstatningsfartøy dersom de øvrige vilkårene er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.
- for å kunne delta i fisket med landnot må fartøyet ha en største lengde under 15 meter. Eiere av fartøy over 15 meter som ved søknad kan dokumentere landnotfiske ett av de siste 5 år kan likevel delta i fisket med landnot.

Bestemmelsen om dispensasjon fra tidligere aktivitet i denne forskrift § 4 tredje ledd gjelder tilsvarende for kravet i første ledd bokstav d.

Eier av fartøy mellom 28 og 33,50 meter største lengde som hadde tillatelse til å delta i fisket etter norsk vårgytende sild i 1985, kan delta med fartøyet uavhengig av størrelsesvilkåret i første ledd bokstav a.

Den som hadde kystnottillatelse, ekstraordinær landnottillatelse i 1985 eller som deltok i fisket etter norsk vårgytende sild på kystfiskekvoten i 1985 eller tidligere, kan uavhengig av vilkåret i første ledd bokstav b delta i fisket selv om vedkommende står på blad A i fiskermanntallet.

§ 30. *(vilkår for å delta i åpen gruppe – landnot og garn)*

Når vilkårene for deltakelse i lukket gruppe ikke er oppfylt kan fartøy som oppfyller følgende vilkår delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild med landnot og garn:

- fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ lasteromsvolum.
- eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter norsk vårgytende sild med landnot eller garn.

X. Fisket etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark

§ 31. (vilkår for å delta i lukket gruppe)

For å delta i kystfartøygruppens fiske etter rognkjeks med fartøy på eller over 13 meter største lengde i Nordland, Troms og Finnmark må følgende vilkår være oppfylt:

- a) eier må være ført i fiskermanntallet.
- b) fartøyet må være registrert i merkeregisteret.
- c) eier av fartøyet har fisket og levert rognkjeks med dette fartøyet i minst ett av årene 2014, 2015 eller 2016.

Bestemmelsen om dispensasjon fra krav om tidligere aktivitet i § 4 tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 32. (vilkår for å delta i åpen gruppe)

Når vilkårene for deltakelse i lukket gruppe ikke er oppfylt kan fartøy som oppfyller følgende vilkår delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og være under 13 meter største lengde.
- b) eier av fartøyet må være ført i fiskermanntallet.

§ 33. (dispensasjon)

Fiskeridirektoratets regionkontor kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsen om at fartøyet må være registrert i merkeregisteret.

§ 34. (begrensning i deltakelsen)

Hvis eier av fartøy som deltar i fisket etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark eier 50 % eller mer i annet fartøy, kan ikke sistnevnte fartøy delta i rognkjeksfisket. Eier av fartøyet må stå om bord under fisket. Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra kravet om at eier av fartøyet må stå om bord under fisket dersom vedkommende har tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv, og vervet medfører at eier ikke kan stå om bord under fisket.

XI. Fisket etter blåkveite nord for 62 grader nord

§ 35. (vilkår for å delta i åpen gruppe)

For å delta i kystfartøygruppens fiske etter blåkveite nord for 62 grader nord må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være under 28 meter største lengde, fiske med konvensjonelle redskaper og være registrert i merkeregisteret.
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for å drive fiske etter blåkveite.

XII. Fisket etter brisling med kystnotfartøy

§ 36. (vilkår for å delta i åpen gruppe)

For å delta i fisket etter brisling må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha mindre enn 500 m³ største lasteromsvolum, med mindre det er gitt dispensasjon fra lengdebegrensningen som gjaldt før 2008 i henhold til de regler som gjaldt da dispensasjonen ble gitt.
- b) eier av fartøyet må være ført på blad B i fiskermanntallet.
- c) eier må ha minst to års erfaring fra brislingfiske og må stå om bord under brislingfisket.
- d) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for å drive fiske med not etter brisling. Fartøy som benyttes til fiske ved lysing skal ha særskilt lysebåt.

Kravet i første ledd bokstav b gjelder ikke ved fiske med landnot i kombinasjon med jordbruk, når eier har levert brisling til hermetikkindustrien i minst to av årene 1987, 1988 eller 1989.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gi dispensasjon fra vilkårene i første ledd bokstav b og c til bas eller høvedsmann med tradisjonelt brislingbruk og kontrakt om leie av fartøy. Enheten som gis dispensasjon må samlet fylle vilkårene for deltakelse.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gi dispensasjon fra kravet om at eier må stå om bord under brislingfisket i første ledd bokstav c dersom eier av fartøyet har tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv, og vervet medfører at eier ikke kan stå om bord under brislingfisket.

XIII. Fisket etter lange og brosme for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum

§ 37. (vilkår for å delta i lukket gruppe)

For å delta i lukket gruppe i kystfartøygruppens fiske etter lange og brosme må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde på eller over 28 meter,
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet,
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for å fiske etter lange og brosme med line,
- d) fartøyet har ikke deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse, sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy,
- e) vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 38. *(vilkår for å delta i åpen gruppe)*

For å delta i åpen gruppe i kystgruppens fiske etter lange og brosme må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og ha en største lengde under 28 meter,
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet,
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for å drive fiske etter lange og brosme.

XIV. Fangst av kongekrabbe innenfor kvoteregulert område**§ 39.** *(vilkår for å delta i lukket gruppe)*

For å kunne delta i lukket gruppe i kystfartøygruppens fangst av kongekrabbe innenfor kvoteregulert område må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret, være egnet, bemannet og utstyrt for fangst av kongekrabbe og være på eller over 6 meter største lengde og under 21 meter største lengde
- b) eier av fartøyet og høvedsmannen må være ført i fiskermanntallet
- c) vilkårene i § 4 må være oppfylt.

§ 40. *(vilkår for å delta i åpen gruppe)*

For å kunne delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fangst av kongekrabbe innenfor kvoteregulert område må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være merkeregistrert i Øst-Finnmark, herunder kommunene Nordkapp og Porsanger.
- b) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fangst av kongekrabbe og være på eller over 6 meter største lengde og under 15 meter største lengde.
- c) eier av fartøyet og høvedsmannen må være ført i fiskermanntallet.
- d) eier av fartøyet må være ført i fiskermanntallet i Øst-Finnmark, herunder kommunene Nordkapp og Porsanger, og ha vært ført der de siste tolv månedene. Fiskeridirektoratets regionkontor kan etter søknad dispensere fra kravet i første punktum for eier som er registrert i manntallet i løpet av de siste tolv månedene, og som har vært bosatt i Øst-Finnmark, herunder kommunene Nordkapp og Porsanger, de siste tolv månedene.
- e) under utøvelse av fangst må eier selv være høvedsmann om bord i fartøyet. Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra dette kravet dersom
 - 1) eier har tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv, og vervet medfører at eier ikke kan være høvedsmann om bord i fartøyet under utøvelse av fangst, eller
 - 2) eier er forhindret fra å være høvedsmann om bord i fartøyet under utøvelse av fangst på grunn av sykdom eller skade som vil kreve langvarig rehabilitering. Det er en forutsetning at vedkommende har stått i manntallet i minst ett år før første dag for utbetaling av sykepenger, og at vedkommende oppfylte vilkårene for å delta i åpen gruppe for fangst av kongekrabbe innenfor kvoteregulert område med det samme fartøyet eller fartøyet som det kommer til erstatning for, da sykdommen eller skaden inntraff.

Kapittel 3. Utskifting og salg av fartøy mv. i lukket gruppe**§ 41.** *(virkeområde)*

Reglene i dette kapitlet gjelder ikke for åpne grupper da deltakelse i fiske i disse gruppene ikke er begrenset til et største antall deltakende fartøyer.

Reglene får heller ikke anvendelse for deltakeradgang i fisket etter rognkjeks.

§ 42. *(forbud mot overføring av deltakeradgang)*

Adgangen til å delta i fiske kan ikke overføres til annet fartøy med mindre slik tillatelse gis i medhold av bestemmelsene i dette kapitlet.

§ 43. *(salg av fartøy med deltakeradgang)*

Ved salg av fartøy som har deltakeradgang i fiske, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi ny eier adgang til å delta i fiske dersom de øvrige vilkår for å delta er oppfylt. Det kan likevel ikke gis tillatelse til å delta i fangst av kongekrabbe innenfor kvoteregulert område ved salg av fartøy.

Adgang for ny eier til å delta i fiske medfører at selgers adgang til å delta med erstatningsfartøy bortfaller.

Ved salg av fartøy med deltakeradgang som er tildelt i rekrutteringsøyemed med virkning fra 2010 eller senere, kan ny eier ikke tildeles adgang til å delta i det samme fiskeriet.

§ 44. *(særregler som gjelder ved salg av fartøy med deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv.)*

Disse særreglene gjelder ved salg av fartøy som har deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy og i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord.

Ved salg av fartøy som har deltakeradgang, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi ny eier adgang til å delta i fiske når følgende vilkår er oppfylt:

- 1) kjøper må være ført på blad B i fiskermanntallet, og
- 2) både kjøper og selger må være ført i fiskermanntallet i samme landsdel i minst 12 måneder før kjøpet finner sted, dersom ikke kjøpet skjer i forbindelse med at kjøper skal nytte strukturkvoteordning mv. for havfiskeflåten. Nord-Norge (Finnmark, Troms og Nordland) og Sør-Norge (fra Trøndelag og sørover) regnes i denne

sammenheng som hver sin landsdel. Det kan gjøres unntak fra kravet i første punktum for kjøper som er ført i manntallet i løpet av de siste tolv månedene, dersom vedkommende har vært bosatt i landsdelen i minst 12 måneder.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra kravet i annet ledd nr. 2:

- 1) når fartøy selges til Nord-Troms og Finnmark, eller
- 2) når fartøy overføres som ledd i generasjonsskifte til fordel for personer som oppfyller vilkåret for tidsbegrenset ervervstillatelse i deltakerloven § 7 annet ledd.

Adgang for ny eier til å delta i fisket medfører at selgers adgang til å delta med et erstatningsfartøy bortfaller. Dette gjelder samtlige fiskerier nevnt i første ledd.

§ 45. Tildeling av adgang til å delta til erstatning for tilsvarende deltakeradgang

Det kan tildeles adgang til å delta i et fiskeri for et bestemt fartøy dersom fartøyeier eller eier av et annet fartøy oppgir tilsvarende deltakeradgang for et annet fartøy. § 46 femte ledd og § 47 gjelder tilsvarende ved slik tildeling.

§ 43 første ledd annet punktum og tredje ledd og § 44 gjelder tilsvarende ved søknad om tildeling etter første ledd første punktum dersom fartøyet som oppgir deltakeradgang har annen eier enn fartøyet som ønskes tildelt deltakeradgang.

§ 46. (utskifting av fartøy med deltakeradgang)

Ved utskifting av fartøy med deltakeradgang i fiske, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi eier tillatelse til å delta i fiske med erstatningsfartøy.

Adgang til å delta i fiske med utskiftningsfartøyet bortfaller når slik tillatelse gis for erstatningsfartøyet. Dette gjelder samtlige fiskerier som deltakerbegrensningen gjelder for.

Dersom et fartøy er forlist i løpet av de siste seks månedene eller planlegges solgt uten at eieren har anskaffet nytt fartøy, kan det gis tilsagn om tillatelse til å delta i fiske med et ubestemt erstatningsfartøy til eieren av utskiftningsfartøyet. Slikt tilsagn gis med varighet på to år under forutsetning av at adgangsvilkårene i fisket videreføres i påfølgende kalenderår. Forlengelse kan bare skje dersom det er årsaker utenfor rederiets kontroll som medfører at erstatningsfartøy ikke er anskaffet innenfor fristen.

Erstatningsfartøyet må oppfylle de vilkår som til enhver tid er fastsatt i eller med hjemmel i deltakerloven for fartøy med slik deltakeradgang.

Det kan ikke gis tillatelse til utskifting dersom fartøyets kvotegrunnlag i løpet av reguleringsåret samlet vil overskride kvotetaket i forskrift 7. november 2003 nr. 1309 om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten § 12. Det kan likevel gis tillatelse til utskifting dersom vilkårene for unntak i kvoteutnyttelsesbestemmelsene i reguleringsforskriftene er oppfylt.

§ 47. (særregler som gjelder ved utskifting av fartøy med deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv.)

Disse særreglene gjelder ved utskifting av fartøy som har deltakeradgang i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy og i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy som har mindre enn 500 m³ lasteromsvolum som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62 grader nord.

Det kan ikke gis tillatelse etter § 46 dersom søker er tildelt torsketråltillatelse, pelagisk tråltillatelse, seitråltillatelse eller ringnottillatelse etter forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 (konsesjonsforskriften) § 2-1, § 2-6, § 2-14 og § 4-1 for erstatningsfartøyet.

§ 48. (leiefartøy)

Ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd for fartøy med deltakeradgang, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi tillatelse til å benytte leiefartøy til å fiske i lukket gruppe.

Dersom levering av fartøy fra verft til kjøper som har fått forhåndstilsagn om tillatelse etter § 46 tredje ledd blir vesentlig forsinket i forhold til frist fastsatt i bindende avtale om fartøykjøp, og dette skyldes at fartøyet har blitt ødelagt som følge av uforutsette hendelser som brann og lignende, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi tillatelse til å benytte leiefartøy til å delta i lukket gruppe.

Ved kontrahering av nybygg kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi tillatelse til å benytte leiefartøy til å delta i lukket gruppe. Det er en forutsetning at søker har forhåndstilsagn om utskiftningsstillatelse etter § 46 tredje ledd, og at leiefartøyet ikke har fisket i henhold til annen leiefartøytillatelse i løpet av siste to år. Det er videre en forutsetning at søker enten har inngått bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering senest om to år, eller bindende kontrakt om kjøp av nybygg med levering senest innen utløpet av inneværende kalenderår og kan dokumentere at levering av nybygg er forsinket som følge av forhold utenfor rederiets kontroll.

Tillatelse etter tredje ledd kan ikke gis lengre varighet enn utskiftningsstillatelsens varighet. Tillatelse etter tredje ledd tredje punktum første alternativ kan ikke gis ut over bindende avtalt dato for levering av nybygg. Tillatelse etter tredje ledd tredje punktum annet alternativ kan ikke gis lengre varighet enn det er dokumentert forsinkelse.

Det kan ikke gis tillatelse til å benytte leiefartøy til å fiske i åpen gruppe. Tillatelse til å benytte leiefartøy i lukket gruppe etter første eller tredje ledd kan likevel gjøres gjeldende for fiske i åpen gruppe dersom det forliste/havarete fartøyet eller utskiftningsfartøyet har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket med samme redskap i minst to av de tre foregående årene.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder begrensninger på leiefartøyets lengde, samt at høvedsmann og hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Det kan ikke gis tillatelse til å benytte leiefartøy som har større lasteromsvolum enn 500 m³, med mindre det aktuelle leiefartøyet har fått dispensasjon fra lengdebegrensningen som gjaldt før 2008 i henhold til de regler som gjaldt da dispensasjonen ble gitt.

Størrelsesbegrensningen gjelder ikke for leiefartøy i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for konvensjonelle havfiskefartøy. For fangst av kongekrabbe kan det ikke gis tillatelse til å benytte leiefartøy som har en største lengde på 21 meter eller mer.

I den utstrekning fartøyet faktisk lengde inngår i beregningsgrunnlaget ved fastsettelse av kvote som leiefartøyet kan fiske på, skal det ses hen til faktisk lengde for det forliste eller havarete fartøyet, eller for utskiftningsfartøyet, med mindre noe annet fastsettes i leiefartøytillatelsen. Tilsvarende gjelder for bestemmelser om redskapsfleksibilitet så langt det passer.

Ett og samme fartøy kan i løpet av reguleringsåret kun benyttes som leiefartøy i forbindelse med ett forlis/havari.

§ 49. (dødsfall)

Dersom fartøyeier dør, bortfaller adgangen til å delta i fisket.

Den som ved arv erverver fartøy med deltakeradgang i fiske, kan gis adgang til å delta i fiske dersom de øvrige vilkår for å delta er oppfylt. Dersom fartøyeiers død skyldes forlis der også fartøyet har gått tapt, kan arving gis rett til å delta i fiske med erstatningsfartøy.

Arvinger som nevnt i andre ledd, kan også selge fartøy med adgang for ny eier til å delta i fiske dersom vilkårene for å delta og salg for fortsatt drift er oppfylt.

Fiskeridirektoratets regionkontor er vedtaksmyndighet etter denne bestemmelse.

Kapittel 4. Avsluttende bestemmelser

§ 50. (bortfall)

Adgangen til å delta i fiske etter forskriften her faller bort dersom fartøyet eller eieren av fartøyet ikke lenger fyller vilkårene for deltakelse som er fastsatt her i forskriften.

§ 51. (vedtaksmyndighet og klageinstans)

Fiskeridirektoratet har myndighet til å treffe vedtak etter denne forskriften.

Når myndigheten etter forskriften er lagt til Fiskeridirektoratets regionkontor, er Fiskeridirektoratet klageinstans.

Myndigheten som er lagt til Fiskeridirektoratet etter denne forskriften kan delegeres til Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 52. (ikraftsetting)

Denne forskriften gjelder fra 1. januar 2017 til og med 31. desember 2017.

6. des. Nr. 1456 2016

Forskrift om gebyr for parkeringsvirksomhet og opplæringstilbydere (gebyrforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 6. desember 2016 med hjemmel i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) § 8 første ledd bokstav a), b) og d) jf. delegeringsvedtak 10. juni 2016 nr. 612 og forskrift 18. mars 2016 nr. 260 om vilkårsparkeering for allmennheten og håndheving av private parkeringsreguleringer (parkeringsforskriften) § 9, § 14, § 17 og § 21. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

§ 1. Formål

Forskriften fastsetter gebyrer for kostnader Statens vegvesen har med å forvalte forskrift 18. mars 2016 nr. 260 om vilkårsparkeering for allmennheten og håndheving av private parkeringsreguleringer (parkeringsforskriften).

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for virksomhet som omfattes av parkeringsforskriften § 3 første ledd, jf. § 3 femte ledd.

Forskriften § 6, § 7 og § 9 gjelder også for tilbydere av opplæringstjenester jf. parkeringsforskriften § 9.

§ 3. Gebyr for drift og vedlikehold parkeringsregister

Virksomhet som nevnt i § 2 første ledd skal betale årlig gebyr til dekning av kostnader for drift og vedlikehold av parkeringsregister. Gebyrets størrelse er fastsatt på bakgrunn av antall vilkårsparkeeringsplasser som skal legges inn i parkeringsregisteret med en differensiering på betalingsplasser og gratisplasser. Med betalingsplasser menes her at det er knyttet betalingsvilkår til plassen enten umiddelbart, etter et antall timer eller deler av døgnet. Antall plasser i faktureringsperioden er bestemmende for gebyrets størrelse.

Gebyr per betalingsplass er på kr 7 årlig.

Gebyr per gratis plass er på kr 3,50 årlig.

§ 4. Årsgebyr for tilsyn

Virksomhet som nevnt i § 2 første ledd, skal betale årlig tilsynsgebyr til dekning av Statens vegvesens kostnader ved forarbeid, gjennomføring, etterarbeid og eventuell reisevirksomhet i forbindelse med tilsyn av virksomheter.

Gebyret er på kr 9000 årlig.

§ 5. Gebyr for risikobasert tilsyn

Virksomhet som nevnt i § 2 første ledd, skal betale gebyr for kostnader med risikobasert tilsyn. Gebyret skal dekke kostnader til forarbeid, gjennomføring, etterarbeid og reisevirksomhet i forbindelse med tilsyn av virksomheter. Gebyret beregnes ut fra antall dagsverk som er nødvendig for oppfølgingen i den konkrete tilsynssak.

Gebyret er på kr 4 500 per dag.

§ 6. Gebyr for søknad om godkjenning av undervisningsplan

Tilbydere av opplæringstjenester som nevnt i § 2 annet ledd skal betale gebyr for søknad om godkjenning av undervisningsplan til Statens vegvesen. Gebyret er på kr 22 500.

§ 7. Innbetaling av gebyr

Virksomhet som nevnt i § 2, er forpliktet til å betale gebyr innen frist fastsatt av Statens vegvesen.

§ 8. Klage og reduksjon av gebyr

Individuelt fastsatte gebyr kan påklages til Vegdirektoratet.

Statens vegvesen kan redusere eller frafalle gebyr dersom det foreligger særlige grunner. Vedtak om endring av gebyr kan påklages til Vegdirektoratet.

§ 9. Overgangsregler

Det skal ikke betales gebyr for gratisplassene som nevnt i § 3 tredje ledd i 2017, jf. parkeringsforskriften § 65 tredje ledd.

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

7. des. Nr. 1457 2016**Forskrift om endring i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer**

Hjemmel: Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 7. desember 2016 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 9–1, jf. lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10–6. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

I

I forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer gjøres følgende endring:

§ 8–4 tredje ledd skal lyde:

Som grunnlag for vekt benyttes månedlig brutto forbruk for alminnelig forsyning slik den fremkommer i Statistisk Sentralbyrås tabell 08583 Elektrisitetsbalanse.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2017.

7. des. Nr. 1458 2016**Forskrift om søknads- og rapporteringsfrister for pristilskudd og formidling av pristilskudd i landbrukssektoren**

Hjemmel: Fastsatt av Landbruksdirektoratet 7. desember 2016 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 18 og etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, jf. forskrift 19. desember 2008 nr. 1490 om pristilskudd i landbrukssektoren § 9 og forskrift 19. desember 2008 nr. 1491 om formidling av pristilskudd i landbrukssektoren § 9. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder for søknads- og rapporteringsfrister for ordninger i forskrift 19. desember 2008 nr. 1490 om pristilskudd i landbrukssektoren og forskrift 19. desember 2008 nr. 1491 om formidling av pristilskudd i landbrukssektoren.

§ 2. Søknads- og rapporteringsfrister egg

Listeførte eggpakkerier må senest den 15. i påfølgende måned rapportere mengden egg som er avregnet måneden før. Dette er også fristen for å søke om frakttilskudd for egg transportert fra produsent til pakkeriet.

Produsenter som har omsatt egg til andre enn listeførte eggpakkerier, må rapportere dette direktosalget til Landbruksdirektoratet senest 1. juni året etter at salget fant sted. Den 1. juni året etter er også fristen for å søke om distriktstilskudd egg for denne omsetningen.

§ 3. Søknads- og rapporteringsfrist slakt

Slakterier skal senest den 15. i hver måned rapportere slaktemengden for måneden før i tråd med retningslinjene fra Landbruksdirektoratet. Dette er også fristen for å søke om frakttilskudd for transport av slaktedyr.

Slakterier kan for et tidsrom av minst ett års varighet og senest en måned før den ordinære rapporteringsfristen, sende en begrunnet søknad til Landbruksdirektoratet om forhåndsgodkjenning av avvikende rapporteringsperiode. Søknads- og rapporteringsfristene omtalt i første ledd blir i så fall den 15. etter utløpet av hver enkelt rapporteringsperiode.

§ 4. Søknads- og rapporteringsfrister melk

Meierier som formidler pristilskudd, skal rapportere antall liter melk som er levert meieriet hver måned. Fristen for elektronisk rapportering er den 10. i påfølgende måned. Meieriet skal også sende skriftlig oppgave over månedsleveransene til Landbruksdirektoratet senest den 12. i den påfølgende måneden.

Foredlingsforetak som mottar melk direkte fra produsent, skal rapportere sitt salg av lokalt foredlete melkeprodukter til Landbruksdirektoratet senest 1. februar året etter at salget fant sted. Dette er også søknadsfristen for grunn- og distriktstilskudd som produsenten kan få for melk levert til lokal foredling.

§ 5. Søknads- og rapporteringsfrist ull og skinn fra norsk sau

Ullstasjoner og slakterier skal rapportere mengde avregnet ull, pelsskinn, ulne skinn samt villsausskinn fra norsk sau og lam senest den 15. i måneden etter avregningen.

§ 6. Søknads- og rapporteringsfrist – prisnedskrivningstilskudd for korn

Mottaker av prisnedskrivningstilskudd skal senest 30. september samme år som kornåret utløper, rapportere korndata for kjøpt korn. Innrapporteringen skal gjøres elektronisk, og krav til form og elektronisk format fremgår av gjeldende rundskriv for pristilskudd korn og kraftfôr.

§ 7. Søknadsfrist for matkorntilskudd

Frist for å søke om matkorntilskudd for et kalenderår er senest 15. februar året etter den tilskuddsberettigede produksjonen.

§ 8. Søknadsfrist for frakttilskudd korn

Frist for å søke om frakttilskudd til korn for et kalenderår er senest den 15. februar året etter lastingen av tilskuddsberettiget korn.

§ 9. Søknadsfrist for frakttilskudd for økologisk korn

Frist for å søke om frakttilskudd for økologisk korn for et kalenderår er senest 15. februar året etter frakten av kornet.

§ 10. Rapporteringsfrist for salg av kraftfôr

Omsetningsledd som tilvirker kraftfôr skal innrapportere alt salg av kraftfôr til husdyrprodusent for hvert kvartal senest den 15. i påfølgende måned, dvs. 15. april, 15. juli, 15. oktober og 15. januar. Salget av kraftfôr skal innrapporteres gjennom Altinn.

§ 11. Utsettelse av søknads- eller rapporteringsfrist

Landbruksdirektoratet kan innvilge inntil tre ukers fristutsettelse dersom begrunnet søknad om utsettelse sendes Landbruksdirektoratet før den ordinære søknads- eller rapporteringsfristen utløper. Det gis ikke utsettelse for frist for å rapportere salg av kraftfôr etter § 10.

§ 12. Dispensasjon

Landbruksdirektoratet kan gi dispensasjon fra frister i denne forskriften dersom det foreligger særlige forhold og det uttrykkelig er fremmet søknad om slik dispensasjon.

§ 13. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

9. des. Nr. 1459 2016**Ikrafttredelse av lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 9. desember 2016 med hjemmel i lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven) § 18 første ledd. Fremmet av Nærings- og fiskeridepartementet. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

1. Lov av 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven) trer i kraft 1. januar 2017.

9. des. Nr. 1460 2016**Ikraftsetting av lov 17. juni 2016 nr. 49 om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og helsepersonelloven (politiattest i den kommunale helse- og omsorgstjenesten)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 9. desember 2016 med hjemmel i lov 17. juni 2016 nr. 49 om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og helsepersonelloven (politiattest i den kommunale helse- og omsorgstjenesten) del III. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

Ikraftsetting¹ av lov 13. juni 2016 nr. 49² om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og helsepersonelloven (politiattest i den kommunale helse- og omsorgstjenesten).

1 Loven trer i kraft 1. januar 2017 (Lovtidend-redaksjonens anm.).

2 Skal være lov 17. juni 2016 nr. 49 (Lovtidend-redaksjonens anm.).

9. des. Nr. 1461 2016**Forskrift om endring i forskrift om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste (ekomforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet 9. desember 2016 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) § 1–4 og § 7–3. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

I

I forskrift 16. februar 2004 nr. 401 om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste (ekomforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 3–6 skal lyde:

§ 3–6. Gjennomføring av tilbyderportabilitet

Mottakende tilbyder etter § 3–5 skal innhente skriftlig fullmakt fra sluttbruker før portering, jf. § 1–10.

Portering skal gjennomføres på kortest mulig tid. Tilbyderne skal, så langt det er teknisk mulig, gjennomføre portering innen fem virkedager etter at sluttbruker har inngått avtale om portering med mottakende tilbyder. Avgivende tilbyder skal gjennomføre portering av nummer for sluttbruker senest ved utgangen av etterfølgende virkedag etter at avgivende tilbyder har mottatt korrekt porteringsbestilling fra mottakende tilbyder. Avgivende tilbyder skal gi mottakende tilbyder melding om at porteringen er gjennomført senest første virkedag etter gjennomføringen.

Sluttbruker kan avtale lengre gjennomføringstid med mottakende tilbyder. Mottakende tilbyder skal opplyse sluttbruker om praktiske forhold, herunder postforsendelse, som medfører at sluttbruker kan avtale lengre gjennomføringstid.

Avgivende og mottakende tilbyder skal sikre at bortfall av tjeneste i forbindelse med portering ikke skal overskride én virkedag. Tilbyderne skal sikre at anrop til portert nummer terminerer i riktig nett, uten at kvaliteten forringes i vesentlig grad.

Avgivende tilbyder skal ikke bruke porteringsinformasjon i egen markedsføring rettet mot sluttbruker som porteres. Forbudet mot markedsføring gjelder i porteringsperioden og 14 dager etter at porteringen er gjennomført. Porteringsinformasjon er informasjon som mottas gjennom meldinger i porteringsprosessen. Porteringsperioden er perioden fra porteringsbestilling er inngitt frem til portering er gjennomført og tjenesten kan tas i bruk hos mottakende tilbyder.

Avgivende tilbyder kan ikke hindre eller forsinke en porteringsprosess som følge av et økonomisk krav mot sluttbruker.

Nasjonale kommunikasjonsmyndighet kan fastsette nærmere retningslinjer for portering og gjøre unntak fra § 3–5 og § 3–6, herunder unntak for nummerkategorier som ikke skal kunne porteres.

Alle forekomster av Post- og teletilsynet skal endres til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

II

Endringene gjelder fra 9. desember 2016.

9. des. Nr. 1462 2016**Forskrift om oppheving av forskrift 5. februar 1988 nr. 121 om ligningsbehandlingen ved særfradrag etter skatteloven § 6–82 og § 6–83**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 9. desember 2016 med hjemmel i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 3–14. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

I

Forskrift 5. februar 1988 nr. 121 om ligningsbehandlingen ved særfradrag etter skatteloven § 6–82 og § 6–83 oppheves.

II

Opphevingen gjelder fra 1. januar 2017.

9. des. Nr. 1463 2016**Forskrift om oppheving av forskrift 15. juli 1994 nr. 679 om rentesats ved økt skatt eller avgift etter vedtak i endringssak**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 9. desember 2016 med hjemmel i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 13–2. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 9. desember 2016 kl. 14.05.

I

Forskrift 15. juli 1994 nr. 679 om rentesats ved økt skatt eller avgift etter vedtak i endringssak oppheves.

II

Opphevingen gjelder fra 1. januar 2017.

Rettelser

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 10/2012 s. 1694 (i regler 17. april 2012 nr. 722 om nominasjon mv. ved tilsetting av biskoper)

§ 5 annet ledd skal lyde:

I opptellingen teller stemmer fra menighetsrådene 1/3 (§ 3, a), prester og andre *i vigslede* stillinger i det aktuelle bispedømme 1/3 (§ 3, b og c) og nasjonale stemmer 1/3 (§ 3, d og e).

Nr. 14/2016 s. 2215 (i forskrift 22. september 2016 nr. 1172 om endring i forskrift 17. desember 2008 nr. 1502 til lov om toll og vareførsel (tollforskriften))

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Hjemmel: Fastsatt av *Tolldirektoratet* 22. september 2016 med hjemmel i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (*tolloven*) § 5–3.

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2016-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
1999	9	1015	Forskrift nr. 406	1
2011	10	1427	Forskrift nr. 1104	9
2011	13	1777, 1781	Forskrift nr. 1258	9
2012	10	1684	Regler nr. 722	16
2013	18	3105	Forskrift nr. 1576	10
2015	7	1152	Forskrift nr. 716	12
2015	11	1807	Forskrift nr. 1081	14
2015	12	2038	Forskrift nr. 1290	2
2016	1	10, 12	Forskrift nr. 1864	4
2016	2	337	Forskrift nr. 107	9
2016	11	1803	Forskrift nr. 974	13
2016	12	2000, 2002	Forskrift nr. 1066	13
2016	14	2215	Forskrift nr. 1172	16

Returadresse:
Lovdata
Postboks 2016 Vika
N-0125 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter

Avd. II Regionale og lokale forskrifter

Utgiver: Justis- og beredskapsdepartementet

Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjøringsskjema til Lovdata via nettsiden www.lovdata.no/lovtidend/kunngjoring.

Abonnementsordningen opphører fra 1. januar 2017. Lover og forskrifter vil bli kunngjort som i dag, og kunngjøringene vil bli lagt ut på Lovdatas nettsted – www.lovdata.no – og som PDF-filer. På samme sted finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Tlf. 23 11 83 00
Faks 23 11 83 01
E-post: ltavd1@lovdata.no